

От автора на бестселъра „Без теб“

Мишел Бюси

ЧЕРНИТЕ
ЛИЛИИ

enthusiast

МИШЕЛ БЮСИ

ЧЕРНИТЕ ЛИЛИИ

Превод: Силвия Колева

chitanka.info

Сънцето изгрява над Живерни...

От прозорците на своя дом в старата мелница една възрастна дама наблюдава живота на селцето, колите на туристите, силуетите. Любимото място на Моне е пълно с гости, разхождащи се из градините, в които той е рисувал своите водни лилии. Но когато туристите си заминат, случайният посетител вижда тъмната страна на това иначе спокойно място.

Историята започва с едно брутално убийство — Жером Морвал, чиято страсть към картините на великия художник се конкурира единствено със страстта му към жените, е намерен мъртъв. В джоба му е открита картичка за рожден ден с необичаен надпис: „Съгласен съм мечтите със закон да станат престъпление“.

В окото на бурята се оказват три жени: малко момиче, надарено с дарбата да рисува, изкуайлна учителка, която мечтае за любов и крои планове за бягство, и възрастна дама с очи на бухал, която наблюдава и знае всичко. И разбира се, една унищожителна страсть, която слага началото на поредица от престъпления.

Кой е убиецът? Какво общо има с трите жени? Слух или реалност са разказите за скрити или откраднати картини на Моне, сред които и прословутите му „Черни лилии“?

В Живерни всеки е енигма и всеки пази своята тайна, а драматичните истории разпръсват илюзиите и съживяват раните от миналото...

В следващите страници описанията на Живерни са колкото се може по-точни. Що се отнася до хотел „Боди“, потока, отклонен от река Епт, мелницата „Шенъвиер“ училището в Живерни, църквата „Сент Радегонд“, гробището, улица „Клод Моне“, улица „Шьомен дю Роа“ — Кралският път, остров „Орти“, и разбира се — къщата на Клод Моне и езерото с лилиите, всички те съществуват. Същото се отнася и за местата в съседство — Музея във Вернон, Музея на изобразителното изкуство в Руан, селцето Кошрел.

Данните за Клод Моне са автентични — що се отнася до живота, картините и наследниците му. Същото се отнася и за другите споменати художници импресионисти, а именно Тиъдър Робинсън и Южен Мюре.

Що се отнася до кражбите на произведения на изкуството, подбрани са действителни истории, случили се на различни места и по различно време.

А всичко останало го измислих...

В памет на Джаки Лукас

*В творчеството на Моне не виждаме
реалния свят, но усещаме привидността му.*

Ф. Робер-Кемпф,
„Опор“, 1908

*He! He! He и черно за Моне! В никакъв
случай!*

Черното не е цвят!

Жорж Клемансо до
ковчега на Клод Моне
(Мишел дьо Декер в
„Клод Моне“, 2009 г.)

ПРОЛОГ

В едно село живеели три жени.

Първата била лоша, втората — лъжкиня, а третата — egoистка.
Селото им носело красиво име — Живерни.

Първата жена живеела в голяма мелница, на брега на поток, на Кралския път. Втората — в мансардата над училището на улица „Бланш-Ошде-Моне“, а третата — с майка си в малка къщурка на улица „Шато д’О“, в която боята по стените се лющела.

Не били на една и съща възраст. Съвсем не. Първата била на осемдесет и четири години и била вдовица. Или почти. Втората била на тридесет и шест години и никога не била изневерявала на съпруга си. Поне до този момент. А третата била на единадесет години и всички момчета в училището искали тя да се влюби в тях. Първата се обличала винаги в черно, втората се гримирала заради любимия си, а третата сплитала косите си, за да се веят плитките ѝ на вятъра.

Значи разбрахте. И трите били съвсем различни. Но имали и нещо общо — една тайна: и трите мечтаели да заминат, да напуснат Живерни, селото, чието име предизвиквало у много хора желание да прекосят целия свят, само и само да се поразходят в него за няколко часа.

Добре знаете защо. Заради художниците импресионисти.

Първата жена, най-старата, притежавала красива картина, втората се интересувала доста от художниците, а третата, най-младата, умееела да рисува добре. Дори много добро.

Странно е човек да иска да напусне Живерни. Не смятате ли? И трите жени си мислели, че селото е затвор, голяма и красива градина, но с решетки. Като парк на приют. Илюзия. Измамлива привидност. Картина, чиито рамки не можеш да напуснеш. Всъщност третата, най-младата, търсела баща си. Другаде. Втората търсела любовта. А първата, най-възрастната, знаела много неща за другите две.

И все пак, веднъж, само веднъж, за тринаесет дни, решетките на парка се отворили. Точно от 13 до 25 май 2010 година. Решетките на Живерни се отворили пред тях! Само за тях, поне така си мислели. Само че правилото било жестоко: само една от тях можела да се измъкне. А другите две трябвало да умрат. Нищо не можело да се направи.

Тези тринаесет дни преминали като скоба, която се отворила и затворила в живота им. Отворила се за кратко. И по жесток начин. Първия ден се отворила вследствие на едно убийство и се затворила с друго убийство на тринаесетия ден. Странно, но полицайтите се интересували само от втората жена, най-красивата. А третата, най-невинната, трябвало да разследва сама. Първата, най-потайната, можела спокойно да наблюдава всички. И дори да убива!

Това продължило тринаесет дни. Толкова траяло и бягството.

В едно село живеели три жени.

Третата била най-талантливата, втората — най-хитрата, а първата — най-решителната.

Според вас коя от тях е успяла да избяга?

Третата, най-младата, се казвала Фанет. Втората се наричала Стефани Дюпен, а първата, най-старата, бях аз.

ПЪРВА КАРТИНА ВПЕЧАТЛЕНИЯ

ПЪРВИ ДЕН НА ВАЛИЦА

13 МАЙ 2010 Г. ЖИВЕРНИ

1

Бистрата речна вода се оцветява в розово на тънки линии, подобно на пастелните оттенъци на водоскок, в който е потопена четка за рисуване.

— Не, Нептун, не!

Оцветяването постепенно изчезва по течението, като оставя следи върху дивата трева по бреговете и по кафяво-оранжевите корени на върбите и тополите. Тънка мрежичка, която водата измива и разгражда.

Това ми харесва. Само че розовият оттенък на водата не е дело на художник, който изплаква червената боя от четката си, а се дължи на разбития череп на Жером Морвал. Доста гадна гледка. Кръвта извира от дълбока дупка в горната част на главата — ясно очертана и чиста. Отмива я водата в канала, отклонен от река Епт^[1], където е потопена главата.

Моята немска овчарка Нептун се доближава крадешком и души. Викам го отново, този път по-силно и по-решително:

— Нептун — не! Назад!

Сигурна съм, че скоро ще открият трупа. Не се съмнявам. Въпреки че е едва шест сутринта, все ще мине някой любител на ранните разходки, на джогинга или художник, или събирач на охлюви... Или случаен минувач. Все някой ще се натъкне на тялото.

Гледам да не се приближавам до канала. Подпирам се на бастуна. Земята е кална, защото тези дни доста валя, а бреговете са хълзгави. На осемдесет и четири години няма защо да се правя на водна нимфа дори в такова нищо и никакво каналче, не по-широко от метър, част от което е отклонена, за да захранва езерото с лилиите в градините на

Клод Моне. Въщност сега това не е необходимо. Под земята има прекарана тръба, чрез която черпят вода.

— Хайде, Нептун! Да вървим!

Плаша го с бастуна, да не би да завре нос в зеещата дупка върху сивото сако на Жером Морвал. Там се вижда втора рана. Право в сърцето.

— Хайде! Няма какво повече да се мотаем тук!

Хвърлям последен поглед към перачницата^[2] и продължавам пътя си. Няма какво да се каже, всичко наоколо е поддържано чудесно. Някои от препречващите пътеката дървета са подрязани или са отсечени, а по склоновете няма трева. Всеки ден оттук се изнлизват няколко хиляди туристи. По тесния път спокойно може да мине бебешка или инвалидна количка, а и старица с бастун като мен.

— Тук, Нептун!

Завивам малко по-нагоре, където каналът се разделя на два ръкава, които свършват с бент и водопад. От другата страна се виждат градините на Моне, водните лилии, японският мост, парниците... Странно, родена съм през 1926 година. Същата, в която умира Клод Моне. После, в продължение на цели петдесет години след смъртта му, градините били затворени, забравени, напълно изоставени. Днес колелото се е завъртяло и всяка година хиляди японци, американци, руснаци или австралийци прекосяват цялата планета, само и само да дойдат и да се мотаят в Живерни. Градините на Моне се превърнаха в свещен храм, в своеобразна Мека, в катедрала... Впрочем тъкмо исках да ви кажа, че хилядите поклонници няма да закъснеят и скоро ще цъфнат тук.

Поглеждам часовника си. Шест и две минути. Още няколко часа спокойствие.

Продължавам. Между тополите и огромните петазити^[3] е скътана статуята на Клод Моне, който ми хвърля не особено приятелския поглед на разгневен съсед. Брадичката му не се вижда от брадата, а горната част на главата му е скрита под някаква шапка, която малко прилича на сламена. Върху постамента от слонова кост е написано, че статуята, въщност бюстът, е тържествено открит през 2007 година. Отстрани има още един надпис върху дървена плоча, където се казва, че великият майстор наблюдавал „ полята“ и „ливадите“. „Неговите“ поля и ливади! А също и полята около река

Епт, от Епт до Сена, редиците тополи, хълмовете, чиито дървета вятърът разлюява и превръща в укротени морски вълни. Все прекрасни места, които е рисувал. Те са неприкосновени, лакирани като експонати в музей и на разположение на вечността!

Наистина в шест сутринта това място все още сипе илюзии. Пред мен се разстила девственият хоризонт на житните поля, царевичните ниви, маковете. Само че не искам да ви лъжа. Реално „ливадите“ и „полята“ на Моне по цял ден са паркинг. Всъщност паркингите са четири и се разстилат около пътеката като асфалтна лилия. На моята възраст мога да си позволя да го кажа. А и аз действително съм свидетел как година след година пейзажът се променя. Днес полята на Моне са просто фон на хипермаркет!

Нептун ме следва на няколко метра, изведнъж хуква напред, прекосява паркинга, вдига крак и маркира една дървена бариера, а после продължава да тича през полето към мястото, където Епт и Сена се сливат. Този отрязък земя между двете реки носи странното име остров Орти^[4].

Въздишам и продължавам. На моята възраст не възнамерявам да тичам след Нептун. Гледам го как се отдалечава, а после се връща, сякаш да ми се подиграе. Не го викам. Още е рано да се прибираме и той отново потъва в житата. Нептун прекарва така доста време: тича на стотина метра пред мен. Всички жители на Живерни познават Нептун, но малцина знаят, че кучето е мое.

Вървя покрай паркинга и се отправям към мелницата „Шенъвиер“. Там живея. Предпочитам да се прибера, преди да е излязла тълпата. Отдалеч мелницата изглежда като най-хубавата сграда в близост до градините на Моне и единствената, построена до канала, но откакто превърнаха ливадите в поле от тенекия и гуми, се чувствам като изчезващ вид. Като поставен в клетка експонат, който любопитните идват да видят, да наблюдават и да снимат. Над реката има само четири моста, по които се минава от паркинга към селото. Един от тях е точно над канала под къщата ми. Направо съм заклещена в обръч чак до шест часа вечерта. А когато в селото мръкне, ливадите отново принадлежат на върбите и Клод Моне може да отвори бронзовите си очи, без да се закашля от парфюма на ауспусите.

Пред мен вятърът полюшва цяла гора от воднозеленикови класове. Тук-там като червени перли проблясват разпръснати макове.

Ако някой наблюдава пейзажа по коритото на река Епт, със сигурност пред очите му ще изникне импресионистична картина: хармония на цяла гама оранжеви тонове, огрявани от събуждащото се слънце, и само едно траурно мацване дълбоко във фона й — черна точка...

Старица, облечена в тъмни тонове. Аз!

Крехък намек за меланхолия.

— Нептун! — отново викам аз.

Стоя неподвижно и вдишвам краткотрайното спокойствие. Не знам за колко време, но изминават доста минути, преди да се появи първият любител на джогинга. Минава покрай мен с MP3 плейър, чиито слушалки са забучени в ушите му. Разбира се, тениска и маратонки. Изскача наслед полето като анахронизъм. Първият за този ден, който разваля картината. Ще дойдат и други, и всички останали. Леко му кимам с глава, той отвръща на поздрава и се отдалечава, а от слушалките му се разнася песен на електронен щурец. Виждам го как завива към бюста на Моне, към малкия водопад и стената. Представям си как се връща по протежение на канала и също като мен избягва калта покрай пътя.

На паркинга още няма нито една кола, когато полицейска камионетка паркира с драматична несръчност встани от Кралския път, между перачницата и мелницата ми. На двадесет крачки от трупа на Жером Морвал.

Сядам на една пейка. Очаквам продължение. То е неизбежно. Ето защо ставам. Колебая се дали да не извикам за последен път Нептун. После въздишам. Е, в края на краищата знае пътя. Мелницата „Шенъвиер“ е на две крачки. Поглеждам към ченгетата, които слизат от колата, и се отдалечавам. Връщам се вкъщи. От кулата на мелницата, на четвъртия етаж, ще мога да наблюдавам много по-добре всичко, което става. А и далеч по-дискретно.

[1] Река в Нормандия, десен приток на Сена, с дължина 113 км.
— Б.пр.↑

[2] Във Франция и някои други страни в Западна Европа преди изобретяването на пералните машини обществената перачница обикновено била в края на селището, до извор, поток или река. Представлявала е къщичка или поне навес с минимални съоръжения за

пране, а отпред били поставени едно или повече корита. Някои перачници функционират и днес — Б.пр. ↑

[3] *Petasites hybridus* (лат.) — тревисто растение от рода на слънчогледите, обикновено с розови цветове, разпространено в Европа и Азия — Б.пр. ↑

[4] Остров на копривата — Б.пр. ↑

Инспектор Лоренс Серенак започва работата си, като огражда периметър от няколко метра около трупа и разпъва широки оранжеви ленти по дърветата над канала.

Сцената на местопрестъплението го кара да предположи, че разследването ще бъде трудно. Серенак се успокоява с факта, че е реагирал професионално. След телефонния сигнал в полицейския участък на Вернон е взел и трима колеги. Най-неотложното е поверено на полицай Ловел: да държи на разстояние зяпачите, които вече са се струпали покрай канала. Направо невероятно. Полицейската камионетка преминава през пустото село и само след няколко минути почти всичките му обитатели хукват към местопрестъплението. Защото наистина става дума за убийство. Не е необходимо човек да е ходил три години в полицейското училище в Тулуз, за да е наясно. Серенак отново оглежда раната в сърцето, дупката в черепа и потопената в канала глава. Полицай Мори, който, по всичко личи, е най-опитният специалист от научната полиция на Вернон, внимателно снема отпечатъци от следи, като им прави гипсови отливки. Серенак му е наредил да обезсмърти калната почва, преди да отиде при трупа. Ами човекът е мъртъв, не може да бъде спасен или възкресен. И дума не може да става местопрестъплението да бъде отъпкано, преди да бъдат събрани иувековечени със снимки всички възможни улики.

На моста изскача инспектор Силвио Бенавидиш и едва си поема дъх. Неколцина жители на Живерни се отдръпват, за да мине. Серенак му е наредил да изтича до селото оттатък реката със снимка на жертвата, за да събере първите сведения. С други думи, да идентифицира трупа. Инспектор Серенак от скоро е на служба във Вернон, но бързо е разbral, че Бенавидиш се справя отлично с поставените му задачи, при това влага огромно усърдие: организацията му е завидна, а и педанично архивира данните. До голяма степен е идеалният помощник. Е, може би не е особено инициативен, но на Серенак му се струва, че причината не е в липсата на компетентност, а в прекомерна свенливост. Но пък е предан! Предан ли?... Е, предан е на професията си на ченге. Най-вероятно Бенавидиш

приема шефа си, инспектор Серенак, който неотдавна е завършил полицейското училище в Тулуса, като все още неидентифициран обект. Въпреки че преди четири месеца Серенак ненадейно бе назначен за шеф на управлението във Вернон, без дори да има чин „комисар“, нима човек на север от Сена би могъл да приеме сериозно някого, който говори и на скитниците, и на крадците, и на сутенюорите, както и на колегите си, с окситански^[1] диалект и който наблюдава местопрестъпленията с отчайващ цинизъм?

Само че не е сигурно! — мисли Серенак. Хората са толкова стресирани... Не само в полицията. Навсякъде. А тук, в тази парижка провинция, гримирана като Нормандия, е още по-зле. Познава добре картата: границата с Ил дьо Франс минава през Живерни, само на няколкостотин метра оттатък талвега на реката^[2]. Само че тук хората са нормандци, а не парижани. И държат на това. Изглежда малко снобско. Някакъв местен чешит най-сериозно му бе заявил, че по течението на Епт — смешна рекичка между Франция и англо-нормандското кралство, навремето са загинали много повече хора, отколкото покрай Мъз и Рейн.

Ама че глупаци!

— Инспекторе...

— Казах ти да ме наричаш Лоренс, по дяволите!

Силвио Бенавидиш се колебае. Инспектор Серенак му изтърска това пред Лувел и Мори, а и пред още петнадесетина зяпачи и труп, който се къпе в кръвта си. Сякаш сега бе моментът да разискват въпроса с обръщението на „ти“?!

— Ъ, добре, шефе... Струва ми се, че ще трябва да пипаме внимателно... Не беше трудно да идентифицирам жертвата. Тук всички го познават. Както изглежда, е важна клечка. Жером Морвал. Известен офталмолог, хирург. Кабинетът му в Париж е на авеню „Прудом“, в Шестнайсети район. Живее в една от най-красивите къщи в селото, на улица „Клод Моне“ номер седемдесет и едно...

— Живеел е — уточнява Серенак.

Силвио отминава забележката. Има вид на човек, комуто са съобщили, че го изпращат на руския фронт през Втората световна... Е, всъщност, изглежда като ченге на служба в Нормандия. Видът му кара Серенак да се усмихне. Би трябвало той да се сърди, а не помощникът му.

— Добра работа, Силвио. Няма смисъл да се стресираме отсега. Ще уточним подробностите от биографията му по-късно.

Серенак откача оранжевата лента.

— Лувел, всичко наред ли е с отпечатъците? Може ли вече да се приближим, без да се притесняваме?...

Лувел кимва, после се отдалечава и отнася множество гипсови калъпи, а инспектор Серенак нагазва в калта по брега на канала. С едната ръка се хваща за клонка от близкия ясен, а с другата посочва безжизненото тяло.

— Ела насам, Силвио. Погледни. Не смяташ ли, че този начин на убийство е малко странен?

Силвио се приближава. Лувел и Мори също се обръщат, сякаш са част от комисията при приемния изпит на прекия си началник.

— Момчета, вижте раната. Ей там, пробила е сакото. Очевидно Морвал е убит с хладно оръжие. Нож или нещо подобно. Право в сърцето. Суха кръв. Дори без научната полиция можем да приемем, че тя е причина за смъртта. А като разгледаме следите в калта, става ясно, че тялото е влачено в продължение на няколко метра до брега. Защо да си дават този труд? Защо ще местят труп? И после убиецът е взел камък или подобен по големина предмет и си е направил труда да смаже горната част на черепа и слепоочието. Не е ясно по каква причина...

Лувел вдига срамежливо ръка:

— Може би Морвал все още не е бил мъртъв?

— Ооо! — чува се напевният глас на Серенак. — Като гледам размера на раната в сърцето, не ми се вярва! А ако Морвал все още е бил жив, защо не са му забили отново ножа? Защо ще го местят, а и ще му разбиват черепа?

Силвио Бенавидиш не казва нито дума. Людовик Мори оглежда терена. На брега има камък колкото футболна топка, покрит с кръв. Взема всички възможни прости и се опитва да отговори на Серенак.

— Защото наблизо е имало камък. Взел е оръжието, което му е било подръка.

Очите на Серенак заблестяват.

— Тук не съм съгласен с теб, Людо. Огледайте терена и си представете сцената, момчета. А има и нещо още по-странно. Погледнете канала на двадесетина метра оттук. Какво виждате?

Инспектор Бенавидиш и другите двама полицаи оглеждат бреговете, но не разбираят какво иска да им подскаже Серенак.

— Няма никакви камъни! — тържествуващо заявява Серенак. — По дължината на цялата река няма нито един. А ако огледате добре този камък, ще разберете, че и той е бил донесен дотук. По него няма засъхнала кал, а тревата отдолу е свежа... Тогава какво прави тук този камък? Убиецът е донесъл и него. Ясно е като бял ден!

Полицай Лувел се опитва да отдалечи жителите на Живерни към десния бряг пред моста, който води към селото. Но публиката като че ли не притеснява Серенак.

— Момчета — продължава инспекторът, — ако обобщим нещата дотук, се оказваме пред следните обстоятелства: Жером Морвал е прободен с нож на пътя. После убиецът го довлича до реката на шест метра разстояние. А после, бидейки перфекционист, взема от околността камък с тегло около двадесет килограма и се връща, за да смаже черепа на Морвал... И това далеч не е всичко. Вижте положението на тялото във водата: цялата глава е потопена. Естествено ли ви изглежда положението на тялото?

— Ами вие току-що го обяснихте, шефе — промърморва почти раздразнено Мори. — Убиецът удря Морвал с камъка по главата. А после жертвата се хълзва към реката...

— И някак случайно — иронично го прекъсва Серенак, — след удара с камъка по черепа главата на Морвал се оказва на дъното на канала... Не, момчета, готов съм да се обзаложа. Вземете камъка и фраснете Морвал по главата. Дори при един на хиляда случая тя няма да се окаже безупречно потопена на дъното на канала. Господа, мисля, че всичко е далеч по-просто: имаме тройно убийство, извършено срещу един и същ човек. Първо го пробождат с нож, второ — смазват му черепа, и трето — давят го в реката...

Върху устните му се появява нещо като усмивка или гримаса. Обръща се към Силвио и този път наистина се усмихва.

— Да искат да те убият три пъти... не е много ласкателно за нашия офталмолог. Но като помислиш, по-добре да убиеш един човек три пъти, отколкото трима по един път, нали?

Серенак намига на Бенавидиш, който се смущава още повече.

— Никак не ми се иска да всявам паника в селото — продължава той, — но сценарият на престъплението не ми изглежда случаен. Бих

казал, че се възпроизвежда композиция, че оживява картина. Като че ли всеки детайл е подбран доста внимателно. Мястото — Живерни. Развоят на събитията, ножът, камъкът, удавянето...

— Да не би да става дума за отмъщение? — предполага Бенавидиш. — Нещо като ритуал? Това ли смятате?

— Нямам представа — отговаря Серенак. — Ще видим... В момента ми се струва, че всичко това е безсмислено, но за убиеца със сигурност е имало смисъл...

Лувел избутва особено любопитните, застанали на моста. Силвио Бенавидиш се умълчава и се съсредоточава, сякаш се мъчи да избере от думите на Серенак онова, което е казано сериозно, и другото, което остава като предизвикателство.

Неочаквано от тополовата горичка изскача кафява сянка, провира се под оранжевата лента и се хълзва по брега на реката. Полицай Мори напразно се мъчи да спре пришълеца, който се оказва... немска овчарка!

Кучето радостно се отърква в джинсите на Серенак.

— Я виж ти! — възклика инспекторът. — Ето го първия спонтанно явил се свидетел.

После се обръща към жителите на Живерни, които продължават да стоят на моста.

— Някой познава ли това куче?

— Да — отговаря уверен доиста възрастен мъж, облечен като художник, с кадифен панталон и сако от туид. — Това е Нептун. Селското куче. Всички го познават. Обикновено тича след децата. И туристите го знаят. То е част от пейзажа, така да се каже...

— Я ела, дебеланчо — казва Серенак и кляка до Нептун. — Ти първият ни свидетел ли си? Я ми кажи видя ли убиеца? Познаваш ли го? След малко ще дойдеш да дадеш показания... Защото имаме още малко работа тук.

Инспекторът отчупва върбова клонка и я хвърля надалеч. Нептун приема играта. Стига до клонката, яростно я захапва и се отдалечава, после се връща с трофея си. Бенавидиш гледа учуден какво прави шефът му.

Серенак най-сетне става. Дълго и внимателно разглежда всичко наоколо: перачницата срещу канала, построена от тухли, слама и кал, моста и странната двувърха сграда в стил фахверк^[3] точно отзад, над

която се извисява четириетажна кула. Върху стената е изписано името й: „Мелница Шенъвиер“. Мисли, че не бива да пренебрегват нито една подробност и че ще трябва да обиколят всички, които биха могли да дадат показания, въпреки че престъплението е извършено извън селото и преди шест сутринта.

— Мишел, я разкарай хората. Людо, дай ми ръкавици. Ако не искаме да местим тялото, с риск да си намокря краката, ще пребъркам джобовете на нашия офталмолог.

Серенак хвърля маратонките, после и чорапите, навива крачолите на панталона си до средата на прасеца, слага си ръкавиците, подадени му от полицай Мори, и нагазва в канала. С лявата си ръка държи здраво тялото на Морвал, а с дясната рови в джобовете му. Изважда кожен портфейл и го подава на Бенавидиш, който проверява документите. Няма съмнение. Убитият е Жером Морвал.

Ръката на Серенак продължава да тършува. Носна кърпа. Ключове от кола. Всичко минава от една ръка с ръкавица в друга и накрая отива в пластмасов плик. Пръстите на инспектора измъкват от джоба на сакото смачканата пощенска картичка. Най-обикновена. На нея се кипри репродукция на „Водните лилии“ на Моне — етюд в синьо. Такива се продават в милиони екземпляри в цял свят. Серенак обръща картичката. Отзад има кратък текст, написан с печатни букви. ЕДИНАДЕСЕТ ГОДИНИ. ЧЕСТИТ РОЖДЕН ДЕН! Точно отдолу малка лентичка с напечатан текст, изрязана отнякъде и залепена върху картичката. Вторият текст е по-дълъг и се състои от десетина думи: Съгласен съм мечтите със закон да станат престъпление.

По дяволите!

Изведнъж ледената вода стяга глазените на Серенак като стоманени белезници. Инспекторът се обръща отново към зяпачите на моста, които са се струпали около нормандската перачница, сякаш чакат автобус:

— Морвал имаше ли деца? Дете на единадесет години?

Художникът с кадифения панталон отново е най-бърз.

— Не, господин комисар! Със сигурност не!

Мамка му!

Картичката за рождения ден преминава в ръцете на инспектор Бенавидиш. Серенак вдига глава и отново оглежда всичко: перачницата, моста, мелницата. Обхваща с поглед събуждащото се

село. Поглежда и към градините на Моне, които се очертават в далечината. Бавно мести очи към ливадата и тополите, дори към облаците, които пълзят над залесените хълмове.

Десетте думи са набиват в главата и обсебват мислите му:
Съгласен съм мечтите със закон да станат престъпление.

Внезапно усеща, че в пощенската картичка нещо не е на мястото си.

[1] Окситанският език е романски език. Говори се от около 800 000 души в Южна Франция и съседните ѝ области в Испания, в малка част от Италия, в Монако. Тези области понякога са наричани „Окситания“ — Б.пр. ↑

[2] Границата между Ил дьо Франс и Нормандия минава през канала на Живерни, наричан от жителите му „поток“. Това не е естествен ръкав на река Епт, а прокопан през Средновековието от монаси канал за улей на мелница, част от който в края на XIX и началото на XX в. служи на Моне за захранване на езерото с лилиите. — Б.пр. ↑

[3] Фахверк, на фр. език коломбаж — средновековен стил или по-скоро техника на строителство в Европа, при който върху дървена конструкция се зида с глина, кирпич или камъни. Така се получава красива плетеница от дърво и друг строителен материал, като „панелите“ са заменяими. — Б.пр. ↑

От кулата на мелницата наблюдавам ченгетата. И онзи, дето носи джинси. Той е шефът и все още е във водата, а другите са на брега, заобиколени от тълпата загубеняци. Поне трийсетина души, които не изпускат нищо. Все едно че са на театър или на улично представление. Ако трябва да съм още по-точна: на спектакъл край реката.

Усмихвам се. Малко е тъпо човек да си играе с думите като мен сега. Излиза, че не съм по-умна от смотанящите долу. Само че аз съм „на балкона“ и вярвайте ми — на най-хубавото място. Освен това наблюдавам, без да ме виждат.

Колебая се. Смея се и защото ме обзема колебание. Смехът ми е нервен.

Какво да правя?

Ченгетата тъкмо измъкват от камионетката голям чувал, несъмнено, за да пъхнат вътре трупа. Какво да правя? Този въпрос отново превзема съзнанието ми. Трябва ли да отида в полицейското управление на Вернон и да кажа на ченгетата всичко, което знам?

Дали полицайт ще повярват на бълнуванията на някаква побъркана старица? Може би е най-добре да мълча и да си трая... Да изчакам няколко дни, само няколко дни... Ще наблюдавам и ще си играя на детектив, просто за да видя как ще се развият събитията. Освен това ще се наложи да говоря с Патрисия, вдовицата на Жером Морвал. Да, разбира се, това трябва да сторя.

Докато, напротив, да говоря с ченгетата, би било...

Долу край канала тримата полицаи са се навели и мъкнат тялото на Морвал до чуvalа като голямо парче размразено месо, от което се стича вода и капе кръв. Доста се мъчат, горките. Приличат на любители рибари, които са уловили прекалено голяма риба. А четвъртият полицай все още стои във водата и гледа ли, гледа. Наблюдава. От мястото, където съм, изглежда, че дори се забавлява. Е, хайде, със сигурност виждам, че се усмихва.

Може би все пак напразно си изтезавам мозъка. Ако говоря с Патрисия Морвал, категорично рискувам всички да научат онова, което

ще ѝ кажа. Разбира се, и ченгетата. Вдовицата е доста бъбрива. А аз все още не съм вдовица. Още не съвсем.

За минута затварям очи. Не повече. Вече съм взела решението си.

Не, няма да говоря с ченгетата! Ще се превърна в невидима черна мишка^[1]. Ако ченгетата искат да стигнат до мен... ще ме хванат, на моите години не тичам особено бързо. Стига им само да проследят Нептун. Все ще имам време да импровизирам и да реагирам в подходящия момент. Според обстоятелствата... Четох един доста абсурден криминален роман. Действието се развиваше в английско имение, а цялата интрига се разплиташе през очите на една котка! Котката бе свидетел на всичко, но абсолютно никой не ѝ обръщаше внимание. Всъщност котката водеше разследването. Слушаше, наблюдаваше, ровеше. Романът бе навързан доста сръчно. Дотам, че накрая всички мислеха, че убиецът е самата котка. Е, няма да ви разваля удоволствието и няма да ви съобщя развръзката. Ако ви падне случай, прочетете тази книжка... Споменах я само за да ви обясня какво смяtam да правя: ще стана свидетел на този случай и никой няма да ме подозира, както никой не подозираше котката в онова имение.

Отново обръщам очи към реката.

Трупът на Морвал почти е потънал в чувала. Все едно че го погълъща анаконда. Сякаш от зъбатите ѝ челюсти стърчи само част от главата му, защото още не са дръпнали докрай ципа на чувала. Най-сетне тримата полициаи си поемат дъх. Отгоре човек би помислил, че само са чакали знак от шефа си, за да запалят по цигара.

[1] „Черните мишки“ — фр. телевизионен сериал за юноши от 1987 г. Главната героиня е момиче детектив с прякор Черната мишка — Б.пр. ↑

**ВТОРИ ДЕН
ОБРЪЩЕНИЕ НА „ТИ“
14 МАЙ 2010 Г. МЕЛНИЦА „ШЕНЬОВИЕР“**

4

Онези тъпанари от болницата, меко казано, ми досаждат с документите си. Натрупвам върху масата разноцветните листове и листчета: рецепти, осигуровки за болест, спешни и профилактични прегледи, застраховки за женитба, бедствия и аварии в жилището. После ги сортирам и пъхам в пликове от дебела хартия. Някои от тях са предназначени за болницата, но не всички. Ще ида в пощата на Вернон, където ще премеря и изпратя на съответните адреси всички пликове. А ненужните документи подреждам в бяла папка. Не съм попълнила всички, нито пък съм разбрала какво се иска от мен, но ще питам медицинските сестри. Те вече ме познават. Прекарах с тях целия следобед вчера, че и малко от вечерта.

Бях в стая № 126, където играх ролята на „почти вдовица“, която се тревожи за съпруга си — почти пътник. Изслушвах успокоителните думи на лекарите и сестрите, с други думи — изслушвах лъжите им. Слукана му е работата на мъжа ми! Осъзнавам напълно този факт. Само да знаеха колко неща мога да понеса! Да свърши, веднъж всичко да свърши. Само за това се моля и само това ми е нужно.

Преди да изляза от стаята, се приближавам към олющеното огледало с позлатена рамка вляво от входната врата. Вглеждам се в съсираното си, сбръчкано и студено лице. Лице на мъртвец. Мятам черен шал върху прибраните си назад коси. Той прилича на чадор^[1]. Стариците са обречени: задължени са да носят траур и никой да не ги поглежда. Такива са житетските правила, дори в Живерни. Особено в Живерни — селото на светлината и ярките цветове. Съдбата на старите дами е да живеят в сянка, да тънат в мрак, да станат част от нощта. Да

бъдат напълно ненужни и да минават незабелязано. Забравят ги. А това напълно ме устроиа!

Оглеждам се още веднъж, преди да сляза надолу по стълбите и да напусна кулата на „замъка си“ — така наричам кулата на мелница „Шенъвиер“ в Живерни. Проверявам машинално дали всичко е наред, но начаса проклинам глупостта си. Вече никой не стъпва тук! А и няма кой да дойде, но въпреки това и най-нищожният предмет, който не е на мястото си, ме вбесява. Или, както казват в репортажите по телевизията, страдам от натраплива невроза. На медицински език — обсесивно разстройство. Лудост, която не пречи на никого, освен на самата мен.

В най-мрачния ъгъл забелязвам дребна подробност и пак ме обзема раздразнение. Струва ми се, че картина малко се е поизместила и че не виси съразмерно спрямо гредата. Бавно прекосявам стаята. После натискам лекичко десния ъгъл на рамката ѝ, за да я поизправя. Там са моите водни лилии. В черно.

Навремето закачих картина на най-подходящото място, невидимо от никой прозорец. Ако някой изобщо може да види нещо през прозорците на четвъртия етаж на нормандска кула, построена насред мелница. Моята пещера...

Картина виси в най-слабо осветения, така да се каже, в най-мъртвия ъгъл. А тъмнината прави още по-зловещи тъмните петна, които се носят по повърхността на водата в езерото. Черни лилии. Цветята на траура.

Най-тъжните цветя, които някога са рисувани.

Слизам доста трудно по стълбите. Излизам. Нептун ме чака в двора на мелницата. Бутам го с бастуна си, за да не скочи върху роклята ми. Това куче така и не иска да разбере, че все по-трудно пазя равновесие. Минава доста време, преди да успея да заключа трите тежки ключалки и да пусна връзката ключове в чантата си. И после да проверя дали съм заключила добре.

Най-сетне обръщам гръб на вратата. В двора на мелницата огромното черешово дърво се прощава с последните си цветове. Най-вероятно е дърво столетник. Казват, че „познавало“ Моне! Черешовите дървета много се харесват в Живерни. Покрай Музея на американското изкуство засадиха цяла редица! Доколкото разбрах, били японски черешови дървета. Те са по-малки и приличат на дървета джуджета.

Намирам тези нови екзотични растения за малко странни. Сякаш в селото си нямахме достатъчно дървета! Но какво да се прави, такъв е животът... Изглежда, че американските туристи много си падат по розовите цветчета на черешите пролетно време. Ако искате да знаете мнението ми, ще ви кажа, че покритите с нападали розови цветчета паркинг и коли създават впечатление за преекспониран стил „Барби“. Само дето никой не ме пита за мнението ми...

Притискам пликовете до гърдите си, за да не ги изцапа Нептун. Изкачвам се с мъка по улица „Коломбие“. Не бързам, спирам се и дишам тежко под еркера на една къща, която предлага стаи за гости. Цялата е обрасла с бръшлян. Автобусът за Вернон ще мине оттук чак след два часа. Така че разполагам с достатъчно време да си поиграя на детектив.

Завивам по улица „Клод Моне“. Покрай каменните фасади на сградите по асфалта никнат безброй ружи, напористи като троскот. По това се познава Живерни. Продължавам да вървя с обичайното си темпо на осемдесетгодишна жена. Както обикновено Нептун вече е далеч пред мен. Така или иначе, успявам да се дотъря до хотел „Боди“. Прозорците на най-известната сграда в селото са скрити под плакати за изложби, реклами афиши на галерии и фестивали. Между другото, прозорците са точно с размера на плакатите. Странно е, като се замисли човек... Винаги съм се питала дали е просто съвпадение, или пък архитектът на хотела е бил ясновидец и още през деветнайсети век е проектиран такива прозорци, защото е знаел какъв ще бъде размерът на рекламните афиши.

Предполагам, че тази загадка едва ли ви впечатлява много-много... Срещу хотела, под оранжеви чадъри, няколко десетки посетители седят на зелени столове. Искат да изпитат същата тръпка като колонията американски художници, които са дебаркирали тук преди повече от век. Като се замисли човек, и това е странно. Имам предвид онези американски художници, дето през миналия век са дошли в това миниатюрно селце на Нормандия да търсят спокойствие и концентрация. Тогава Живерни е било съвсем различно от сега. Мисля, че не мога да схвата замисъла за днешния облик на Живерни.

Настанявам се на една свободна маса и си поръчвам чисто кафе без захар. Носи ми го някаква нова сервитьорка, вероятно дошла да работи тук само за през лятото. Полата ѝ е къса, носи жилетчица в

импресионистичен стил, чийто гръб е обсипан с лилави лилии. И това е странно, нали, да носиш лилави лилии на гърба си?

Свидетелка съм как Живерни се променя и ми се струва, че селцето е заприличало на увеселителен парк. Или по-скоро — на импресионистичен парк. Мисля, че концепцията е готова! Въздишам си на воля като същинска проклета старица, която се жалва сама на себе си и не разбира нищичко от онова, което се случва около нея. Вливам поглед в хората и направо сканирам разнородната тълпа. Двойка влюбени са хванали здраво един зелен туристически справочник и го разлистват. Три хлапета, дето нямат още три години, се въргаят в чакъла, а родителите им сигурно си мислят, че все пак щяха да се чувстват по-добре покрай някой басейн или дори покрай блато с жаби. Попрецъфтяла американка се опитва да си поръча лиежко кафе на холивудски френски.

Те са там. Седнали са през три маси от мен. А това прави петнадесетина метра. Познавам ги, естествено. Видях ги през прозорците на мелницата ми, скрита зад пердетата... Инспекторът, който газеше в потока при трупа на Жером Морвал, и срамежливият му помощник.

Те сто процента гледат към младичката сервитьорка. А не към стара черна мишка като мен.

[1] Чадор — традиционна женска дреха в Иран. — Б.пр. ↑

През слънчевите очила на инспектор Серенак фасадата на хотел „Боди“ изглежда почти като пощенска картичка в цвят сепия, стил бел епок, а краката на красивата сервитърка, която в момента пресича улицата, имат тен като златиста коричка на кроасан.

— И така, Силвио, ще прегледаш отново всички данни от разследването покрай потока. Разбира се, всичко вече е в лабораторията — и отпечатъците от стъпките, и камъкът, и тялото на Морвал. Само че може да сме пропуснали нещо. Не знам... мястото в канала, където бе тялото, дърветата наоколо, моста. Ще провериш на място. Пообиколи и виж дали няма да откриеш свидетели. Аз нямам особен избор. Ще трябва да посетя вдовицата — Патрисия Морвал... Можеш ли да ме осведомиш накратко за този Морвал?

— Да, Лор... уф, исках да кажа „шефе“!

Силвио Бенавидиш изважда изпод масата някаква папка. Серенак продължава да следи с очи сервитърката.

— Ще пиеш ли нещо? Пастис, чаша бяло вино?

— Ами не, не, нищо.

— Поне едно кафе!

— Не, не, не се беспокойте.

После Бенавидиш отстъпва:

— Е, добре, един чай.

Лоренс Серенак властно вдига ръка.

— Госпожице, един чай и чаша бяло вино. Имате ли гайак^[1]?

После отново се обръща към помощника си.

— Толкова ли е трудно да ми говориш на „ти“?! Какво у мен те притеснява, а, Силвио? Че съм със седем или десет години повъзрастен от теб? Имаме една и съща длъжност. И нали не го правиш, защото ръководя от четири месеца полицейското управление на Вернон? Ами че в Южна Франция дори новаците се обръщат на „ти“ към инспекторите!

— На север се поизчаква малко... И това ще стане, шефе, ще видите...

— Сигурно си прав. Ще се наложи да се аклиматизират, но дявол да го вземе, струва ми се ненормално помощникът ми да ме нарича „шефе“...

Силвио кърши ръце, сякаш се бои да противоречи на началника си.

— Ако позволите, не съм убеден, че проблемът е само в разликите между Северна и Южна Франция. Ами вижте, ще ви дам пример. Баща ми се пенсионира. През целия си живот е строил къщи в Португалия и Франция, като е работил винаги с по-млади шефове от него. Те му говореха на „ти“, а той — на „ви“. Според мен въпросът е в това кой носи костюм и вратовръзка и кой прекарва живота си в работни дрехи. Зависи от това на кого ръцете са грижливо гледани и на кого — почернели от къртовски труд. Разбирате ли какво ви казвам?

Лоренс Серенак хваща реверите на коженото си яке и разперва ръце.

— Силвио, виждаш ли вратовръзка? И двамата сме инспектори, мамка му...

Избухва в искрен смях.

— Е, в края на краищата, обръщението на „ти“ ще дойде с времето, както ти казваш... А това ще рече, не променяй нищо засега. Харесва ми, че си второ поколение португалец и че се правиш на скромен. Та докъде стигнахме с Морвал?

Силвио свежда поглед и грижливо чете бележките си.

— Жером Морвал е роден в селото и е планирал добре живота си. Живял е в Живерни, но семейството му се е преселило в Париж още когато е бил хлапак. Татко Морвал също е бил лекар, вътрешни болести, но не е натрупал богатство. Жером Морвал се оженил твърде млад за някоя си Патрисия Шерон. И двамата нямали още двадесет и пет години. Преуспял е. Младият Жером следвал медицина, специализирал офтальмология, най-напред отворил кабинет в Асниер^[2], заедно с още петима колеги, а после, когато старият Морвал умрял, с наследството си направил кабинет на хирург офтальмолог в Шестнадесети парижки район. Очевидно нещата вървели не лошо. Доколкото успях да разбера, бил специалист по катаректите и следователно пациентите му били предимно по-възрастни. Преди десет години се завърнал в родния си край и купил една от най-хубавите къщи в Живерни. Намира се между хотел „Боди“ и църквата.

— Деца?

Сервитьорката поставя напитките на масата и се отдалечава. Серенак прекъсва помощника си тъкмо когато той отваря уста, за да му отговори.

— Миловидно е това момиче! А, какво ще кажеш? Хубави пергели под поличката, нали?

Инспектор Бенавидиш се колебае дали да въздъхне уморено, или да се усмихне смутено.

— Да... Въщност, не... Искам да кажа, че семейство Морвал не са имали деца.

— Добре. А врагове?

— Морвал не е водел кой знае какъв светски живот. Не се е бъркал в политиката. Не е участвал в сдружения, партии, в нищо от този род... Не е имал и особена приятелска среда... Но за сметка на това е имал...

Серенак се обръща рязко.

— О, я виж кой идва! Добър ден, приятелю...

Бенавидиш усеща, че под масата се мушва някаква космата топка. Серенак протяга ръка, а Нептун бърза да се отърка в нея.

— Засега това е единственият ми свидетел — шепне Лоренс Серенак. — Здравей, Нептун!

Кучето познава името си, вкопчва се в крака на инспектора и жадно се втренчва в бучката захар в чинийката под чашата чай на Силвио. Серенак вдига показалец.

— Стой мирен. Слушаме инспектор Бенавидиш. Той не успява да каже две изречения едно след друго... Е, Силвио, какво ми казваше?

Силвио се съсредоточава в бележките си и продължава:

— Жером Морвал е имал две страсти. Много силни. Посвещавал им е цялото си свободно време.

Серенак гали Нептун.

— Така. Напредваме...

— Та както казах, имал е две страсти. Живописта и жените. Що се отнася до живописта, очевидно си имаме работа с истински колекционер — самоук, но пък доста надарен. Слабостта му били импресионистите, естествено. А и както ми обясниха — бил капризен. Мечтаел да се сдобие с картина на Моне. При това не каква да е. Искал

да притежава „Водни лилии“. Ето какво се въртяло в главата на нашия офталмолог...

Серенак свири в ухото на кучето...

— Само това ли... Картина на Моне! — разсъждава той. — Вярно, че кабинетът му е осигурявал връщане на зренietо на всички буржоазки от Шестнадесети парижки район, но все пак mi се струва, че притежаването на подобна картина е над възможностите на добрия доктор Морвал. При това — доста. И така, монетата при него е с две страни: ези — картините на импресионистите, тура — жените.

— Слухове, слухове... Въпреки че Морвал не се криел особено. Съседите и колегите му ми говориха главно за положението на жена му Патрисия... Омъжила се млада и била изцяло финансово зависима от съпруга си. Разводът бил невъзможен. Така че била принудена да си затваря очите, ако разбирате какво се опитвам да ви кажа...

Лоренс Серенак изправя на един дъх чашата си с вино.

— И това ако е гайак... — промърморва и се мръщи. — Разбирам какво ми казваш, скъпи ми Силвио. Този лекар чак взе да ми харесва. Успя ли вече да разбереш имената на някои от любовниците му? И виждаш ли рогоносцата като потенциален убиец?

Силвио оставя чашата чай в чинийката. Нептун го наблюдава с влажни очи.

— Още не. Но що се отнася до любовниците, Жером Морвал обичал завоеванието, процеса на преследване, направо бил чалнат в тази посока...

— А?! Падал си е по непревземаеми крепости, значи.

— Може и така да се каже... Дръжте се здраво, шефе, става дума за началната учителка в селото. Както изглежда, най-хубавото момиче в околността, и той си набил в главата, че трябва да я закачи като трофей в колекцията си.

— Е, и? Нататък!

— Ами, не знам нищо повече. Само това успях да измъкна, като разговарях с колегите му, секретарката и трима собственици на галерии, с които често имал вземане-даване. Понеже Морвал е споделял с тях всички тези неща.

— А учителката омъжена ли е?

— Да, при това за някакъв патологичен ревнивец.

Серенак се обръща към Нептун.

— Напредваме, трътльо. Бива си го Силвио, нали! Вярно, изглежда малко задръстен, но пък е направо гений. Същински компютър.

После става от мястото си, а Нептун се надига, помъква се тромаво и ляга в края на уличката.

— Силвио, надявам се, че не си забравил гumenите си ботуши и мрежата, за да поджапаш малко в канала. Аз отивам да изкажа съболезнованията си на вдовицата. Живееше на улица „Клод Моне“ номер седемдесет и едно, нали така?

— Да, няма как да събъркате къщата. Живерни е съвсем малко село, накацало от едната страна на хълма. Има само две по-големи успоредни улици. Едната е „Клод Моне“ и прекосява цялото село, а другата — Кралският път — шосето на департамента, започващо от края на долината, през която тече потокът. Е, може да прибавим и няколко стръмни улички, които пълзят между двете пътни артерии.

Краката на сервитьорката пресичат отново улица „Клод Моне“ и се отправят към бара. Ружите лижат фасадата от тухли и теракота на хотел „Боди“ и приличат на пламъци в осветена от слънцето камина. Серенак си мисли, че този пейзаж е наистина красив.

[1] Вино от Гайак, градче в Югозападна Франция, близо до Тулуса, основано от галите, които още преди две хиляди години произвеждали вино. Градът е голям производител на вино и днес. — Б.пр. ↑

[2] Парижко предградие на близо 8 км от центъра. — Б.пр. ↑

Силвио не бе сгрешил. Без никакво съмнение къщата на улица „Клод Моне“ № 71 бе най-хубавата на улицата. Жълти капаци на прозорците, млада лоза, скриваща половината фасада, красив меланж от дялани камъни и дърво, безброй мушката, чиито листа изскачат от грамадни глинени гърнета, а цветовете им буквально капят по стъклата на прозорците. С една дума — съвършена и впечатляваща фасада. Паррисия Морвал очевидно знае как се гледат цветя или най-малкото ръководи малък отряд от градинари. Поне такива не липсват в Живерни.

До дървената входна врата виси меден звънец. Серенак го разклаща. Само след няколко секунди Паррисия Морвал се появява на дъбовата врата. Очевидно е очаквала това посещение. Полицаят бута вратата, а тя се отдръпва назад, за да му стори път.

Инспектор Серенак особено много държи на този момент при всяко разследване: първото впечатление. Няколко мига, в които човек „вдишва“ информация „на живо“. И така: с кого си има работа? С отчаяно влюбена жена или със студена и безразлична буржоазка? С любяща съпруга, простреляна от съдбата, или с „веселата вдовица“? Сега вече е богата. Най-сетне е и свободна. Отмъстена е за номерата на съпруга си. Дали се преструва, че жали за него, или наистина преживява загубата? В момента не е лесно да си изгради мнение, а и големите очила с дебели стъкла размиват изражението на зачервените очи.

Серенак върви по дълъг коридор. По-скоро нещо като огромен вестибиул. Внезапно се спира. Смаян е. Върху цялата площ на дългите поне пет метра стени са закачени две гигантски пана с водни лилии, нарисувани в редък за тях нюанс — червеникавозлатист. Над лилиите няма небе, нито пък клонки от плачеща върба. Доколкото Серенак е в течение, паната представляват репродукция на творба на Моне, създадена след 1920 година, с други думи — по време на последните издихания на земния му път. Не е трудно човек да се досети, че Моне е следвал пристрастна творческа логика: да ограничи кръгозора си и да

отстрани декора, да съсредоточи погледа си само върху един отрязък от езерото — няколко квадратни метра.

Серенак продължава пътя си по коридора. Очевидно стремежът на Морвал е бил коридорът да наподоби стените на Оранжерията^[1], въпреки че домашната „галерия“, разбира се, не може да се мери със стоте линейни метра в Парижкия музей, приютил „Водните лилии“.

Серенак влиза в една стая. Интериорът е класически, но малко натружен със скъпи, но разностилни дрънкулки. Вниманието на посетителя е привлечено от десетина картини, всичките оригинални. Доколкото Серенак има представа, сред тях са творби на няколко творци, които напоследък се радват на успех и имат стойност — и художествена, и финансова: Гребонвал^[2], Ван Мюлдер^[3], Габар^[4]... Очевидно Морвал е притежавал едновременно и добър вкус, и усет за инвестиции. „Ако вдовицата успее да разкара лешоядите, които сто на сто ще надушат далаверата, нуждата скоро няма да я навести“, разсъждава инспекторът.

Серенак сяда, но Патрисия не стои на едно място, а ходи нервно насам-натам и реди безупречно подредените предмети. Облечена е в пурпурен тайор, който идеално контрастира с гладката ѝ, доста мургава кожа. Според Серенак е на около четиридесет години, може би и по-млада. Не би я нарекъл красива, но пък малко скованите движения и сдържаното поведение ѝ придават чар. По-скоро класически тип, отколкото дама от класа, решава полицият.

— Инспекторе, сигурен ли сте, че става въпрос за убийство? — Гласът ѝ е рязък и малко неприятен. — Разказаха ми всички подробности — продължава тя. — Не е ли възможно да е било нещастен случай? Да е паднал върху остьр камък и да се е удавил...

— Защо не, госпожо? Всичко е възможно. Ще трябва да изчакаме доклада на съдебните лекари и специалистите. Но на сегашния етап от разследването, принуден съм да кажа, че това е най-вероятната причина. Поне за момента...

Патрисия тормози между пръстите си изящна статуетка на ловуващата Диана, която украсява един шкаф. Статуетката е бронзова. Серенак продължава разговора, задава въпроси. Патрисия Морвал отговаря съвсем кратко, почти съска. Рядко с повече от три думи. Все едни и същи, само леко променя тона си. Повишава глас там, където пада ударението на думата.

— Имаше ли неприятели?

— Не, не, не.

— А да сте забелязали напоследък нещо по-особено?

— Не и не.

— Къщата ви изглежда огромна. Съпругът ви тук ли живееше?

— Да. Да... И да, и не...

Серенак не ѝ дава възможност да се окопити, а и този път не е успял да схване нюанса.

— Трябва да ми кажете още някои неща, госпожо Морвал...

Патрисия Морвал отговаря, като разчленява сричките, сякаш ги реже с нож.

— Жером бе рядко тук през седмицата. Има апартамент непосредствено до кабинета си. В Шестнадесети район, на булевард „Сюше“.

Инспекторът си записва адреса и се сеща, че апартаментът е на две крачки от музея „Мармотан“. Със сигурност не е съвпадение.

— Съпругът ви спеше ли често другаде?

Мълчание, последвано от „да“.

Нервните пръсти на Патрисия Морвал пренареждат букет от насеко откъснати цветя във висока ваза с японски орнаменти. В главата на Серенак минава натрапчивата мисъл, че тези цветя ще увехнат, ще умрат и смъртта ще се настани в салона, а прахът на времето ще полепне върху хармонията от цветове.

— Имате ли деца?

— Не.

След известно време следва нов въпрос:

— А съпругът ви има ли свои деца?

Патрисия Морвал се колебае и гласът ѝ спада с цяла октава.

— Не.

Серенак не бърза. Вади от джоба си ксерокопие на пощенска картичка — репродукцията на една от картините с водни лилии на Моне, която намериха в джоба на Жером Морвал. Подава я на вдовицата. Патрисия Морвал е принудена да прочете двете изречения, написани на ръка... ЕДИНАДЕСЕТ ГОДИНИ. ЧЕСТИТ РОЖДЕН ДЕН!

— Намерихме я в джоба на съпруга ви — уточнява инспекторът.

— Може би имате братовчед? Деца на приятели? Деца на ваши

близки? Вашият съпруг е посветил тази картичка на някого.

— Не, не се сещам. Повярвайте ми.

Серенак оставя известно време за размисъл на Патрисия, после питат:

— Ами този цитат? Познат ли ви е?

Очите им се плъзват едновременно към долния край на картичката и двамата прочитат странните думи: Съгласен съм мечтите със закон да станат престъпление.

— Наистина нямам представа, инспекторе...

Безразличието ѝ изглежда напълно естествено, непресторено. Лоренс Серенак оставя ксерокопието на масата.

— Това е копие, можете да го задържите. Оригиналът е у нас. Размислете и ако се сетите за нещо...

Патрисия Морвал вече се движи по-малко из стаята. Прилича на муха, която е разбрала, че не може да избяга от затворения буркан. Серенак продължава да разпитва:

— Съпругът ви имал ли е някакви неприятности? Например в работата. Операция, която не е протекла добре, недоволен пациент... Или някакво оплакване?

„Мухата“ внезапно става нападателна:

— Не. Никога. Какво намеквате?

— Нищо. Уверявам ви. Нищо...

Погледът му обхваща картините по стените.

— Съпругът ви е имал вкус към живописта. Смятате ли, че е възможно да е бил въвлечен, как да се изразя, в нещо като трафик или укриване на творби, дори без негово знание?

— Какво искате да кажете?

Гласът на вдовицата отново става рязък, особено на ударените срички, и още по-неприятен. „Класика!“ — казва си инспекторът. Патрисия Морвал упорито отрича убийството. Защото да го приеме, означава да допусне, че съществува някой, който е мразел до такава степен съпруга ѝ, че да го убие... Да допусне, че съпругът ѝ има някаква вина, провинение... Серенак е наясно с психологическите прояви от този род. Сега трябва само да освети тъмната страна от живота на Жером Морвал, но без да предизвиква вдовицата.

— Нищо не намеквам. Нищо специално. Уверявам ви, че е така, госпожо Морвал. Просто търся някаква следа. Говориха ми за страстта

му... да кажем, за дебненето му, с цел да придобие... с цел да притежава картина на Моне... А това...

— Напълно вярно е, инспекторе. Това бе мечтата му. Жером е признат за един от големите познавачи на Моне. Да, това бе мечтата му. Работеше упорито, за да я постигне. Бе свръхнадарен хирург. Така че заслужаваше мечтата му да се сбъдне. Беше пристрастен към Моне. За него нямаше значение коя ще бъде картината. Трябваше само да е от поредицата с лилиите. Не знам дали разбирате, но той търсеше картина, която Моне да е нарисувал тук, в Живерни. В родното му село.

Серенак използва тирадата на вдовицата, за да раздвижи сивите си клетки. Първото впечатление! Изминали са едва няколко минути, откакто разговаря с Патрисия Морвал, а ето че вече успя да си изгради представа какъв е траурът ѝ. И против очакванията му, първото впечатление накланя везните към огнената страст, към покосената от гръм любов, отколкото към повехналите чувства на безразлична, изоставена жена.

— Съжалявам, че ви досаждам, госпожо Морвал, но нали имаме една и съща цел — да открием убиеца на мъжа ви. Налага се да ви задам и някои малко по... малко по-интимни въпроси.

Патрисия Морвал сякаш се сковава в позата на голия мъж върху картината на отсрешната стена. Дело е на Габар.

— Вашият съпруг, как да се изразя, невинаги ви е бил верен. Мислите ли, че...

Серенак усеща вълнението на Патрисия. Като че ли невидимите сълзи се опитват да угасят пожара в тялото ѝ.

Тя го пресича:

— Бяхме твърде млади, когато се запознахме. Дълго ме ухажва — и мен, както и други момичета. Минаха много години, преди да отстъпя. Като млад той съвсем не бе от типа момчета, за които жените мечтаят. Не знам дали ме разбирате... Несъмнено бе твърде сериозен и доста досаден. Липсваше му увереност в контактите му с жените. Тези неща се усещат. А после, с течение на времето, стана много по-самоуверен, много по-съблазнителен, много по-интересен. Мисля, инспекторе, че имам доста заслуги за това. Забогатя, естествено. Нормално бе в зряла възраст Жером да получи няколко компенсации за неуспехите си с жените на младини... Така да се каже, те да му се

реваншират. О, не, това не се отнасяше за мен. Не знам дали схващате мисълта ми...

„Надявам се, казва си Серенак, но ми трябват имена, факти, дати.“

Патрисия Морвал става по-настойчива.

— Очаквам от вас да проявите такт, инспекторе... Живерни е просто едно село и в него живеят едва няколкостотин души. Не убивайте Жером повторно! Не го каляйте. Той не заслужава това. Всичко друго, но не и това.

Лоренс Серенак кима успокоително с глава.

Първото впечатление... Вече е затвърдил мнението си. Да, Патрисия Морвал е обичала Жером. И не би го убила заради парите му. Но от любов? Ще се разбере...

Една подробност го шокира: цветята в японската ваза, които са го навели на мисълта, че времето в тази къща е спряло.

Вчера се е повредил и часовникът. В салона от всеки сантиметър лъхват страстите на Жером. Само неговите. И всичко ще остане така за вечни времена. Картините няма да бъдат откачени от стените. Никога. Никой няма да разтвори книгите по рафтовете на библиотеката. Всичко ще си остане недокоснато, като експонати в безлюден музей в памет на един индивид, който светът ще забрави бързо. Любител на изкуството, който няма да завеща нищо. Любител на жени, когото никоя няма да оплаче. С изключение на неговата, която е изоставял често.

Живот, прекаран в трупане на репродукции. Без поколение.

Ярката светлина на улица „Клод Моне“ удря инспектора право в лицето и го зашеметява. Чака едва три минути и Силвио изскача в края на улицата. На краката му няма гумени ботуши, но долната част на панталона му е изцапана с кал. На Серенак му става смешно. Силвио Бенавидиш е горин тип. Безспорно е доста хитър, въпреки че педантичният му характер не допуска това да се забележи. Скрит зад слънчевите си очила, Серенак наблюдава спокойно слабия силует на помощника си, чиято сянка бяга по стените на къщите. Всъщност Силвио не е точно слаб. По-скоро е някак тесен, защото под закопчаната му догоре карирана риза, точно над колана на бежовия му памучен панталон, се очертават едва забележими тъпстинки. Силвио изглежда по-едър в профил, отколкото в анфас — подсмихва се

Серенак. Същински цилиндър! Това не го загрозява, напротив. Прилича на младо дърво, което се огъва на вята, но не се чупи.

Силвио се приближава ухилен до уши. А, има едно нещо, което Серенак не харесва у помощника си: манията му да приглажда назад късата си, твърда и права коса или пък да я реши на една страна и на път — като семинарист. Най-обикновена подстрижка алаброс би била достатъчна, за да го преобрази. Силвио Бенавидиш застава пред Серенак и поставя ръце на кръста си.

— Е, шефе? Как е вдовицата?

— Истинска вдовица! Твърде истинска. Ами твоята работа?

— Нищо ново. Разговарях с няколко съседи, които спели сутринта на убийството, така че нито видели, нито чули нещо. А що се отнася до другите евентуални доказателства — ще видим. Всичко е в стъкло и пластмаса... Е, връщаме ли се в участъка?

— Да... Всъщност само ти. Имам среща, която в никакъв случай не трябва да пропускам...

Вижда учудването на Силвио и уточнява:

— Не трябва да пропусна края на учебния ден.

Силвио смята, че е разbral.

— Ще търсите дете на единадесет години, което скоро ще празнува рождения си ден, а?

Серенак му намига приятелски.

— Ами, ще видим... Ще отида да видя тази перла на импресионизма — учителката, която Жером Морвал желаел да притежава толкова силно, колкото и картина на Моне.

[1] Оранжерията — музей в Тюйлери. На втория етаж е Овалната зала, в която са изложени знаменитите „Водни лилии“ на Моне. Наричат тази част от музея „Сикстинската капела на Париж“. — Б.пр.

↑

[2] Вероятно Елен Гребонвал — съвр. фр. художничка, автор на много картини с абстрактни сюжети и изпълнение. — Б.пр. ↑

[3] Вероятно съвременният белг. художник, подписващ се Ван Мюлдер, прочут с картините си с ориенталска тематика. — Б.пр. ↑

[4] Вероятно Габриела Пеетерс, родена през 1936 г., наричана Габи или Габар — белг. художничка, майстор на изобразяването на

хармонията на човешкото тяло. Творбите й са известни и с дръзките си цветове — Б.пр. ↑

Чакам автобуса. Застанала съм под липите на малкия площад, където са кметството и училището. Това е най-сенчестото място в селото и се намира само на няколко метра от горната част на улица „Клод Моне“. Почти сама съм. Ама това населено място става все по-странно! Достатъчно е човек да измине няколко метра и да достигне края на улицата, иeto че опашката от чакащи маниаци, които искат да атакуват музеите или галериите, изчезва. Появяват се безлюдните улички на едно най-обикновено село на сред полето.

Спирката на автобуса всъщност е почти пред училището. Децата си играят в двора зад желязната ограда. Нептун седи малко по-далеч, седнал на задните си лапи, под друга липа и чака с нетърпение да освободят птичетата от клетката им. Защото обожава да тича след тях.

Точно отсреща се помещава галерията на Академията по изобразително изкуство. На стената с огромни букви е написан девизът й: „Наблюдавай с въображение“. Какъв ти девиз?! Цяла програма! По цял ден пълчища пенсионери, луди по Клод, облечени като лодкари, със сламени шапки на главите, излизат от въпросната галерия и се пръсват из селото. Търсят „божественото вдъхновение“! Няма как да не ги забележи човек. На врата им са окачени червени баджове, а те бутат старчески колички, в които има стативи.

Не ви ли напушва смях? Трябва някой да ми разясни защо сеното, птиците по клоните на дърветата, че и водата в реката тук са по-различни в сравнение със същите в други краища на света! Не съм в състояние да го проумея. Сигурно съм много глупава или пък съм живяла прекалено дълго на това място. Това трябва да е причината. Същото става и като живееш дълго време с някой хубавец.

Тези нашественици не си заминават като другите с автобуса в осемнайсет часа. Влачат се насам-натам, докато падне нощта, спят тук и излизат навън още на разсъмване. Повечето са американци. А аз може би съм само една старица, която наблюдава всички тези екстравагантности през пердото на окото си. Ама ще се съгласите, че подобно дефиле от дърти художници в края на краищата прави

впечатление на децата в селото и им внушава разни неща. Така е, нали? Не сте ли съгласни с мен?

Инспекторът взе със себе си Нептун. Падат си един по друг. Умират да са заедно! Инспекторът го дразни — ту се бори с него, ту го гали... А аз си седя на пейката като статуя от абаносово дърво. Може би ви се струва странно, че стара жена като мен се мотае насам-натам из Живерни по цял ден, но никой или почти никой не ме забелязва... Още по-малко пък ченгетата. Ще ви поставя една задача. Направете си следния експеримент: застанете в края на някоя уличка, на някой парижки булевард, на площада на някое село, където е църквата, просто изберете оживено място, където има много хора. Останете там десетина минути и пребройте минувачите. Ще се смаете колко много от тях са възрастни хора! Където и да сте, ще са повече от останалите. Защото фактът си е факт и ни проглушиха ушите с него: броят на възрастните се увеличава. Все повече и повече. А пък и те нямат какво друго да правят, освен да се влачат по цял ден насам-натам... И най-вече, защото не ги забелязват. Всеки се обръща да види пъпа на някое младо момиче, красавеца, който ускорява крачката си, отстъпва пред група младежи, засели целия тротоар, или зяпа след бебешката количка заради майката на бебето... Но когато се отнася до старец или старица... Те са невидими. И то, защото се движат толкова бавно, че стават почти част от декора — като дърветата и уличните лампи например. Ако не ми вярвате, просто си направете този експеримент. Спрете се някъде за десет минути и ще видите.

Но да се върнем на нашите работи. Понеже имам привилегията да виждам, без да ме забелязват, мога да ви призная, че този млад полицай притежава страхотен чар. Коженото му яке е късо, вталено, джинсите очертават тялото му, носи брада на два дни, косите му са руси и буйни като житно поле след буря. Вече сте наясно, че той се интересува повече от младите меланхолични учителки в селото, отколкото от побърканите бабички.

След продължителна последна милувка Лоренс Серенак се разделя с Нептун и върви към училището. Точно пред вратата се разминава с двадесетина деца на най-различна възраст. Те викат и тичат като отвързани. Как иначе? Зверчетата са излетели от клетката...

Начело на групата тича момиченце на десетина години. Двете ѝ дълги щръкнали плитки се разявят. Нептун нагажда хода си като навит с пружина. Всички се спускат по улица „Бланш-Ошде-Моне“, а после се разпръсват по улица „Клод Моне“. Както се бе оживил внезапно, площадът пред кметството изведнъж опустява. Инспекторът изминава още няколко метра.

Серенак дълго ще си спомня за този миг. През целия си живот. Ще премерва всеки звук, ще чува виковете на децата, които изчезват в далечината, шума на вятъра в липите. Ще усеща всеки аромат, всеки отблясък светлина, ще вижда белите камъни на кметството и обвилите перилата на седемте му стъпала грамофончета.

Не бе очаквал подобно нещо. Всъщност не бе очаквал нищо.

Минава дълго време, преди да осъзнае, че го бе поразил контрастът — нищожен, краткотраен (бе продължил едва няколко секунди). Стефани Дюпен стои пред вратата на училището и все още не го е забелязала. За миг Серенак улавя втренчения ѝ в отдалечаващите се със смях деца поглед. Стефани изглежда така, сякаш те са отнесли в ученическите си чанти мечтите ѝ. Погледът ѝ издава лека меланхолия, подобна на нежна пеперуда. А после изведнъж тя забелязва посетителя. Начаса на устата ѝ се появява усмивка, а лилаво-сините ѝ очи заблестяват.

— Да, господине?

Стефани Дюпен демонстрира цялата си свежест пред непознатия. Натраплив полъх, който бива разпръснат от вятъра в четирите посоки на Живерни: в пейзажите на художниците, за наслада на туристите, в смеха на децата, които тичат по брега на река Епт. Стефани не задържа нищо за себе си. Уникален природен дар. Да, именно този контраст бе смутил толкова силно Серенак. Учтива меланхолия, при това — умело прикрита. Сякаш бе зърнал за миг

светло кътче в пещера, където дреме съкровище, и оттук нататък мисълта му бе завладяна само от една-едничка мечта: да намери входа на тази пещера.

После Лоренс Серенак се усмихва на свой ред и казва с леко заекване:

— Инспектор Серенак от полицейското управление на Вернон.

Тя му подава ръка:

— Стефани Дюпен. Единствената учителка в единственото училище в селото...

Очите ѝ се смеят.

Красива е. Дори нещо повече. Пастелните ѝ очи са събрали всички нюанси на синьото и лилавото — като лилиите в някои от картините на Моне. Светлорозовите ѝ устни сякаш са от тебешир. Леката ѝ непретенциозна рокля открива почти белите ѝ рамене. Кожата ѝ е порцеланова. Светлокестенявите ѝ коси са прибрани в малко небрежен кок. Стефани изльчва сдържаност, но подтиква въображението към фантазия.

Жером Морвал е имал ясно изразен вкус — не само за живопис.

— Влезте, моля.

Приятната прохлада вътре в училището е в пълен контраст с уличната жега. Когато Лоренс влиза в малката класна стая и съзира двадесетината чинове и столове, усеща приятно смущение при усамотението си с учителката. Погледът му се плъзва по огромните географски карти на стените: Франция, Европа, светът. Красиви стари карти, от които лъха очарование. Внезапно погледът на инспектора се спира на един плакат близо до катедрата.

КОНКУРС „БЪДЕЩИ ХУДОЖНИЦИ“

ПРЕДИЗВИКАТЕЛСТВО ЗА МЛАДИ ТВОРЦИ

Фондация „Робинсън“

Училище по изобразително изкуство, Бруклин и

Академия

по изобразително изкуство на Пенсилвания,

Филаделфия

Струва му се чудесна тема за начало на разговор.

— Вашите ученици имат ли желание да участват в конкурса?
Очите на Стефани блестят.

— Да, участват всяка година! Това се е превърнало почти в традиция тук. Защото Тийдър Робинсън^[1] е бил един от първите американски художници, дошли в Живерни, за да рисуват с Клод Моне. Той е бил най-редовният гост на хотел „Боди“! После е станал прочут учител по изобразително изкуство в Съединените щати. Не мислите ли, че е съвсем нормално децата от Живерни да участват в конкурса, организиран от неговата фондация?

— А какво печелят наградените?

— Поне няколко хиляди долара... А и няколко седмици стаж в престижно училище по изкуствата. В Ню Йорк, Токио, Санкт Петербург... Градовете и училищата се сменят всяка година...

— Впечатляващо... А печелило ли е някога конкурса дете от Живерни?

Стефани Дюпен избухва в откровен смях и удря приятелски Серенак по рамото.

— Не! Как ви хрумна? Та в този конкурс се представят хиляди училища от цял свят! Но трябва да се опита, нали? А знаете ли, че децата на Клод Моне — Мишел и Жан — също са седели на чиновете в това училище?

— Мисля обаче, че самият Тийдър Робинсън не се е връщал в Нормандия след онези години...

Стефани Дюпен смяяно се взира в инспектора. Отваря широко очи и на Серенак му се струва, че долавя в тях сянка на възхищение.

— Да не би в полицията да има курсове по изобразително изкуство?!

— Не. Но нали е позволено на един полицай да обича живописта?

Стефани се изчервява.

— Впечатлена съм, инспекторе...

Порцелановите ѝ скули порозовяват като горски цветя, а върху розовото избиват две червени петна. Лилавите ѝ очи зализват със сиянието си цялата стая.

— Имате право, инспекторе. Тийдър Робинсън е починал на четиридесет и три години в Ню Йорк от пристъп на астма, едва два месеца след като е писал на Клод Моне, с когото са били близки

приятели, че ще посети отново Живерни. Повече не е видял Франция. Наследниците му са създали фондация, както и този международен конкурс по живопис, през хиляда осемстотин деветдесет и шеста. Няколко години след смъртта му. Вероятно ви отегчавам, инспекторе. Сигурно не сте дошли, за да слушате лекциите ми...

— Въпреки това ми е приятно...

Серенак подхвърля тези думи само за да види отново как лицето й порозовява... Реакцията й надминава очакванията му.

— А вие, Стефани, рисувате ли?

Младата жена отново разперва ръце и почти докосва гърдите на Серенак. Полицаят преценява това движение като рефлекс на учителка, свикнала да се навежда над децата, за да ги гледа в очите, като им говори, да ги докосва.

Неволно ли предизвиква пожар? Серенак се надява, че не се е изчервил колкото нея.

— Не, не, не рисувам. Нямам... нямам никаква дарба.

За миг облак помрачава ириса на очите й.

— Ами вие? Не говорите като човек от Вернон! А малкото ви име? Лоренс... Не е често срещано тук.

— Права сте. Лоренс е окситанско име и отговаря на френското име Лоран. А за да бъда още по-точен, произходът ми е албигойски... Току-що ме преместиха.

— Добре дошли в такъв случай! Алби^[2]? Значи вкусът ви към живописта идва от Тулуз-Лотрек... Всеки си има любим художник!

И двамата се усмихват.

— Отчасти... Отчасти имате право. Лотрек принадлежи на албигойците, а Моне — на нормандците...

— А знаете ли какво е казвал Лотрек за Моне?

— Сигурно ще ви разочаровам, но дори не знаех, че са се познавали.

— О, да! Познавали са се. Само че Лотрек е смятал импресионистите за грубияни. Дори е нарекъл Клод Моне „глупак“, да, употребил е точно тази дума, защото според него е пилеел таланта си, като рисувал пейзажи, вместо да създава потрети!

— Направо е извадил късмет, че е умрял, преди да види как Моне се превръща в отшелник и повече от тридесет години рисува само водни лилии...

Стефани избухва в откровен смях.

— Това е само една гледна точка. В действителност Лотрек и Моне са имали съвсем различни съдби. Лотрек е предпочел да води повърхностен живот, изпълнен с разврат, и се е стремял да улови похотта в човека. А Моне е изbral дълъг, изпълнен със съзерцание на природата живот.

— Двамата по-скоро са се допълвали... Трябва ли човек непременно да избира? Не може ли да прави и двете неща?

Усмивката на Стефани подлудява Серенак.

— Непоправим сте, инспекторе. Предполагам, че не сте дошли при мен да си приказваме за живопис. Разследвате убийството на Жером Морвал, нали така...

Сяда гъвкаво върху катедрата и почти достига на височина Серенак. Най-небрежно кръстосва крака. Памучната ѝ рокля се надига до средата на бедрото.

Дишането на Лоренс Серенак се учествява.

— И каква връзка има убийството с мен? — пита най-невинно учителката с нежния си глас.

[1] Тиъдър Робинсън (1852–1896) — американски художник, един от първите импресионисти в Съединените щати, прекарва осем години в Живерни и е под силното влияние на Клод Моне, с когото са близки приятели. — Б.пр. ↑

[2] Алби — град в Южна Франция, родно място на Тулуз-Лотрек.
— Б.пр. ↑

Автобусът спира на площада пред кметството. Зад волана седи жена. Изобщо няма излъчване на мъжкарана или на шофьор. Просто една обикновена дребна женица. Би могла да бъде медицинска сестра или секретарка. Не знам дали сте забелязали, но напоследък все жени карат тези страховити сандъци. Особено помежду селските маршрути. Едно време това не беше възможно. Изобщо нямаше дами, които да шофират автобуси. Може би причината е, че по селата вече има само старци и деца, та няма кой да поеме обществения транспорт. Да, това трябва да е причината. Да си шофьор на автобус, вече не е мъжки занаят.

Трудно повдигам крака си, за да преодолея стъпалото. Плащам билета си на момичето, а то ми връща рестото като същинска касиерка. Настанявам се най-отпред. Сандъкът е наполовина празен, но аз си знам какво ще стане: много туристи ще се качат на изхода на Живерни и повечето ще слязат на гарата във Вернон. Вече няма спирка пред болницата в града, но обикновено на шофьорите им е жал за мен, защото виждат, че съм за никъде с тези къопави крака. Така че ме оставят малко преди старата спирка до болницата. Разбирате, нали, че когато жени карат автобусите, те мислят за тези неща.

Сещам се за Нептун. Вчера взех такси, за да се прибера. Струваше ми тридесет и четири евро! Не смятате ли, че е сериозна сума, и то само за десет километра? Такава била нощната тарифа, това ми обясни шофьорът на реното еспас. Е, шофьорите при всички случаи се възползват от ситуацията. Много добре знаят, че след двадесет и един и тридесет вече няма никакъв друг транспорт до Живерни. А виж, таксита карат само мъже. Никога не съм видяла жени. Защото ги е страх, че в такива моменти може да има и пазарльци. Всъщност искам да ви кажа, че ще съм изключително доволна, ако успея да си хвана такси после... Защото тази вечер, според лекарите, може да му е последната на мъжа ми. А това може да отнеме голяма част от нощта...

Никак не ми е приятно, като идвам тук, да оставям Нептун да се шляе навън...

В класната стая на училището в Живерни инспектор Лоренс Серенак полага усилия погледът му да не се впива като магнит в голите крака на учителката. Рови несръчно из джобовете си, а Стефани Дюпен го наблюдава спокойно и невинно, сякаш да седи на катедрата с кръстосани крака, е най-нормалното нещо на света! По принцип никое дете от класа не би видяло в подобна постыпка нещо лошо. По принцип.

— Е, добре — пита отново учителката, — каква е връзката ми с убийството?

Накрая Серенак успява да извади от джоба си ксерокопие на картичката с водните лилии. „ЕДИНАДЕСЕТ ГОДИНИ. ЧЕСТИТ РОЖДЕН ДЕН!“ и я подава на Стефани.

— Намерихме я в джоба на Жером Морвал.

Стефани Дюпен внимателно чете двете изречения. А когато леко се навежда напред и се обръща настрани, слънцето огрява профила ѝ и тя заприличва на портрет на Фрагонар, Дега или Верmeer. Този миг поразява Серенак и го обзема странното усещане, че нито едно от прекалено съвършените ѝ движения не е спонтанно, а обмислено, изчислено, изиграно. Тя просто позира пред него. Стефани Дюпен елегантно се изправя, а очертаните ѝ като с тебешир устни леко се разтварят и от тях се отронва слаба въздишка, която разбива на пух и прах смешните подозрения на инспектора.

— Семейство Морвал нямат деца. И вие сте се сетили за училището...

— Да. Това е цялата мистерия. Имате ли единадесетгодишни деца в класа си?

— Доста са, разбира се. При мен има деца на всяка възраст — от шест до единадесет годишни. Но доколкото знам, на никое не предстои да празнува рожден ден през близките седмици.

— Можете ли да mi направите точен списък? С адреса на родителите, с рожденияте дати на децата, с всичко необходимо...

— Това може ли да има връзка с убийството?

— Може, а може да няма... За момента пипаме напосоки. Проучваме различни следи. Погледнете, тези думи говорят ли ви нещо?

Стевани следи с очи погледа на инспектора, който се спуска към долната част на картичката. Леко смирява вежди и прави усилие да се съсредоточи. Серенак искрено се възхища на всяко нейно движение или гримаса. Тя чете текста. Клепачите ѝ играят, устните ѝ леко потреперват, навежда глава. А жена, която чете, винаги възбужда въображението на Серенак. Така че тя едва ли играе пред него. Защото няма как да знае какво означават думите „Съгласен съм мечтите със закон да станат престъпление“...

— Говорят ли ви нещо тези думи? — смотолевя с усилие инспекторът.

Стевани Дюпен неочеквано се изправя. Тръгва към библиотеката, навежда се, а после се връща при Серенак. На лицето ѝ грее усмивка. Подава му книга с бяла корица. На Серенак му се струва, че сърцето ѝ под памучната рокля ще се пръсне от вълнение. Прилика на треперещо врабче, което не смее да излети през отворената вратичка на клетката си... А в следващия миг Серенак вече се пита откъде ли му хрумна това глупаво сравнение. Опитва се да се съсредоточи в работата си.

— Луи Арагон — чува той ясния глас на Стевани. — Съжалявам, че отново трябва да вляза в ролята си на учителка, инспекторе...

Лоренс побутва една тетрадка и сяда на една от ученическите маси.

— Вече ви казах, че обожавам...

Смехът на Стевани отново залива стаята.

— Не сте толкова силен в поезията, колкото в живописта, инспекторе. Думите върху пощенската картичка са взети от едно стихотворение на Луи Арагон.

— Невероятна сте...

— О, не, нямам никаква заслуга. Първо, Луи Арагон е идвал често в Живерни и е един от малкото творци, продължили да посещават селото след смъртта на Клод Моне през хиляда деветстотин двайсет и шеста година. А този откъс от стихотворението е избран и поради друга причина: защото е първото стихотворение, цензурирано

от режима във Виши през хиляда деветстотин четирийсет и втора година. Съжалявам, че ви изнасям този дълъг урок, но като ви кажа заглавието на стихотворението, ще разберете защо по традиция караме децата в Живерни да го учат наизуст.

— „Впечатления“? — опитва се да налучка Серенак.

— Грешите. Но почти уцелихте. Арагон е нарекъл творбата си „Светилище на нимфа“^[1].

Лоренс Серенак се мъчи да синтезира чутото и да въведе ред в мислите си.

— Ако ви разбирам добре, това означава, че Жером Морвал също е знаел откъде са тези странни думи^[2]...

Замълчава за миг и се колебае какво трябва да направи.

— Благодаря ви. Сигурно щяхме да изгубим много време, преди да стигнем до това. Въпреки че за момента не виждам с какво ни помага тази подробност...

Инспекторът се обръща към учителката. Лицата им са почти на една височина. Делят ги едва двадесетина сантиметра.

— Стефани... позволявате ли да ви наричам така? Познавахте ли Жером Морвал?

Бледолилавите очи го гледат. Той се колебае за миг, а после потъва във взора им.

— Живерни е малко населено място — отговаря Стефани. — В него живеят само няколкостотин души...

Инспекторът вече е чувал това разсъждение.

— Това не е отговор, Стефани.

Мълчание. Делят ги едва двадесетина сантиметра.

— Да... познавах го.

Бледолилавият ирис свети. Серенак успява да изплува от дълбините му. Трябва да е по-настойчив. Иначе ще се погуби. Не му помага и обичайната за професията му доза цинизъм.

— Ами... носят се слухове...

— Не се смущавайте, инспекторе. В течение съм, естествено.

Слухове... Жером Морвал си падаше по жените, нали? Всички го знаеха. Не, няма да се преструвам, че не е опитвал да се сближи с мен... Само че...

Очите с цвят на лилия от картина на Моне леко се замъгляват. Сякаш покрай тях е минал лек бриз...

— Аз съм омъжена жена, инспектор Серенак, също и учителката на селото. А в известна степен Морвал бе лекарят на селото. Абсурдно би било да тръгнете по такива налудничави следи... Между мен и Жером Морвал никога не е имало нищо. Но в селца като нашето винаги има хора, които шпионират, разпространяват лъжи, измислят разни тайни...

— Време е да вървя... Извинете, ако съм проявил нахалство...

Тя му се усмихва. Още са лице в лице. А после отново рязко се отправя към библиотеката.

— За вас, инспекторе, тъй като имате сърце на художник и сте истински ценител... — казва му тя.

Серенак смяян вижда, че Стефани му подава друга книга.

— За да обогатите познанията си... „Орелиен“ — един от най-хубавите романи на Арагон. Най-важните сцени в него се развиват в Живерни. От глава шестдесета до глава шестдесет и четвърта. Сигурна съм, че ще се влюбите в него.

— Бла... Благодаря.

Инспекторът не се сеща какво още да каже и мислено проклина неспособността си да говори. Не бе подготвен за подобна среща. И какво общо има Арагон с цялата тази история? Усеща, че нещо му се изплъзва, че умът му буксува, че губи контрол... Грабва книгата с пресилена самоувереност, притиска я несръчно към единия си крак, а после подава ръка на Стефани. Учителката я стисва. Малко силничко. И малко по-продължително от общоприетото. Секунда-две. Колкото отново въображението му да се развиши... Защото тази вкопчена в ръката му ръка сякаш вика: „Не ме пускайте! Не ме изоставяйте! Вие сте единствената ми надежда, Лоренс. Не ме пускайте, ще се понеса към дъното“.

Стефани му се усмихва. Очите ѝ блестят.

Сигурно е сънувал. Или е полуудял. Обърка конците още при първото си разследване в Нормандия. Не, тази жена не крие нищо... Просто е красива. И принадлежи на друг. Нормално!

Отстъпвайки назад, Серенак се сбогува с леко заекване:

— Стефани... Не забравяйте да mi пригответе списъка с имената на децата. Ще изпратя утре някой да го вземе...

И двамата знаят, че няма да изпрати никой друг, а ще дойде да го вземе сам. И че тя се надява това да стане.

[1] „Съгласен съм мечтите със закон да станат престъпление. / Защото моите копнеки, към висини непозволени устремени — са забранени. /Ще се призная за виновен, нрави ми се, че съм съгрешил. / За праведния разум мечтата е зловредник и бодил.“ — Превод С. Колева. — Б.пр. ↑

[2] Във фр. език една от думите за лилия — пумрhea, и думата за нимфа — пумрhee, са с един и същи корен. — Б.пр. ↑

Автобусът за Вернон завива по улица „Клод Моне“ и се отправя към църквата. В онази част на селото, където потокът от туриста е порехав. Ако може да се каже така...

Обичам да прекосявам селото, седнала най-отпред в автобуса. Чувствам се така, сякаш съм пред огромен еcran. Минаваме покрай галериите „Демаре“ и „Канди“, агенцията за недвижими имоти „Имо Престиж“ и хотел „Боди“. Автобусът застига група деца. Клаксонът ги стряска и дечурлигата пристъпват встрани, като газят без никакво притеснение рози и ириси. Други двама бягат по-бързо и се спират чак когато стигат полето. Познавам ги. Те са винаги заедно. Пол и Фанет. Забелязвам и Нептун, който тича в тревата около тях. Това куче никога не изпуска от поглед децата, особено Фанет — момиченцето с плитките.

Да ви кажа, мисля, че съм разглезила Нептун. Аз съм се загрижила за него, а той си прекарва доста добре и без мен с децата от селото.

В края на улицата е следващата спирка на автобуса. Не мога да се въздържа и въздъхвам шумно. Масово преселение! Там чакат повече от двайсетима туриста с куфари на колелца, раници, и разбира се, огромни платна в рамки, завита в амбалажна хартия.

Фанет държи ръката на Пол. Двамата са се скрили зад купа сено на сред огромното поле, разделящо улица „Клод Моне“ и Кралския път.

— Тихо, Нептун! Махай се оттук! Заради теб ще ни видят...

Кучето гледа двете единадесетгодишни хлапета и не разбира какво му казват. Цялата му козина е покрита със слама.

— Разкарай се, глупак такъв!

Пол се смее от сърце. Широката му риза е разкопчана. Захвърлил е чантата си.

Обожавам смеха на Пол, мисли си Фанет.

— Ето ги! — възклика неочеквано момиченцето. — Ей там, в дъното на улицата! Ела...

Хукват отново. Пол едва успява да вземе чантата си. Стъпките им отекват по улица „Клод Моне“.

— По-бързо, Пол! — вика момиченцето и сграбчва ръката на момчето.

Двете ѹръкнали плитки се развяват на вятъра. Внезапно завива по хълма, на върха на който се намира църквата „Сент Радегонд“. Катери се, без да забавя крачка, по чакълената алея, а после се скрива зад дебелия жив плет. Този път Нептун не ги е последвал, а души в канавката от другата страна на пътя, после повдига крак и „маркира“ ниските къщи. От хълма те изглеждат почти като погребани. Пол потиска напушилия го луд смях.

— Тихо, Пол! Ще минат скоро оттук. Този път ще ни открият заради теб...

Пол отстъпва бавно. Сяда върху белия гроб зад гърба си. Единият му крак е върху мраморната плоча, на която е изписано името на Клод Моне, а другият — върху плочата, обозначаваща гроба на жена му Алис.

— Ама, Пол, внимавай! Седнал си върху гроба на Моне!

— О, съжалявам...

— Е, не е толкова страшно!

Обичам много Пол, когато му се карам, а той се извинява и се преструва на свенлив.

Този път е ред на Фанет да се изкикоти. Пол се приближава, но се налага да се хваща за плочи по мраморната арка над гробницата, обозначаваща имената на други членове от семейство Моне.

Фанет дебне през чешира и дочува стъпки. Това са те! Камий, Венсан и Мери. Венсан пристига пръв. Оглежда околностите като индианец. Наблюдава подозрително Нептун, а после се провиква:

— Къде си, Фанет? Ф-а-а-а-нет!

Камий на свой ред пристига пред църквата. Той е по-дребен от Венсан. Пълничките му ръце и коремът му се показват от разкопчаната му риза. Дребосъкът на бандата, както го наричат. Винаги има такъв.

— Видя ли ги?

— Не, сигурно са отишли по-далеч...

Двете момчета продължават пътя си.

— Ф-а-а-нет! Къде си, Фанет?! — вика по-силно Венсан.

А малко по-далеч се чува резкият глас на Мери:

— Можехте да ме почакате!

Венсан и Камий са тръгнали преди повече от минута, когато Мери спира пред църквата. Момиченцето е на десетина години, но е височко за възрастта си. Очите ѝ под очилата са пълни със сълзи.

— Момчета, чакайте ме! Майната ѝ на Фанет! Чакайте ме!

Обръща глава към гробовете. Моментално Фанет ляга върху Пол. Мери не ги е видяла и продължава да крета след момчетата по улица „Клод Моне“, като ядно влачи обутите си в сандали крака по асфалта.

Уф!

Фанет става. Лицето ѝ грее в усмивка. Затяга ластичетата на плитките си. А Пол чисти песъчинките по панталона си.

— Защо не искаш да ги виждаш? — пита момчето.

— Дразнят ме. Теб не те ли дразнят? Изнервят ме.

— Е, дразнят ме малко...

— Ето, виждаш ли? Камий все изтъква знанията си. „Аз съм най-добрият в клас!“ и така нататък. А Венсан е още по-лош. Все ми се лепи... Не се търпи. Нямам и минутка почивка. Да не ти говоря пък за Мери. Освен че все хленчи, само се подмазва на учителката и ме топи...

— Тя просто ти завижда... Ами аз? Не ти ли се лепя много, а? — нежно пита Пол.

Фанет го гъделичка по бузата с клонка чешир.

Не е същото, Пол. Не знам защо, но не е същото...

— Глупак! Нали знаеш, че предпочитам да съм с теб. Завинаги...

Пол притваря очи блажено. А Фанет добавя:

— Поне обикновено е така. Но не и днес!

— Какво?! Гониш ли ме?

— М-да. Имам среща. Строго секретна!

— С кого?

— Казах ти, че е строго секретна! Няма да ме следиш, нали?

Само Нептун има право да...

Пол мърда пръсти, маха с ръце, вълнува се. Като че ли иска да прикрие силния си страх...

Всичко е заради това убийство... От сутринта всички в селото говорят само за него. Ченгетата се мотаха цяла сутрин по улиците. Сякаш и нас ни грози опасност...

— Обещаваш ли? — настоява на своето Фанет.

— Обещавам — казва Пол, но начаса съжалява за думите си.

**ТРЕТИ ДЕН
РАЗСЪЖДЕНИЯ
15 МАЙ 2010 Г. БОЛНИЦАТА НА ВЕРНОН**

13

Светещият часовник над леглото показва 1 часа и 31 минути. Не мога да заспя. Последната сестра, с която разговарях, мина преди повече от час. Сигурно си мисли, че спя. Да спя ли? Абсурд! Как може човек да заспи в толкова неудобно кресло?!

Наблюдавам капките, които падат една по една от банката и се вливат в маркуча. Колко време още ще го държат така, на системи?

Дни? Месеци? Години?

И той не спи. Вчера загуби способността си да говори, поне според лекарите. Не може да движи и мускулите си, но очите му все още са отворени. Според медицинските сестри разбирал всичко. Сто пъти ми казаха, че ако му говоря или ако му чета нещо, щял да ме чуе. „Това е важно за съпруга ви“...

На ношното шкафче има цял куп списания. Когато сестрите са в стаята, възприемам нужното поведение: чета му на висок глас. Но веднага щом затворят вратата, мърквам. Е, след като разбира всичко, ще разбере и това.

Гледам пак към банката. За какво ли са тези системи? Сестрите ми обясниха, че поддържали жизнените му функции, но вече забравих подробностите.

Минутите минават. Тревожа се за Нептун. Клетото ми куче е само в Живерни. Няма да остана тук цяла нощ, я! Сестрите бяха доста пессимистични. Не е примигнал с очи вече десет минути. Гледа ме втренчено, а това, меко казано, ме побърква.

2 часът и 12 минути.

Мина друга медицинска сестра. Посъветва ме да се опитам да заспя. Престорих се, че се вслушвам в думите ѝ. И взех решение.

Изчаквам малко, за да съм сигурна, че по коридорите няма никакъв шум. Ставам. Чакам още малко, а пръстите ми треперят. Разкачвам тръбите на системата. Една по една, а те са три.

Той ме гледа. Обезумял е. Разбрали е. Сигурна съм, че е наясно какво му причинявам. Ама на какво се е надявал? А аз чакам. Колко време е необходимо? Петнадесет минути? Тридесет? Вземам едно списание, което бях оставила на стола: „Магазин Норманди“. Ще организират голяма акция по събиране на картини за изложба под надслов „Импресионистична Нормандия“. Всички само за това ще призовават от юни нататък. Демонстративно си чета списанието в пълно мълчание. Все едно че не ми пука как той умира на две крачки от мен. Между другото, това е точно така.

От време на време вдигам поглед и го наблюдавам над списанието. Той ме гледа с очи, които ще изскочат от орбитите. Втренчвам се в него за няколко секунди, а после продължавам да си чета. При всеки мой поглед лицето му се деформира все повече и повече. Вярвайте ми, ужасно е.

Към 3 часа през нощта имам усещането, че наистина е умрял. Очите на съпруга ми са все още отворени, но неподвижни.

Ставам и започвам да прикачвам отново системите, все едно че нищо не е било. Но после, като размислям малко, ги разкачам отново и натискам алармения звънец.

Медицинската сестра пристига начаса. Професионалистка. Правя се на паникъосана. Е, не прекалено. Обяснявам, че съм заспала и че когато внезапно съм се събудила, съм видяла системите в този им вид.

Сестрата гледа разкачените тръби. Изглежда притеснена, сякаш грешката е нейна. Надявам се да няма неприятности. Е, аз със сигурност няма да ѝ създам проблеми! Тича за лекар. Чувствам се странно. Разпъната съм между гнева и свободата.

Но това колебание как да постъпя...

Какво да правя сега?

Да ида в полицията и да им разкажа всичко, или да продължа да си играя на детектив из уличките на Живерни?

Петте снимки лежат върху бюрото в полицейското управление. Лоренс Серенак държи кафяв плик от плътна хартия.

— Свети Боже! — смотолевя Силвио Бенавидиш. — Кой може да е изпратил тези неща?

— Не знам. Намерихме плика сред останалата поща тази сутрин. Пуснат е в пощенска кутия във Вернон. Снощи.

— Само снимки. Няма писмо. Нито думичка.

— Не. Никакво обяснение. Но посланието не би могло да бъде по-ясно. Това е един вид компилация на любовниците на Жером Морвал. Подбор на най-добрите... Моля те, Силвио, хвърли един поглед. Аз вече ги съзерцавах доста време...

Силвио само вдига рамене и се навежда над снимките. Жером Морвал присъства на всяка. На всяка обаче е с различна жена. Без неговата. Жером Морвал е застанал зад някакво бюро, подпрял се е на коленете на някакво момиче и го целува право в устата. Може да е секретарката му. Жером Морвал седи на канапе в дискотека, а ръката му гали гърдите на момиче, облечено в рокля с пайети. Жером Морвал, гол до кръста, се е излегнал на плажа до момиче с млечнобяла кожа. Ако се вярва на фона, това се е случило някъде в Ирландия. Жером Морвал седи в салон, където стените са отрупани с картини. Прилича на неговия дом. Заедно с някакво момиче на колене, което е обърнало гръб на обектива, но не и на офтالмолога. Жером Морвал върви по някаква пътека над Живерни ръка за ръка със Стефани Дюпен. На снимката се вижда църквата „Сен Радегонд“.

Силвио Бенавидиш подсвирва с уста:

— Работа на професионалист, няма какво да кажа!

Серенак се усмихва.

— И аз смяtam така. Добре е представил нашия офталмолог. Морвал все пак няма тяло на филмова звезда в първа младост...

Бенавидиш поглежда малко разсеяно към шефа си и уточнява:

— Имам предвид не Морвал, а онзи, който е направил снимките!

— Невероятен си, Силвио! Нищо не пропускаш! Извинявай, че те прекъснах. Продължавай... — намига му Серенак.

Силвио се изчервява и продължава със заекване:

— Исках да кажа, шефе, че несъмнено това е работа на частен детектив професионалист. На пръв поглед изглежда, че снимките, или поне тези от кабинета и салона, са заснети през някой прозорец, и то с обектив, какъвто дори папараците невинаги могат да си позволят.

Серенак разглежда отново фотографиите.

— Мда. Разбирам какво искаш да кажеш. Но вътрешните снимки са доста размити, нали? Е, няма да ги критикувам, защото все пак работата е по-скоро добре свършена... Очевидно Морвал си е избирал очарователни момичета. И наистина става въпрос за частен детектив, а не за ченге.

Силвио не оборва думите му.

— Според вас — пита той, — кой, освен жена му е могъл да поръча тези снимки?

— Ами не знам. Ще разпитаме Патрисия Морвал, само че по време на срещата ни не бе особено приказлива, що се отнася до изневерите на мъжа ѝ. Та ми се струва, че в тази работа трябва да сме крайно предпазливи и да преценяваме особено внимателно очевидните неща.

— Какво искате да кажете?

— Ами например че тези пет снимки са доста различни. Показват различни неща. На снимките в салона, кабинета и дискотеката Морвал очевидно е с момичета, с които спи...

Бенавидиш смиръща вежди.

— Добре, добре — продължава Серенак. — Може би избързвам малко. Бих казал, че Морвал е достатъчно близък с момичето в дискотеката, чиято гръд гали, или пък с момичето, което целува в кабинета си, но затова пък снимката на плажа и особено снимката на пътеката над Живерни с нищо не показват, че тези две жени непременно са му любовници.

— На последната снимка е единственото момиче, което познаваме. Това е Стефани Дюпен, селската учителка, нали не се лъжа?

Серенак кима мълчаливо с глава.

— А и да ви кажа право, шефе, не разбирам накъде биете и какво искате да постигнете с женските истории на Морвал. Изневерявал е човекът на жена си и толкова...

— Ще ти кажа накъде бия. Никак не обичам такива анонимни подаръци като тези снимки. А още по-малко искам да насочвам разследването си в конкретна посока въз основа на пратката на някой мошеник. Разбираш, нали, че съм голямо момче и страшно се дразня, когато някакъв тип, дето не се показва, ми диша в гърба и ме учи какво да правя.

— Бихте ли се изразили по-ясно?

— Нищо не доказва, че щом като Стефани Дюпен е на тези снимки, е любовница на Морвал. Но е напълно възможно на някого да се иска да изглежда така и ако се подведем, можем да объркаме нещата...

Силвио Бенавидиш се чеше по главата и размишлява върху хипотезата на шефа си.

— Съгласен съм с вас, но все пак не можем да пренебрегнем наличието на тези снимки.

— Категорично не. Още повече че не сме разкрили мистерията... Погледни гърба на всяка снимка, Силвио.

Силвио обръща една след друга снимките. На тази в дискотеката пише 1503, на онази, където Морвал е в кабинета си — 2302, от плажа е маркирана с 2102, а от салона с 1703. И накрая, на гърба на снимката, правена на хълма над селото, стои цифрата 0301.

— Мамка му! — казва Силвио. — Какво ли означават тези цифри?

— Нямам никаква представа.

— Може би дати. Може би указват дните, когато са направени снимките...

— М-да. Може би всички са направени от януари до март? Ами че той е бил в завидно здраве! Имам предвид Бога на катарктите. Не мислиш ли? Да ми отрежат ръката, ако снимките на плажа в Ирландия са правени посред зима!

— Е?

— Ами ще търсим, Силвио! Нямаме избор. Ще ровим. Ще ти предложа една игра... Съгласен ли си?

Бенавидиш се усмихва едва-едва. Нашрек е.

— Ами, не, всъщност — не...

— Да, ама нямаш особен избор!

Серенак се навежда, събира петте снимки, разбърква ги, а после ги нарежда като ветрило, като при игра на карти. Подава ги на Силвио.

— Всеки си избира по една. Редуваме се. Хайде, Силвио! Всеки от нас ще изтегли своите карти. А после и двамата ще си поиграем на ченгета. Ще открием името и биографията на всяка от дамите, както и има ли алиби за деня на убийството на Морвал. Среща след два дни и ще видим кой е по-добър.

— Ама наистина, шефе, понякога сте странен...

— Не, Силвио! Просто представям нещата по този начин. Какво мислиш, че трябва да правим сега, освен да открием кои са тези дами? Нали няма да допуснем Мори и Лувел да тръгнат вместо нас на лов и да открият преди нас кои са тези нежни същества, а?

Серенак избухва в смях.

— Е, щом се колебаеш, аз съм на ход. Започвам.

И изтегля снимката на Морвал, опрял се в коленете на момичето в кабинета си.

— Непозната секретарка, която си играе на чичо доктор с шефа си... Ще видим. Твой ред е!

Силвио въздиша, а после изтегля една от подадените му карти.

— Не хитрувай, не гледай цифрите!

Силвио обръща снимката. Оказва се от нощното заведение.

— Късметлия! Момичето с пайетите!

Силвио се изчервява. А Лоренс Серенак отново тегли снимка. Попада на онази с момичето на колене.

— Изненадата на шефа. Момичето с гръб към обектива. Ти си...

Серенак подава последните две „карти“ на помощника си.

Той тегли едната и му се пада плажът в Ирландия.

— Тайнствената непозната в Ирландия. Добре се справяш, хитрецо.

Силвио Бенавидиш потупва със снимките по бюрото, а после отправя иронична усмивка към шефа си.

— Не се подигравайте с мен, шефе. Не знам как успяхте, но още от самото начало бях убеден, че снимката на Стефани Дюпен ще се падне на вас.

— Не е лесно да те преметне човек, а? Няма да ти разкрия тайната си. Имам си номер в живота. Прав си обаче, че шефът винаги има известно предимство. Красивата учителка е за мен... Виж,

Силвио, не се занимавай особено с цифрите, номерата или датите на гърба на снимките... Убеден съм, че като открием самоличността на дамите, те сами ще ни се разкрият.

После прибира снимките в чекмеджето на бюрото си.

— А що се отнася до останалите неща, захващаме се и с тях, нали?

— Окей. Започваме. Но преди това, шефе, искам да ви кажа, че ви донесох подарък. Нищо, че ме разкарвате насам-натам. Не съм злопаметен.

Бенавидиш става, преди Серенак да успее да каже нещо в своя защита. Излиза от офиса и се връща след няколко минути с бяла книжна торба.

— Ето, направо от фурната, ако мога да се изразя така...

Силвио Бенавидиш изсипва торбата върху масата и от нея падат малки шоколадови кексчета — браунита.

— Изпекох ги за жена ми — уточнява той. — Тя обикновено си умира за тях, но от петнадесет дни почти не може да се храни. Дори ако с тях ѝ сервирам мясо — английски крем.

Серенак се тръшва в едно кресло на колела.

— Ти си ми като майка, Силвио. Признавам го. Ще ти призная и още нещо... Пожелах да ме преместят в това скапано място на север от Париж, само и само да имам помощник като теб...

— Само не прекалявайте!

— Искаш да кажеш, че не полагам достатъчно усилия...

После вдига поглед към помощника си.

— Кога ще се роди бебето?

— Според изчисленията — след пет дни, но нали знаете... А и после, наясно сте как е...

Серенак захапва едно кексче.

— Мамка му! Божествени са... Жена ти бърка, че не ги яде...

Силвио Бенавидиш се навежда над никаква папка, а когато вдига очи, Серенак е станал от креслото.

— Да не ти разправям пък колко ще са вкусни с кафе... Слизам да си взема едно. Искаш ли да ти донеса нещо?

Силвио държи в ръцете си дълга нагъната разпечатка, която стига чак до пода.

— Ами, не. Нищо.

— Наистина ли нищо?

— Е, добре. Един чай, но без захар.

Минава доста време, преди Серенак да се върне с две пластмасови чаши в ръце. Трохите от браунитата на масата вече са почистени. Серенак въздиша, като иска с това да покаже на помощника си, че е имал нужда от малка почивка. Едва е седнал, и Бенавидиш вече започва резюмето си...

— Ами, вижте, шефе, ще бъда кратък... Докладът от аутопсията потвърждава, че Морвал най-напред е бил прободен с нож. Умрял е на секундата. А после някой му е разбил черепа с камък и е потопил главата му в канала. Специалистите са категорични: престъплението е станало точно по този начин и в описания ред.

Серенак потапя едно брауни в чашата с кафе, а после коментира с усмивка:

— Предвид списъка на Морвал, в престъплението може да са намесени три ревниви личности. Сдружение на рогоносците. Това може да обясни ритуала на убийството. Също като в „Ориент експрес“ на Агата Кристи^[1]...

Бенавидиш го гледа съсредоточено.

— Шегувам се, Силвио, шегувам се.

После пак топи кексчето в кафето.

— Така... ще бъда сериозен две минути. Ще ти призная, че в тази работа има нещо доста странно. Между отделните елементи на престъплението има връзка, но не може да се сглоби пъзелът...

Лицето на Бенавидиш светва.

— Напълно съм съгласен с вас, шефе...

После се колебае, но само за миг.

— Впрочем трябва да ви покажа нещо. Нещо, което доста ще ви изненада.

[1] В романа дванадесет съдии участват в убийството на виновника за смъртта на малко момиченце, с което всички са били свързани по различен начин. — Б.пр. ↑

Както всеки ден, след края на занятията Фанет излиза като вихър от училището. После се отдръпва от другите деца, играе малко на криеница из уличките на Живерни, за да избегне среща с Венсан, Камий и Мери. Никак не ѝ е трудно. Та тя познава селото като петте си пръста! За пореден път Пол иска да тръгне с нея заради престъпника, който може би още се разхожда по улиците, но тя се противопоставя.

Това си е моя тайна!

Така. Ето че почти пристига. Минава по моста, покрай перачницата и покрай старата двувърха кула, която толкова я плаши.

Кълна ти се, Пол, че утре ще ти кажа тайната си и с кого се срещам всеки ден. Утре ще ти кажа всичко. Или пък вдругиден.

Фанет продължава пътя си, върви към ливадата. Джеймс е вече там. Стои малко по-навътре в житните поля, на сред класовете, които стигат над коленете му. И точно по средата на четирите му статива Фанет се приближава тихо като котка.

— Аз съм!

Широка усмивка нарушава съразмерността на добре поддържаната брада на Джеймс. За миг притиска Фанет до гърдите си.

— Хайде, бързо, хипи такова... На работа! Не останаха много часове с необходимата светлина. Много късно свършваш училище.

Фанет се настанива пред статива, който ѝ подава Джеймс. Най-малкият, прекрасно нагоден към ръста ѝ. После се навежда над голяма кутия от лакирано дърво и си избира бои и четки. Фанет не знае много за стария художник, с когото се е запознала преди седмица. Известно ѝ е само, че е американец, че името му е Джеймс и че рисува почти всеки ден. Казал ѝ е, че е най-надареното момиче, което някога е срещал, а той познава много млади художнички, защото е учител по рисуване в Съединените щати. Прави ѝ бележка да не говори през цялото време и я съветва, въпреки таланта си, да се съсредоточава повече. Като Моне. Трябва да наблюдава и да използва въображението си.

Все тази песен пее Джеймс. Да наблюдава и да влага въображение, да рисува. Неслучайно е донесъл четири статива, за да

може, щом светлината падне по подходящ начин върху някое късче от пейзажа, той да го отрази веднага. Да е подготвен за момента, когато цветовете се раздвижат или се спуснат сенки. Разказва на Фанет как Моне се е разхождал из полето с цели шест статива и как е плащал на нейни връстници да му носят всичко необходимо — рано сутрин и късно вечер. Това обаче са глупости! Това е стратегия, използвана от Джеймс, за да му носи и Фанет неговите триножници и кутии. Тя отдавна е отгатнала това, но се прави, че му вярва. Джеймс е мил човек, но прекалено много се вживява в ролята на стария Моне.

И ме взема за глупачка!

— Не се заплесвай, Фанет! Не се размечтавай! Рисувай!

Момиченцето се опитва да възпроизведе нормандската перачница, моста над реката, мелницата. От няколко минути вече рисува...

— Знаеш ли кой е Тиъдър Робинсън? Учителката ни разказа за него...

— Защо?

— Записа целия клас за един конкурс. Международен конкурс, господин Джеймс. Да, да... МЕЖДУНАРОДЕН... За наградата на фондация „Робинсън“... Ако спечеля, мога да замина за Япония или за Русия, или пък за Австралия — на стаж. Ще видим... Още не съм решила...

— Само това ли?

— Да не ти споменавам за долларите...

Джеймс оставя внимателно четката си върху кутията. Но брадата му все някога ще се натопи в палитрата му. Като всеки ден. Днес вече е зелена.

Ама и аз съм една проклетница. Никога не му казвам, че по брадата му има боя. Защото това ме разсмива.

Джеймс се приближава до нея.

— Знаеш ли, Фанет, ако работиш усилено, ако имаш вяра, е доста вероятно да спечелиш този конкурс...

Сега мъничко ме плаши.

Джеймс сигурно е усетил, че Фанет хвърля коси погледи към брадата му, и инстинктивно я докосва с пръсти. Така само размазва боята.

— Не ме занасяй...

— Не те занасям, Фанет. Вече ти казах, че имаш дарба. Искаш или не — така е. И ти впрочем знаеш това... Имаш дарба за живопис. Дори нещо повече. Не дарба, ти си мъничък гений. Но всичко това не струва и пет пари, ако...

— Ако не работя, нали?

— Да. Трябва да работиш. Налага се. Ако не, талантът ти... отива по дяволите... Но не това се канех да ти кажа...

Джеймс се придвижва бавно. Не иска да смачка житните класове и ги прескача. Променя мястото на един от стативите, сякаш изведенъж слънцето се е преместило със скок.

— Исках да ти кажа, Фанет, че талантът е абсолютно ненужен, ако човек не е способен... как да ти обясня... да прояви малко egoизъм...

— Какво?

Понякога Джеймс си дрънка каквото му скимне.

— Егоизъм! Малка ми Фанет, талантът дразни всички, които не притежават подобно нещо, а това ще рече — почти целия свят. Талантът те отдалечава от хората, които те обичат, и предизвиква завист у останалите. Разбираш ли?

Как търка боята по брадата си и не се усеща. Цапа се. Стар е този Джеймс. Стар. Стар. Стар.

— Не. Не разбирам!

— Ще ти го обясня по друг начин. Виж например мен. Дошъл съм в Живерни, за да рисувам, за да открия пейзажите на Моне. Не можеш да си представиш колко часове съм прекарал в моето село в Кънектикът да разглеждам репродукциите на творбите му и колко съм мечтал... За тополите, за река Епт, за лилиите, за остров Орти... Смяташ ли, че за това си е струвало да зарежа жена си, децата и внуките си? Сега, когато съм на шестдесет и пет години? И кое е важно? Да събудна мечтата си, или да прекарам празника на Вси светии и Деня на благодарността със семейството си!

— Ами...

— Колебаеш се, нали? Е, хубаво, но аз не се колебах! И повярвай ми, Фанет, не съжалявам за избора си. Живея тук като клошар, е, почти... А нямам и четвъртинката от твоята дарба... Разбираш ли сега какво искам да ти кажа, като ти говоря за egoизъм? Какво си мислиш? Че първите американски художници, които са се стоварили в хотел

„Боди“ още по времето на Моне, не са рискували? Че не им се е налагало да зарежат всичко?

Не обичам, когато Джеймс ми говори по този начин. Струва ми се, че мисли обратното на това, което казва. Струва ми се, че напротив, се отегчава до смърт, че съжалява за избора си и че семейството му в Съединените щати му липсва...

Фанет взема една четка и казва:

— Добре, господин Джеймс. Ето, започвам: Съжалявам, че ще прояви egoизъм, но трябва да спечеля конкурса на фондация „Робинсън“...

Джеймс избухва в смях.

— Права си, Фанет. Аз съм само един побъркан стар мърморко.

— И си напълно изкуфял. Дори не ми каза кой е Робинсън!

Джеймс идва при Фанет и гледа рисунката ѝ. После присвива очи.

— Тиъдър Робинсън е американски художник. Най-прочутият импресионист в Съединените щати. Той е единственият американски художник, близък приятел на Моне. А Клод Моне е бягал от останалите като от чума. Робинсън е останал цели осем години в Живерни... Дори е нарисувал сватбата на доведената дъщеря на Моне — Сюзан, която Моне много обичал, с американския художник Тиъдър Бътлър^[1]. И нещо много странно, Фанет, една от най-известните му картини пресъздава точно този отрязък от пейзажа, който ти в момента рисуваш!

Фанет без малко не изтървава четката си.

— Какво?

— Каквото чуваш. Нарисувал е същата сцена. Става въпрос за стара творба от хиляда осемстотин деветдесет и първа година. Известна картина, пресъздаваща канала на река Епт, моста над него и мелницата „Шенъовиер“. А на заден план се вижда жена с коси, прибрани с кърпа. А пред канала пък е нарисуван мъж, който пои коня си. Впрочем картината е озаглавена „Чично Троньон и дъщеря му на моста“. Така се наричал и конникът, живял в Живерни — Чично Троньон.

Този път Фанет едва се сдържа да не прихне.

Ама на моменти този Джеймс направо ме мисли за пълна тъпачка. Чично Троньон! Пълни дивотии!

Джеймс продължава да разглежда картината на Фанет. Брадата му почти се е качила до очите. Дебелият му пръст минава едва на няколко сантиметра от още неизсъхналите бои.

— Много добре, Фанет... Толкова харесвам сенките около мелницата! А и трябва да ти призная, че си нарисувала тази част от селото много по-добре от Тиъдър Робинсън. Имай ми доверие... ще спечелиш този конкурс! През живота на човек, Фанет, има две или най-много три възможности, които не трябва да се изпускат. На тях се гради животът, хубавице. На нищо друго.

После Джеймс пак хуква да мести стативите. Той като че ли прекарва повече време да мести платната си, отколкото да рисува върху тях. Очевидно слънцето е по-бързо от него. Но пък е неуморен.

Изминал е почти час, когато при тях идва Нептун. Немската овчарка души недоверчиво кутията с боите, а после ляга в краката на Фанет.

— Твое ли е кучето? — пита Джеймс.

— Не съвсем... Мисля, че повече или по-малко е на всички в селото, но аз някак си го осинових... И то предпочита да е с мен!

Джеймс се усмихва. Седи на столче пред един от стативите си, но всеки път, когато Фанет го поглежда, вижда как е забил нос в платното. Брадата му скоро ще заприлича на дъга. Тя изчаква удобния момент, за да прихне...

Не. Не. Ще трябва да се съсредоточа.

Фанет продължава да изучава мелницата „Шенъвиер“. Извива формите на малката кула в стил фахверк. Подсилва контраста, слага повече охра, рисува липата, подчертава каменния градеж на сградата. Джеймс я нарича „Мелницата на магьосницата“. Заради старицата, която живее там.

Магьосница...

Ама на моменти Джеймс наистина ме смята за хлапачка.

Да, но Фанет все пак малко се страхува. Джеймс ѝ е обяснил защо не харесва особено тази къща. Казал ѝ е, че заради мелницата картините с водни лилии без малко да ги няма. Мелницата и градините на Моне са построени покрай един и същ канал. Моне е искал да направи там язовирна стена, да постави шлюзове, да отклони водата, за да може да си направи езерце... Само че никой в селото не е бил съгласен — заради болестите, заблатяването и така нататък. Особено

съседите и обитателите на мелницата. Какво ли не се случило тогава! Моне се обидил на всички тези хора, дал много пари, писал на префекта, който му бил приятел, и накрая си направил езерцето! Иначе би било жалко!

Малко е тъпо от страна на Джеймс да не харесва мелницата заради тези истории. Та разправията между Моне и съседите му е била преди сто години. Понякога Джеймс се държи глупаво.

Тръпки побиват Фанет. Ами ако в мелницата наистина живее магьосница?!

Фанет рисува доста отдавна. Светлината намалява. Така мелницата изглежда още по-зловеща. Тя обожава този ѝ вид. А що се отнася до Джеймс, той отдавна спи.

Внезапно Нептун скача и започва злобно да ръмжи. Фанет рязко се обръща към малката тополова горичка зад гърба си и с изненада забелязва силуета на момче на нейната възраст.

Венсан! Погледът му е празен.

— Какво правиш тук?

Джеймс се стряска и се събужда. Фанет продължава да вика:

— Венсан! Мразя, когато се появяваш зад гърба ми като шпионин! От колко време си тук?

Венсан мълчи. Сканира с поглед картина на Фанет: къщичката, моста... Като хипнотизиран.

— Вече си имам куче, Венсан. Нептун. И той ми стига. Престани да се взираш така в мен, плашиш ме...

Джеймс кашля в брадата си.

— Хм... Деца, добре стана така, че сте вече двама. Като гледам светлината, май е време да се прибирам... Вие ще mi помогнете. Моне е казвал, че най-мъдро е да ставаш и да лягаш със слънцето.

Фанет не изпуска от очи Венсан.

Венсан ме плаши, като изскуча така от нищото. Зад гърба ми. Като че ли ме следи. На моменти ми се струва, че е луд.

[1] Тиъдър Бътлър (1861–1936) — американски художник импресионист. След смъртта на Сюзан се жени за сестра ѝ Мари. — Б.пр. ↑

Чашата на инспектор Серенак замръзва в ръката му. Помощникът му се държи като ученик, на когото учителят е задал твърде трудно домашно и сега момчето изпитва колебание: иска да му го покаже, но го възпира силен страх.

Дясната ръка на Бенавидиш потъва в огромно досие, от което вади лист с формат А4.

— Ами вижте, инспекторе, започнах тази работа, за да станат някои неща малко по-ясни...

Серенак си взема парче кекс и учудено се навежда над листа. Силвио продължава да говори:

— Правя това, за да подредя мислите си. Малко е маниакално, но винаги си водя записи и ги преглеждам, правя анализи, синтезирам информацията, чертая скици. Според мен има три възможни следи. Ето, вижте, разделих листа на три колони. Първата е престъпление от страсть и може да се свърже с някоя от любовниците на Жером Морвал. Разбира се, може да подозирате жена му или някой твърде ревнив съпруг, или пък влюбена в него жена, която е отблъснал...

Серенак му намига.

— Да благодарим на доставчика... Продължавай...

— Втората колона е посветена на живописта. Тук влизат колекцията му от картини, творби от Моне, които е издирвал, „Водните лилии“. Може и да е укривал разни неща. Така или иначе, са намесени изкуство и пари.

Серенак дъвче поредното кексче и изпива на един дъх остатъка от кафето. Бенавидиш по навик събира трохите и маха от масата чашката. После вдига очи и разглежда картините по стените, които шефът му е накарал да окачат още с пристигането си. Тулуз-Лотрек, Писаро, Гоген, Реноар...

— Голям късмет имаме, че разбирате от живопис, инспекторе — добавя той.

— Съвпадение, Силвио... Не съм и помислял, като ме преместиха във Вернон, че първият ми случай ще е труп в канала на Живерни... Още в полицейското училище се интересувах от изкуство

и затова карах повечето пъти стажа си в Управлението за опазване на изкуството в Париж.

Бенавидиш за първи път чува, че има и такава служба.

— Не си падаш много по изкуството, а, Силвио?

— Само по кулинарното...

Серенак се смее.

— Така е! Ще свидетелствам с пълна уста... Незабавно уведомих колегите от Управлението в Париж да проверят за кражби, укривания, съмнителни колекции, незаконни продажби на картини... Малко хора имат представа какъв огромен бизнес е това. Навремето се занимавах доста с тези неща... Разиграват се милиони... Чакам новини от колегите. А третата колона?

— Третата... Не се подигравайте с мен... се отнася за децата. За предпочтитане — единадесетгодишните. И тук не липсват следи. Ами, ето, въпросната картичка и цитата от Арагон. Морвал може да е имал любовница преди дванадесет години и да е създал дете, а жена му никога да не е разбрала това... Има и друга смущаваща подробност. Според специалистите, хартията на картичката е доста стара. Искам да кажа, че картичката е отпреди петнадесетина години. А текстът: „ЕДИНАДЕСЕТ ГОДИНИ. ЧЕСТИТ РОЖДЕН ДЕН!“ също трябва да е оттогава. Само че цитатът от Арагон май е по-нов. Странно, нали?

— Браво, Силвио! — подсвирва с възхищение Серенак. — Ти си съвършен помощник!

Внезапно става на крака и продължава да се смее.

— Абсолютен педант си, но понеже работим в екип и аз не съм такъв, средноаритметичното число показва нормални стойности...

После се отправя към вратата.

— Хайде, Силвио, да се размърдаме... Ще дойдеш ли с мен в лабораторията?

Без да проговори, Бенавидиш тръгва с него. Вървят по коридорите и слизат по едно зле осветено стълбище. Без да спира, Серенак се обръща към помощника си:

— Запиши си сред приоритетите най-важната ни стъпка: трябва да търсим свидетели. Безумно е все пак, че в едно село, където всички рисуват от сутрин до вечер, никой не е видял нищо в деня на убийството на Морвал. И че случайни свидетели са някакъв непознат папарац, който ни изпраща скапани снимки, и едно куче, което търси

кой да го погали. Разбра ли нещо за къщата до перачницата, имам предвид онази двувърха сграда — мелница?

Серенак вади ключ и отваря огнеупорната врата, на която пише: „Лаборатория — архиви — документация“.

— Не още. Ще се заема веднага щом имам свободна минута — отвръща Силвио.

Инспекторът отваря червената врата.

— Междувременно се сетих за още нещо, което ще възложа на цялото управление. Ще мобилизирам целия екип... Шефът ви е подготвил изненада!

Влиза по-навътре в мрачната стая. Върху първата маса има кутия. Серенак я отваря и изважда оттам гипсова отливка на подметка от обувка.

— Номер 43 — заявява той гордо. — Подметка от гумен ботуш. Няма две еднакви в света. Според Мори, отливката е по-точна от пръстов отпечатък. Следата е оставена в калта на брега на потока няколко минути след убийството на Морвал. Няма да анализирам твърде много, но човекът, който е оставил тази следа, най-малкото е свидетел на убийството... дори би могъл да бъде и самият убиец!

Силвио опулва очи.

— И какво ще правим с тази улика?

Серенак се смее.

— Обявявам началото на операция „Пепеляшка“!

— Уверявам ви, шефе, че полагам всички усилия, но не мога да схвата хума

— И това ще стане, Силвио. Ще свикнеш. Когато човек работи с някого, започва да го разбира. Не се беспокой...

— Не се беспокоя. И да ви кажа право, много-много не ми пuka. В какво се състои операция „Пепеляшка“?

— Предлагам ви селски вариант на приказката, в който ще изобилстват кал и блата. А мисията ще се състои в това да съберете всички гумени ботуши, които селяните на Живерни си държат по къщите.

— Само това ли?!

Силвио прокарва пръсти през косата си.

— Е, колко ще са общо? Сто и петдесет, най-много двеста цифта...

— Дявол да го вземе, шефе... Доста странна идея.

— Точно така! Дори ми се струва, че точно затова ми харесва толкова много!

— Добре, шефе, но най-вероятно убиецът ги е хвърлил... ботушите, де. Освен ако не е последният тъпак, няма да си даде ботушите на полицайите...

— Точно така, умнико, точно така... Ще работим на принципа на елиминирането. Например ще проучим онези жители на Живерни, които ще твърдят, че нямат ботуши или че са ги изгубили, или пък индивиди, които ще ни дадат съвсем нови ботуши, „случайно“ купени вчера. И тогава ще бъдат начело в списъка на заподозрените...

Бенавидиш се втренчва в гипсовата отливка и лицето му се озарява от усмивка.

— Ако мога да се изразя така, шефе, понякога наистина имате идиотски хрумвания... Но най-лошото е, че подобен подход може да ни помогне! Още повече че погребението на Морвал ще се състои след два дни. Представете си, че вали като из ведро... Всички жители на Живерни има да ви псуват...

— Да не би в Нормандия да ходите на погребение с ботуши?

— Ако вали като из ведро — да... — отговаря Силвио и избухва в смях.

— Силвио, и аз на моменти имам проблеми с твоя хумор...

Помощникът отминава забележката.

— Сто и петдесет чифта ботуши! — мърмори той. — Това в коя колона да го впиша?

За миг и двамата замълчават. Серенак наблюдава мрачната стая, набълсканите с архиви етажерки, които заемат три от четирите стени, ъгъла, където е жалката лаборатория, и четвъртата стена, където е документацията. Бенавидиш грабва една празна червена кутия и написва върху капака ѝ: „Морвал“, като си казва, че ще класира първите данни за досието малко по-късно.

После рязко се обръща към началника си.

— Впрочем, инспекторе, взехте ли от училището списъка на единадесетгодишните деца? Тъкмо ще ги впиша в третата колона. На този етап тя е най-празна...

— Не още, Силвио — прекъсва го Серенак. — Стефани Дюпен ще ми го подготви... Доколкото виждам, предвид естеството на

снимките с хитпарада на любовниците на Морвал, тя вече не е главната ни заподозряна...

— Само дето аз се осведомих за съпруга ѝ — Жак Дюпен. За разлика от жена си, той има идеалния профил за заподозрян.

Серенак смиръща вежди.

— Разкажи ми повече. Какъв е идеалният профил?

Бенавидиш отново преглежда бележите си и промърморва:

— Понякога е добре да имаш помощник!

Серенак искрено се забавлява на думите му.

— Ами... Жак Дюпен... На около четиридесет години. Агент по недвижими имоти във Вернон, впрочем — доста посредствен. В свободното си време — ловец. Като повечето жители на Живерни. Болезнено ревнив. Е, какво ще кажете?!

— Следи го! Изкъсо!

— Сериозно ли говорите!

— Да. Ще следваме интуицията си или по-скоро — ще се доверим на предчувствието си.

— Какво ви подсказва интуицията?

Серенак движи пръста си по досиетата с букви Е, Ж, З, И...

— Няма да ти хареса, Силвио...

— Още едно основание да споделите с мен. И така — какво казва интуицията ви?

Пръстът на Серенак продължава нататък — К, Л, М, Н...

— Интуицията ми подсказва, че има вероятност на бял свят да излезе още една драма...

— Налага се да ми кажете нещо повече, шефе. По правило не си падам особено по интуицията на полицайте, по-скоро съм привърженик на метода да се събират улики дори в излишък, за да бъдем по-убедителни. Признавам обаче, че ме заинтригувахте...

О, П, Р, С — продължава Серенак и казва неочеквано:

— Стефани Дюпен... Грози я опасност.

Силвио смиръща вежди, като че ли стаята е станала още по-мрачна.

— Какво ви кара да мислите така?

— Вече ти казах. Интуицията.

Т, У, Ф, Х — продължава да препуска нервният пръст на Серенак. После вади трите снимки от джоба си и хвърля тази на

Стефани Дюпен на масата до гипсовата отливка. Продължава да говори, докато Бенавидиш го наблюдава с изражение на инквизитор.

— Не знам точно. Погледът ѝ е много настоятелен, а ръкостискането — доста силно. Сякаш усетих зов за помощ... Ами това е...

Бенавидиш се приближава. По-дребен е от Серенак.

— Силно ръкостискане... Зов за помощ... С цялото ми уважение, шефе, и понеже обичате откровеността, мисля, че смесвате нещата и че говорите пълни безсмислици...

Силвио взема снимката от масата и дълго наблюдава грациозния силует на Стефани Дюпен, както върви ръка за ръка с Морвал.

— Донякъде ви разбирам, шефе, но не искайте от мен да се съглася със становището ви.

**ПЕТИ ДЕН
ПОГРЕБЕНИЕ
17 МАЙ 2010 Г. ГРОБИЩЕТО В ЖИВЕРНИ**

17

Вали като на всички погребения в Живерни. Ситен и студен дъжд.

Стоя сама пред „сетната обител“. Току-що затрупаният с кална пръст гроб напомня на част от изоставен строеж. Водата се стича на микроскопични капки и зацепва мраморната плоча, където вече има надпис „На съпруга ми, 1926-2010“.

Намирам се пред сивата бетонна стена на гробището и по някакъв начин съм поне малко защитена. Гробът е в най-горната точка на гробището в Живерни. То е построено терасовидно от едната страна на не много висок хълм и мъртъвците малко по малко завземат хълма. Известните, богатите, прославилите се ги погребват в долната част — до църквата, до селото, до Моне.

На най-хубавите места!

Не ги смесват с простосмъртните. Погребват всички големи клечки на едно място: меценатите, колекционерите, повече или по-малко известните художници, които приживе плащат цяло състояние, за да прекарат тук вечността!

Ама че глупаци!

Сякаш ще си организират откриване на изложби, а при пълнолуние — шествие на сенките! Обръщам се. Долу, в другия край на гробището, вече привършва погребението на Жером Морвал. Хубав гроб, точно където трябва, между местата за вечен покой на Ван дер Кемп^[1], на членовете на семействата Ошде^[2]-Моне и Боди^[3]. Цялото село се е изтърсило там, с малки изключения. Да кажем, че има поне стотина души, облечени в черно, мъжете са без шапки на главите, а дамите — под чадърите си.

Сто човека, а аз съм съвсем сама! На другия край. На никого не му пuka за някой старец или старица, когато умрат. Като се замисли човек, за да те оплачат като хората, е по-добре да умреш млад, в разцвета на славата си. Дори да си най-големият мръсник, за да съжаляват за теб, трябва да си сред първите преселили се в отвъдното. Кюрето, нов и съвсем млад свещеник от Гасни^[4], се моли по-малко от половин час за съпруга ми. Не съм го виждала преди. А Морвал има честта да бъде погребан от епископа на Еврьо^[5]! Бил някакъв роднина на жена му, както изглежда. Вече близо два часа се моли за душата му.

Може би ще ви се стори странно да видите две погребения по едно и също време в едно гробище под плюща дъжд? Може би съвпадението ще ви смuti? Ами, добре тогава, заповядайте и ще видите дали преувеличавам! Бъдете уверени, че във всички тези събития няма никакво съвпадение. Нищо тук не е оставено на случайността, напротив. Всеки елемент си е на мястото и в точното време. Всяка частица от механизма на престъплението е безупречно монтирана, кълна ви се в гроба на мъжа ми, и повярвайте ми, нищо няма да го спре.

Вдигам поглед. Уверявам ви, че гледката отгоре си струва! Патрисия Морвал е коленичила пред гроба на съпруга си. Неутешима е. Стефани Дюпен е застанала малко зад нея и нейните очи също са насылезни. Мъжът ѝ я подкрепя, ръката му е на кръста ѝ. Лицето му е непроницаемо, дебелите му вежди са склучени, а мустаците му — подгизнали от дъжда. А около тях са какви ли не хора — непознати, близки, приятели, жени. Тук е и инспектор Серенак. Стои малко по-назад, до църквата, недалеч от гроба на Моне. Епископът вече привършва службата.

На тревата има три кошници с цветя. По сценарий всеки трябва да вземе оттам цвете и да го хвърли върху ковчега в дупката. Има рози, ружи, карамфили, люляк, лалета, синчец... Мисля си, че само на Патрисия Морвал може да ѝ хрумне нещо толкова откачено... Импресия „Умиращото слънце“...

Дори Моне не би се осмелил да направи подобно нещо...

Надскочили са всякаква мярка и деликатност и са изработили каменна лилия, нещо като барелеф върху мраморната плоча на Морвал... Ама че вкус... Не им провървя със светлината. Прословутата светлина на Живерни не огрява ковчега секунди преди

да потъне в черната дупка. Е, не може да се купи всичко... Может би това просто е знак, че Бог все пак съществува.

Прясно изкопаната пръст от гроба започва да се стича на жълтокафеникави вадички по издълбаните между гробовете пътечки. Естествено, там долу нито един жител на Живерни не си е обул ботушите... На инспектор Серенак сигурно му е забавно. Така де, човек навсякъде се забавлява както може...

Разтърсвам големия шал, който покрива косите ми. И той е подгизнал от дъжда. Направо трябва да го цедиш! Децата стоят малко по-далеч. Някои са заедно с родителите си, а други са сами. Разпознавам някои от тях. Фанет плаче. Зад нея е Венсан, но очевидно не се опитва да я утеши. Сериозни са, защото, когато си на единадесет години, смъртта изглежда нелепа, абсурдна.

Дъждът поотслабва.

Понеже така или иначе съм принудена да наблюдавам сцената, ми идва наум една загадъчна история, която някога като деца си разказвахме вечер, щом легнехме да спим. Един мъж идва в Живерни за погребението на член от семейството си. А няколко дни по-късно, без очевидна причина, същият мъж убива свой братовчед. И после следващата гатанка — най-интересната част: трябваше да открием мотива за това странно убийство и за целта си задавахме въпроси. А това понякога продължаваше часове наред... Не, човекът не познавал братовчед си... Не, не е търсил отмъщение... Не, не са били намесени пари... Няма и семейна тайна... И така цяла нощ, сгущени под завивките, си задавахме въпроси...

Дъждът най-сетне спира.

Трите кошници с цветя са празни.

Капките вече се стичат съвсем бавно по мраморната плоча на гроба на мъжа ми. А долу тълпата най-сетне започва да опредява. Жак Дюпен все така се е вкопчил в кръста на жена си. От дългите й коси се стича вода, която мокри добре оформените й гърди под черната рокля. Двамата минават покрай Лоренс Серенак. Инспекторът не изпуска от очи Стефани.

Именно неговият разкъсващ поглед ми припомни онази история от детството ми. Бях открила мотива за убийството чак на сутринта, с вече изнурен мозък... По време на погребението човекът просто се влюбил до полуда в някаква непозната. А жената изчезнала, преди да

успее да я заговори. Оставало му само едно решение, за да я види отново: да убие друг член от семейството с надеждата, че тя ще дойде на погребението... Повечето от онези деца, които часове наред бяха търсили отговор на загадката, бяха изкрешели, че това е скандално, че моята версия е чиста измама, какво ли не... Не и аз. Защото безмилостната логика на въпросното престъпление ме бе очаровала. Странно как човек си спомня някои неща. Оттогава не бях се сещала за тази история... искам да кажа, не бях се сещала за нея преди погребението на мъжа ми.

И последните силути се отдалечават. Сега вече мога да ви призная нещо, защото съм в течение на събитията. Тъкмо има удобен случай, а и декорът е идеален.

СМЪРТТА ЩЕ ПОТРОПА ОТНОВО НА ВРАТАТА НА ЖИВЕРНИ.

Давам ви думата си на магьосница!

Изчаквам още малко и гледам как калта около гроба на мъжа ми се стича надолу. Почти сигурна съм, че повече няма да стъпя тук. Поне докато съм жива. Няма да има други погребения, за да си имам компания. Минутите текат, може би минават и часове.

Най-сетне си тръгвам.

Нептун послушно ме чака пред вратата на гробището. Вървя по улица „Клод Моне“, докато денят тихо гасне. Под лампите цветята се отърсват от водните капки. Някой надарен художник несъмнено би могъл да извлече нещичко от полумрака на съхнешцото от дъжда село. Започват да се появяват осветени прозорци. Минавам пред училището. В най-близката къща кръглият прозорец под покрива също свети. Това е прозорецът на стаята на Жак и Стефани Дюпен. Какво ли правят и какво си говорят, докато изцеждат мокрите си дрехи?

Сигурна съм, че и вие бихте искали да се промъкнете в мансардата и да ги проследите. Само че за съжаление този път съм безпомощна. Не мога да изпълня ролята си на детектив, защото не мога да се катеря по улуците.

Забавям крачка за няколко минути, а после продължавам пътя си.

[1] Жералд Офре ван дер Кемп (1912–2001) — уредник на музеите във Версай, администратор на фондацията „Клод Моне“. — Б.пр. ↑

[2] Алис Ошде (1844–1911) — втората съпруга на Моне, за която той се жени едва през 1892 г., след като през 1891 г. умира съпругът ѝ Ернест Ошде, от когото тя има 6 деца. — Б.пр. ↑

[3] Семейство Боди — собственици на едноименния хотел повече от век. — Б.пр. ↑

[4] Село, близо до Живерни. — Б.пр. ↑

[5] Близък до Живерни град — Б.пр. ↑

Лоренс Серенак върви предпазливо в мрака, като се ориентира единствено по скърцането на обувките си по чакъла. Никак не му бе трудно да намери къщата на помощника си. Просто следваше указанията му. Придържаše се по течението на река Йор чак докато стигна Кошрел, а след моста зави нагоре към църквата — единствената сграда, осветена след десет часа вечерта в отдалечения квартал. След като на светлината на фаровете видя името на Силвио Бенавидиш върху табелката на пощенската кутия, Серенак паркира мотоциклета си — „Тайгър Триумф“ Т 100^[1], между две грамадни гърнета с цветя.

Оттук обаче нещата се усложниха. Нямаше звънец и цареше пълен мрак. Почти не виждаше покритата с чакъл алея, както и сянката, която хвърляше къщата, на около петдесет метра пред него. Така че Серенак продължи пътя си, като разчиташе единствено на късмет.

— По дяволите!

Инспекторът буквально изрева в нощта. Бе си ударил коляното в тухлена стена. Стената бе висока около метър. Ръката му напипа студени камъни, грил за печене и пепел. В мига, когато разбра естеството на препятствието си, недалеч блесна светлина и освети грамадна веранда. Е, неговият вик поне ще събере съседите.

Пред стъклена врата, на сред срамежливия мрак, надвиснал над градината, се появява силуетът на Силвио Бенавидиш.

— Все направо, шефе, по чакъла. Само внимавайте с барбекютата!

— Добре, добре — мърмори Серенак и си мисли, че съветът идва малко късно.

Тръгва отново по пътеката, като пак се доверява на ушите и краката си, както и на указанията на помощника си, но след три метра кракът му се удря в друга стена. Инспекторът се превива на две, прави плонж напред, но лактите му се сблъскват здраво в нещо като железен куб. Изревава повторно от болка.

— Добре ли сте, шефе? — чува той разтревожения глас на Силвио. — Предупредих ви да внимавате с барбекютата.

— Мамка му — продължава да ругае Серенак, докато се изправя.
— Как можех да знам, че са повече от едно?! Колко барбекюта имаш?
Да не би да ги колекционираш?

— Седемнадесет! — гордо отговаря Силвио. — Познахте.
Колекционират ги, заедно с баща ми.

Тъмнината скрива от Силвио смаяното изражение по лицето на началника му. Когато най-накрая стига до верандата, Серенак продължава да ругае.

— Подиграваш ли се с мен, Силвио? Искаш да повярвам, че колекционираш барбекюта?

— А защо не? Ще ги видите, като е светло. Сигурно в света има няколко хиляди фугикарнофили^[2]!

Лоренс Серенак се навежда и разтрива коляното си.

— Предполагам, че фуги-незнам-какви-си означава колекционери на барбекюта?

— Аха... не съм сигурен дали тази дума я има в речника. На моето ниво аз съм някакъв си аматъор. Само за информация да ви кажа, че има един тип в Аржентина, дето притежава триста барбекюта от четиридесет и три страни в света. Най-старото е от хиляда и двеста години преди Христа.

Серенак започва да разтрива натъртените си лакти.

— Занасяш ли ме, или говориш сериозно?

— Вече ме познавате, шефе. Смятате ли, че съм способен да измисля подобно нещо? Нали знаете, че откакто използват огъня, хората ядат печено мясо. Нямате представа колко е впечатляващо да се ровите в подобни неща. Няма по-универсална и стара практика от използването на барбекю...

— И по тази причина имаш в градината си седемнадесет броя... Нормално... Въсъщност прав си, много по-стилно е да колекционираш барбекюта, отколкото да редиш градински джуджета...

— Хоби от класа, оригинално и културно, също така — декоративно, а и доста удобно, когато каниш съседите си...

Серенак прокарва ръка през косите си и ги разрошва.

— Назначили са ме в край, където живеят побъркани хора...

— О, няма такова нещо. Някой друг път ще ви разкажа за окситанските традиции, а също и за различията между едно окситанско и едно катарско^[3] барбекю...

После Силвио изкачва трите стъпала към верандата.

— Хайде, влизайте, шефе... Лесно ли ни намерихте?

— Да, като изключим последните двадесет метра! Впрочем, като се абстрагираме от барбекютата, наоколо е доста приятно. Има мелници, къщи със сламени покриви...

— Да, и на мен ми харесва. Особено гледката от верандата.

Инспектор Серенак на свой ред изкачва трите стъпала.

— Е, като падне нощта, не се вижда много, но през деня е супер.

Между другото, шефе, Кошрел е доста странно място...

— Нима има и по-странини неща от това да си фугикофил? Е, ще трябва да ми разкажеш подробно.

— Фугикарнофил. Барбекютата нямат нищо общо... Тук е измрял сума народ. Имало е голяма битка по време на Стогодишната война. На хълмовете отсреща. След нея останали хиляди трупове. Същото се случва и по време на Втората световна война. А най-странното е... Знаете ли кой е погребан тук, отзад, зад църквата?

— Жана д'Арк?

Бенавидиш се усмихва.

— Аристид Бриан.

— А, така ли?

— Не знаете кой е той!

— Не беше ли някакъв певец?

— Не. Говорите за Аристид Брюан. Винаги ги бъркат. Аристид Бриан^[4] е политик. Пацифист. Носител на Нобелова награда.

— Страхотен си, Силвио. Грижиш се и за образованието ми по нормандска история...

После инспекторът разглежда осветената фасада на къщичката в стил фахверк.

— Като вземем предвид мизерната ти заплата на инспектор, къщичката ти е доста прилична! — казва той.

Силвио се надува, поласкан от комплиманта. После вдига поглед към покрива на верандата, който е от истински дървени греди. Опънати са телове, за да може с времето лозата, чиито корени са в непокритата с плочки част от верандата, да я обхване цялата.

— Знаете ли, инспекторе, купих развалина. Има вече пет години. И оттогава все човъркам нещо.

— А? И какво точно си направил сам?

— Ами — всичко.

— Не може да бъде!

— О, може... Знаете ли, шефе, това е в гените на португалците, а и с полицайтe е така. Нали разбирате, има връзка между Севера и Юга...

Серенак избухва в смях. После съблича коженото си яке.

— Вир-вода сте, шефе.

— Аха. Мамка му и нормандското погребение!

— Влизайте, влизайте, трябва да се изслуште...

Двамата мъже влизат във верандата. Серенак оставя сакото си върху облегалката на един пластмасов стол, който се разклаща и накланя назад под тежестта на дрехата. Сяда на съседния стол. Бенавидиш почти се извинява.

— Е, трябва да ви призная, че гостна или всекидневна с пластмасови мебели не е най-удобното нещо на света, но ги взех от един братовчед. Антикварите покрай река Йор също ми помогнаха. Ще видим по-късно, когато издържа изпита за комисар...

Усмихва се и се настанява на друг стол.

— Е, как беше погребението?

— Ами, нищо особено. Дъжд... Тъпканица. Цялото село бе там. Всички поколения — от най-старите до най-младите. Накарах Мори да направи снимки. Ще видим дали ще измъкнем нещо от тях. Трябваше да дойдеш, Силвио. Имаше лилия, изработена от гранит, цели кошници с цветя. Бе дошъл дори епископът на Еврьо. Кълна ти се, че нито един жител на Живерни не бе обут в ботуши. Разбираш, нали, доста аристократично!

— Като говорим за ботуши, шефе, видях в управлението, че Лувел е поел организацията... Утре ще можем да си съставим първоначално мнение...

— М-да... Да се надяваме, че това ще ни помогне да съкратим списъка на заподозрените — казва Серенак, като си търка ръцете, сякаш иска да се постопли. — Или този безкраен експеримент най-малкото ще ми даде възможност да работя допълнително с любимия си помощник...

— Колко е хубаво, че имате само един! Съжалявам, шефе, че ви накарах да дойдете чак дотук, но никак не ми се иска да оставям Беатрис сама вечер...

— Разбирам, разбирам... Не се тревожи. За да приключим с това скапано погребение, искам да ти кажа, че Патрисия, вдовицата де, се скъса да плаче. През цялото време. Ако разиграва комедия, направо ще предложа да я номинират за най-добра женска роля за наградите „Сезар“. Обаче нямаше нито една от любовниците на Морвал да го оплаче...

— Като изключим учителката Стефани Дюпен!

— Ти шегуваш ли се?

— Неволно, уверявам ви...

След тези думи Силвио навежда очи и леко се усмихва.

— Наясно съм вече, че темата е деликатна.

— Господи, ама как се отпуска срамежливият ми сътборник, когато си играе на домакин! Но въпреки това ще ти отговоря, Силвио. Стефани Дюпен беше на погребението... По-красива от всяка. Бе толкова мокра и толкова свежа, че дъждът изглеждаше почти поносим. Не пусна ръката на мъжа си и за миг.

— Все пак, внимавайте, шефе.

— Благодаря за съвета, голямо момче съм.

— Казвам ви го най-чистосърдечно.

— Аз също.

Малко смутен, Лоренс Серенак извръща поглед и оглежда верандата. Фугите на стените от неизмазани тухли са идеално запълнени, гредите по тавана — байцвани, а плочките — гладки и добре почистени.

— Наистина ли си направил сам всичко тук?

— Прекарвам всички уикенди и отпуски в майсторене и ремонти заедно с баща ми. Всичко тук е дело и на двама ни. Така е по-лесно...

— По дяволите, Силвио, ти направо ме смайваш! Понасям отвратителния ви климат по една-единствена причина: че ме отдалечава на осемстотин километра от семейството ми...

Погледът на Силвио изведнъж става тревожен. Несъмнено заради лекия шум наблизо.

— Добре, започваме ли?

Лоренс нарежда „своите“ три снимки на любовниците на Морвал върху пластмасовата маса. Силвио прави същото с „неговите“ и се оглежда страхливо.

— Лично аз не разбирам как е възможно някой да изневерява на жена си. Наистина не разбирам.

— От колко време познаваш Беатрис?

— От седем години.

— И никога не си ѝ изневерявал?

— Никога.

— Казваш това, защото тя сега е горе?

— О, не. Този факт е без значение...

— А защо не си ѝ изневерявал? Да не би жена ти да е най-красивата на света? И по тази причина нямаш никакво основание да пожелаеш друга, така ли?

Силвио си играе със снимките. Вече съжалява, че е накарал шефа си да дойде у тях.

— Престанете, шефе, не ви помолих да дойдете тук, за да...

— Каква е твоята Беатрис? — прекъсва го грубо Серенак. — Красива? Това ли искаше да кажеш?

Внезапно Силвио се обляга с двете си длани на масата.

— Красива или не... не е там работата! Нещата в живота не стоят така. Тъпо е да искаш жена ти да е най-красивата на света! Значи ти има нещо... Това да не е състезание или конкурс! Винаги ще има по-красиви жени от тази, с която живееш! Дори да се ожениш за Мис Свят, и тя ще остане, нали така?

Вместо да отговори на тирадата на помощника си, Серенак закача на лицето си усмивка, която Силвио намира за доста странна, особено защото шефът му гледа към вратата.

— Значи така, аз не съм най-красивата?

Силвио се обръща толкова рязко, сякаш до този момент вратът му се е крепил на винт, който неочаквано е паднал. После се завърта на пети.

Ослепителна.

Беатрис сякаш се плъзга по настлания с плочи под на верандата. Серенак я намира очарователна, въпреки че това не е най-точната дума. По-скоро е разтърсваща. Висока, едра, с дълги черни коси. Гъстите ѝ мигли се спускат над сякаш обвитите ѝ в мъгла очи, подобно на завеса, която ги пази от последните слънчеви лъчи на деня. Беатрис се е загърнала с голям шал екрю и гънките му, прикриващи закръгления ѝ корем, я уподобяват на антична статуя. Нежната ѝ кожа с

тен на праскова сякаш е от същата тъкан като памучния шал. В очите ѝ блести ирония. Серенак неволно се пита дали винаги е толкова красива, или красотата ѝ е дело на бременността, на факта, че след няколко дни ще стане майка. Пълнотата издава вътрешна хармония, която изплува и на повърхността... Такива бисери се пишат по списанията. Серенак си казва, че за да му хрумват подобни неща за жените, сигурно оstarява... Дали преди няколко години би окачествил някоя бременна жена катоексапилна?

— Силвио — казва Беатрис, придърпва един стол и сяда, — ще ми донесеш ли някакъв плодов сок, какъвто и да е...

Силвио става и потъва в кухнята. Скапан и смачкан е като замаян пумпал, който дълго се е въртял около оста си. Беатрис повдига шала и загръща раменете си.

— Значи това е прословутият Лоренс Серенак.

— Защо прословутият?

— Силвио ми говори много за вас. Защото вие... го изненадвате. Дори го вадите от равновесие. Предшественикът ви бе много по... по-класически тип...

Силвио вика от кухнята.

— Искаш ли сок от ананас?

— Да! — отвръща Беатрис, но след секунда пита: — Бутилката отворена ли е?

— Да, вчера.

— Тогава не.

Мълчание, последвано от думите:

— Добре, ще видя какво има в мазето...

Да, бременната жена може и да еекси, но е кучка. Шалът се съмъква и леко оголва дясното рамо на Беатрис. Свежа като теменуга — казва си Серенак и си задава въпроса дали формите на Беатрис са винаги толкова сладострастни. А тя се обръща към него и пита:

— Очарователен е, нали? Най-добрият мъж на света. Знаете ли, Серенак, бях си го набелязала доста отдавна. И си бях казала: „Този е за мен!“

— Едва ли е успял да ви устои дълго. Страхотна сте...

— Благодаря.

Шалът отново се хълзва надолу, но тя го вдига и покрива рамото си.

— Подобен комплимент стига до сърцето ми, особено когато е направен от вас.

— Защо?

— Защото сте човек, който знае как да гледа жените.

Казва го с лека нотка на ирония. В това време, разбира се, шалът отново се хълзва надолу и Серенак просто трябва да отмести очи и да се възхищава на работата по къщата на Силвио и баща му. Греди, тухли и стъкло...

— Харесвам Силвио — подхваща разговора Серенак. — И не само заради кексчетата и барбекютата му.

Тя се усмихва.

— И той ви харесва, но не знам дали това ме успокоява, или не.

— Защо? Защото мога да му влияя лошо ли?

Беатрис се загръща с шала и се навежда над наредените върху масата снимки.

— Хм. Изглежда, сте си набелязали някоя заподозряна?

— Той ли ви каза това?

— Има само един недостатък. Като всички стеснителни хора, говори доста в леглото.

— Манго? — чува се гласът на Силвио.

— Да, ако няма друг. Но да е студен!

После се усмихва на Серенак.

— Не ме съдете, Серенак. Мога да се възползвам от положението си още няколко дни, нали?

Инспекторът кима с глава, а лицето му е безизразно като на сфинкс. Бременната жена е хиперсекси, но пък е истинска кучка.

— Има само един такъв мъж. И вие сте го открили.

— Така е, инспекторе!

— Не му ли липсва малко фантазия?

— О, не!

В това време Силвио се връща и носи голяма чаша за коктейл, украсена със сламка, палмичка и резен портокал. Беатрис нежно го целува по устата.

— Ами аз? Сигурно не ми се пие нищо, защото съм мокър до кости от дъжд — промърморва Серенак.

— Извинете ме, шефе... какво бихте желали?

— Какво имаш?

— Бира става ли?

— Аха... Страхотно. Но да е много студена! И бих искал и палмичка, и сламка.

Беатрис държи с едната си ръка шала, а с другата — сламката, и отпива от чашата.

— Силвио, кажи му да върви на майната си...

Бенавидиш се насиљва да се усмихне.

— Светла или тъмна бира?

— Тъмна.

Силвио изчезва някъде в къщата, а Беатрис отново се навежда над снимките.

— Тази ли е учителката?

— Да.

— Разбирам ви, инспекторе. Наистина е, как да се изразя... елегантна. Очарователна. Сладка. Човек би казал, че е слязла от романтична картина. Че почти позира.

Разсъждението ѝ изненадва Лоренс. Интересното е, че и той си бе помислил същото при срещата си със Стефани. Беатрис настойчиво гледа другите снимки, повдига гъстите си коси, които падат над очите ѝ, и леко мръщи вежди.

— Искате ли да ви разкрия нещо, инспекторе?

— Има ли връзка със случая?

— Да. В тези снимки има доста очебийни неща, които само една жена може да разгадае с лекота.

[1] „Тайгър Триумф“ Т 100 — модел на британската компания „Триумф Инженеринг“ през периода 1953–1963. Наследник на компанията от 1990 г. е „Триумф Мотосайкълс“. — Б.пр. ↑

[2] Фугикарнофили — колекционери на барбекюта. — Б.пр. ↑

[3] Религиозно течение, възникнало в средата на X в. Най-много катари е имало в Южна Франция. — Б.пр. ↑

[4] Аристид Бриан (1862–1932) — фр. историк и политик, многократно министър — най-често на външните работи. Носител на Нобелова награда за мир през 1926 г. — Б.пр. ↑

Застанала пред малкото кръгло прозорче на мансардната стая, Стефани Дюпен оглежда вече няколко минути мокрите сенки на последните силуети, които все още крачат из Живерни, а после отстъпва назад с един метър. Черната ѝ рокля се пълзва по тялото ѝ. Жак си е легнал на спалнята, гол до кръста. Вдига очи от бюлетина за продавани къщи в квартал „Андели“. Стаята е мансарда, а от една дъбова греда виси крушка, която я осветява със слаба светлина.

На нея тенът на Стефани Дюпен е махагонен. Тя отново се навежда и гледа как нощта пада над улицата, кметството, училището, липите, двора на училището.

Всички ще те видят — мисли си Жак и отново вдига поглед от проспекта. Мълчи. Стефани се залепва за прозорчето. Почти гола е. Носи само сутиен, бикини и сиви чорапи.

— Защо на погребенията винаги вали? — прошепва тя.

— Не знам — отвръща Жак. — В Живерни вали често, Стефани. Понякога и по време на погребенията. Тогава човек просто си спомня повече за дъжд... Или така му се струва...

После се вглежда продължително в Стефани.

— Идваш ли?

Тя не отговаря и отново отстъпва с няколко крачки назад. Завърта се на пети и гледа как три четвърти от тялото ѝ се отразява в стъклата.

— Напълняла съм... не мислиш ли?

— Шегуваш ли се? Ти си просто...

Жак търси подходящите думи, за да изрази какво чувства. Гледа дългите ѝ коси, падащи като дъжд по източения ѝ меден гръб, сенките по чупките на тялото ѝ.

— ... истинска мадона.

Стефани се усмихва. После извива ръце и откопчава сутиена си.

— Не, Жак. Мадоната е красива, защото има деца.

Закача сутиена си на закачалка, окачена на един забит в гредата пирон. Обръща се, без дори да сведе очи, към Жак и сяда на леглото. Докато смъква чорапа си, Жак започва да гали плоския ѝ корем.

Колкото повече жена му се навежда, толкова повече гърдите ѝ залепват за ръката му.

— На кого би искала да се харесаш, Стефани?

— На никого. А ти на кого искаш да се харесам?

— На мен, Стефани, само на мен...

Стефани не отговаря. Мушва се под чаршафите. Жак се колебае, после набира смелост:

— Никак не ми хареса начинът, по който те гледаше ченгето по време на погребението!

— Моля те, не започвай отново.

Обръща му гръб, а Жак слуша лекото ѝ дишане.

— Утре Филип и Титу ме поканиха на лов по платото Мадри късно следобед. Това неприятно ли ти е?

— Не, разбира се, че не.

— Сигурна ли си? Искаш ли да не ходя?

Дишане. Жак вижда само гърба на жена си и чува дишането ѝ.

Непоносимо е. Пуска до леглото проспекта и пита:

— Ще четеш ли?

Стефани поглежда към нощното шкафче. Там има само една книга: романът „Орелиен“ на Луи Арагон.

— Не, тази вечер не. Можеш да угасиш.

Нощта се спуска над стаята. Черните бикини падат на пода. Стефани се обръща към съпруга си.

— Направи ми дете, Жак. Моля те.

Инспектор Серенак настойчиво наблюдава Беатрис. Трудно му е да проумее какво се крие зад ироничната ѝ усмивка. Верандата изведнъж заприличва на стая за разпити. А жената на Силвио леко зъзне под шала си.

— И така, Беатрис, в какво сте сигурна, като гледате тези снимки, дело на мошеник.

— Говорех ви за учителката. Как се казваше?

— Стефани. Стефани Дюпен.

— Да, Стефани. Момичето, което според Силвио ви е завъртяло главата.

Серенак мръщи вежди.

— Залагам си ръката — казва Беатрис, — че това момиче никога не е ходило на срещи с Морвал.

После внимателно разглежда една по една петте снимки върху пластмасовата маса.

— Доверете ми се. Тя е единствената, която не е имала никакъв физически контакт с него.

— Кое ви кара да мислите така? — питат Серенак и се опитва да се усмихне загадъчно.

Отговорът го удря през лицето, прост е като „добър ден“.

— Той не е нейният тип.

— А! И какъв е нейният тип?

— Вие!

Колко е прясна бременната жена!

В това време влиза Силвио с бира „Гинес“ и висока чаша със същия надпис. Слага и двете пред колегата си.

— Мога ли да остана с вас, докато работите? — питат Стефани.

Силвио страхливо върти очи, а Серенак натапя устни в пяната на бирата.

— Ами какво значение има, при положение че той ви разказва всичко после?

Бенавидиш се въздържа от коментар. Шефът му плъзва по масата първата снимка.

— Добре, започваме — казва Силвио.

Беатрис и Силвио свеждат поглед към снимката. Жером Морвал буквално е залепнал към коленете на някакво момиче зад едно затрупано с документи бюро и я целува право в устата.

— От гледна точка на разследването, това е един вид загряване... Снимката е направена в кабинета на Жером Морвал. Името на девойката е Фабиен Гонкальв. Една от секретарките му. Млада и безсрамна. Дантелени гащички и прочие под бялата риза...

Силвио стеснително прегръща Беатрис през рамото. А тя като че ли се забавлява много.

— Според една приятелка на секретарката, връзката е била преди пет години. Фабиен не е била омъжена тогава, сега вече е... Приключението е било кратичко и едва ли може да бъде повод за престъпление от страсть — коментира Силвио.

После обръща снимката.

— А какво може да означава написаният отзад код двайсет и три нула две?

— Нямам представа. Липсва и най-малкият намек за улика. Не отговаря на нищо — нито на рождения дата, нито на ден, когато са се срещнали. Сигурно е само, че втората цифра не обозначава месеца...

— Извинете, че ви прекъсвам, шефе, но и аз минах през тези разсъждения. Идентифицирах момичетата, но не намерих нищо, което да отговаря на кодовете: три нула едно, двайсет и едно нула две, петнайсет нула три. Може би това просто е начин, по който архивира детективът, направил снимките... — предполага Силвио.

— Може би... Дори да е така, тъй като няма да открием детектива и понеже Патрисия Морвал продължава да се преструва, че не ни ги е изпратила тя, ще тъпчим на едно място. Е, добре, ще видим по-късно. Твой ред е.

Силвио не сваля ръката си от Беатрис. Дори е успял да сграбчи шала и да го придържа върху рамото на жена си. Извърта се като пружина, за да вземе снимката. Тя очевидно е направена в някакво нощно заведение. Жером Морвал е сложил ръката си върху гърдите на младо момиче. То е силно гримирано, а гърдите му стърчат предизвикателно извън роклята. Серенак подсвирва с уста. Очите на Беатрис заблестяват, а Силвио кашля.

— Алин Малтера — заеква Силвио. — Тридесет и две годишна. Връзки с обществеността в сферата на изкуството. Разведена... Очевидно, тази е най-дългата връзка на Морвал. Свободно момиче. Често посещава парижките галерии.

— Връзки с обществеността. Така ли му казват вече? — иронично се намесва Серенак. — Поне според снимката е сладурана,ексбомба на високи токове. Алин. Срещна ли се с нея?

Беатрис се изправя като лъвица, надушваща опасност. Бдителните пръсти на Силвио се вкопчват в шала ѝ.

— Не — уточнява той. — По информацията, която получих, Алин е в Съединените щати. Някъде в Олд Лайм. Доколкото разбрах, нещо като американското Живерни. Бърлогата на импресионистите от Източния бряг. В Кънектика, близо до Бостън. Опитах се да се свържа с нея по телефона. За момента — без успех. Познавате ме, шефе, упорит съм и няма да се откажа.

— Аха... Надявам се, не ми казваш, че красивата Алин е на заточение, защото Беатрис е тук.

Беатрис слага ръка върху коляното на Силвио. Ама че са секси тези кучки — бременните жени! Пък и гальовни...

— Дръжте се прилично — натъртва Силвио. — Знаете ли за кого работи Алин в Бостън?

— Имам ли право на подсказване? Обичайната си професия ли упражнява?

— Алин Малтера бачка за фондация „Робинсън“!

— Я виж ти! Пак тая проклета фондация... Силвио, намери ми това момиче! — казва Лоренс, като хвърля поглед, пълен с досада, към Беатрис. — Считай го за заповед... Добре, аз съм на ход...

Следващата снимка минава от ръка на ръка. Жена със синя престилка, която е дълга почти колкото полата ѝ. Коленичила е пред офтамолога. Панталонът му е съмкнат чак до глазените. Силвио се обръща към Беатрис и сякаш иска да ѝ предложи да си легне, но не казва нищо.

— Съжалявам, но тук зациклих — казва Серенак. — А и без лицето на момичето се въртя в кръг и не мога да установя самоличността му. Сигурен съм обаче, че действието се развива в гостната на семейство Морвал на улица „Клод Моне“. Установих го по картините. Е, на пръв поглед, предвид облеклото на дамата —

светлосиня престилка на карета, можем да предположим, че е чистачка. Само че Патрисия Морвал и дума не обелва по въпроса. А през цялото време е отпращала жена след жена. А пък според Мори, който изследва хартията, снимката е поне отпреди десетина години...

— Как е умрял Морвал? — пита неочеквано Беатрис.

— Прободен с нож, със смазан череп, а накрая и удавен — механично отговаря Серенак.

— Аз бих му отрязала топките.

Да, секси и кучка, но пък и колко ласкова е бременната жена!

Увива ти се около врата като змия...

Силвио се усмихва глуповато.

— Бебче, няма ли да спиш вече?

Бебчето не отговаря. Лоренс се забавлява от сърце.

— Така че вероятно връзката е отпреди десет години — предполага Силвио. — Ако момичето е забременяло, то детето би било...

— На десетина години! И аз мога да смяtam. Виждам накъде биеш, юнако, но най-напред трябва да намерим момичето и да видим дали има дете. Пак си ти. Ред е на ирландката...

— Ще трае дълго, шефе. Не искате ли вие да продължите?

Серенак учудено вдига поглед.

— Ако предпочиташ. Аз, напротив, ще бъда съвсем кратък.

Снимката обикаля и тримата. Стефани Дюпен и Жером Морвал вървят по широка пътека, несъмнено онази същата — над Живерни. Стоят един до друг, ръка за ръка.

— Както можете да установите, за извънбрачна връзка поведението им е доста непорочно, нали така, Беатрис?

Силвио е изненадан, а Беатрис леко кима с глава.

— Хм... Само че снимката е била изпратена заедно с другите четири — промърморва Силвио. — Така че, ако свържем фактите и направим изводи...

— А, ето ти на! — възкликва Серенак. — Не са ли те учили, че трябва да си предпазлив в изводите? Това е азбуката на занаята! Особено когато имаме подхвърлени от неизвестен благодетел снимки. Що се отнася до останалото... Знаем кое е момичето, знаем и всичко за нея. Стефани Дюпен, селската учителка. Ще се срещна с нея утре, за да взема списъка с имената на децата от Живерни. Това доставя

удоволствие на Силвио, а и ми се ще да разбера какво е правил мъжът й по времето, когато Морвал е бил убит.

Лоренс очаква окуражителен коментар от страна на Беатрис, но тя е облегнала глава на рамото на Силвио и леко притваря очи. А Силвио е дръпнал шала й чак до врата.

— Е, добре, Силиво, какво ще кажеш за твоята ирландка?

— Алисън Мюре — шепти Силвио. — Най-напред, тя не е ирландка, а англичанка. От Дърам, Северна Англия, близо до Нюкасъл. И второ, плажът на снимката не е в Ирландия, а на остров Серк^[1].

— Той не е ли в Ирландия?

— Не, по-надолу е. Малък англо-нормандски остров. До Джърси. Очевидно най-красивият от всички.

— А нещо повече за Алисън?

Беатрис е затворила очи. Дъхът ѝ разрошва кичур рус мъх.

— Дълга история — шепне Бенавидиш. — И с риск това да не се хареса на епископа на Евръо, не прави чест на преселилия се в отвъдното Жером Морвал.

[1] Серк — малък остров в англо-нормандския архипелаг, югозападната част на Ламанша, британско владение, с площ малко над 5 кв. км и 600 жители. Убежище на рибарите. — Б.пр. ↑

ШЕСТИ ДЕН ПАНИКА 18 МАЙ 2010 Г.

21

Както вече разбрахте, стаята и банята ми се намират горе, в кулата на мелницата „Шенъовиер“ — малка квадратна кула от дърво и камък. Това са две мънички помещения, в които не би се съгласил да живее никой друг.

Бавно прибирам и завързвам косите си. Вече взех решение. Налага се да изляза. Тази сутрин ще посетя Патрисия Морвал. Мрачно оглеждам тъмното петно на пода. Повечето от дрехите, които носех на погребението, още са мокри. Съхнали са цяла нощ. Чувах как се изцеждаха, а на сутринта видях цяла локва вода на пода. Наясно съм, че това е само вода и ще изсъхне. Обаче неотльчно мисля само за мокрото петно, тъй като е точно под моите „Лилии“.

Сигурно си казвате, че съм просто една стара откачалка. Нали? Не бъркайте, поне по този въпрос. Приближавам се до прозореца. Моята кула има едно-единствено предимство: в цялото село няма по-добра наблюдателница. Гледам отгоре река Епт, остров Орти, равнината, градините на Моне, Кралския път и виждам всичко — чак до кръстовището... Тук е моят „мирадор“^[1].

Понякога оставам пред прозореца цели часове. Отвращавам се от себе си. Кой би повярвал, че ще се променя така? Че ще се превърна в зла и свадлива клюкарка, която прекарва времето си зад сивите стъклата в шпиониране на съседите, непознатите, туристите? Портиерката на селото. Неприветлива старица. Същински темерут. Защото е точно така.

Често безкрайната върволица от коли, автобуси, пешеходци, велосипеди и какво ли не по Кралския път ме уморява.

Всички те правят последните си крачки по Голготата на импресионизма.

Случва се обаче и да не е така. Понякога има приятни изненади като сегашната. Човек не може да събърка мотоциклета, който завива малко след мелницаата към селото, по улица „Коломбие“. Самият инспектор Лоренс Серенак!

Наблюдавам. Никой не знае, че съм тук. Никой дори не подозира. А дори да разберат, какво ще се промени? Какво по-естествено от това някоя любопитна бабичка да се кокори и да не пропуска нищо всяка сутрин, ден след ден, като малка червена рибка, която забравя какво е правила след всяка обиколка на аквариума?

Кой би се пазил от такъв свидетел?

В това време инспектор Серенак вече е обърнал мотора си по улица „Коломбие“. Ето че се връща и вече е на път към голямото бедствие.

[1] Мирадор — тераса на покрива на испанска къща. — Б.пр. ↑

Лоренс Серенак паркира мотора си под една липа на площада пред кметството. Този път не разчита на случайността. Идва в училището няколко минути след края на занятията. Впрочем разминал се е с доста деца по улица „Клод Моне“, които са гледали с обожание неговия „Тайгър Триумф“ Т 100. Защото за децата той има почти колекционерска стойност...

Стевани е с гръб към него. Реди рисунките на децата в голяма картонена папка. Серенак е решил да я заговори пръв, преди тя да се обърне, преди да втренчи в него погледа си, побиращ цял пейзаж, защото това е най-добрият начин да не заеква.

— Добър ден, Стевани. Идвам, както се уговорихме, за списъка на децата.

Учителката подава нежната си ръка и добавя към ръкуването искрена усмивка. Усмивка на задържан в полицията, когото викат в стаята за разпити. Така поне мисли Серенак, без да може да си обясни как в съзнанието му е изплувал точно този образ...

— Добър ден, инспекторе. Пригответих всичко каквото искахте. Там е, на бюрото, в един плик.

— Благодаря. Да ви призная, имам помощник, който твърдо вярва в тази версия, заради картичката за рождения ден, която намерихме в джоба на Жером Морвал.

— А вие не, така ли?

— Не знам. Вие по-добре познавате децата. И за да сте напълно осведомена, ще ви кажа, че помощникът ми е изградил цяла хипотеза — Жером Морвал е имал извънбрачно дете, родено преди двадесетина години.

— Само това ли?

— Недостоверно ли ви се струва? Имате ли някой малък ученик с подобна биография?

Стевани плъзва пръсти към белия плик и го залепва на гърдите на Серенак.

— Ваша работа е да ровите из живота на малките ми вълчета! Не моя.

Серенак не настоява. Оглежда внимателно стаята, докато се прави, че търси думите. Всъщност инспекторът много добре знае какво ще каже през следващите минути. Въртял е изречението в главата си като стара дъвка през целия път от Вернон до Живерни... Погледът му се спира върху пастелния цвят на афиша за конкурса на фондация „Робинсън“, където е написано: „Бъдещи художници. Международен конкурс, предизвикателство за младежи“. Забелязва също, че името на фондация „Робинсън“ е споменато и на друг афиш в класната стая, който на английски език сипе похвали за интереса на Националната галерия в Кардиф към конкурса, а за фон е използван пейзаж от картина на Сисле. След минута изчислено мълчание, Серенак подхвърля:

— Стефани, вие познавате добре селото, нали?

— Тук съм родена!

— Тъкмо си търсех гид... как да ви обясня... изпитвам необходимост да усетя Живерни, да го разбера... Мисля, че само така мога да напредна в разследването си...

— Като наблюдавате и влагате въображение, подобно на художниците?

— Точно така!

Двамата се усмихват един на друг.

— Ами окей. На ваше разположение съм. Само да си наметна нещо и идвам...

Стефани Дюпен носи вълнено сако върху сламеножълтата си рокля. Двамата вървят по улица „Клод Моне“ и разговарят. После тръгват по улица „Гран Жарден“, завиват по улица „Милийо“ и накрая пресичат отново реката, от другата страна на Кралския път, точно пред мелница „Шенъовиер“. Стефани е разхождала стотици пъти децата на Живерни по този маршрут. Знае всички родени в селото анекdotи и ги разказва на инспектора. Обяснява му как всеки ъгъл, почти всяка къща, дърво, каквото и да е, са намерили почитатели по цялата планета, нарисувани са и поставени в лакирана рамка, при това доста често са експонати в някой музей.

Рисунки, чийто произход е контролиран!

От Живерни, близо до Живерни, Нормандия.

— Тук — обяснява Стефани с малко странна усмивка — пътуват камъните и цветята, а не жителите на селото!

Прекосяват Кралския път. Реката тече под тухления свод на моста и с бяг се спуска към мелница „Шенъвиер“. Освежава всичко по пътя си. Стефани се спира на няколко метра от мелницата.

— Тази особена къща винаги ме е привличала. Не мога да дам обяснение каква е причината...

— Мога ли да изкажа едно предположение?

— Хайде, давайте!

— Спомняте ли си книгата, която ми дадохте да чета? Романът „Орелиен“ на Луи Арагон. Прекарах в нейната компания голяма част от нощта... С Орелиен и Беренис, с тяхната невъзможна любов... Във всяка глава, чието действие се развива в Живерни, Беренис живее тук. Арагон не уточнява точно в коя мелница, на ако проследим буквально написаното от него, не може да бъде другаде...

— Смятате ли? Мислите, че под перото на Арагон Беренис се отегчава именно тук, разкъсана между дълга, любовта и абсурдната ситуация?

— Ш-ш-т... Не ми казвайте края!

Двамата се отправят към грамадната дървена входна врата. Тя е отворена. По долината пробягва едва доловим полъх на вятър и Стефани леко потреперва. Серенак едва устоява на желанието си да я вземе в ръцете си.

— Съжалявам, че не мога да споделя мнението на Арагон, Стефани, но за мен — полиция, тази мелница не е нищо друго, освен най-близката къща до местопрестъплението...

— Това си е ваша работа... Моята компетентност се изчерпва с ролята ми на гид... Ако ви интересува, тази мелница има дълга история... Впрочем без нея градините на Моне нямаше да съществуват. Нито дори „Лилиите“. Всъщност потокът представлява улей, воденична вада, прокопана от монасите през Средновековието, за да се захранва мелницата. Потокът течал малко над полето. Векове покъсно Моне купува земята и прави прочутото си езеро...

— А после?

— Мелницата дълго е принадлежала на Джон Стантън — американски художник, който, както изглежда, е боравел по-добре с ракетата за тенис, отколкото с четката. Но откакто се помня, без да е ясно защо, за децата в селото мелница „Шенъвиер“ винаги е била мелницата на магьосницата.

— Б-р-р...

— Погледнете, Лоренс... Следете показалеца ми...

Стефани хваща ръката му. Очарован, той се подчинява.

— Вижте грамадното черешово дърво на среда двора. То е столетно. А най-любимото занимание на децата, поколения наред, е да се промъкват в двора, за да крадат череши...

— Какво прави полицията?

— Почакайте малко... Гледайте... Забелязвате ли сред листата сребристите отблясъци на слънцето? Това са сребърни панделки, хартиени ленти, станиол. Глупаво е, но те всъщност са необходими, за да плашат птиците, които хищно нападат черешите и са много по-пакостливи от децата. А за момчетата в селото да се качат на дървото, е много по-голям подвиг, дори рицарски жест, от простото удоволствие да крадат череши...

Докато разказва, лилавите очи на Стефани Дюпен блестят като очите на тийнейджърка. Светят като най-ослепителните лилии на Моне! В погледа ѝ вече няма меланхолия. Тя продължава да говори и не дава възможност на Серенак да каже и дума.

— Рицарят трябва да открадне сребърна панделка и да я даде на дамата на сърцето си, за да я вплете тя в косите си.

После насочва ръката на Серенак към импровизирания си кок, като се смее.

— Веществени доказателства, инспекторе.

Серенак, чиито пръсти потъват в гъстите светлокестеняви коси, се колебае дали да погали кока ѝ. Струва му се невъзможно Стефани да не си е дала сметка за смущението му. Каква цел преследва? Коя част от поведението ѝ е обмислена и коя — импровизация?

Сребърните ленти, които придържат прическата на учителката, изшумяват под пръстите му. Той дърпа ръката си, сякаш се страхува, че те ще я запалят, изгорят. Усмихва се и започва да говори, заеквайки:

— Странно момиче сте, Стефани! Да носите сребърни панделки в косите си... Недискретно ли ще е, ако ви попитам кой е рицарят, който ви ги е дал?!

Тя оправя косата си с опитни движения.

— Ще ви отговоря, но няма нищо общо с Жером Морвал. Той бе твърде далеч от подобна постъпка, от подобна юношеска романтика! Не търсете тайни там, където ги няма, инспекторе. Във всеки клас има

достатъчно момчета, които мечтаят да поднесат хубав подарък на учителката си. Е, продължаваме ли?

Двамата вървят покрай потока, срещу перачницата, минават точно покрай мястото, където преди няколко дни безжизненото тяло на Жером Морвал се поклащаше във водата.

И двамата мислят за същото. Настава продължително мълчание. Стефани се опитва да го наруши.

— Перачницата в селото е дело на Клод Моне. И тази, както и много други на територията на общината. Опитвал се е чрез този и други подобни подаръци да накара селяните да го приемат.

Серенак не отговаря. Отдалечава се с една-две крачки и се усмихва на танца на водните растения на дъното на потока. Изведнъж проговоря и гласът му прозвучава като плесница:

— Налага се да ви уведомя, Стефани, че вашият съпруг е на път да стане главният заподозрян.

— Моля?!

Юношеската романтика е изчезнала от погледа на Стефани, отлетяла е като уплашена птичка.

— Държах да сте в течение. Тези слухове за отношенията ви с Морвал... Ревността му...

— Смешно е, абсурдно... Каква игра играете, инспекторе? Вече ви казах, че между мен и Морвал...

— Зная, но...

Серенак рови с крака калта по брега на реката. Вчерашният дъжд е заличил всички следи от стъпки.

— Съпругът ви има ли гумени ботуши, Стефани?

— Винаги ли задавате толкова глупави въпроси?

— Въпроси на ченге. Съжалявам, но настоявам за отговор, защото не ми отговорихте...

— Разбира се, че Жак има ботуши. Като всички. Дори вероятно в момента е обут с тях. На лов е с приятели...

— Да, но сега не е ловният сезон...

Отговорът на учителката е сух и прецизен:

— Собственикът на хълма над пътеката „Астрагал“^[1] се казва Патрик Делоне. Има разрешение да унищожава зайци от резервата извън ловния сезон и извън количеството, определено за обичайните периоди на ловуване. Зайците замърсяват ливадите с варовита почва.

Вашите хора могат да проверят това. В Дирекцията по земеделие на департамента има документация, в която са описани въпросните парцели, щетите, причинени от тези животни вредители. Има и списък на ловците, които Делоне е обявил, че участват в изтребването на зайците. Всъщност това са неговите приятели от Живерни, сред които е и съпругът ми. Всичко се договаря, инспекторе. И така, те отстреляват зайци през цялата година напълно законно.

Серенак смръщва вежди, сякаш за да покаже, че дори да не си води записи, запаметява всичко, всяка подробност.

— Добре, благодаря, ще проверим. При вас ще дойде помощникът ми или друг полицай. Бъдете спокойна, доста подисcretни са от мен. Стефани, какво правеше съпругът ви сутринта, когато е станала драматичната случка?

Стефани се приближава до брега и откъсва клонка от върбата, едно листо заиграва между пръстите ѝ.

— Само за да ме разпитате за престъплението ли ме поканихте да дойда с вас, инспекторе? За да повлияете на мислите ми, така ли?

Серенак заеква:

— Нали не си мислите, че...?

— Жак отиде на лов същата сутрин — прекъсва го Стефани. — В този сезон ходи доста често... Когато времето позволява... Виждате, че съпругът ми няма алиби. Само че няма и мотив... А фактът, че Жером Морвал ме е ухажвал дискретно, не представлява мотив... Разхождахме се няколко пъти из околностите, както сега с вас. Говорихме си за живопис... Морвал бе интересен и ерудиран събеседник. И моята връзка с Жером Морвал свършва дотук. Виждате, че няма мотив за престъпление.

Стефани гледа потока, а после очите ѝ се вливат в Серенак.

— Ето, вижте, инспекторе... Бих могла да се подхлъзна в калта и да падна в ръцете ви. И някой би могъл да ни види... Да ни наблюдава. Да си въобрази разни неща. Дори да ни снима. Често се случва... Но независимо от това, двамата с вас ще знаем, че не е станало нищо.

Серенак неволно се оглежда. Вижда само няколко минувачи в равнината на голямо разстояние от тях. Освен мелницата, наоколо няма друга сграда. Отговорът му отново е придружен със заекване:

— Извинете ме, Стефани! Аз... Това е просто следа... Може би преувеличих, като казах „главен заподозрян“...

След секунда колебание продължава:

— Всъщност според моя помощник-инспектор Бенавидиш има три възможни следи. До голяма степен съм съгласен с него, защото те обясняват донякъде причината за убийството на Жером Морвал. Ревността, защото той е имал доста любовници, незаконният трафик с произведения на изкуството, защото той е свързан със страстта му към живописта, и накрая тайна, свързана с дете...

Стефани мисли само минута, а после проговоря с глас, пропит с доста смущаваща ирония:

— Ако добре следвам мисълта ви, инспекторе, значи аз съм „главната заподозряна“... Защото и трите следи водят към мен, нали...? Понякога разговарях с Жером Морвал... организирам конкурс по живопис... и никой не познава по-добре от мен децата в селото...

Прехапва устните си с цвят на розов тебешир и протяга двата си свити юмрука към Серенак, сякаш очаква да й сложи белезници.

Серенак е принуден да се засмее.

— Нищо не ни насочва към вас. Дори напротив! Според онова, което ми казахте, не сте били любовница на Морвал, не рисувате... А и нямате деца...

Непринудените думи на инспектора внезапно сковават гърлото му. Защото съвсем неочеквано воал покрива очите на Стефани — като че ли Серенак е предизвикал дълбока печал и отчаяние у нея. Сякаш се е скъсала кордата на цигулка. Не, тя не би могла чак дотам да разиграва комедия! — мисли си Серенак. Разсъждава и върху собствените си думи...

Не сте били любовница на Морвал...

Не рисувате...

Нямате деца...

Цялото поведение на Стефани говори, че се е заблудил... че поне едно от твърденията му е погрешно.

Поне едно.

Но кое? Може да е свързано с разследването му... За пореден път Лоренс Серенак има усещането, че върви на сред блато, че потъва в подробности, без да е в състояние да направи връзка между тях.

Изкачват се към училището по улица „Коломбие“, без да си проговорят. Разделят се, като и двамата са обзети от неописуемо смущение.

— Стефани, както се казва в такива случаи, ще ви помоля да бъдете на разположение на полицията.

Закача на лицето си усмивка. А тя отговаря с пресилена сърдечност:

— На драго сърце, инспекторе. Никак не е трудно да ме намерите. Аз съм или в училището, или у дома, точно над двора.

И тя извръща поглед към малкото прозорче на мансардата.

— Както можете да се уверите, моят свят не е много голям... А, не съвсем... След три дни ще водя децата в градините на Клод Моне. Рано сутринта...

После Стефани се насочва към класната стая. Лилавите й очи още дълго владеят мислите на Серенак, деформират цялата действителност и превръщат всичко чуто до момента в странна картина, нарисувана с щрихи и мацвания на несъредоточена буйна четка.

Стефани Дюпен.

Каква е ролята й в тази драма? Заподозряна ли е, или жертва?

Защо това момиче успява да го разконцентрира така? Единствената вярна стъпка при така стеклите се обстоятелства би била да се оттегли от разследването, да се обади на следователя и да повери случая на Силвио или на някой друг полицай. Без значение кой.

Само че го възпира едно убеждение. Едно-единствено. Необясним плод на интуицията му... че Стефани Дюпен го вика на помощ.

[1] Прочута пътека над Живерни. Другата култова пътека се нарича „Зеленият гущер“ — Б.пр. ↑

От моята кула не изпуснах нищо от сцената. Двамата, дето се разхождаха около черешовото ми дърво, сребърните панделки в косите, калта по обувките им точно на местопрестъплението.

Пред дома ми!

Би било жалко да се лиша от подобно удоволствие, не мислите ли? Историята им не ви ли се струва банално очевидна? Романс между красивия инспектор, дошъл кой знае откъде, и учителката, която чака спасителя си! И двамата са млади и красиви, съдбата им все още е в ръцете им.

Всичко си е на мястото... въпрос на още няколко среци... Зовът на плътта ще свърши останалото.

Напускам кулата си. Трябва ми доста време, за да сляза до долу стъпало по стъпало. Да не говорим пък колко време ми е нужно да завъртя ключовете в трите ключалки! Дори вече ми е трудно само като затварям дъбовата врата — стара и тежка като мен самата. Имам чувството, че пантите ръждясват всяка нощ. Ами да, забележете, всяко нещо си има своя ревматизъм.

Пак се сещам за ченгето и учителката. Да, тези двамата са решили да съсилят пейзажа. Да излязат от кадър. Бягството им на хромиран червен мотор вече е планирано. И коя млада жена не мечтае за подобно бягство, а? Е, ако някое малко камъче не обърне мотора, естествено... Или ако някой не напише историята другояче.

— Идваш ли, Нептун?

Вървя ли, вървя... Минавам напряко през паркинга на Американския музей. Често го правя. Вървя пред сградата. Както обикновено си мърморя сама и роптая срещу омразната ми архитектура, сътворила това подобие на павилион от седемдесетте години на двадесети век. Разбира се, че знам и други неща: че е била планирана голяма градина, за да скрие музея. Преди години забиха пред сградата цял лабиринт от кучешки дрян и множество туи... И ги наричат импресионистична градина... Хубаво, нямам нищо против. Само че познавам хора, които при разпределението на парцелите не са искали тези плетища да заменят оградите им... Сега вече французите

ги откупиха от американците и може би ще изравнят всичко със земята! И ще ви кажа, че ако някой ме попита за мнението ми, ще отговоря, че по-скоро съм „за“.

Е, аз ще съм умряла много преди това да се случи. Засега са се задоволили само да поставят четири кутии сено в старовремски стил, само дето не са забутили и вила в някоя от тях. Е, наясно съм, че видът им е малко странен зад туите, но като че ли се харесват на туристите, защото постоянно се снимат пред тях. Когато бях по-млада, честичко се изкачвах зад музея, над галерия „Камбур“. Изгледът към покривите и покритите със зеленина тераси на музея е малко познат и доста изненадващ. Въпреки че най-хубавата гледка си остава тази от хълма зад Водния замък^[1]. Но така или иначе, вместо крака имам спомени.

Вървя още. Бастунът ми не е стабилен и драска камъните. В това време покрай мен минава група от пет души. Дъртаци, но не колкото мен. Приказват на английски. Така е през седмицата. Живерни е пусто като всяко друго село. Изключение правят автобусите на туроператорите. Три четвърти от посетителите, които се изсипват от тях, говорят на английски. Правят един тегел по улица „Клод Моне“ до църквата и се връщат обратно. На отиване зяпат по галериите, а на връщане купуват разни неща. През уикендите е различно. Идват парижани, е, и малко нормандци.

Нищо че групата ме задминава, аз си продължавам със същия ритъм. Ще ми се да ускоря малко крачка, като минавам покрай галерията на Амаду Канди — най-старата в Живерни. От тридесет години пътищата ни се кръстосват и от тридесет години той ми досажда.

Ех, пак не успявам да се промъкна незабелязано!

Магазинът му прилича на пещерата на Али Баба. Още щом ме вижда, излиза пред вратата.

— Е, хубавице! Още ли се влачиш по улиците като някой призрак?

— Добър ден, Амаду. Извинявай, но бързам.

Гигантът сенегалец избухва в смях. Чак примира. Доколкото знам, той е единственият африканец в селото. Понякога прекарвам малко време с него. Той ми разказва за сделките си и за мечтата си и той един ден да се пазари за някоя творба на Моне. Да улучи джакпота. Някоя от „Лилиите“ на Моне. Която ще да е. Може и да са лилии в

черно, защо пък не... понякога се мотае около мелница „Шенъвиер“. Амаду Канди не търгуваше никак зле с Жером Морвал. Трябва да бъда предпазлива. Научих, че си имал работа с полицията неотдавна.

Продължавам. С всеки изминал ден улица „Клод Моне“ ми се струва все по-безкрайна. Туристите ми правят път. Понякога дори разни глупаци ме снимат, като че ли съм част от пейзажа!

Ето и номер 71.

Пристигнах!

Разчитам думите върху пощенската кутия: „Жером и Патрисия Морвал“. Като че ли двойката все още живее под един покрив... Разбирам Патрисия. Не е лесно да скъсаш надпис с името на мъртвец!

Звъня много пъти. Тя излиза. Изглежда учудена. Е, поне така трябва да изглежда — учудена. Защото от месеци не сме разменили нито дума. Най-много някое и друго „добър ден“ на улицата. Влизам, приближавам се до нея, почти шепна на ухото й.

— Трябва да ти кажа нещо, Патрисия... Много неща. Някои неща, които видях, и други, за които разбрах!

Когато ми прави път, виждам, че е смъртнобледа. Свят ми се завива от двете грамадни „Лилии“ в коридора. Очевидно Патрисия е много по-зле. Имам чувството, че направо ще се строполи на пода. Ама тя си е била винаги слабачка.

— Тези неща... отнасят ли се за Жером? — пита нерешително тя и разбира се, заеква.

— Да... Наред с други работи.

Колебая се. Въпреки че нямам какво да губя, не ми е лесно да ѝ хвърля в лицето признания от този род. Иска ми се да видя какво щяхте да направите вие на мое място, а?! Чакам да седне в едно кожено кресло в хола и изстрелвам:

— Да, Патрисия, нещата, които ще споделя с теб, се отнасят за убийството на Жером Морвал. Дори знам кой е убиецът му...

[1] Кула, воден резервоар до Живерни, който е украсен с рисунка на селянин, засяващ жито. На този резервоар се гледа почти като на произведение на изкуството и културна забележителност. Подобни кули резервоари са нещо обичайно за някои области на Франция. — Б.пр. ↑

Вече близо минута Силвио Бенавидиш си задава въпроса какво ли търсят крокодили в езерото с водните лилии. Изпитва съмнението, че става въпрос за нещо като свободна интерпретация на художник — някой си Кобамо, но пък се пита дали зад всичко това не се крие някакво послание? За да се успокои, брои крокодилите в картината. Защото Кобамо ги е скрил почти навсякъде под лишите. Блестят очи, подават се опашки, виждат се само ноздри.

Зад гърба му се отваря входната врата на галерията и вътре влиза Лоренс Серенак. По лицето на инспектор Бенавидиш гръбва усмивка на облекчение и той се обръща към Амаду Канди.

— Казах ви, че няма да се забави.

Амаду Канди бавно вдига ръце. Защото трябва да измери на око платежоспособността на двама японски туристи. Облечен е в широко бубу^[1], в което по доста неправдоподобен начин са съчетани различни африкански импримета в пастелни мотиви.

— Не бях разтревожен, инспекторе. Давам си сметка, че моето време не е толкова ценно като вашето.

В галерията цари невероятна бъркотия. Във всички ъгли са набълскани картини с най-различен формат. Заради тях галерията прилича на музей, чийто експонати в момента се пренасят другаде. Но така у туристите познавачи се създава илюзията, че могат да сключат изгодна сделка в една разтурена галерия.

Хитър е Амаду Канди.

Инспекторите се настаняват както могат. Силвио Бенавидиш сяда върху едно стъпало на стълбите между два кашона, а задникът на Лоренс Серенак се опира в ръба на дървен контейнер, където се въргалят литографии.

— Господин Канди, добре ли познавахте Жером Морвал? — започва разговора Серенак.

Амаду Канди стои прав.

— Да. Жером бе запален любител на изкуството. Разисквахме много теми и аз му давах съвети. Бе човек с вкус... Загубих приятел.

— Също и добър клиент, нали?

Серенак пръв започва схватката, вероятно защото болката в задника му го прави агресивен. Но Канди не се разделя с усмивката си на пастор.

— Щом предпочитате... Ваш занаят е да мислите и да разсъждавате.

— Добре. Значи ще ме извините, ако карам направо. Жером Морвал беше ли ви доверил задачата да му намерите някоя картина с лилии?

— Добре упражнявате занаята си — подхвърля Канди и се хили безшумно. — Да, наред с доста други проучвания, Жером ми бе поръчал да следя внимателно пазара на картините, рисувани от Клод Моне.

— И по-специално картините с лилии...

— Да, но между нас казано, бе доста безнадеждно. Жером го знаеше, разбира се, но той си падаше по малко наудничавите предизвикателства...

— А защо бе натоварил с тази задача вас? — намесва се Бенавидиш.

Амаду Канди се обръща към Бенавидиш. Едва сега си дава сметка, че стои прав точно между двамата инспектори, които седят.

— Как така защо мен?

— Да, защо Морвал се е обърнал именно към вас, а не към друга галерия?

— А защо да не се обърне към мен, инспекторе? Смятате, че не съм най-подходящият експерт ли?

Канди се насиљва да се усмихне със заучената си усмивка и зениците му се разширяват, преди да продължи разговора:

— Ако ставаше въпрос за примитивно изкуство — да, щяхте да приемете избора му, но щом някой ангажира сенегалец с проучване върху импресионистите, то... Бъдете спокоен, инспекторе, бе ме помогнал да му търся и вълшебен рог от газела...

Серенак избухва в откровен смях и се протяга, за да раздвижи гърба си.

— Хитрец сте, Канди. Колегите ни предупредиха... Само че сега бързаме. Така че...

— Преди малко не бързахте чак толкова!

— Преди малко ли?

— Ами да, преди час-два. Минахте край галерията, но аз не ви обезпокоих... Слушахте съсредоточено обясненията на гида си!

Бенавидиш е смутен, но Серенак понася хладнокръвно удара.

— Ама наистина сте хитрец, Канди!

— Живерни е малко село — промълвява галеристът и поглежда към витрината. — Само две улици.

— Вече разбрах това...

— Да ви кажа право, инспекторе, не ви забелязах първоначално. Видях кой ви показва селото — нашата красива учителка. Като ви забелязах с нея, си казах нещо от рода на: „Ама този тип има дяволски късмет!“. Знаете ли, бих създал деца, само и само да имам удоволствието да ги водя на училище и да се срещам всяка сутрин със Стефани Дюпен...

— Също като вашия приятел Морвал.

Канди отстъпва малко назад, за да може да обхване с поглед и двамата полицаи.

— Само дето Жером нямаше деца — отвръща галеристът. — И вие сте хитрец, инспекторе.

После се обръща към Силвио.

— А вие пък сте от тези, дето ровят... Сигурно сте доста успешен дует! Как да ви опиша като двойка... Маймуната и мравоядът, харесва ли ви това сравнение?

Серенак се завърта и сменя опряното си в контейнера бедро с другото.

— Често ли си измисляте африкански пословици?

— Доста често. Много са подходящи за Живерни, придават шик... Измислям пословици за двойките — намирам прякори на животни за господина и госпожата. Това си е мой професионален трик. Добре е за търговията. Нямате представа колко върви!

— А върви ли и за двойките ченгета?

— Ами, какво да правя, адаптирам се.

Серенак се забавлява много. Но Бенавидиш, меко казано, е силно отегчен. Краката му ритат най-долното стъпало.

— Познавате ли Алисън Миоре? — пита той неочеквано.

— Не...

— Но вашият приятел Морвал я е познавал...

— А, така ли? Е, и?

— Обичате приказките и всякакви истории, нали, Канди?

— Обожавам ги. Дядо ми ги разказваше на цялото ни племе през нощите, когато не спяхме. Това заместваше телевизията. Едно време вършеше добра работа, докато печахме скакалци...

— Не дърпайте прекалено силно въжето, Канди. Не прекалявайте!

Бенавидиш се хваща за перилото на стълбите, става, раздвижва малко схванатите си крака и подава на галериста снимка. Алисън Мюре на плажа на остров Серк, излегната до Морвал.

— Както и сам виждате, става въпрос за една от интимните приятелки на Жером Морвал.

Амаду Канди разглежда снимката с око на познавач, а Серенак поема щафетата.

— Ако се доверим на снимката, Алисън е по-скоро хубаво момиче, но всъщност лицето ѝ изразява неблагодарност. Е, не е непременно лице на лош човек, но пък е банално лице и няма особено обаяние — вмъква небрежно Серенак и намига на Силвио. — И понеже и двамата сме хитри ченгета, от тези, дето много ровят, си дадохме сметка, че нещо с тази Алисън не се връзва в сравнение с другите завоевания на Морвал... Не е ли странно, господин Канди? Че защо Морвал ще ухажва такова безлично момиче, което работи в счетоводството на някакво си там застрахователно дружество в Нюкасъл?

Амаду Канди връща снимката на полицайите.

— Според мен се налага малко да снижите критериите си. Тази дама все пак е англичанка.

Серенак отново не може да сдържи смяха си и се смее високо, с риск да падне в контейнера с литографиите. Бенавидиш му осигурява нужното време.

— Ако позволите, господин Канди, ще продължа историята. Единствен член на семейството на Алисън е баба ѝ Кейт Мюре. Тя живее и винаги е живяла в рибарска колиба на остров Серк — бедна къщурка, която с течение на времето запада все повече и повече, дори започва да се руши. В дома си Кейт Мюре няма нищичко, освен разни предмети без стойност, дрънкулки, банални бижута, стари картини, които никой не би пожелал да купи, захабени съдове, дори една репродукция „Лилии“ на Моне. Малка картина шейсет на шейсет

сантиметра. Кейт се е привързала към всички тези неща не защото имат стойност, а защото са всичко, което й е останало от семейството й. Говоря ви за Кейт, защото Жером Морвал е ходил много пъти до Серк заедно с младата Алисън Мюре.

И дори използвал тези случаи, за да завърже приятелство с бабата на момичето. Разбираете, нали, Канди, когато човек е ченге, и при това ченге, дето рови до безкрай, не може да не си зададе следния въпрос: какво, по дяволите, е правел човек като Морвал с тази възрастна англичанка на остров Серк...

[1] Дълга широка роба, носена от африканци. — Б.пр. ↑

Патрисия Морвал наблюдава отдалечаващия се прегърбен черен силует. Бастунът проскърцва по асфалта на улица „Клод Моне“ при всяка крачка на старицата, която бавно слиза към мелница „Шенъвиер“. Нептун ѝ настига до агенцията за недвижими имоти „Имо-Престиж“. Патрисия Морвал се пита колко ли време бе продължил сюрреалистичният им разговор.

Половин час, може би?

Или малко повече, но съвсем малко. Боже мой!

Половин час бе напълно достатъчен, за да обърка всичко, в което бе сигурна до момента. Безкрайно трудно ѝ е да предвиди последиците от онова, което току-що бе чула. Дали трябва да вярва на тази побъркана старица? И най-важното: какво трябва да направи сега?

Прекосява коридора. Не потапя поглед в „Лилиите“. Би трябало да поговори с полицията. Да, точно това трябва да направи...

Тя обаче се колебае. За какво? На кого да се довери?

Поглежда към увехналите цветя, които стърчат от японската ваза. Спомня си всяка подробност от посещението на инспектор Серенак, инквизиторския му поглед, начина, по който оценяваше всяка от картините, а също и как му прилоша в коридора пред „Лилиите“. Боже мой! Пак си задава въпроса: на кого да се довери?

Патрисия сяда в хола и отново обмисля разговора, който току-що бе водила. Всъщност задава си един-единствен въпрос: дали е възможно да предотврати онова, което ще се случи? Може ли да обърне хода на събитията?

После Патрисия отива в една стая. Там има само бюро с компютър. Компютърът е включен. На екрана върви поредица от слънчеви пейзажи от Живерни. Патрисия бе започнала да се интересува от интернет едва преди няколко месеца. Никога не бе допускала, че може до такава степен да се пристрасти към екрана и клавиатурата на един компютър! Очевидно бе... любов от пръв поглед! От този момент прекарва часове наред пред компютъра. Благодарение на интернет преоткрива родното си село. Тя никога не е допускала, че само с едно кликване в мрежата излизат хиляди и хиляди снимки на

Живерни, една от друга по-омайващи! Преди няколко месеца Патрисия бе очарована от красотата на един сайт: „Новини от Живерни“. Оттогава не минава и седмица, без да се зарови в него, за да се наслади на невероятната поетичност на текстовете!

Не и днес! Днес Патрисия търси нещо друго. Курсорът на мишката ѝ се спира върху звездата, указваща любимите ѝ адреси. Отваря менюто и се спира на сайта „Приятели от едно време“. Няколко минути по-късно клика върху търсачката. Снимката, която търси, я очаква. Няма как да я пропусне. Защото това е единствената снимка в сайта отпреди войната. От учебната 1936–1937 година... След минута Патрисия си задава въпроса какво ли мислят сърфиращите в интернет, когато попаднат случайно на тази снимка. Какво ли прави тук снимката на този праисторически клас? Та кой може да търси приятели, с които е бил в един клас преди цели седемдесет и пет години?!

Тя дълго разглежда послушните лица на учениците върху старата снимка. Боже, все още не може да повярва на онова, което ѝ довери смахнатата старица! Нима е възможно? Да не би пък да го е измислила? Нима убиецът на Жером може да е онзи, който тя казва? Та той е последният човек, за когото би допуснала подобно нещо!

Цялото ѝ тяло трепери само като гледа черно-белите лица. От очите ѝ текат сълзи. След дълго колебание се изправя на крака.

Знае какво ще направи. Вече го е решила. Отново прекосява хола и несъзнателно премества с няколко сантиметра бронзовата статуетка на Ловуващата Диана върху бюфета от черешово дърво. В края на краищата какво рискува сега? Дърпа едно чекмедже и отваря стар черен бележник. Сяда отново в коженото кресло и набира номера от безжичния си телефон.

— Ало! Комисар Лорантен ли е? Тук е Патрисия Морвал.

От другата страна на линията ѝ отговаря дълго мълчание.

— Съпругата на Жером Морвал. Случаят Морвал, офталмологът, хирургът, който бе убит в Живерни. Разбирате ли какво говоря?

Този път ѝ отговаря отегчен глас:

— Да... Разбирам, естествено. Може да съм пенсионер, но не страдам от Алцхаймер...

— Знам, знам и ви се обаждам точно по тази причина. Срещам често името ви в местните вестници. По ваш адрес валят похвали...

Имам нужда от вас, господин комисар! За да... как да се изразя... да кажем, нещо като контраразследване или успоредно на официалното разследване...

Между двамата събеседници се настанява дълго мълчание.

Похвали...

От другата страна на линията комисар Лорантен неволно си спомня за най-значимите си разследвания. За годините, прекарани в Канада, и намесата му в аферата с Музея по изобразително изкуство в Монреал през септември 1972 година. Един от най-крупните обири на произведения на изкуството в историята. Откраднати бяха осемнадесет картини на Дъолакроа, Рубенс, Рембранд, Коре... А после дойде и завръщането му в управлението на Вернон през 1974 година и най-голямото му разследване единадесет години по-късно. Три години преди излизането му в пенсия — през 1985 година. Кражбата на картини на Моне от музея „Мармотан Моне“, сред които и прочутата „Импресия. Изгряващото слънце“^[1]. Именно той — комисар Лорантен — бе причислен към Централното полицейско управление за борба с трафика на произведения от културното наследство и именно той бе открил картините през 1991 година в Порто Векио у един корсикански бандит, след като междувременно са пребивавали известно време у един японски якудза^[2] — Шуиники Фужикума... Афера с национални размери, с големи заглавия във вестниците по онова време... Сякаш бе минала цяла вечност оттогава...

Лорантен прекъсва мълчанието.

— Аз съм пенсионер, госпожо Морвал. А в пенсионирането на един комисар от полицията няма нищо забележително — преди всичко от финансова гледна точка, но аз се задоволявам с това, което получавам. Защо не се обърнете към частен детектив?

— Помислих и за това, господин комисар. Разбира се. Но никой детектив не притежава вашия опит в незаконния трафик с творби на изкуството. А в тази афера е необходима доста голяма компетентност!

В гласа на комисар Лорантен се усеща още по-голямо учудване.

— Какво очаквате от мен?

— Да не би да се поддадохте на любопитството си, господин комисар? Признавам, че точно на това се надявах. Ще ви опиша ситуацията, а вие ще прецените. Мислите ли, че преценката на млад и неопитен следовател, който се влюбва в главната заподозряна или в

жената на главния заподозрян, ще бъде обективна? Не ви ли притеснява този факт? Смятате ли, че ще успее да доведе разследването докрай? И ще бъде ли обективен? Ще прояви ли далновидност, прозорливост? Смятате ли, че човек може да му се довери? Истината ще излезе ли наяве?

— Той не е сам. Има помощник, екип...

— Под негово влияние те не могат да проявят инициатива...

Лорантен се изкашля.

— Простете, но аз съм бивше ченге, при това — на почти осемдесет години. Не съм стъпвал в полицейско управление от десет години. Все още не разбирам какво очаквате от мен...

— Ще задоволя любопитството ви, господин комисар. След като все още четете вестници, съветвам ви да погледнете некролозите. Местните страници. Сигурна съм, че рубриката ще ви заинтригува.

Гласът на комисар Лорантен вече е почти ироничен.

— Ще го направя, госпожо Морвал. Сигурно се съмнявате, но нещата и хората не се променят. Странните ви гатанки ще ме разнообразят, защото иначе само решавам судоку. А и не всеки ден подобна молба смущава ежедневието на един стар пенсиониран полицай, при това — ерген! Но все още не разбирам накъде биете и какво целите.

— Искате да съм още по-ясна? Да кажем тогава, че един твърде млад инспектор се интересува прекалено много от живопис и изобщо от изкуство, и то главно от „Лилиите“ на Моне, но недостатъчно — от възрастни хора.

Следва дълго, почти нескончаемо мълчание, преди комисарят да отговори:

— Предполага се, че би трябало да бъда поласкан от вашите намеци, но цялото ми минало на ченге вече е зад гърба ми. Вече не съм в играта или в занаята, както се казва... Наистина е така. Ако очаквате да направя паралелно разследване, не мисля, че сте се обърнали към когото трябва. Свържете се с полицията, която се занимава с незаконния трафик на произведения на изкуството. Имам по-млади колеги, които...

— Господин комисар — прекъсва го Патрисия, — направете си ваше разследване. Като любител. Без уговорки. Толкова е просто! Не искам нищо повече. Ще се убедите... Вижте какво, сега ще ви дам

един жокер или ще ви насоча към една следа и се надявам най-сетне да събудя любопитството ви. Влезте в интернет и потърсете сайта „Приятели от едно време“. Ако имате деца или внуци, те непременно знаят за този сайт. Но както и да е... Напишете „Живерни 1936–1937 година“. Това е интересна отправна точка за едно разследване... Така ми се струва. За да погледнете на него от друг ъгъл... Е, ще разберете...

— Какво целите, госпожо Морвал? Отмъщение, така ли?!

— Не, господин комисар. О, не... За първи път в живота ми моята цел е по-скоро обратното на отмъщение.

Патрисия Морвал затваря телефона и усеща облекчение. През прозореца съзира слънцето, което кратко слиза зад хълмовете покрай Сена, за момент огрява меандъра и го приковава в бегъл, но всекидневно повтарящ се импресионистичен пейзаж.

[1] Картината е нарисувана през 1872 г. — Б.пр. ↑

[2] Якудза — член на японска престъпна организация. — Б.пр. ↑

В галерията на Амаду Канди инспектор Бенавидиш е леко учуден от липсата на реакция от страна на сенегалеца. Колкото повече разглежда галерията, толкова повече се убеждава, че тя прилича твърде малко на останалите. Обикновено стените на галериите са чисти, без петна по тях и дискретно парадират с чара си. А в галерията на Канди е точно обратното: лющеща се боя по стените, голи крушки, висящи от тавана. Тухлите сякаш се крепят повече на прах, отколкото на хоросан. Очевидно Амаду Канди полага доста усилия, за да превърне галерията си в същинска пещера. Но въпреки това Силвио настоява:

— Ако обобщя нещата, господин Канди, става въпрос за любовница без никакъв чар, бабичка без пари, англо-нормандски дъждовен остров. Не ви ли учудва поведението на вашия приятел Морвал?

— Харесвах тези му черти. Правеха го оригинален...

— Ами остров Серк?

— Какво за остров Серк?

— Самият вие харесвате ли острова?

Бенавидиш замълчава стратегически, преди да продължи:

— През последните години сте ходили там поне шест пъти и сякаш случайно сте били на това място и няколко месеца преди Морвал да се запознае с Алисън Мюре.

Серенак наблюдава помощника си. За първи път от началото на разговора, за няколко секунди, Канди изглежда изваден от равновесие, а на слепоочията му се появяват бръчки, които го състаряват.

Тогава Бенавидиш пуска още една стрела:

— Господин Канди, недискретно ли е да ви попитам какво правехте на остров Серк?

Амаду Канди гледа минувачите по улица „Клод Моне“ толкова съсредоточено, сякаш наблюдава парад. После се обръща и по лицето му се изписва отново обичайната му мошеническа усмивка.

— Инспекторе, и вие като мен знаете, че остров Серк е последният финансова рай на Европа. Не го казвайте никъде, но ходя там, за да пера парите си. Диаманти, слонова кост, подправки,

търговия с вълшебни рога от газела... Нямате представа колко доходоносно е всичко това. Серк е отвъдморската територия на Англия... Това е туземен остров, остров, населен с местни жители, ако предпочитате така...

Силвио вдига рамене и подхваща отново:

— Наистина, Канди, Алисън и баба й имат далечни френски корени. Дори има основание да се смята, че Южен Мюре^[1] е един от техните прадеди. Мисля, че поне знаете кой е той.

— Щом ми поставяте така въпроса, значи сте в течение, че Регионалната дирекция по култура ме е избрала за експерт, който трябва да направи щателна проверка на колекцията му.

Галеристът се навежда и измъква от купищата картини, облегнати до стената, един африкански пейзаж — едновременно наивен и живописен. После продължава монолога си:

— В сравнение с повечето художници импресионисти житейската траектория на Южен Мюре е доста привлекателна, нали? Млад човек, пристрастен към литературата и живописта... За голямо съжаление, този великолепен художник по призвание и страстен колекционер става сладкар в Париж и Руан, тъй като иска да живее прилично... Приживе е по-богат от съратята си Ван Гог, Реноар, Моне... Добрият човек им помага, подкрепя, дори ги храни... Е, разбира се, и рисува... Само че спомня ли си днес някой за Южен Мюре?!

Амаду Канди слага пред двамата полицаи африканската картина.

— Ето ви още една подробност: Мюре заминава за Африка, за да рисува... Там живее от хиляда осемстотин деветдесет и трета до хиляда осемстотин деветдесет и пета година. Далеч от всякакво влияние... Връща се с пълни куфари с картини. Ако притежавате мъничко вкус, ще разберете, че е боравил по невероятен начин с цветовете, а също и че постигнатата от него смесица на импресионизъм с наивното и близко до примитивното изкуство доста изненадва.

Лоренс Серенак най-сетне е отлепил задника си от контейнера и разглежда картината с интерес и почуда, но Силвио Бенавидиш не допуска да му отвлекат вниманието.

— Добре, благодаря ви, господин Канди. И така, знаем всичко за прародителя на двете дами — художник, сладкар и колекционер. Но

ако сте съгласен, да се върнем на потомството — на Алисън и Кейт. Преди две години Кейт е била заплашена с изселване от господаря на Серк. Да, да, и аз бях учуден, но там все още има феодал, който налага правила. Какво да се прави, животът в подобен финансов рай е труден. Кейт трябвало или да поправи рушащата се къща, която срами съседите и притеснява туристите, или да се изсели... И точно тогава се намесил Жером Морвал. Навестявал често внучката ѝ Алисън и прекарал в Серк няколко уикенда, които могат да бъдат окачествени като романтични. И нашият любезен Морвал предложил да помогне на Кейт Мюре. С петдесет хиляди паунда. Безлихвен заем между приятели. Ей така. Не сте ли учуден?

— Жером беше свестен човек — отбелязва Канди.

— Да, нали? Кейт телефонирала на внучката си и Алисън ѝ потвърдила, че Жером наистина е очарователен мъж. Не само ѝ заел петдесет хиляди паунда, но понеже е деликатен човек и не искал да я притеснява, нито пък да я обиди, ѝ предложил да я отърве от натрупаните в дома ѝ стари картини, сред които била и смущаващата репродукция на „Лилиите“ на Моне.

— Ами ето, какво ви разправях! — отвръща Канди хитро. — Тактичен и щедър — такъв бе Жером.

Серенак най-сетне откъсва очи от топлите цветове на африканското село, създадени от Мюре, и поема щафетата от помощника си:

— Направо светец. Единодушни сме по този въпрос. Нашата Алисън има малко неблагодарно лице, но пък никак не е глупава. Предложението не ѝ давало мира и тя извикала експерт. Искам да кажа, друг експерт, а не вас, Канди.

Галеристът приема удара с усмивка.

— Знаете какво е продължението, нали?

— Изгарям от нетърпение да го чуя. Господа, вие разказвате така увлекателно, почти толкова увлекателно като дядо ми — магьосника...

Серенак хвърля като стрела края на историята:

— „Лилиите“, които е притежавала Кейт Мюре, са били оригинална творба на Моне, а не репродукция! Картината е струвала сто пъти, хиляда пъти повече от сумата, предложена от Морвал...

Стените на галерията се разтърсват от бодрия смях на Канди.

— Ах, пустият му Жером!

— Знаете края на историята, нали? — подхвърля Бенавидиш, като едва се сдържа да не избухне. — Алисън Мюре, разбира се, скъсала всякакви връзки с този толкова мил френски джентълмен... А бабата загубила едновременно и зет, и приятел, отказала да продаде картината, но така или иначе, щяла да бъде изгонена от рибарската си колиба. Намерили я два дни по-късно... Хвърлила се от високите отвесни скали до моста *Ла Купе*^[2] — провлака, свързващ двете части на острова. И знаете ли какво е останало от нея?

Канди е зает да търси място на платното на Мюре и не отговаря.

— Една пейка! — изкрещява Силвио. — Пейка, върху която е изписано името й, датата на раждане и на смъртта, точно срещу скалите, от които се е хвърлила. Такава е традицията в Серк — няма гробище, няма и гроб, а само пейка, върху която се изписва името на отишния си жител на острова. Пейка за всеобщо ползване, на публично място, на сред природата, срещу морето... Преди да умре, Кейт е направила завещание, че дарява картината на Националната галерия в Кардиф.

Канди се надига и не се разделя с усмивката си.

— Значи има щастлив край, инспекторе. Серк се сдобива с нова пейка, галерията в Кардиф с едни „Водни лилии“, а Жером намира претекст да скъса с най-грозната си любовница...

После намалява с няколко децибела височината на смеха си.

— Господин Канди — настоява Бенавидиш с безизразно лице, — вие сте експерт, избран официално от Регионалната дирекция по култура на Нормандия да работи с наследството на Южен Мюре...

— Е, и?

— Като се знае, че Морвал ви е доверил мисията да му намерите оригинални „Лилии“, че познавате колекцията на Мюре и че сте ходили често до Серк, то...

— ... съм могъл да подслушна на моя голям приятел, че картината „Водни лижи“ на Кейт Мюре вероятно не е репродукция... Това ли намеквате?

— Например.

— Дори да е било така, има ли нещо незаконно?

— Не, няма.

— Тогава какво търсите?

Силвио Бенавидиш се надига от третото стъпало на стълбите и това му дава възможност да е на една височина с Амаду Канди.

— Убиеца на Морвал. И мотива за убийството му. Само това.

— Алисън Мюре?

— О, не. Тя има желязно алиби за сутринта на престъплението.

Била е зад гишето си в Нюкасъл.

— Е, добре, в такъв случай?

— В такъв случай нищо не доказва, че Морвал се е отказал да търси други „Лилии“ и че не си е намерил друг наивник. С ваша помощ, Канди...

Амаду Канди не изпуска Силвио от очи. Дуел на погледи и първият, който мигне, губи.

— Ако бях открил такава картина, инспекторе, нямаше да стоя в тази мизерна галерия. Щях да си купя в морето край Дакар един от островите на Кабо Верде, щях да съм независим и да си изградя личен финансов рай...

Амаду Канди се усмихва с всичките си снежнобели зъби и продължава:

— А на всичко отгоре ще ме накарате да наруша професионална тайна, нали?

— С цел да изобличим убиеца на приятеля ви!

— Хайде да говорим сериозно, господа инспектори, къде бих могъл да намеря втори „Лилии“?

Двамата полициаи не му отговарят. Бенавидиш и Серенак стават едновременно и правят три крачки към вратата.

— Още едно уточнение — изведнъж проговоря Серенак. — За да бъдем напълно точни, Кейт Мюре не е дарила картината на музея в Кардиф, защото фондация „Тиъдър Робинсън“ е получила „Лилиите“ като легално завещана собственост, а чак след това я е предала на Националната галерия в Кардиф.

— Е, и?

Сред многото плакати върху прозорците на галерията Серенак вече е забелязал и плаката с надпис „Международен конкурс — предизвикателство за млади художници“ — същия, който е видял в класната стая на Стефани Дюпен.

— Ами смятам, че фондация „Робинсън“ се появява твърде често в този случай.

— Е, и? Съвсем нормално е, защото тази фондация е сериозна институция, особено тук, в Живерни — заявява галеристът.

После застава пред плаката и дълго го разглежда — сериозен и замислен.

— Тийдър Робинсън, американците, страстта им към рисуването, долларите им... Кой би могъл да си представи Живерни без всичко това? — питат разпалено Канди и размахва ръце. — Знаете ли, инспекторе...

— Не. Не знам.

— Всъщност и аз в моето магазинче съм малко като Южен Мюре. Нещо като бакалин. Но ако можех да върна живота назад, знаете ли какво бих направил и какъв бих станал?

— Сладкар ли? — подхвърля Серенак.

Амаду Канди избухва в гръмък смях и този път говори без никакви задръжки.

— Харесвам ви, хитрец сте вие — успява да изрече той между две хълциания. — А вие, ровете си на воля, но отбележете това, което ще ви кажа... Не, господа инспектори, нямаше да стана сладкар... Ще ви призная, че бих искал да съм на десет години. Да ходя на училище при някоя красива учителка и тя да ми казва, че съм гениален и че мога да се явя като хиляди други деца по света на един конкурс, който търси млади художници за фондация „Робинсън“.

[1] Иацент Южен Мьоние, с псевдоним Мюре (1841–1906) — френски художник импресионист, нестандартна личност — щедър, екстравагантен, колекционер, меценат, поддържал със свои средства кръга импресионисти. Умира в забрава, придружен до гроба само от изпълнителя на завещанието му. — Б.пр. ↑

[2] Мостът е изграден върху провлака. — Б.пр. ↑

Слънцето скоро ще заспи зад хълма... Фанет бърза, защото трябва да довърши картината си. Четката ѝ никога не се е движила толкова скоростно. Петна в бяло и охра пресъздават мелницата и двувърхата ѝ кула, голямото черешово дърво със сребърните ленти наследствора, както и колелото ѝ с перките, които се потапят във водата. Обикновено Фанет работи съсредоточено, но не и днес. Днес е точно обратното. Може би, защото Джеймс не спира да ѝ говори.

— Имаш ли приятели, Фанет?

Ами ти, Джеймс, да не би да ме питаш дали не си един от тях.

— Разбира се, а ти какво си мислиш?

— Често си сама...

— Нали ти ме посъветва да проявявам егоизъм? Когато не рисувам, съм с тях!

Джеймс се движи бавно из полето и затваря един след друг стативите. Винаги изпълнява един и същ ритуал, щом слънцето се устреми към залеза си.

— След като ме питаш, ще ти отговоря. Нервират ме. Особено Венсан, когото ти видя онъ ден. Той ни шпионира. Истинска лепка... Направо гърне с лепило...

— Гърне с лак!

— Какво?

— Гърне с лак. То е по-необходимо за момиче, което рисува.

Понякога Джеймс си въобразява, че е много забавен.

— Също и Камий, той много дрънка. Особено за себе си. Бил свръхнадарен, все приказки от тоя род. Има и едно момиче на моята възраст — Мери. Тя пък плаче през цялото време. Подмазвачка е. А това не ми харесва.

— Не се говори така, Фанет.

Че какво съм казала? Нищо.

— Какво не трябва да говоря?

— Вече ти обясних, Фанет. Ти си малко момиче, което е много разгледено от природата. Да, да, не се прави, че не разбиращ. Ти разтапяш сърцето, интелигентна си, хитра. Имаш невероятна дарба за

живопис... сякаш някоя фея те е посипала със златен прашец. Но трябва да внимаваш, Фанет. Другите изпитват ревност, завист, защото техният живот няма да бъде така изпълнен с щастие като твоя.

— Глупости! Приказваш каквото ти хрумне! Във всеки случай, приятелят, който си струва, е Пол. Още не го познаваш! Някоя вечер ще дойда тук с него. Той е съгласен. Двамата ще обиколим света. Разбрали сме се. За да мога да рисувам, той ще ме отведе в Япония, Австралия, Африка...

— Не съм сигурен дали на света има мъж, който да приеме подобно нещо.

Ама понякога и Джеймс ме изнервя.

— Има! Пол!

Фанет му се изплезва, докато е с гръб към нея, и прибира стативите си.

Понякога Джеймс нищо не разбира. А и аз не разбирам какво прави: сякаш се е заклещил между тубите си с бои.

— Не можеш да помръднеш, а?

— О, не, добре съм си...

Държи се странно. Ама наистина този Джеймс е доста странен.

— Знаеш ли, Джеймс, що се отнася до фондация „Робинсън“, ще ми се да нарисувам нещо друго, а не мелницата на магьосницата. Твоята история с Чичо Тронън, дето трябва да рисуваш същата картина, не ми говори почти нищо...

— Така ли смяташ? Тийдър Робинсън...

— Имам друга идея. Хрумна ми нещо по-добро. Ще нарисувам „Лилиите“. Но не както ги е нарисувал Моне, а в младежки стил!

Джеймс я гледа така, сякаш е изрекла най-страшното проклятие.

Ама той целият се е зачервил. Имам усещането, че ще експлодира. Всичко е наред, Джеймс, не се прави на Чичо Тронън!

Фанет избухва в смях.

— Моне... Нима Моне е нарисувал „Лилиите“ в старчески стил!
— възкликва Джеймс.

После кашля в брадата си и започва да говори като същински професор:

— Ще се опитам да ти обясня, Фанет. Знаеш ли, Моне е пътувал много. Из цяла Европа. Вдъхновявали са го живописни творби от цял свят. Разбираш, нали? Те са твърде различни, а и различните хора ги

възприемат по различен начин... Моне е осъзнал това. Изучавал е живописта, особено японската. А после, в един момент вече не е изпитвал необходимостта да пътува. В продължение на тридесет години му е било достатъчно едно езеро с лилии, нищо и никакво езеро, но то му стигало, за да успее да направи революция в изкуството в световен мащаб. Впрочем Моне е направил революция не само в изкуството, Фанет. Не само в живописта, а в цялостния поглед на човека върху природата. Разбираш ли? Постигнал е това тук, в Живерни! На по-малко от сто метра надолу по полето... Значи, когато твърдиш, че Моне е пречупвал нещата през погледа на старец...

Дрън-дрън!

— Е, добре, но аз ще направя обратното — изстреляв ясното гласче на Фанет. — Родена съм тук, но каква е вината ми за това? Ще започна от езерото с лилиите и ще завърша със света! Ще видиш, че моите „Лилии“ ще бъдат единствени по рода си. Такива, каквито дори Моне не е посмял да създаде! Подредени в дъга!

Неочаквано Джеймс се навежда над Фанет и я прегръща.

Пак се държи странно... като истински смешник е с това изписано по лицето му беспокойство. Подобно поведение никак не му подхожда. Той направо не прилича на себе си.

— Разбира се, че имаш право, Фанет. Ти си художникът и ти знаеш...

Колко силно ме притиска... Причинява ми болка...

— Не слушай никой друг, а само себе си — продължава Джеймс.

— Не слушай дори мен. Ще спечелиш конкурса на фондация „Робинсън“! Трябва да го спечелиш! Чуваш ли ме? Хайде, изчезвай сега, става късно и майка ти те чака! Да не забравиш картината си!

Фанет се отдалечава в житното поле. А Джеймс ѝ изкрештява още една препоръка:

— Ако убиеш дарбата си, това ще бъде най-страшното престъпление!

Ама Джеймс на моменти наистина говори странни неща...

Джеймс гледа как слабичкият силует тича през полето и отново се навежда над кутията си с бои. Изчаква Фанет да изчезне зад моста и я отваря, треперейки. Не е искал Фанет да забележи, но сега изтрива едри капки пот. Обхваща го нещо като паника. Старческите му пръсти треперят въпреки волята му. Ръждясалите пантички на кутията

проскърцват леко. Джеймс чете надписа, гравиран върху мекото дърво от вътрешната ѝ страна:

ТЯ Е МОЯ
ТУК, СЕГА, ЗАВИНАГИ

След думите има кръст, две най-обикновени черти, които се пресичат. Джеймс много добре е разбрал, че това е заплаха. Смъртна заплаха. Усеща тръпки по старото си тяло, които не може да контролира. Никак не го успокоява фактът, че ченгетата вече ровят навсякъде заради онзи труп, чийто убиец още не са намерили. Всичко наоколо, цялата атмосфера го потиска.

Отново чете написаното. Отново и отново. Кой е могъл да напише тези редове? Почекът изглежда несръчен, припрян. Вандалът се е възползвал от минутите, когато е спял, за да издълбае тази смъртоносна заплаха върху кутията му за бои. Често заспива насред полето между стативите си, когато Фанет не идва да го събуди. Какво може да означава това? Кой го е написал? Трябва ли да приеме заплахата сериозно?

Джеймс наблюдава завесата от тополи, която препречва хоризонта към равнината. Думите сякаш са гравирани в мозъка му и върху меката плът на челото му. Тя е моя. Тук, сега, завинаги. Терзае го и нещо друго. То обсебва мислите му и го тревожи повече от загадката кой е написал заплахата. Ръката му трепери. Неспособен е да държи четка или нож, каквото и да било.

Тя е моя. Тук, сега, завинаги. В главата му се въртят шестте думи и го разтърсват, като че ли го люлее адска въртележка. Към кого е отправена тази заплаха? Проучва съсредоточено околността, сякаш очаква от житното поле да изскочи някое чудовище.

Над кого кръжи заплахата? Над него или над Фанет?

Най-сетне прекрачвам прага на мелницата. Имам чувството, че колената ми ще се пречупят. Също и дясната ми ръка, тъй като все се подпирам на тоя проклет бастун. Нептун ситни в краката ми. Е, поне веднъж това куче ме чака.

Смело животно.

Вадя ключовете.

За миг се сещам за Патрисия Морвал. Питам се как ли е приела моите разкрития относно убиеца на мъжа си. Дали е устояла на изкушението да се обади на ченгетата? Въпреки че е късно, твърде късно да спаси когото и да било... Капанът вече е щракнал и никое ченге не е в състояние да направи каквото и да било.

Ами аз? Какво бих направила аз на нейно място?

Вдигам очи и съзирам в далечината младата Фанет, която тича из полето и пресича железния мост. А нейният американец стои сам насред житното поле. Сигурно пак ѝ е разказал истории за мелницата с магьосници, за двойката човекоядци, за гадните собственици, които не обичали Моне и искали да отсекат тополите, да махнат купите сено, да пресушат езерото с лилиите, да построят в равнината завод за скорбяла... Обичайните простотии. Тъпанар! На неговите години да плаши децата с легенди!

Този американски художник виси там по цял ден. Казва се Джеймс, а фамилното му име никой не знае. Стои всеки ден на едно и също място — срещу мелницата. Като че ли винаги е бил там, като че ли е част от пейзажа или декора, както ви харесва. Сякаш там, някъде горе, някое божество художник го е нарисувало. Нарисувало е всички ни... Ще стоим тук, докато не го прихване нещо и не ни изtrie. Само едно мацване с четката и опааа, няма да ни има!

Този Джеймс и сега наблюдава как Фанет се отдалечава, а после ще заспи насред полето като всеки ден.

Лека нощ, Джеймс.

Фанет се прибира у дома си. Тича. Обожава мига, когато всички улични лампи в Живерни се запалват почти в синхрон с крачките ѝ.

Истинска магия!

Само че днес е малко рано за това. Слънцето току-що е поело по пътя си към залеза. Фанет живее в малка къща, която едва забележимо се руши. На улица „Шато д’О“. Все едно ѝ е и не се оплаква. Знае, че майка ѝ прави каквото може. Върши къщната работа у всички буржоа в селото — от сутрин до вечер.

Бъкано е с такива!

А да живееш на сред селото, само на стотина метра от градините на Моне, не е малко! Макар и в рушаща се къща... Така че на какво повече би могла да се надява?

Майка ѝ я посреща зад кухненския плот. Най-обикновена дъска, поставена върху две тухли.

Усмихва ѝ се уморено.

— Късно е, Фанет. Нали знаеш, че не обичам да скиташ късно вечер. Особено сега, след престъплението отпреди няколко дни. Още повече че не са открили убиеца!

Мама все изглежда тъжна и уморена. Винаги е облечена в тази синя престишка и бели и реже зеленчуци, приготвя с тях супи за цялата седмица. Постоянно мърмори, че не ѝ помогам достатъчно и че на моята възраст би трябало. Може би, ако ѝ покажа рисунката си, тя...

— Завърших я, мамо.

Фанет вдига картината си с мелница „Шенъовиер“.

— Почакай, ще я видя малко по-късно. Сложи я там долу. Ръцете ми са мръсни...

Както обикновено!

— Така или иначе, ще нарисувам друга. С лилии. Джеймс ми каза, че...

— Кой е този Джеймс?

— Американският художник, мамо. Казах ти вече.

— Не...

Обелките от морковите падат ритмично като дъжд в една глинена купа.

— Казах ти!

Да, да, кълна ти се! Правиш го нарочно, мамо, няма как да е другояче!

— Не искам да скиташи с непознати! Чу ли, Фанет?! Не трябва да прекарваш времето си вън от къщи, понеже те отглеждам сама! Не стой там като някоя стомна, а вземи ножа. Готова съвсем сама, а това значи още поне час!

— Мамо, учителката ни разказа за един конкурс, конкурс по живопис...

Става въпрос за учителката! При това положение тя не може да възрази. Но не казва нищо, втренчила се е в ряпата, дето стърже!

Фанет се изпъчва и продължава:

— Джеймс ми каза, всъщност всички ми казват, че ще спечеля конкурса и че имам огромни шансове, ако работя достатъчно...

— И какво ще спечелим от това?

Всеки път изтървава ряпата.

— Курсове в школа по живопис в Ню Йорк...

— Какво?

Улучи ряпата право в сърцето. Вече не става за нищо.

— Каква е тази история с конкурса, Фанет?

— Или може би в Токио, Санкт Петербург или Канбера.

Та тя дори не знае къде са тези градове, но думите ми я плашат.

— Ще спечелим и долари... Доста!

Мама въздиша. Обезглавява още една ряпа.

— Ако учителката ти продължава да ви пълни главите с подобни глупости, ще ида да поговоря с нея...

Не ми пука, въпреки това ще участвам в конкурса.

— Бих искала да поговоря и с твоя Джеймс!

С енергично движение майката на Фанет изсипва зеленчуците от дъската в кухненската мивка. Морковите и ряпата падат и изцапват престилката ѝ. Майката на Фанет се навежда, за да изсипе върху дъската торба с картофи.

Дори не иска да ѝ помогна. Това не е добър знак. Дъвче думите и не разбирам какво ми говори. Принудена съм да я накарам да ги повтори по-високо.

— Искаш да ме изоставиш, Фанет, така ли?

Хайде, почна се... Ще избухна... Избухвам, но в мислите си. Никой друг не забелязва това, но фактът си е факт. Наистина избухвам! Кълна се! Мамо, наистина искам да мия чинии, да подреждам добре масата, да бърша с парцала навсякъде, да взимам метлата, за да помета, а после да я оставям на мястото ѝ. Съгласна съм да правя всичко, което едно малко момиче трябва да прави — без да се оплаквам, без да плача! Съгласна съм. Всичко. При условие че ме оставят да рисувам. Просто искам да ме оставят да рисувам...

Нима искам твърде много?! Мама продължава да ме гледа подозрително. Не е доволна, когато не правя нищо, но и винаги ме гледна странно, когато пък работя прекалено много. Струва ми се, че не можа да смели Ню Йорк, а и другите градове, особено след като ѝ обясних къде се намират Япония, Русия, Австралия. И ѝ стоварих всичко наведнъж!

— Триседмичен курс по рисуване, мамо, само три седмици. Не е дълго. Нищо не е.

А тя ме гледа, сякаш съм луда.

Откакто се нахранихме, не продумва. Смила информацията. Лошо е, когато го прави. Никога не съм я виждала да се опитва да осмисли нещо и после да е мила с мен и думите ѝ да ми доставят удоволствие.

Майката на Фанет става. Дъщеря ѝ е заета да нареджа парцалите върху въженце с помощта на щипки. Не са добре подредени, както обикновено. Неочаквано леденият ѝ тон смразява въздуха в стаята:

— Взех решение, Фанет. Не искам повече да чувам за онзи конкурс, за американския художник и за всичко останало. Край на тези глупости. Ще отида да говоря с учителката.

Не казвам нищо. Дори не плача. Само оставям гнева вътре в мен да закипи. Знам защо мама казва това. Казвала ми е същото много пъти.

Цяла поема. Повтаряна. Десетки пъти. Рецитира я наизуст.

Ода на големите житейски съжаления.

Момиченцето ми, не искам да провалиши живота си като мен. И аз на твоите години вярвах във всички тези измислици. И аз имах мечти. И аз бях красива и мъжете ми даваха хиляди обещания.

Виж ме сега! Виж ме!

Погледни дупките в тавана, мухлясалите стени, влагата, всичко се разпада... Спомни си как студът влиза през стъклата през зимата... погледни клетите ми ръце, а бяха елегантни, имах ръце на фея... Знаеш ли колко пъти, Фанет, когато бях на твоите години, съм чувала това: че имам ръце на фея.

Ръце на фея, които чистят и перат хорските мръсотии!

Не падай в клопката като мен, Фанет. Не допускай да постъпят така и с теб. Не се доверявай на никого, освен на мен, Фанет. На никого! Нито на твоя Джеймс, нито на учителката си, на никого.

Съгласна съм, мамо. Съгласна съм да те слушам. Искам да ти се доверя.

Само че тогава трябва да ми кажеш всичко. Всичко. Дори и да чуя неща, които не се казват никога, които нямаме право да изречем.

Да проявим взаимна щедрост, мамо.

Фанет взема една гъбичка и дълго чисти сивата плоча — онази, на която майка ѝ пише списъка на зеленчуците, които трябва да купи. Изчаква малко да изсъхне и тогава взема белия тебешир. Знае, че майка ѝ я наблюдава през рамо. Пише със закръгления си почерк. Почерк на учителка...

Кой е баща ми?

И отдолу отново:

Кой?

Чува зад гърба си, че майка ѝ плаче.

Защо си е тръгнал?

Защо не сме тръгнали с него?

Има още малко място на плочата.

Кой?

Кой?

Кой?

Кой?

Фанет обръща картината си с мелница. Слага я на един стол. А после, без да каже нито дума, се качва в стаята си. Чува как майка ѝ долу плаче. Както обикновено. Винаги.

Плачът не е отговор, мамо.

Фанет знае, че утре всичко ще е свършило. Че няма да заговорят отново по този въпрос. И че майка ѝ ще е изтрила плочата.

Става късно.

Несъмнено е почти полунощ. Мама сигурно отдавна е заспала. Работата ѝ из хорските къщи започва рано. Тя често излиза и се връща, преди аз да съм станала от леглото.

Прозорецът на стаята ми гледа към улица Шато д'О. Улицата е полегата. Само метър дели прозореца от паважа. Мога да скоча, ако искам. Често вечер от прозореца говоря с Венсан. Венсан скита по улиците всяка вечер. На родителите му не им пuka. А Пол няма право да излиза по тъмно.

Фанет плаче.

От улицата Венсан ме гледа и не знае как да постъпи. Бих предпочела тази нощ Пол да е тук. Защото Пол ме разбира. Знае как да разговаря с мен. Знае какво да ми каже. Докато Венсан само ме слуша. Това е всичко. Само толкова може.

Говоря му за баща ми. Знам само, че мама е забременяла с мен твърде млада. Понякога ми се струва, че съм дъщеря на някой американски художник, който ми е предал таланта си, че мама му е позирала гола, чисто гола, че е била красива, много красива — има нейни снимки в един албум. А също и мои снимки като бебе. Но няма нито една снимка на баща ми...

Венсан слуша. Взема спуснатата покрай стената ръка на Фанет и я стиска силно, много силно.

Продължавам да говоря. Разправям как в мислите ми мама и татко са били лудо влюбени, как са били покосени от любов от пръв поглед, че и двамата са били невероятно красиви. А после баща ми си е заминал и мама не е успяла да го задържи. Тя може би дори не е знаела, че е бременна... Може дори да не е знаела името му... А може би просто го е обичала твърде много, за да го задържи... Баща ми е бил свестен човек, предан, почтен и ако е знаел, че съществувам, е щял да ме отгледа, но мама го е обичала твърде много, за да отнеме свободата му и да го сложи в клетка, като му съобщи новината.

Всичко е объркано в главата ми, Венсан, но няма как да бъде другояче, нали? Ако не е така, откъде идва трескавото ми желание да рисувам! И желанието ми да полетя? Та какво друго би могло да ми изпрати мечтите, които пълнят главата ми?

Венсан стиска ръката на Фанет. Стиска я доста силно. Отвратителната верижка, която носи постоянно на китката си, потъва в

дланта на момичето, сякаш за да жигоса в плътта ѝ името му, гравирано върху украсението.

А понякога, други вечери, гледам облаците, които скриват луната, и си казвам, че баща ми е бил някакъв скапан буржоа, у когото майка ми е слугувала. Че го срещам всеки ден по улица „Клод Моне“ и че дори не знам, че ми е баща. Но че той знае това. Че просто е една тълста свиня. Любил е майка ми и я е карал да върши отвратителни неща. Че може би още крадешком подхвърля пари на майка ми. Ето защо понякога, когато забележа, че някакви типове ме гледат странно през улицата, направо откачам и ми се иска да повърна. Ужасно е. Само че тези неща не ги казвам на Венсан.

Тази вечер облаците не беспокоят луната.

— Баща ми е бил просто някой, който е минавал оттук — казва Фанет.

— Не се тревожи, Фанет — отговоря Венсан. — Аз съм тук.

— Някой, който просто е минавал оттук — продължава Фанет. — И аз съм като него. Трябва да замина, да отлетя от гнездото.

А Венсан стиска ръката ѝ още по-силно.

— Аз съм тук, Фанет, тук съм. Тук съм.

А на две крачки от тях Нептун гони нощни пеперуди по улица „Шато д’О“...

**ОСМИ ДЕН
СБЛЪСЪК**
**20 МАЙ 2010 Г. ПОЛИЦЕЙСКОТО УПРАВЛЕНИЕ ВЪВ
ВЕРНОН**

30

Инспектор Лоренс Серенак е весел. От време на време хвърля по някой поглед през стъклото към най-голямата помещение в полицейското управление на Вернон — зала № 101, която обикновено се използва като стая за разпити. Там, с гръб към него, седи Жак Дюпен. Чука нетърпеливо с пръсти по облегалката на стола. Серенак се оттегля на пръсти в коридора и шепне съзаклятнически на Силвио:

— Ще го оставим да се изпоти още малко...

После дръпва помощника си за ръкава.

— Гордея се със сценария си — продължава той. — Хайде, Силвио, ела да видиш!

Двамата тръгват по коридора и се приближават към стаята за разпити.

— Колко станаха, Силвио?

Силвио не може да сдържи усмивката си.

— Сто седемдесет и един чифта! Преди четвърт час Мори донесе още три чифта.

Серенак се изправя и отново разглежда стая № 101. Там чака Жак Дюпен, а в същото помещение предишната вечер са стоварили всички гумени ботуши на Живерни. Разпръснати са по всички ъгли, по етажерките и масите, по первазите на прозорците, по столовете, натрупани са и по земята на равни купчини. Пластмасата свети с всички цветове — от яркожълто до пожарникарско червено, но преобладава класическият цвят каки. Ботушите са сортирани — според степента на износване, номера, марката. Върху всеки чифт има малко картонче с името на собственика.

Серенак не крие доброто си настроение.

— Снима ли ги, Силвио? Обожавам подобни лудости! Няма нищо по-добро, за да предразположиш някой „клиент“! Сцената прилича на съвременно произведение на изкуството. Предвид седемнадесетте барбекюта в градината ти, би трявало да оцениш подобна колекция, нали?

— Да — отвръща Силвио, но дори не си дава труда да вдигне глава.

Чудесна колекция от естетическа гледна точка. Само за изложба „жаме вю“^[1]. Но пък, от друга страна...

— Прекалено сериозен си, Силвио — прекъсва го Серенак.

— Знам...

Бенавидиш преглежда разни документи и ги сортира.

— Съжалявам, сигурно съм прекалено много полицай. Интересува ли ви ходът на разследването, шефе?

— Ох, ама ти наистина нямаш чувство за хумор тази сутрин!

— Ако трябва да съм напълно откровен, не съм мигнал цяла нощ или почти цяла. Според Беатрис заемам много място в леглото. От три месеца е принудена да спи по гръб. Така че завърших нощта на дивана.

Серенак го тупа по рамото:

— Хайде, хайде, след седмица или дори по-малко ще е свършило. Ти ще станеш баща и тогава и двамата няма да спите! Ще пиеш ли кафе? Да направим ли разбор в салона?

— Чай!

— Да, да, ама че съм загубеняк. Без захар. Все още ли не се решаваш да ми говориш на „ти“?

— Ще помисля по този въпрос. Уверявам ви, шефе, че работя доста върху себе си.

— Харесвам те, Силвио! И ще ти призная, че ти правиш повече проучвания от цялото полицейско управление на Тарн^[2], честна дума на окситанец!

— Не знаете колко сте прав. За пореден път работих цяла нощ.

— На дивана? Докато жена ти е хъркала, легнала по гръб?

— Да.

Бенавидиш искрено се усмиваш. Двамата полициаи вървят по коридора, изкачват три стъпала, а после влизат в дълго тясно помещение. Десетте квадратни метра площ на „салона“ са набълъскани

с най-чудновати разностилни мебели: две пропити канапета, върху които са метнати оранжеви кувертури с ресни, лилаво кресло, маса от формика, върху която има почернели лъжици, а от тавана мига крушка, скрита в изгнил картонен абажур във форма на цилиндър. Силвио потъва в лилавото кресло, докато Серенак приготвя кафето и чая.

— Шефе — заговаря го Бенавидиш, — да започнем с голямата експозиция, защото тя май ви е по сърце.

Шефът е все още с гръб, затова Бенавидиш обобщава бележките си:

— Към настоящия момент имаме сто седемдесет и един чифта ботуши от номер трийсет и пет до номер четирийсет и шест. Не сме събирали ботуши, по-малки от трийсет и пети размер. Преброихме петнадесет рибари и двадесет и един ловци с разрешителни. Сред тях е и Жак Дюпен. Към тази група причислихме и тридесетина бивши преследвачи на дивеч. Но както вече знаете, нито една от подметките на тези ботуши не отговаря на гипсовия отпечатък, направен от Мори до трупа на Жером Морвал.

В това време Серенак налива вода в кафеварката.

— Имахме подобни съмнения — отговаря той. — Убиецът няма да вземе да се обвини сам... Но за сметка на това пък можем да оневиним сто седемдесет и един жители на Живерни...

— Щом казвате...

— Жак Дюпен обаче не е сред тях... Ще го оставим още малко да се пържи... А с останалото докъде сме?

Инспектор Бенавидиш разгръща прословутия си лист с трите колони.

— Ти си истински маниак, Силвио...

— Знам. Скицирах това разследване точно както построих верандата у дома. С търпение и прецизност...

— И съм сигурен, че у вас Беатрис ти се подиграва, точно както аз ти се подигравам в управлението.

— Така е... но това не пречи моята веранда да е свършена!

Серенак въздига. Водата ври.

— Хайде, давай с твоите колони!

— Ами те постепенно се запълват вертикално... Любовници, лилии, деца... Ще сме приключили разследването, когато успеем да теглим една хоризонтална черта, която ще свърже и обобщи трите

колони. Като изключим факта, че на този етап сме се оплели толкова, че сто седемдесет и един цифта ботуши не са ни достатъчни...

Бенавидиш се прозява. Лилавото кресло като че ли постепенно го погъльща в обятията си.

— Карай нататък, Силвио. Какви са новините от нощта?

— Първа колона: Офталмологът и любовниците му. Започнахме да събираме свидетелски показания, но няма нито едно, което би оправдало престъплението от страсть... Няма нищо ново и относно принципа при номерирането на снимките. Но продължавам да се мъча да намеря никаква логика... Като капак на всичко, все още нямаме новини от Алин Малтера в Бостън и тъпчем на едно място що се отнася до идентифицирането на момичето от петата снимка...

— Субретката на колене пред Морвал в хола му?

— Страхотна зрителна памет, шефе! Опитах се да направя класация на съпрузите на тези дами, които повече или по-малко са мамени — да ги класирам по степен на ревност. Жак Дюпен безусловно и неоспоримо води списъка. Само че, колкото и да е парадоксално, нямаме никакво пряко или косвено доказателство, че жена му го мами. Вие имате ли напредък в тази посока, шефе? Срещнахте ли се със Стефани Дюпен вчера?

— Отказвам да отговоря!

Силвио Бенавидиш го гледа смяяно. Прекъсва намерението на креслото да го погълне, като се опитва да се изправи.

— Какво искате да кажете?

— Не отговарям. Точка. Край! Няма да ти преразказвам как лилавите очи изпращат множество послания за помощ, защото ще ме издадеш на следователя. Така че — мълча по въпроса. Почакай и ще видиш... Ако предпочиташ да се изразя по друг начин, водя тази част от разследването лично... Съгласен съм с анализа ти. Нямаме никакво доказателство за интимна връзка между Стефани Дюпен и Жером Морвал, но пък профилът на Жак Дюпен дава основание да го категоризираме като „главния заподозрян“. Ами втората ти колона, тази с картините, на които са изобразени водни лилии?

— Нещо ново след разговора ни с Амаду Канди вчера? Нали вие трябваше да се свържете с полицията, разследваща престъпления с произведения на изкуството?

— Окей, окей, ще се свържа. Ще ги хвана утре. А, и още нещо: ще отида да направя едно кръгче в градините на Моне.

— С класа на Стефани Дюпен?

Парата от кафеварката се издига над разрошените коси на Серенак. Инспекторът гледа помощника си с беспокойство.

— Ама че смахната работа! Та ти си в течение на всичко, Силвио! Всички ни ли подслушваш? Значи прекарваш нощите си в прослушване на записите, така ли?

Бенавидиш се прозява шумно.

— Защо? Тайно ли е посещението на учениците? — После търка очите си и продължава: — Аз пък утре имам среща с уредника на Музея на изобразителното изкуство в Руан...

— По какъв повод, да му се не види?

— Инициатива и автономия... Ами нали вие ми го препоръчахте?! Да кажем, че искам да си създам собствено мнение за картините на Моне и по-специално за тези, на които са изобразени лилии...

— Знаеш ли, Силвио, че ако бях подозрителен по природа, можех да приема постъпката ти като липса на доверие към прекия ти началник?

Уморените очи на Силвио Бенавидиш се оживяват и в тях проблясва хитрост.

— Отказвам да говоря!

Инспектор Серенак предпазливо си налива кафе в една нащърбена чаша. Поставя пакетче чай в друга и я подава на помощника си.

— Наистина ми е трудно да разбера нормандската психология... В този момент трябваше да си до леглото на жена ти, Силвио, вместо да се престараваш тук...

— Не се засягайте, шефе, аз съм си такъв — с натрапчиви идеи, това е всичко. Под маската на вярно куче се крие голям инат. Не разбирам нищичко от живопис, просто трябва да бъда на ниво, като попълвам колоните... Изслушайте ме. Става въпрос за последната колона — третата. Единайсетгодишните деца.

Серенак потапя устни в кафето и се мръщи:

— Ама че си маниак...

— Направо изядох списъка с единайсетгодишните деца, който ви е дала Стефани Дюпен. За да задоволя манията си, търсех момче или момиче на десет години, чиято майка е била домашна помощница у семейство Морвал преди десетина години...

— И която е носела синя престилка върху вдигнатата си пола?

— Няма такава! Нито едно дете от списъка не отговоря на този портрет... Има девет хлапета в Живерни, които влизат в групата, и те са между девет и единайсет години. Сред родителите открих само две самотни майки. Първата работи в хлебарницата на Гасни оттатък хълма, а другата кара автобуса на департамента...

— Не е много обичайно, а...

— Не, не е обичайно, както казвате. Има и една разведена майка, която е учителка в гимназията на Еврьо... Всички други родители са си по двойки и никоя майка, поне според досегашните ми проучвания, не работи по хорските къщи — нито сега, нито пък е работила преди десет години...

Серенак се обляга на масата от формика, а на лицето му се изписва отчаяние.

— Ако искаш да чуеш мнението ми, Силвио, две са възможните причини за твоето фиаско. Първата е, че хипотезата ти за незаконородено дете не струва. А втората е, че прословутото дете, на което Морвал честити рождения ден с пощенската картичка, намерена в джоба му, не е от Живерни, нито пък любовницата му от снимката със синята престилка, дето го глези, е тукашна! Била тя, или не майка на хлапето. И в такъв случай...

Бенавидиш не е докоснал чая си. Осмелява се да хвърли към шефа си срамежлив поглед.

— Ако ми позволите, шефе, има и трета възможност...

Силвио се колебае, преди да продължи:

— Възможно е списъкът, който ви е дала Стефани Дюпен, да не е достоверен...

— Моля?!

Серенак разлива половината от кафето си. Силвио потъва още по-дълбоко в креслото, но продължава:

— Тогава ще го кажа по друг начин... Нищо не доказва, че списъкът на децата е пълен. Стефани Дюпен също е една от заподозрените по случая...

— Само че не виждам връзката между предполагаемия й флирт с Морвал и децата от класа ѝ...

— Аз също, но в този случай като цяло не се виждат много връзки. Ако имахме време, можехме да сравним списъка на децата от класа на учителката със семействата в Живерни: име, настояща и предишна професия на родителите, моминските имена на майките. Всичко. Разправяйте каквото си щете, но думите от стиха на Арагон върху картичката: Съгласен съм мечтите със закон да станат престъпление — имат пряка връзка с класа в Живерни: децата от селото изучават стихотворението. Вие ми разказахте това, шефе, а и сте го чули от устата на Стефани Дюпен.

Серенак изпива чашата си на един дъх.

— Окей, следя мисълта ти. Да допуснем, че можем да подложим на съмнение този списък. Откъде искаш да започнем?

— Ами не знам. Освен това, имам усещането, че жителите на Живерни крият нещо от нас. Как да се изразя... нещо като... местна клетва за мълчание... като в Корсика...

— Какво те кара да мислиш така? Не е много по твоята част... искал да кажа... Не си много по предчувстваията.

В погледа на Силвио Бенавидиш проблясва беспокойство. — То е, защото знам още нещо, което трябва да впиша в третата колона, шефе... Тази за децата. Предупреждавам ви, че историята е доста странна... дори нещо повече... Поразителна!

[1] Невиждано. Аллюзия с „дежа вю“ — вече виждано, познато.
— Б.пр. ↑

[2] Департамент във Франция в областта Окситания, Южна Франция. — Б.пр. ↑

Тази сутрин времето в Живерни е превъзходно. Един път и аз да отворя прозореца и да събера сили да подредя това-онова. Слънцето се промъкна предпазливо и срамежливо в стаята ми, като че ли влиза за първи път. Тъй като не откри прах, която да завърти във вихрен танц, кацна върху дървения бюфет, масата и столовете и те станаха още посветли.

Моите „Черни лилии“ все така си висят в ъгъла и се крият на сянка. Постоянно се страхувам, че като вдигне глава, някой може да ги види през отворения прозорец, въпреки че съм на четвъртия етаж.

Въртя се като муха без глава. Всичко в хола си е на мястото. Затова не ми се иска да ровя където и да било — над шкафа, в дъното на чекмеджетата или пък да сляза в гаража и да разбъркам прогнилите кашони, да вдигна здраво затворените чували за боклук или да отворя неотваряните от десетилетия дървени сандъци. Въпреки това обаче знам какво търся. Защото знам какво точно ме интересува, макар че нямам представа къде съм го прибрала доста отдавна.

Знам накъде биете: горката бабичка си е загубила ума. Е, щом така смятате... Само не ми разправяйте, че никога не ви се е случвало да обърнете цялата къща, за да намерите някой спомен, за който със сигурност знаете единствено, че не сте го изхвърлили. Няма нищо повбесяващо, нали така?

За да бъда напълно откровена, ще ви кажа какво търся: кутия, най-обикновена кутия за обувки. Пълна е със стари снимки. Виждате, че няма нищо особено оригинално. Изглежда, че сега (четох го някъде) целият човешки живот може да се побере в една джаджа с размер на запалка. Казват й флашка. Но аз си търся кутията за обувки. Когато станете на осемдесет и четири години, ще търсите запалката с вашето житетско снаряжение. Ами, желая ви късмет. Сигурно това е прогресът.

Без особена надежда отварям чекмеджетата на скрина, пъхам ръката си в нормандския шкаф зад редиците книги.

Нищо.

Трябва да се примирия, че това, което търся, не ми е подръка. Сигурно въпросната кутия е някъде в гаража под купища натрупани през годините боклуци.

Отново се колебая. Струва ли си труда? Трябва ли да разбъркам всички тези вехтории, достойни по количество за антикварен магазин, и то, за да намеря една-единствена снимка, само една? Не съм я изхвърлила, сигурна съм в това. Единствената, пазеща паметта на едно създание, чието лице бих искала да зърна още веднъж, за последен път.

Албер Розалба.

Не съм решила какво да правя и за пореден път оглеждам хола, където всичко си е на мястото. Само два ботуша съхнат пред камината. Е, съхнат... силно казано. Просто съм ги прибрала там.

Заштото очевидно камината не е запалена.

Все пак още не е Коледа.

Силвио Бенавидиш напразно натъртва на последните си думи. Шефът му, изглежда, все още не приема нещата сериозно. Сипва си разсеяно още една чаша кафе и като че ли отново брои наум чифтовете ботуши. Помощникът му поднася своята чаша чай до устните си и се мръщи. Така е, като го пие без захар...

Серенак се обръща.

— Слушам те, Силвио, хайде, чакам да ме смаеш!

— Познавате ме, шефе — обяснява Силвио. — Разрових всичко, което се отнася до Живерни и историите с деца. И най-сетне в архивите на полицията открих...

Клати се в креслото, сложил е чашата чай на земята, рови из купа документи в краката си. Подава на шефа си полицейски доклад от управлението в Паси-сюр-Йор — пожълтял лист, съдържащ десетина реда. Серенак го погълща. Нащърбената чаша затреперва в ръката му.

— Ще обобщя информацията, шефе. Историята няма да ви хареса. Засяга темата в друг аспект. Едно дете е намерено удавено в канала на река Епт, в Живерни. На същото място, където е убит Жером Морвал. Спазен е същият протокол, използван е същият ритуал, както се изразихте, като изключим удара с нож. Главата на детето е разбита с камък, преди да го потопят в потока.

Лоренс Серенак усеща огромен приток на адреналин. Чашата издрънчава върху масата от формика.

— Мили Боже... На колко години е било детето?

— Почти на единадесет, без няколко месеца...

Студена пот се стича по челото на инспектора.

— Мамка му...

Бенавидиш се хваща за облегалките на креслото, сякаш се дави в него.

— Появява се и още една спънка, шефе, една неприятна подробност... Това ужасно събитие е станало преди дяволски много години.

После замълчава, сякаш се бои от реакцията на Серенак.

— За да бъдем точни, случило се е през хиляда деветстотин трийсет и седма година... — добавя той накрая.

Серенак се сгромолясва върху канапето с оранжева кувертюра, а очите му отново се впиват в пожълтелния лист.

— През хиляда деветстотин трийсет и седма година! Каква е тази история, за бога!? Единадесетгодишно дете умира точно на същото място като Морвал, убито е по същия начин, но... през хиляда деветстотин трийсет и седма! Що за безумие?

— Не знам, шефе... Хвърлете още един поглед — всичко е записано в полицейски доклад на Паси. На пръв поглед няма нищо общо със... Навремето полицайте просто са констатирали нещастен случай. Детето се е подхълъзнато на камък, разбило си е черепа и се е удавило. Глупаво стечение на обстоятелствата. Нещастен случай. Край. Толкова.

— Как се е казвало детето?

— Албер Розалба. Семейството е напуснало Живерни малко след трагедията. Няма никакви новини от тях оттогава...

Лоренс Серенак протяга ръка към чашата с кафе върху масата. Мръщи се, като отпива от напитката.

— По дяволите, Силвио, все пак твоята история не само е доста разтърсваща, а и смущаваща. По принцип никак не харесвам такива съвпадения. Наистина не ги харесвам. Като че ли мистерията не бе достатъчно неразгадаема, че ни трябваха и още факти, които да я задълбочат.

Силвио събира листовете, които са в краката му.

— Мога ли да ви попитам нещо, шефе?

— На този етап...

— Най-много ме притеснява фактът, че от самото начало интуицията на двама ни върви в коренно противоположни посоки. Разсъждавах по този въпрос цяла нощ. От самото начало вие сте сигурен, че всичко се върти около Стефани Дюпен и че тя е в опасност. Аз обаче съм убеден, че ключът към загадката се намира в третата колона и че има убиец, който се разхожда на свобода и е готов да убие отново, а и че е заложен животът на дете, на единадесетгодишно дете...

Лоренс оставя чашата на пода и приятелски потупва помощника си по рамото.

— Може би е хубаво, че всеки момент ще станеш баща... В мен говори гласът на ергена и по тази причина мисля много по-малко за децата, отколкото за майките им. Всеки гледа от своята гледна точка... Логично е, нали?

— Може би. Тогава нека всеки си запази своята колона — прошепва Силвио. — Дано само не излезе, че и двамата сме прави.

Последното му разсъждение изненадва Серенак. Той наблюдава внимателно помощника си, но вижда само опънатите черти на лицето му и уморените очи, които с мъка държи отворени. Бенавидиш все още не е приключил със сортирането на документите. Серенак знае, че преди да си тръгне, той, въпреки умората си, ще ксерокопира всички документи и ще ги подреди в червената кутия за архиви, а после ще я прибере на мястото ѝ върху етажерката на приземния етаж. „М“ като Морвал... Такъв е неговият помощник...

— Има обяснение за всичко, Силвио — казва Серенак. — Има начин да се подредят отделните елементи на пъзела!

— Ами Жак Дюпен? — въздиша Бенавидиш. — Не смятате ли, че се пържи достатъчно?

— Мамка му! Съвсем го бях забравил...

Лоренс Серенак трябва да избути десетина чифта ботуши, които нарежда на едва крепяща се купчина, за да седне върху бюрото в зала №101. Жак Дюпен все още е силно разгневен. С дясната си ръка търка мустасите си и зле обръснатите си бузи, с което издава колко е нервен.

— Все още не разбирам какво искате от мен, инспекторе. Държите ме тук повече от час. Ще ми кажете ли най-сетне защо?

— За разговор. За най-обикновен разговор...

Серенак обгръща с ръка струпаните като за изложба ботуши върху бюрото.

— Работим с размах, господин Дюпен. Виждате това. Почти всички жители на селото ни предоставиха по един чифт ботуши. Те най-спокойно ни сътрудничат. Проверяваме и констатираме, че техните ботуши не отговарят на отпечатъка на местопрестъплението и повече не ги притесняваме... Съвсем просто е. Докато вие...

Дясната ръка на Жак Дюпен се сгърчва върху мустасите му, а лявата нервно стиска облегалката на стола.

— Колко пъти да ви обяснявам, че не можах да намеря проклетите си ботуши? Мислех, че съм ги оставил под навеса до

училището, който служи за гараж... Но вече не са там! Вчера се наложи да заема ботуши от един приятел...

Серенак изprobва какъв ефект ще има садистичната му усмивка.

— Не е ли странно, господин Дюпен? Защо на някого ще му хрумне да краде кални ботуши? Номер четирийсет и три, нали това е вашият размер? Точно като номера на отпечатъка, който сnehме на местопрестълението!

Силвио Бенавидиш с мъка стои прав в дъното на помещението, но за всеки случай се е облегнал на една етажерка, където са сортирани новите или почти нови ботуши от номер 39 до номер 42. Следи разговора уморено, но и се забавлява. Е, най-малкото така успява да не заспи. Има отговор на въпроса, поставен от Серенак, но не може да го подскаже на заподозрения.

— Не знам — раздразнено отвръща Жак Дюпен. — Може би този някой е убиецът и му е хрумнала чудесната идея да открадне първите ботуши с неговия размер, които са му попаднали, за да обвинят нещастния им собственик вместо него!

Именно този отговор очаква Бенавидиш. Не бил глупак този Дюпен, мисли си той.

— И най-случайно е попаднал на вашите, а?

— Все е трябвало да попадне на нечии ботуши и ето че е попаднал на моите, инспекторе. Какво значи това „случайно“. Никак не ми харесват недомълвките ви.

— Тогава си дайте труда да ме чуете! Какво правехте сутринта на убийството на Морвал?

Краката на Дюпен описват широки кръгове по пода, откъдето са избутани всички ботуши. Прилича на сърдито дете, което бута играчките си.

— Значи ме подозирате? Към шест часа сутринта бях в леглото с жена си както всяка сутрин...

— Странно, господин Дюпен, защото според свидетелските ни показания всеки вторник сутрин ставате в ранни зори и ходите да ловувате в земите на вашия приятел Патрик Делоне. Понякога с цяла групичка хора. Но най-често — сам. Защо сте нарушили навиците си в утрото на престълението, точно въпросния вторник?

Мълчание. Нервните пръсти на Жак Дюпен отново измъчват мустасите му.

— Иди, че разбери... По каква ли идиотска причина един мъж има желание да остане в леглото при жена си?

Жак Дюпен заковава очите си в тези на Серенак. Заковава, е точната дума. Очите му са като две ками. Силвио Бенавидиш не изпуска нищо от сблъсъка между двамата. Отново си казва, че Жак Дюпен се защитава доста добре.

— Никой не ви упреква, господин Дюпен. Никой. Не се притеснявайте, ще проверим вашето алиби... А що се отнася до мотива...

Серенак старателно избутва десетината сини ботуши, натрупани върху бюрото, и поставя на видно място снимката на Стефани Дюпен и Жером Морвал, които вървят ръка за ръка по пътеката на хълма.

— Ревността би могла да бъде мотив. Не мислите ли?

Жак Дюпен поглежда бегло снимката, като че ли вече я е виждал.

— Не прекрачвайте границите, инспекторе. Щом ме подозирате, това очевидно ви забавлява. Защо не? Само че не намесвайте Стефани в игричките си. Не и нея. Ще се съгласите с мен, нали?

Силвио се колебае дали да не се намеси. Има усещането, че положението ще излезе от релси всяка минута. Серенак продължава да си играе с плячката си. Пъхнал е ръцете си в два сини ботуша и разсеяно се опитва да сортира чифтовете. Вдига очи и в погледа му се чете ирония.

— Защитата ви е малко кратичка, господин Дюпен. Не смятате ли? На езика на юристите такава защита се нарича тавтологична... да отхвърляш мотив, породен от ревност, чрез още по-голяма ревност...

Дюпен става. Намира се едва на метър от Серенак. По-нисък е от него поне с двадесет сантиметра.

— Не си играйте с думите, Серенак. Разбирам, прекрасно разбирам играта ви... Но ако напълно прекрачите границата...

Серенак дори не го удостоява с поглед. Хвърля един ботуш и нахлузвава друг на ръката си. Усмихва се.

— Нали не ми казвате, господин Дюпен, че искате да попречите на разследването?

Силвио Бенавидиш никога няма да разбере докъде можеше да стигне Жак Дюпен през оня ден. А и не държи да знае. Ето защо поставя успокоително ръка върху рамото на Дюпен, като в същото време прави на Серенак знак да се укроти.

Силвио Бенавидиш придвижава Жак Дюпен до изхода на управлението. Успява да изрече обичайните учтиви думи и завоалираните си извинения. Инспектор Бенавидиш има дарба за тези неща. Жак Дюпен е гневен. Качва се във форда си и предизвикателно пресича паркинга на улица „Карно“ с бясна скорост. Бенавидиш затваря очи, а после влиза обратно в управлението. Освен всичко друго, той има и търпението да изслушва душевните терзания на шефа си.

— Какво мислиш, Силвио?

— Че малко прекалихте, шефе. Притиснахте го доста силно, прекалено силно.

— Окей, да приемем, че това се дължи на окситанския ми темперамент.

— Не знам. На Дюпен не му е чиста работата, ако това искате да чуете. Но човек може да му влезе в положението. Има красива жена, на която съвсем естествено държи. Не оспорвате този факт, нали? Но това не го прави убиец...

— Мамка му, Силвио... Ами ботушите, които са му откраднали? Подобно твърдение е несериозно. Също и алибито му. Жена му ме увери, че сутринта на престъплението е отишъл на лов по ранни доби...

— Съгласен съм, че това е смущаващо, шефе. Ще се наложи да направим очна ставка. Но пък трябва да признаем, че отделните елементи на обвинението се натрупват прекалено лесно върху него... Най-напред снимката на жена му с Морвал, изпратена от някакъв мошеник... а после и тези ботуши, с които ходи на лов и които изчезват... Човек би казал, че някой има за цел обвиненията да паднат върху Жак Дюпен. А що се отнася за въпросния отпечатък, не само Жак Дюпен има нужда от алиби! Далеч не сме проверили всички жители на Живерни. Сблъскахме се със затворени врати, с празни къщи, а има и хора, които живеят постоянно в Париж. Ще ни трябва време, доста време...

— Мамка му!

Серенак хваща един оранжев ботуш. Държи го с два пръста за петата.

— Той е, Силвио! Не ме питай защо, но знам, че е Жак Дюпен!

Серенак неочеквано запраща оранжевия ботуш при ботушите върху етажерката отсреща.

— Точно попадение! — това е спокойният коментар на Силвио.

Шефът му мълчи невъзмутимо няколко секунди, а после внезапно повишава тон:

— Тъпчем на едно място, Силвио. Събери целия екип и да се срещнем след час.

С опънати до крайност нерви Лоренс Серенак се опитва да извлече полза от бурята в мозъка си. Заради това е събрал екипа на полицейското управление във Вернон. Светлото помещение със скъсани пердeta на прозорците се къпе в слънце. Силвио Бенавидиш дреме в края на масата. Между две задрямвания чува как шефът му отново набляга върху отделните следи и изрежда впечатляващото количество задачи, които предстоят: да се идентифицират любовниците на Морвал и да се разпитат близките им; да се разрови нелегалният трафик с произведения на импресионистите и най-важното — да се притисне изкъсо Амаду Канди; да се научат повече неща за прословутата фондация „Тиъдър Робинсън“; да се разследва по-задълбочено трагедията с удавеното дете през хиляда деветстотин трийсет и седма година; да се разпитат още веднъж жителите на Живерни и най-вече съседите и близките на Морвал, онези, чиито ботуши не са били намерени в домовете им, а също и родители с деца на единадесет години... Да се поразтършува и около пациентите на офталмологичния кабинет.

Да, инспектор Серенак си дава сметка, че работата е твърде много за екип от пет души, които при това не са на пълен работен ден. Ще се наложи да ровят напосоки, да вярват на късмета си и да се надяват на добро попадение... Ами че полицайте са свикнали с подобни неща, така е през цялото време. Единствената мисия, която Серенак не поверява на колегите си, е проверката на алибита на Жак Дюпен... Запазва я за себе си... Да, шефът си има привилегии!

— Някакви други идеи, предложения?

Полицай Людовик Мори е изслушал как шефът му показва мускули и дава нареддания с умореното внимание на футболна

резерва в съблекалнята. Сънцето топли гърба му и почти е подпалило тила му. По време на бурните изявления на Серенак той е гледал наредените пред него снимки от местопрестъплението: канала, моста, перачницата... също и краката на Жером Морвал върху брега и потопената във водата глава. Задава си въпроса защо на човек му идват идеи в точно определен момент, а не в друг, по-подходящ. Вдига ръка.

— Да, Людо?

— Просто хрумване, Лоренс... На този етап от разследването не мислиш ли, че бихме могли да поровим още в канала на Живерни?

— Какво искаш да кажеш? — пита Серенак и гласът му издава раздразнение. Като че ли вече не харесва обръщението на „ти“ на Мори.

Силвио Бенавидиш внезапно се събужда.

— Ами... — продължава Мори, — разровихме всичко от местопрестъплението, имаме снимки, отпечатъци, мостри. Разбира се, гледахме и в канала... Но не сме ровили в дълбочините му. Искам да кажа, не сме разбутали пясъка, за да видим какво има отдолу. Това ми хрумна, като гледах снимките... Дадох си сметка, че джобовете на Морвал са обърнати към водата. Някакъв предмет или нещо друго, независимо какво, биха могли да се изхлузят и да паднат там, да потънат в пясъка на дъното, да изчезнат.

Серенак прокарва ръка по челото си.

— Хрумването ти никак не е глупаво. Защо не, в края на краищата? Силвио, събуди ли се? Събери ми екип възможно най-бързо. В него да бъде включен седimentолог или някой с подобна специализация... Разбиращ ли? Някой учен, който да може да определи с точност до ден датата на всяка мръсотия, която ще извадим от тинята в канала!

— Добре — отвръща Бенавидиш, като вдига клепачите си с усилието на щангист. — Всичко ще е готово за вдругиден. Напомням ви, че утре двамата с вас имаме задачи: денят ще е посветен на културното наследство... В програмата влизат посещение в градините на Клод Моне за вас, а за мен — посещение в Музея за изобразително изкуство в Руан.

Улица „Бланш-Ошде-Моне“. Вечерната светлина се прокрадва през процепите в капациите на прозорците в стаята на семейство Дюпен. Нормандските къщурки, които се продават, се гърчат върху гланцираната хартия между пръстите на Жак Дюпен.

— Ще си взема адвокат, Стефани. Ще обвиня Серенак в психическо насилие... Това ченге... да знаеш, че не му е чиста работата... Човек би казал, че...

Жак Дюпен се обръща в леглото. Няма нужда да проверява. Знае, че говори на гърба на жена си, по-точно — на тила ѝ. На дългите ѝ светли коси и само на една четвърт от лицето ѝ, на ръката ѝ, която държи книгата. От време на време, когато чаршафите са благосклонни — и на извивката над кръста, на страхотния ѝ задник, който всяка вечер едва се въздържа да не погали.

— Човек би казал, че това ченге ме е нарочило — продължава Жак Дюпен — и че разчиства лични сметки.

— Не се тревожи — отговаря гърбът. — Успокой се.

Жак Дюпен прави опит да чете брошурата с къщите. Минутите се движат бавно върху циферблата на будилника точно отсреща.

21 часът и 12 минути.

21 часът и 17 минути.

21 часът и 24 минути...

— Какво четеш, Стефани?

— Нищо.

Гърбът не е много разговорлив.

21 часът и 31 минути.

21 часът и 34 минути...

— Бих искал да намеря хубава къща за теб, Стефани. Да не прилича на този шкаф над училището. Къщата на мечтите ти. В края на краишата това ми е занаятът. Един ден ще мога да ти предложа такава къща. Ако проявиш търпение, бих могъл...

Гърбът леко се размърдва. Ръката се протяга към нощното шкафче и оставя книгата.

„Орелиен“. Луи Арагон.

Тя угася нощната лампа.

— За да не ме напуснеш никога — прокрадва се в мрака гласът на Дюпен.

21 часът и 37 минути.

21 часът и 41 минути...

— Стефани, нали няма да допуснеш... Няма да допуснеш това ченге да ни раздели? Знаеш, че нямам нищо общо с убийството на Морвал.

— Знам, Жак. И двамата го знаем.

Гърбът е гладък и студен.

21 часът и 44 минути.

— Ще го направя, Стефани... Ще намеря... твоята... нашата къща.

Гърбът изчезва. Две гърди и венерин хълм приканват към разговор.

— Направи ми дете, Жак. Най-напред ми направи дете.

Легнал по гръб, Джеймс поглъща последните слънчеви лъчи — още петнадесет минути и слънцето ще се скрие зад хълма. Знае, че това ще се случи малко след 22 часа. Джеймс не притежава часовник, но живее по ритъма на слънцето, също като Клод Моне. Става и ляга с него. Сега то залязва малко по-късно. А за момента най-голямата звезда си играе на криеница с тополите.

Променливата топлина е приятна. Джеймс отпуска клепачи. Дава си сметка, че рисува все по-малко и че спи все повече. Или, казано на езика на жителите на Живерни, той е все по-малко художник и все повече клошар. Каква наслада! Да минава за бездомник в очите на тези добри хорица! Да се превърне в клошаря на селото, така както всяко село си има свещеник, кмет, начален учител, пощаджия... Той ще бъде клошарят на Живерни. По времето на Клод Моне, както изглежда, също е имало такъв. Наричали го Маркиза заради филцовата му шапка, която свалял, за да поздрави минувачите. Но Маркиза бил най-известен с това, че събирал пред къщата на Моне фасовете от цигарите, които стariят художник едва начевал. Тъпчел си джобовете с тях. Голяма класа!

Да, нека се превърне в клошаря на Живерни, в новия Маркиз. В подобна благородна амбиция няма нищо лошо! Джеймс си дава сметка, че му предстои дълъг път, преди да я осъществи. За момента никой, с изключение на малката Фанет, не се интересува от побъркания старец, който спи в полето, заобиколен от стативите си.

С изключение на Фанет.

Е, тя му стига.

Това не са празни думи. Фанет наистина е изключително надарено момиче. Значително по-талантлива е от него. Тази хлапачка е наистина дар от небето — като че ли Бог нарочно бе наредил тя да се роди в Живерни, като че ли нарочно я бе изпречил на пътя му. Преди малко тя го бе нарекла Чичо Троньон. Като в картината на Робинсън. Чичо Троньон... Джеймс би искал да умре така — като се наслаждава на двете произнесени от Фанет думички.

Чичо Троньон.

Две думи, които изразяват цялото му търсене. От шедьовъра на Тиъдър Робинсън до дързостта на някой бъдещ гений.

Той е...

Чичо Тронъон.

Кой би могъл да си го представи?

Сънцето вече не грее, а все още няма 22 часа. Внезапно става тъмно, като че ли то вече не си играе на криеница с тополите, а на сляпа баба. Или по-скоро, като че ли брои до двадесет зад някоя топола, за да даде малко преднина на луната...

Джеймс отваря очи. Разтреперва се. Тялото му започва да се тресе от конвулсии! Вижда само камък, грамаден камък над главата си, на не повече от петдесет сантиметра.

Сюрреалистично видение.

Търде късно си дава сметка, че не сънува. Камъкът смазва лицето му като най-обикновен презрят плод. Джеймс усеща адска болка — слепоочието му сякаш се пръсва. Всичко наоколо се клатушка. Той се обръща по корем. Пълзи на сред житните класове. Не е толкова далеч от потока, от някоя къща, от мелницата. Би могъл да вика. От гърлото му обаче не излиза нито звук. Бори се да не загуби съзнание. Страхотно бучене обърква мислите му, черепът му е като парна машина, която всеки момент ще се взриви.

Джеймс продължава да пълзи. Усеща, че нападателят му стои прав над него, готов да го довърши. Какво ли чака?

Очите му съзират два дървени крака. Статив. Ръцете му отчаяно се вкопчват в тях. Мускулите му се напрягат в сетно усилие да се изправи на крака. Стативът се срутва с оглушителен шум. Кутията за рисуване пада точно пред него. Четки, моливи, туви с бои се разпръсват в тревата. Джеймс за миг се сеща за заплахата, издълбана от вътрешната страна на кутията. Тя е моя, тук, сега и завинаги. Не е разбрал заплахата, нито пък кой я е написал и защо.

Дали не е видял нещо, което не е трябвало да види? Ще умре, без да разбере. Струва му се, че мислите му го изоставят и потичат по земята заедно с кръвта, заедно с кожата му. Сега пълзи върху тубите с бои, смачква ги, пробива ги. Продължава право напред.

Усеща, че сянката е точно над него.

Знае, че трябва да се успокои, да се обърне. Да се опита да се изправи. Да произнесе поне една дума. Невъзможно. Вледенява го

панически страх. Сянката се е опитала да го убие, ще се опита пак. Трябва да бяга. Не успява да събере мислите си, защото в черепа му всичко бучи. Вече мисли само с първични импулси: да пълзи, да се отдалечи, да бяга.

Събarya втория статив. Поне така си мисли. Кръвта залива очите му. Погледът му се замъглява. Пейзажът пред него се оцветява в червено, ръждиво, пурпурно. Потокът сигурно не е далеч. Все още може да се спаси, а и някой може да дойде тук. Да пълзи, да пълзи още. Още един статив, после още един, а също и палитрата, четките, ножовете.

Сянката го задминава. Съзира я през лепкав червен филтър. Вижда как една ръка грабва ножа му за чегъртане на палитрата. Приближава се. Свършено е.

Джеймс пълзи още няколко сантиметра, после продължава, като си помага с ръцете. Тялото му се претъркулва — веднъж, два пъти, три пъти, много пъти. За миг Джеймс се надява, че ще се търкулне по хълма, ще се плъзне надолу по мекия наклон на равнината надалеч — чак до река Епт — и така ще се спаси.

Търкалянето продължава само миг. Тялото му се спира върху полегналите класове. Лежи по гръб. Не е изминал и два метра. Вече не вижда нищо. Плюе кръв, примесена с боя. Вече не е способен да подреди мислите си.

Сянката се приближава. За последен път Джеймс се опитва да помръдне поне един мускул. Невъзможно. Вече не е господар на тялото си. Може да движи само очите си.

Сянката е над него.

Джеймс я гледа.

За миг сякаш някой му връща мозъка. Последната мисъл на осъдения на смърт. Внезапно Джеймс разпознава сянката, но отказва да повярва на очите си. Невъзможно! Защо ще изпитва такава омраза?! Каква сила я е захранила? Едната ѝ ръка го държи прикован към земята, а другата се кани да забие ножа в гърдите му. Джеймс е неспособен да помръдне. Дори почти не изпитва болка, защото е вцепенен от ужас.

Сега вече е разbral.

Сега би искал да живее! О, не, не за да не умре. Неговият живот има толкова малко значение! Би искал просто да попречи на онова,

което отгатва, да спре тази чудовищна и неизбежна последователност на събитията, тази невероятна машинация, в която той е просто шлака, второстепенен герой.

Усеща как хладното острие се впива в плътта му. Твърде стар е. Дори не изпитва болка. Животът го напуска. Чувства се толкова безполезен. Бил е неспособен да се противопостави на разиграващата се драма. Твърде стар е, за да защити Фанет. А отсега нататък кой ще помага на момиченцето?! Кой ще я защити от сянката, която ще я покрие?!

Джеймс за последен път обгръща с поглед житните класове, които се полюшват от вятъра. Кой ще открие тялото му сред тях? След колко време? След много часове? След много дни? Последната му халюцинация е дама с чадърче насред буйна трева и макове — Камий Моне.

Не съжалява за нищо. Та нали в дъното на душата си знае, че е напуснал Кънектикът именно с тази цел. Да умре в Живерни.

Денят тихо угасва.

Последното нещо, което усеща Джеймс, преди да умре, е студена тръпка. Космите на Нептун докосват изстиващото му тяло.

ДЕВЕТИ ДЕН ЧУВСТВА

21 МАЙ 2010 Г. КРАЛСКИЯТ ПЪТ

36

Втори поред ден в Живерни греет слънце! Повярвайте ми, за този сезон това е цяло чудо.

Вървя по Кралския път. Колкото повече оставям, толкова повече се чудя и мая на туристите, които висят повече от час на опашка, за да влязат в градините на улица „Клод Моне“! Заемат повече от двеста квадратни метра от тротоара. Достатъчно е само човек да се разходи по Кралския път и оттам през зелената бариера да види градините и къщата на Моне. При това, без да чака. Може също така да направи незабравими снимки и дори да усети аромата на цветята.

Колите се нижат една след друга, докосвани от растенията, които разделят пътя от алеята за велосипедисти. Когато минава по-забързана кола, листата потръпват като обхванати от спазми. Сред тях има и автомобили на местни момчета, които работят във Вернон и от години не обръщат глава към розовата къща със зелените капаци. За тях Кралският път е просто шосе D5 — пътят за Вернон и нищо друго.

Аз обаче разполагам с време да се любувам на цветята. Разбира се, няма да примирам и да ви разказвам колко прекрасни са градините. Катедралата с розите^[1], дамският кръг^[2], нормандската градинка с водопадите от повет, масивът от розови лалета, незабравки... неизброими шедьоври.

Ами че кой е казал противното?

Един ден Амаду Канди ми разказа, че още преди десет години в едно японско село, на сред полето, имало точно копие на къщата на Моне с култивираното пространство наоколо, с нормандската градинка, дамския кръг и езерото. Не вярвате ли? Ами аз видях снимки. Не можеш да познаеш кое е автентичното Живерни и кое —

имитацията! Ще ми кажете, че снимките могат да се обработят както човек иска... Да, ама все пак що за хрумване е да се построи второ Живерни в Япония?! Наистина не мога да разбера, умът ми не го побира.

Ще ви призная нещо: от години не съм влизала в градините на Моне. Искам да кажа: в тези, които са в Живерни. Прекалено много хора се мотаят там. Хиляди туристи, които се трупат, настъпват ви... Не, не, това вече не е място за старица като мен. А и когато посетят къщата, туристите се учудват, че тя всъщност не прилича на галерия: няма никакви картини от майстора, никакви пана с водни лилии, с японския мост или с тополите. Само къща, ателие и градина. За да се видят картините на Моне, човек трябва да отиде в Оранжерията и в музея „Мармотан“ в Париж, или във Вернон... Така де, като си направя равносметка, много си ми е добре зад бариерата. Пък и моите чувства вълнуват единствено мен. Трябва само да притворя очи и вече виждам смайващата красота на градините.

Запаметени са завинаги. Повярвайте ми.

Ама тези смахнатите в колите продължават парада си по Кралския път. Току-що профуча една тойота с над сто километра в час! Може би не знаете, но Клод Моне е платил да асфалтират пътя преди стотина години, защото прахът се наслагвал върху цветята! По-добре щеше да направи, ако бе платил да построят отклонение! Защото сега какво е? Представете си картината: градината е разсечена на две от главното шосе на департамента и туристите минават отдолу през тунел.

Хубаво де... Сигурно ви е писнalo от не особено интересните разсъждения на една старица от Живерни за развитието на селото и околностите. Разбирам ви. Сигурно се питате каква игра играя... Нали това ви интересува, признайте си! Каква е моята роля в този случай? И в кой момент ще престана да шпионирам хората и ще се намеся в събитията? Как точно? Защо? Търпение, търпение. Още няколко дни или малко повече. Оставете ме да се възползвам от безразличието на всички към бабичката, на която никой не обръща внимание, не повече, отколкото на някой стълб или пътен знак, които винаги са били тук. Няма да повярвате, ако ви кажа, че знам края на тази история, но все пак имам нещо наум. Ще затворя скобите и повярвайте, няма да бъдете разочаровани!

Търпение, ако обичате. Оставете ме още малко да ви разкажа за градините на Моне. Бъдете внимателни, защото всяка подробност е от значение! През майските утрини учениците превземат с взлом градините и те стават шумни като същинско училище! Е, това, разбира се, зависи от способностите на учителката да предизвика у хлапетата интерес към живописта. А също и от това колко са изнервени децата. Зависи колко време са били затворени в автобуса... Понякога — цяла нощ. Има учителки садистки! Е, щом един път влязат в градините, се успокояват. Там е достатъчно само дискретно да наблюдават децата.

Хлапетата са като в обществена градина, в която обаче могат и да научат много неща. Попълват въпросник, после рисуват. Най-много да се удавят насред лилиите, няма други рискове.

По Кралския път минава бусът на хлебарница „Лорен“, приветства ме с клаксона и аз махвам с ръка. Ришар Лорен е последният търговец, който ме познава, като изключим Амаду Канди, галериста.

Много реклами на табла в Живерни се променят — на галерии, хотели, домове. Хората идват и си отиват. В Живерни има и приливи, и отливи, всичко се носи върху крилете на цъфтежа^[3]. Виждам това отдалеч. Както съм заседнала в пяська...

Изчаквам малко...

Чувам бучене на мотор — „Тайгър Триумф“ Т 100. Паркира в уличка „Льорой“, при входа за групи. Сигурно и това ви се вижда странно. Старица на осемдесет и четири години да може да разпознае марката само по шума на мотора. А също и някой стар модел, който е почти антикварна рядкост. Само ако знаехте... Вярвайте ми, мога да различа шума от „Тайгър Триумф“ Т 100 сред хиляди.

Мили Боже, ами че как бих могла да забравя...

Забелязвам, че не само аз съм наострила уши. На Стефани Дюпен не е трябваше много време, за да се покаже на най-високия прозорец в къщата на Клод Моне. Лицето ѝ е наполовина скрито в пълзящата лоза... Преструва се, че брои децата.

Да се обзаложим ли?

Усещам я как започва да трепери при шума на мотора. А уж внимателно гледа как децата тичат между лехите. Обзала гам се, че хлапетата от нейния клас поне известно време ще си правят каквото поискат...

[1] Част от градината, наречена така заради сводовете от рози. — Б.пр. ↑

[2] Красиви пейки, разположени в кръг по рисунка на Моне, вероятно вдъхновени от „дамския кръг“ в много танци. Втората съпруга на художника Алис и четирите ѝ дъщери често седели там следобед под сянката на дърветата. — Б.пр. ↑

[3] Във всички реклами материали, както и в посветените на Клод Моне книги, има подробна информация по месеци за цъфтежа на различните цветя. От това зависи и посещението на някои туристи. — Б.пр. ↑

Стевани Дюпен тича по стълбите. Дошъл е Лоренс Серенак, чака я в читалнята.

— Добър ден, Стевани. Очарован съм да ви видя отново.

Учителката е задъхана, а Серенак се завърта на пети и се оглежда.

— Господи, та аз влизам за първи път в къщата на Клод Моне. Най-искрено ви благодаря, че mi предоставихте тази възможност. Бях чувал да се говори за къщата, но тя е... наистина съм смяян...

— Добър ден, инспекторе. Щом е така, имате право на посещение. Наистина имате страхотен късмет. Тази сутрин градината на Моне е отворена само за учениците от Живерни. Изключително събитие! Случва се само веднъж в годината и днес апартаментите на художника са само на наше разположение.

Само на наше разположение...

Лоренс Серенак не успява да определи възбудата, която го завладява, вълнението, което обзема душата му. Нещо средно между фантазия и неразположение.

— Ами учениците?

— Играят в градината. Доведох само по-големите. Хвърлям по някой и друг поглед към тях, а и всички прозорци на къщата гледат към градината. Най-сериозните би трябвало да рисуват, защото след няколко дни трябва да mi предадат рисунките си за конкурса „Бъдещи художници“ на фондация „Робинсън“. Останалите сигурно играят на криеница между мостовете и около езерото. Така е било още по времето на Моне. Не трябва да се вярва на легендата, че къщата била обитавана само от един стар художник отшелник. Тя е била пренаселена с негови деца и внуци.

Стевани пристъпва напред и поема ролята на гид.

— Както забелязвате, инспекторе, намираме се в малкия син салон... Към него има нещо като необичайна по рода си бакалница: погледнете яйцата, които висят по стените...

Учителката носи доста нестандартна рокля от синя и червена коприна. Пристегната е талията си с широк колан, а около врата

роклята се затваря с две копчета във формата на цветя. Прилича на гейша, слязла от японска картина. Косите ѝ са опънати назад. Лилавите ѝ очи потъват в пастелните тонове на стените. Серенак не знае накъде да насочи погледа си. Облечена така, Стефани по странен начин му напомня картина на Клод Моне, на която се бе възхищавал преди години: портрет на първата му съпруга — Камий Донсийо^[1] — в костюм на гейша. Чувства се като натрапник, както е облечен с джинси, риза и кожено яке.

— Да преминем в съседната стая — предлага нежният глас на гида.

Жълта. Цялата стая е в жълто. Стените, боядисаните мебели, столовете. Смаян, Серенак спира. Домакинята се приближава.

— В момента се намирате в трапезарията, където Клод Моне е приемал знаменитите си гости...

Серенак се любува на полилея. После очите му са приковани от картина. Творба на Реноар с пастелни бои. Седящо младо момиче, полуобърнато към художника, с грамадна бяла шапка. Серенак се приближава и се наслаждава на меката игра на тоновете, преливащи от дългите кестеняви коси до кожата с прасковен тен на младия модел.

— Хубава репродукция — коментира Серенак.

— Репродукция ли? Сигурен ли сте, инспекторе?

Серенак още по- внимателно разглежда картина, силно изненадан от репликата.

— Е, добре, да кажем, че ако се наслаждавах на тази картина в някой парижки музей, нито за секунда не бих се усъмнил, че пред мен стои оригинал. Но тук, в къщата на Моне... Всеки знае, че...

— Ами ако ви кажа, че наистина се касае за оригинал на Реноар?

Учителката се усмихва, като вижда объркането на Серенак. После тихо добавя:

— Но това е тайна. Не трябва да се разгласява.

— Подигравате ми се...

— О, не, дори ще ви повера още една тайна, инспекторе. Още по- смайваща. В къщата на Моне, ако се потърси добре, в някои от шкафовете на ателието, под купищата картини, ще се намерят серия шедьоври. Десетки! На Реноар, Сисле, Писаро. Автентични творби. А също и оригинали на Моне, сред които, разбира се, и „Лилии“. На една ръка разстояние!

Лоренс Серенак смяяно гледа Стефани.

— Защо ми разказвате тези легенди, Стефани? Всички са наясно, че подобно нещо е невъзможно. Платна на Реноар и Моне, които струват купища пари... Които имат не само финансово измерение, но и културна стойност. Как да повярвам, че събират прах тук? Това... е абсурдно...

Стефани леко присвива устни.

— Лоренс, съгласна съм, че фактите в моите разкрития са донякъде невероятни. Но да мислите, че подобно нещо е невъзможно... или абсурдно... Разочаровате ме, защото казвам самата истина. Между другото, мнозина жители на Живерни са наясно, че в къщата на Моне са скрити доста ценности. Само че това е тайна, нещо, за което не се говори...

Лоренс Серенак очаква момента, когато учителката ще избухне в смях, но това не става въпреки хитрия блясък в очите ѝ.

— Стефани — подхвърля той накрая, — ще се наложи да изпитате ефекта на шегата си върху друго ченге, не толкова мнимично и по-доверчиво от мен.

— Все още ли не ми вярвате, Лоренс? Толкова по-зле. Е, това не е толкова важно, така че да не говорим повече...

Учителката внезапно се обръща. Серенак изпитва силно смущение. Казва си, че не е трябвало да идва тук, не в този момент. Щеше да бъде по-добре, ако бе определил другаде среща на Стефани. Но сега... сега е късно. Пълна каша! Наистина, нито е времето, нито е мястото, но...

— Стефани, не съм дошъл само за да ме развежда гид или пък да говоря за живопис. Трябва да поговорим...

— Ш-ш-т...

Стефани поставя пръст върху устните си, сякаш да му каже, че моментът не е подходящ. Несъмнено стара учителска хитрост. После му посочва шкафовете с витрини.

— Клод Моне е държал да бъде изтънчен пред гостите си... Виждате — син порцелан от Крей и Монтьоро^[2], японски щампи...

Лоренс Серенак няма избор. Хваща Стефани за раменете. Моментално разбира, че е сгрешил. Тъканта е от нежна гладка коприна, която се плъзга върху кожата. А и допирът предизвиква мисли, които не подхождат на ченге...

— Не се шегувам, Стефани. Вчера разговорът със съпруга ви не мина много добре.

Тя се усмихва.

— Чух кратко резюме на случилото се снощи.

— Подозирате го. Нещата са сериозни.

— Грешите.

Въпреки волята му пръстите на Серенак се хълзгат по плата и той сякаш гали ръцете й. Не се осмелява да ги стисне по-силно. Води борба да запази способността си да мисли трезво.

— Не си играйте с мен, Стефани! Вчера по време на разпита вашият съпруг ми каза, че сутринта, когато е извършено престъплението, е бил в леглото с вас. Преди три дни вие ме уверявахте в противното. Един от двама ви лъже... Вашият съпруг или...

— Лоренс, колко пъти трябва да ви повтарям, че не съм била любовница на Жером Морвал. Дори не сме били близки приятели. Съпругът ми няма никакъв мотив да убие Морвал! Няма мотив, значи няма нужда и от алиби.

Прелестна е, когато се смее. Измъква се ловко и продължава:

— Имате вкус към театралното, Лоренс. След прословутата ви операция, в която събрахте ботушите на всички жители на Живерни, сега да не започнете да разпитвате всички двойки дали са правили любов в леглата си сутринта на престъплението?

— Стефани, това не е игра...

Гласът на младата жена изведнъж става рязък:

— Наясно съм, Лоренс. Така че престанете да ме отегчавате с това престъпление и с отвратителното си разследване. Не това е важното. Проваляте всичко.

Сякаш се плъзга по червената настилка. След миг се обръща и отново е засмяна. Ангел и демон...

— Кухнята!

Този път всичко е в синьо. Сини стени, син фаянс, във всички оттенъци на този цвят — от небесносиньо до тюркоазно.

Тонът на Стефани е като на сладкодумен търговец:

— Домакините ще оценят кухненската мивка, медните съдове, фаянса от Руан...

— Стефани...

Учителката се спира пред камината. И докато Лоренс се усети, го хваща за ревера на коженото му яке.

— Инспекторе, да сме наясно веднъж завинаги. Моят съпруг ме обича. Той държи на мен. И не е способен да стори зло на когото и да било. Търсете виновника другаде!

— А вие?

Изненадана, тя леко охлабва хватката.

— Какво? Питате ме дали съм способна да сторя зло на някого? Така ли?

Виолетовите ѝ очи добиват нюанс, който инспекторът вижда за пръв път. И той промърморва смутен:

— Н... не. Какво говорите!? Имах предвид дали вие го обичате?

— Ставате нетактичен, инспекторе.

Тя пуска якето му и продължава с обиколката — трапезарията, салона, килера... Лоренс я следва на няколко крачки разстояние. Вече не знае как да се държи. До килера една стълба води към втория етаж. Роклята на Стефани се плъзва по стъпалата и те сякаш блестят.

— Най-накрая! — казва учителката.

[1] Камий Донсийо (1847–1879) — първата съпруга на Моне, майка на двамата му сина, модел за много от творбите му. — Б.пр. ↑

[2] Висококачествен порцелан, произведен във фабриката „Крей-Монтьоро“ във Франция, която е обединила манифактури от едноименните общини от края на XVIII в. — Б.пр. ↑

Силвио Бенавидиш стои на площада пред катедралата в Руан. Отдавна не е посещавал града, близо година. В ръката си държи туристически справочник и си казва, че сигурно го мислят за турист. Безразлично му е. Има среща с уредника на Музея по изобразително изкуство, някой си Ашил Гийотен. Срещата е след половин час, но Силвио е дошъл по-рано, за да се подготви психически и да се потопи в импресионистичната атмосфера на Руан.

Обръща се към Бюрото по туризма и прави справка с брошура, която държи, защото оттам, от първия етаж, Моне е рисувал серията пана с катедралата — общо двадесет и осем картини, сътворени в различни часове на деня и различни сезони. По онова време сградата е била магазин за дрехи, а преди това — първият ренесансов паметник на Руан — финансовата палата. Силвио внимателно чете справочника: Клод Моне е рисувал катедралата в други ракурси и от други сгради, някои от които са били разрушени през войната, предимно къщи на улиците „Гран Пон“ и „Гро Орлож“.

Инспекторът се усмихва, като си представя как Моне се появява в ранни зори със статива си в спящите къщи или как стои по цели месеци пред някой прозорец в дамската пробна. Всичко това, за да рисува по тридесет пъти един и същ мотив. Сигурно са го смятали за луд...

Но обикновено хората се възхищават на лудите.

Силвио обръща лице към катедралата. Да, хората обожават лудостта. Когато гледа катедралата и ѝ се възхищава, човек си дава сметка, че онзи, който си я е представял построена, е бил прав, въпреки че този невероятен паметник естроен в продължение на петстотин години^[1]. Побъркан човек, който е държал на своето: стрелата ѝ^[2] да бъде най-високата във Франция, без да му пuka, че няколко хиляди строители ще оставят кожите си под стените на шедъровъра. През онази епоха строителната площадка е била истинска касапница, но човечеството забравя тези неща. Да, в крайна сметка трагедиите се забравят и остава възхищението от лудостта.

Инспекторът поглежда часовника си. Не бива да се мотае повече тук, ако не иска да закъсне. Съхранил е ученическия си навик винаги да е точен. Напуска площада пред катедралата и минава под арките, където са големите магазини. „Рю де Карн“, чете табелата. Доколкото е разбрал, музеят трябва да е вляво. Върти се в малка уличка, където има къщи в стил фахверк. Винаги се е ориентирал зле в средновековния център на Руан. Всеки път му се струва, че той представлява лабиринт, създаден от човек, подлаган на систематични и тежки мъчения. Може би същият, който е настоявал катедралата да бъде най-високата. Появява се още една трудност: Силвио не е много съсредоточен и не помни откъде е минал. Откакто е в Руан, не престава да мисли, че нещо в аферата „Морвал“ куца. Като че ли някой дърпа конците, някой Малечко Палечко с макиавелски дух, който умишлено губи следите, които открива екипът, за да ги сложи където си иска. Само че кой?

Силвио излиза на площад „19 април 1944 година“. Колебае се за миг, после рязко се обръща надясно и върви напред чак докато среща една Палечка, водена от твърде енергична майка. Майката не забавя крачка и го настъпва, а той пелтечи извинения, без да губи нишката на мислите си.

Но кой?

Жак Дюпен? Амаду Канди? Стефани Дюпен? Патрисия Морвал?

Живерни е малко село, повтарят всичките му жители, които се познават до един. Ами ако всички ревниво пазят някаква тайна? Например оня нещастен случай — удавянето на момчето през 1937 година? През въображението на Бенавидиш минават най-налудничави хипотези. Стига дори дотам, че се пита дали шефът му не играе нечестна игра с него. Лоренс Серенак понякога говори по доста странен начин на тема живопис. Това съвпадение никак не се харесва на Силвио: неговият шеф е любител на живописта и има навика да окачва картини в кабинета си. Освен това, преди да бъде назначен във Вернон, е разследвал незаконния трафик с творби на изкуството и сякаш случайно се сблъсква с убийството на колекционер на картини... В Живерни! И на всичкото отгоре е обзет от манията да стовари подозренията си върху Жак Дюпен и в същото време да флиртува с жена му... Споделил е това с Beатрис, но незнайно защо, тя обожава Лоренс. А са се срещали само веднъж...

Силвио вижда пред себе си градинка с излаз към монументален сив площад. Върху стъпалата на някаква сграда чакат десетина души. Разпознава входа на Музея за изобразително изкуство. Забързва, без да прекъсва разсъжденията си. Да, през цялото време Беатрис му разправя колко очарователен човек е Лоренс. Колко е интересен и забавен. Дори казва неща като „за ченге е доста чувствен и притежава почти женска интуиция“. Може би по тази причина, мъчи се да разсъждава трезво Силвио, има резерви към шефа. Как така Беатрис цени човек, който е толкова различен от самия него? Човек, който се интересува само от живопис и от жените, с които е спял Морвал. Или е искал да спи...

Бенавидиш се изкачва по стъпалата на музея. Без да знае защо, в ума му се ражда нова мисъл и го обсебва... Защо хората обожават лудите? И най-вече — защо жените обожават лудите?

Чака няколко минути във фоайето на музея. Високите тавани, дълбочината на помещението, висящия под огромните фрески полилей го карат да се чувства нищожен. Изведенъж забелязва някакъв дребен плешив мъж, облечен в престилка, стигаща почти до обувките му. Като че ли изскочил от скрит в мрамора капан. Дребосъкът тръгва към него и протяга ръка.

— Инспектор Бенавидиш! Ашил Гийотен. Уредник на музея. Добре, да вървим. Боя се, че не мога да ви отделя много време. Още повече че не разбрах какво точно искате.

В ума на Бенавидиш проблясва нова странна мисъл. Гийотен прилича на учителя му по рисуване от гимназията — Жан Бардон. Един тип, който на двадесет и пет години изглеждаше като на четиридесет. И двамата са дребни, носят престилки, дори говорят по един и същ начин. Силвио винаги бе изкупителна жертва на учителите, особено на онези, които нямаха авторитет. Казва си, че Ашил Гийотен сигурно е същият тип: дребен на ръст човечец, работелен пред властите и тираничен, когато срещне по-беззащитни от себе си.

Гийотен вече е далеч. Пълзи по стълбите като мишка. На всяко стъпало Силвио има чувството, че той ще настъпи прекалено дългата си престилка и ще падне назад.

— Хайде, идвате ли? Каква е тази история с убийството?

Бенавидиш ситни след човека със сивата престилка.

— Един богаташ, офталмолог от Живерни. Между другото, колекционер на картини. Интересувал се е предимно от Моне и картините му с водни лилии. Те дори може да са мотив за убийството му.

— Е, и?

— Просто бих искал да науча нещо повече.

— Нямате ли някой компетентен в полицията?

— Имаме. Инспекторът, който води следствието, притежава нужната квалификация: работил е в полицията, занимаваща се с трафика на произведения на изкуството. Само че...

Гийотен го слуша, сякаш току-що е произнесъл най-страшните еретични думи.

— Само че искам да си изградя мнение сам...

Когато стигат площадката, е трудно да се каже дали Гийотен въздиша, или просто е задъхан.

— Е, щом казвате... Какво искате да знаете?

— Ако нямате нищо против, да започнем с лилиите. Бих искал да разбера колко такива картини е нарисувал Моне. Двадесет, тридесет, петдесет?

— Петдесет ли?!

Ужасен, Ашил Гийотен надава вик, примесен с презрителен смях. Ако държеше в ръка желязна линия, сигурно щеше да удари по пръстите невежия инспектор. Всички строги портрети от епохата на Ренесанса сякаш извръщат очи към Силвио, за да го порицаят. Силвио неволно свежда поглед, докато Ашил Гийотен повдига ехидно рамене. Инспекторът забелязва, че носи доста странни оранжеви чорапи.

— Подигравате ли се, инспекторе! Петдесет картини с водни лилии?! Знаете ли, че специалистите са установили, че има най-малко двеста седемдесет и две картини с лилии, нарисувани от Моне?

Бенавидиш гледа смяяно.

— Мога да уточня количеството и в метри, ако така ще ви бъде по-лесно да разберете. Моне е нарисувал двеста квадратни метра картини с лилии по национална поръчка в края на Първата световна война и те са били изложени в Оранжерията. Но ако отчетем и картините, които Моне не е запазил — онези, които е рисувал полусляп, защото е имал перде, експертите сочат още сто и четиридесет квадратни метра лилии, които са изложени из четирите

краища на света: Ню Йорк, Цюрих, Лондон, Токио, Мюнхен, Канбера, Сан Франциско... дори пропускам някои, повярвайте. Да не говорим за онези картини, които са в частни колекции...

Силвио се въздържа да коментира чутото. Казва си, че прилича на глупаво хлапе, което учат, че зад последната вълна, докоснала краката му, се намира океанът. Гийотен продължава да препуска по коридорите. Всеки път, когато влиза в някая зала, дремещите служители скачат на крака и застават мирно.

След великия век на класицизма следва барокова Европа.

— „Лилиите“ — продължава Гийотен и този път не е задъхан, — представляват доста странна колекция. Нямат еквивалент в целия свят. През последните двадесет и седем години от живота си Моне е рисувал само тях. Само езерото си с лилии! Постепенно е отстранявал все повече и повече декора наоколо: японския мост, клоните на върбите, даже небето, за да се съсредоточи само върху лилиите, водата и светлината. Стопроцентов чертеж... Последните му картини, малко преди смъртта му, са до голяма степен абстрактни. Представляват петна. Експертите наричат това „таксизъм“^[3]. Преди никой не го е правил. Съвременниците на Моне не са го разбрали. Всички са смятали тези рисунки за старческа прищаявка. Когато си отива от този свят, причисляват лилиите и особено последните, към осъдените на безславност произведения. Смятали ги за чиста лудост.

Силвио не успява да попита какво разбира Гийотен под „осъдени на безславност“, защото уредникът неуморно продължава:

— Само че едно поколение по-късно именно тези картини раждат в Съединените щати онова, което светът ще нарече абстрактно изкуство... Това е завещанието на бащата на импресионизма: „изобретяването“ на модерното изкуство. Знаете ли кой е Джакън Полък^[4]?

Силвио не смее да каже нито да, нито не... Гийотен въздиша като уморен от невежеството на студентите си професор.

— Толкова по-зле за вас... Той е художник абстракционист. Полък и останалите черпят вдъхновение от „Лилиите“ на Моне. Изцяло. Така е и във Франция. Надявам се, че сте запомнили нещата, които ви разказах. Най-значимите „Водни лилии“ са изложени в Оранжерията — Сикстинската капела на импресионизма. Моне ги е подарил на френската държава в чест на примерието от хиляда

деветстотин и осемнайсета година. Но това далеч не е всичко. Помислете за мястото, където са изложени, защото и там има нещо знаменателно, дори героично...

— А, така ли? — Силвио не намира какво по-интелигентно би могъл да каже.

Само че на Гийотен му е все едно.

— Лилиите царуват върху Триумфалната ос! Най-голямата ос, която минава през Нотър Дам, Лувъра, Тюйлери, Конкорд, Шанзелизе, Триумфалната арка, Голямата арка в квартал „Дефанс“^[5]... Лилиите в Оранжерията са точно върху тази ос, а тя символизира цялата история на Франция, която върви от изток на запад, следвайки пътя на слънцето. Сякаш случайно Моне е рисувал лилиите в различни моменти на деня, от сутрин до вечер, като по този начин е изобразявал вечния път на слънцето. Също и пътя на звездите, триумфалната история на Франция, революцията в модерното изкуство... Сега нали разбирате защо всеки сантиметър от лилиите струва цяло състояние... Те въплъщават прехода към модерното изкуство. Тук, в Нормандия, на няколко километра от Вернон, в едно нищо и никакво езеро, се намира единственият обект и единственият мотив в рисунките на най-големия гений на живописта в продължение на почти тридесет години!

Всички картини от великия век на класицизма, както и одеждите на светците, кралиците и херцогините, сякаш се изпаряват под лиричните изляния на уредника.

— Като казвате „цяло състояние“, какво точно имате предвид?

Гийотен сякаш не го е чул. Върви към един прозорец и го отваря. Бенавидиш не помръдва от мястото си.

— Е, хайде, идвате ли?

Силвио разбира, че трябва да последва Гийотен в залата:

— Сега ще ви помогна да си изградите представа колко струва една картина с лилии на Моне — продължава Ашил Гийотен. — Да вземем предвид последните търгове в Лондон и Ню Йорк. Гледайте отсреща. Виждате сградите, построени по проект на архитект Осман, точно отсреща, по улица „Жана д'Арк“. Една картина на Моне, да кажем в стандартен размер — метър на метър, отговаря (ако вземем предвид най-ниската равностойност) на сто апартамента в една такава сграда. Всеки вход има по четири етажа... Това вече е значителна част от улицата...

— Сто апартамента? Шегувате ли се?

— Не. Без да преувеличавам, бих могъл да кажа дори двеста. Нали виждате улица „Жана д'Арк“? Мога да ви дам и друго сравнение... Виждате ли колите, които чакат на светофара? Едно платно на Моне би струвало между хиляда и две хиляди коли... Или пък, знам ли, равнява се по стойност на почти всичко, което съдържат бутиците по улиците „Гро Орлож“, „Жана д'Арк“ и Булеварда на Републиката, взети заедно. Опитвам се да ви накарам да проумеете, че едно платно на Моне с лилии няма цена...

— Подигравате ми се...

— Последната картина на Моне, която бе изложена на търг в „Кристис“ в Лондон, бе с начална цена двайсет и пет милиона лири. А става въпрос за негова младежка творба. Хайде сега, обърнете цената в апартаменти или коли.

Силвио още не е успял да се съвземе, а уредникът вече е изкачил един етаж и пристига в залите на импресионистите. Писаро, Сисле, Реноар, Кайбот и разбира се, Моне. Ето я прословутата улица „Сен Дьони“ под дъжд от трицветни знамена и катедралата на Руан в мрачно време.

— Ами... останали ли са на пазара... още „Лилии“? — пита със заекване Бенавидиш.

— Как така „на пазара“?

— Ами... в природата, в естествена среда — уточнява срамежливо инспекторът.

— В природата ли? Какво точно означава това? Не можете ли вие от полицията да бъдете по-точни? Да се изразявате по-ясно! Питате дали някоя картина на Моне би могла просто да се търкаля някъде, така ли? В някой таван или мазе в Живерни... Забравена? Смятате, че за подобно откритие и за подобно състояние може да се извърши убийство? Слушайте какво ще ви кажа, инспекторе...

[1] Катедралата се строи от 1030 г. (в романски стил) и от 1145 г. (в готически стил) до 1506 г. — Б.пр. ↑

[2] През 1822 г. върху стрелата на катедралата пада гръм. Новата стрела е в неоготически стил и се строи от 1825 до 1874 г. — Б.пр. ↑

[3] Терминът се появява през 40-те години на XX в. и е популярен и през 50-те години. Наричат го още „абстрактна лирика“.

Среща се и като ташизъм — от френската дума „*tache*“ — петно. — Б.пр. ↑

[4] Джаксън Полък (1912–1956) — американски художник абстракционист, предвестник на екигън пейнтинга. — Б.пр. ↑

[5] Голямата арка на отбраната, наричана още Голямата арка на братството, се строи от 1982 до 1990 г. и е част от паметниците, намиращи се върху т. нар. Историческа или Триумфална ос. Формата ѝ е почти правилен куб с височина 108 м. — Б.пр. ↑

Стълбите в къщата на Моне скърцат под стъпките на инспектор Лоренс Серенак. Той се опитва да прогони непотребните си мисли и вътрешния глас, наподобяващ гласа на ангел хранител, който нашепва на инстинкта му на ченге да бяга, защото го чака капан, защото стълбата води към стаите на Моне, където той няма никаква работа. Защо върви след това момиче, след като напълно е изгубил контрол над думите и действията си? Впрочем лесно е да заглуши гласа на ангела хранител. Стига само да си спомни как преди миг Стефани полетя по стълбите, а стегнатите ѝ в роклята на гейша крака заподскачаха нагоре, отправяйки му покана като две препускащи зверчета... Покана да се държи недискретно. Когато Серенак стига на етажа, Стефани е застанала в рамката на вратата. В коридора между стаята и банята. Стои изправена като авторитетен гид. Стегната в роклята си, по-скъпоценна и крехка от порцеланова ваза.

— Апартаментите на Моне. По-класически, признавам. По-интимни. Лоренс, като че ли не се чувствате добре...

Тя влиза в първата стая и сяда на леглото. Огромната пухена завивка я погльща от бедрата до бюста.

— Дойде ли часът за разпити? В ръцете ви съм, инспекторе.

Неспокойният поглед на Лоренс Серенак обгръща кремавата тъкан, опъната на стената, украсата на леглото с цвят на старо злато, черния мрамор на камината, златните свещници, таблата на леглото от акажу.

— Хайде, инспекторе, отпуснете се. Снощи със съпруга ми сте били по-красноречив!

Лоренс не отвръща на предизвикателството. И двамата мълчат. Инспекторът не се приближава до леглото. Веселите пламъчета в очите на Стефани постепенно се размиват и се превръщат в светлини на меланхоличен фар. Учителката се надига.

— Тогава ще започна беседата. Инспекторе, знаете ли историята на Луиз, която събирала глухарчета?

Серенак я наблюдава. С учудване, но и с любопитство.

— Не, разбира се — продължава Стефани. — А е хубава. Луиз е нещо като Пепеляшка. Нашата Пепеляшка, тук, в Живерни. Разказват, че била дъщеря на селяни. Била очарователна. Най-красивата девойка в селото, свежа и невинна. Около хиляда и деветстотната година позирала на художниците. Всъщност предимно на Радински, обещаващ чешки художник, който дошъл при Моне и американските художници. Бил красив и не само художник, но и прочут пианист... Возел се в невероятна за онова време кола — 222 Z^[1]... Влюбил се в малката събирачка на глухарчета. Оженил се за нея и я отвел в дома си... Селянката Луиз станала принцеса на Бохемия... Клод Моне купил ненужната им вече кола за сина си Мишел^[2], който няколко месеца по-късно я разбил в едно дърво на авеню „Тиер“ във Вернон. Като изключим края, историята е прекрасна, нали?

Лоренс Серенак едва се въздържа да не се приближи, да падне и да потъне на свой ред в леглото. Кръвта пулсира в слепоочията му.

— Защо ми разказвате това, Стефани?

— Отгатнете...

Тя бавно се надига от леглото и сякаш плува във вана от пера...

— Ще ви направя едно признание, инспекторе. Отдавна не съм оставала сама в стая с мъж, с друг мъж, освен съпруга ми. Отдавна не съм се смяла, докато се изкачвам по стълби пред някой мъж. Отдавна не съм разговаряла за пейзажи, живопис, за стиховете на Арагон с младеж, който е на повече от единадесет години и който е способен да ме слуша...

Серенак мисли за Морвал, но не прекъсва Стефани.

— Отдавна чакам този миг, инспекторе. Бих казала, че го чакам цял живот...

Мълчание.

— Чаках някой да дойде.

Да гледа нещо, каквото и да е, само не Стефани: разтопените свещи, олющената боя по стената...

— Не задължително чешки художник... Просто някой.

Дори гласът ѝ е лилав...

— Само че, ако ми бяха казали, че ще бъде ченге...

Стефани скача от леглото и пътном хваща Серенак за ръката.

— Елате, трябва да нагледам учениците си.

Завлича го до един прозорец и протяга ръка към дузина ученици, които тичат из градината.

— Погледнете парка, инспекторе, розите, парниците, езерото. Ще ви разкрия още една тайна. Живерни е клопка. Красив декор, така е. Кой би искал да живее другаде? Толкова красиво село... Само че декорът е замръзнал. Вкаменен. Забранено е къщите да се украсяват по различен начин, да се боядисват в друг цвят, да се откъсне дори най-нищожното цвете... Забраняват го цели десет закона. Всички тук живеем в картина. Заковани сме към стената. Хората смятат, че се намират в центъра на света, че си струва да се преместят и да живеят тук, но накрая пейзажът и декорът ги погъщат, защото отделят капки лак, който ги залепва за стената. Ежедневният лак на примирението... на отказването... Легендата за Луиз, станала принцеса на Бохемия, е само легенда. Такива неща не се случват... Вече не се случват...

Внезапно вижда три деца, които искат да минат през алея с цветя, и им извиква:

— Заобиколете!

Треперещият Лоренс Серенак трескаво търси някаква тема, за да сложи край на меланхоличното настроение на Стефани и за да устои на собственото си желание да я притисне в ръцете си веднага, начаса. Погледът му се спира върху цветята в градината, забелязва хармонията от цветове и за миг е покорен от красотата на парка.

— Вярно ли е онова, което разказва Арагон в книгата си? Че Моне не можел да понесе вида на увехнало цвете и всяка нощ градинарите засаждали там ново, за да вижда свежи цветове всяка сутрин, сякаш цялата градина е била пребоядисана?

Маневрата като че ли има успех, защото Стефани се усмихва.

— Не, не, преувеличава. Значи сте прочели „Орелиен“?

— Разбира се... Прочетох книгата и мисля, че я разбрах. Голям роман за невъзможната любов. Според Арагон няма щастлива любов... Това ли е посланието?

— Така е смятал Арагон, когато е писал книгата. В онзи момент не е изживявал щастлива любов. Но все пак, по-късно той ще изживее най-красивата, най-продължителната и вечна любовна история с Елза. Знаете това, нали? Бил е луд по нея...

Лоренс се обръща. Полуотворените устни на Стефани са побледнели. Бори се със себе си да не сложи ръка върху треперещата ѝ

уста, да не погали крехкия ѝ профил на порцеланова статуетка.

— Странно момиче сте, Стефани...

— А вие, инспекторе, притежавате дарбата да предразполагате към откровения... Ще ви призная, че в разпитите сте доста по-ловък от впечатлението, което си създадох от думите на съпруга ми. По онова, което пожела да сподели с мен... Не, инспекторе, ще ви разочаровам: не съм странна, напротив, печално банална съм...

Учителката изчаква малко, колебае се, но после изстрелва на един дъх:

— Казах ви, че съм банална. Бих искала да имам дете, собствено дете, но мисля, че мъжът ми не може да ми го даде. Дали по тази причина вече не го обичам? Дори не мисля за него. Струва ми се, като се обръщам назад, че никога не съм го обичала... Беше тук. На разположение. Обичаше ме. Случих с него. Както виждате, инспекторе, наистина съм банална жена. Впримчена. Като толкова други. Фактът, че съм красива, че съм родена в Живерни, че обожавам учениците си, не променя нищо...

Лоренс поставя ръката си върху тази на Стефани. Двете ръце заедно обхващат парапета от ковано желязо, боядисан в зелено.

— Защо ми признавате тези неща? Защо на мен?

Стефани го оглежда от главата до петите. Смее се. Не си ли дава сметка, че очите ѝ, поне те, са единствени в света?

— Не си правете илюзии, инспекторе! И не си въобразявайте разни неща... Не го направих нито за усмивката ви на негодник, нито заради прекалено разтворената ви риза или заради очите ви с цвят на лешник, които издават всичките ви чувства. Не си мислете и че ви намирам за очарователен. Направих го само защото...

Ръката ѝ се изпълзва...

— И аз като Луиз, малката събирачка на глухарчета, която била очарована от каретата 222 Z, се влюбих във вашия „Тайгър Триумф“ — смее се тя. — И може би заради начина, по който галите Нептун.

Приближава се.

— Последно, инспекторе. Важно е. Пак ви доверявам нещо... Това, че вече не обичам съпруга си, не го прави убиец. Дори напротив...

Серенак не отговаря. Осъзнава, че на петдесетина метра от тях хората в колите, които се движат по Кралския път, постоянно обръщат

глави към къщата на Моне и ги виждат, застанали пред прозореца като любовници на балкон...

Полудели ли са и двамата?

Той ли е полуудял?

— Мисля, че е време да се заема с децата — казва Стефани.

Серенак остава сам. Чува отдалечаващите се стъпки на учителката. Сърцето му бие лудо, сякаш ще изскочи през разтворената риза, а мислите почти взривяват черепа му.

Коя е Стефани?

Фатална жена или изгубено момиче?

[1] Спортна кола, модел на компанията „Мазерати“, създадена през 1914 г. и от 1993 г. притежание на ФИАТ. — Б.пр. ↑

[2] Мишел Моне бил страстен автолюбител. Той умира при катастрофа през 1966 г. — Б.пр. ↑

В Залата на импресионистите инспектор Силвио Бенавидиш широко отваря очи. Като бухал. Ашил Гийотен се размърдва. Вади носна кърпичка и чисти невидима прашинка от картина на Сисле. Под нея върху табелка е написано „Наводнението в Порт Марли“^[1]. Силвио тъкмо се пита дали Гийотен не е забравил въпроса му, когато уредникът се обръща към него. Попива челото си с единния край на кърпичката и декламира с глас на проповедник.

— Питахте дали е възможно изчезнали или непознати творби на Моне да се появят отнякъде, нали, инспекторе? Щом държите, да вървим, ще си поиграем на предположения и догадки.

Кърпичката попива слепоочията му.

— Знае се, че ателиетата на Моне в Живерни са съдържали десетки творби, сред които скици, платна от младостта на художника и големи недовършени картини с лилии... Да не говорим за подаръците, които са му правили неговите приятели Сезан, Реноар, Писаро, Буден, Мане — поне тридесет платна... Давате ли си сметка? Цялото това богатство, струващо състояние, по-ценно от колекцията на който и да било музей в света, пазено само от един осемдесетгодишен старец и градинар му, стояло зад врата, която дори не се заключвала, в помещение с най-обикновени прозорци и напукани стени. Всеки би могъл да ги вземе. Всеки жител на Живерни, ако е бил малко по-хитър, би могъл да спечели само от една открадната картина повече, отколкото ако обере двадесет банки...

Кърпичката попива за последен път потта от лицето и се свива на топка в дланта му.

— Когато цяло състояние се намира на толкова достъпно място, изкушението е огромно...

Силвио започва да схваща как стоят нещата. Гледа десетината окачени по стените картини. Та музеят на Руан, за който казват, че притежава най-богатата колекция на импресионистични творби в провинцията, няма и една четвърт от картините, които са били в ателиетата на Моне. Отново задава въпроса си:

— Все пак, може ли днес да има картини на тези майстори в ателиетата на Моне в Живерни?

Ашил Гийотен се колебае, преди да отговори.

— Е, Моне е починал през хиляда деветстотин двайсет и шеста година. Несъмнено синът му Мишел Моне, който е негов наследник, отдавна се е погрижил да приюти на сигурно място всички платна, които баща му не е дарил на музеите. И така, за да отговоря на вашия въпрос, ще кажа, че е твърде малко вероятно днес да бъдат открити непознати оригинални платна в Розовата къща в Живерни. Но в края на краищата човек никога не знае...

— Като изключим кражбите — пита с малко по-уверен глас Бенавидиш, — Моне би ли могъл да подарява или да разпределя тези картини?

— Местната преса е увековечила информация за едно платно, спечелено на томбола, организирана за финансиране на болницата във Вернон. Навремето някой го е спечелил с билетче за петдесет сантими... Що се отнася до останалото, ще трябва да се задоволим с предположения... Знае се, че жителите на Живерни не са улеснили живота на Моне. Трявало да преговаря за всеки сантиметър от страстта си, за покупката на имота си, за да запази пейзажите такива, каквито ги е нарисувал, и най-вече — за отклоняването на водата от канала към езерото с лилиите. Моне бил щедър, дал е цял куп пари на селото. Платил е и да не бъде построен завод за скорбяла до градината му, а също и да опази кътчето си от прогреса. Възможно е някой общински съветник, хитър селянин, да се е пазарил здраво, за да получи някоя картина на майстора, вместо милостиня от петстотин франка. Наясно съм, че специалистите много-много не вярват в такива сделки между художници и местни жители, но не можем да изключим възможността някой от Живерни да се е интересувал от живопис или поне от пазарната ѝ стойност! Моне би дал картина, естествено. Нямал е избор... Ами вижте например странната мелница до градината му. Мелницата „Шенъвиер“. Всеки път, когато отида в Живерни, мисля за нея. Главно заради прочутата картина на Тиъдър Робинсън „Чичо Тронън“... Селяните от мелницата са имали идеалната възможност да изнудват Моне. Защото потокът е минавал покрай мелницата. Ако Моне не е постигнал съгласие с тях, нямаше да има лилии!

Силвио Бенавидиши не успява да запише всичко, но се опитва да запамети огромната информация.

— Сериозно ли говорите?

— Имам ли вид на шегаджия, млади човече? Има кретени златотърсачи, които за три късчета метал обръщат света. Ако бяха малко по-хитри, щяха да претършуват таваните на Живерни и на околните села. Знам какво се говори. Че Клод Моне е унищожавал картините, от които не бил доволен, а също и творбите от младите си години. Ужасно се е страхувал да не би след смъртта му антикварите да се нахвърлят върху незавършените му скици и платна. Ето защо изгорил в ателието си всички творби, които не харесвал. През хиляда деветстотин двайсет и първа година. Но въпреки всички предпазни мерки, все някъде ще има някоя останала картина на майстора. Поне една забравена творба. С която може да се купи остров в Тихия океан!

Уредникът за пореден път сменя помещението и отива в друга зала. Поглежда свирепо служителката на музея, която се интересува повече от червения цвят на лака си, отколкото от робата на кардинала, разпитващ Жана д'Арк в картината на Дъйларош^[2].

— Още нещо — подхвърля инспекторът. — Споменахте Тийдър Робинсън, художника импресионист и приятел на Клод Моне... Какво мислите за фондацията, създадена от наследниците му?

Гийотен присвива учудено очи.

— Защо ми задавате този въпрос?

— Тази фондация изскуча няколко пъти в разследването ни. Странно, но много хора като че ли имат някаква връзка с нея, макар и косвена...

— Какво точно искате да знаете?

— Нямам представа. Просто какво мислите вие. За нея.

Уредникът се колебае, сякаш търси най-точните думи.

— Как да ви кажа, инспекторе... Една фондация винаги е нещо сложно. Този тип сдружаване като че ли е най-незаинтересовано за каквото и да било. Ще се опитам да обясня. Например асоциация, която се занимава с бедните... Парадоксът е, че ако бедните намаляват, то и основанието тя да съществува намалява... С други думи, колкото по-добре работи, толкова по-бързо се разорява. Същото става и с асоциация, която се бори срещу войната... За нея мирът би бил равностоен на смърт!

— Като лекар, който се грижи толкова добре за болните си, че накрая остава без работа?

— Точно така, инспекторе.

— Разбирам, но какво общо имат вашите разсъждения с фондация „Робинсън“?

— Нейните членове имат девиз, ако не се лъжа. Трите „про“... „Проучване, протекция, промоция“. Звучи чудесно, защото е същият и на френски, и на английски език. На практика това означава, че фондацията търси картини из целия свят, че ги откупува и че ги продава...

— Е, и?

— Един талант изличава друг, инспекторе... Едно платно не е нито книга, нито диск... Богатството на един художник не се изчислява по броя на продажбите. Дори е обратното и именно върху това почива цялата система. Едно платно струва много, защото останалите струват по-малко или нищо. Ако пазарът е свободен, ако се играе честно, тоест, ако има конкуренция между критици, школи и галерии, всичко е наред, но ако една фондация е в положение на монопол или почти, нали разбирате?...

— Не напълно...

Гийотен не скрива досадата си.

— Добре де, ако една фондация е монопол, колкото повече открива нови таланти, с други думи, колкото повече обновява изкуството или „про“-то от проучването, ако щете, толкова повече намалява пазарната стойност на останалите си творци, нали разбирате, „про“-то от протекцията...

— Ако трябва да съм напълно честен, не напълно...

Бенавидиш се почесва по главата.

— Ще ви поставя по-конкретно въпроса. Ако едно платно на Моне се загуби в „пространството“, фондация „Робинсън“ има ли начини да го открие?

Отговорът буквално изплюща:

— Несъмнено. Повече от всеки друг! При това, без да подбира средствата.

— Добре — продължава Бенавидиш, който е възприел поведението на Друпи и уредникът на музея оценява това, — последен въпрос. Може би ще ви изненада... Знаете ли за непознати платна на

Моне? Не знам какви точно, може би изключително редки или скандални, които могат да бъдат свързани с някоя кървава афера?

Ашил Гийотен пуска една садистична въздышка, като че ли с тревога е очаквал този въпрос. Като апoteоз на разговора.

— Елате — прошепва съзаклятнически.

Повежда го към отсрешната стена, където четирима измъчени голи мъже, очевидно римски роби, се опитват да укротят побеснял кон.

— Вижте тези тела, нарисувани от Жерико, да, от прочутия Теодор Жерико. Най-големият художник, роден в Руан! Разгледайте телата. Движенията им. Художниците поддържат странна връзка със смъртта, инспекторе. Известно е, че за да нарисува реалистично картината си „Потъването на Медуза“^[3], той е събирал от болниците ампутирани крака, ръце и отрязани глави. Ателието му е воняло на трупове. В края на живота си, за да лекува собствената си лудост, рисува в дома за душевноболни „Салпетриер“ десет портрета на луди, десет обзети от фиксидеи хора. Тези потрети обобщават терзанията на човешката душа.

Силвио се бои да не би уредникът да се изгуби в това ново отклонение от темата.

— Само че Моне не е бил луд — бърза да каже той, — и не е рисувал трупове...

Лицето на Ашил Гийотен сякаш се прояснява. Редките му коси настръхват върху напомнящия лунен пейзаж череп и заприличват на сатанински рога. Да не би това да е поредният маниак?

— Елате да видите, инспекторе.

Гийотен изкачва два етажа, втурва се в магазина на музея, грабва гигантска книга и разкъсва със зъби найлоновата ѝ обивка. Рови умело из страниците ѝ като човек, който е свикнал с това.

— Моне не бил рисувал смъртта! Моне не бил рисувал трупове, а само природата! Ax, ax... погледнете, инспекторе, погледнете!

Бенавидиш неволно отстъпва назад. Привидение... на цяла страница.

Картината представлява рисунка на жена със затворени очи. Като обгърната в леден саван, във водовъртеж от мацвания със замръзнали четки, като пленица, затворена в бяла паяжина, която разяжда лицето ѝ. Смъртта...

— Представям ви Камий Моне — чува се гласът на Гийотен. — Първата му жена. Най-красивият му модел, госпожицата с чадърчето насред полето с макове, веселата другарка за неделните му пътувания на село. Моне рисува тази картина на смъртното ложе на жена си. Цял живот няма да си прости, че не е могъл да устои на изкушението да отрази върху платното цветовете на живота, който отлита, че е третирал агонията като най-обикновен обект за етюд. Също като Жерико и манията му да рисува разчленени тела. Като че ли художникът е обсебил и победил отчаяния влюбен. Моне признава, че пред трупа на току-що починалата си жена е станал жертва на механично несъзнателно рисуване. Сякаш е бил под хипноза. Какво мислите за това, инспекторе?

Силвио никога не е бил толкова развлнуван от картина.

— Има ли още подобни платна? Искам да кажа — от Моне...

Кръглото лице на Ашил Гийотен почервенява още повече, като че в него се е събудил заспал демон...

— Замисляли ли сте се, инспекторе, какво очарование има в това да нарисуваш мъртвата си жена? Никакво, естествено...

Червенината се качва по слепоочията му.

— Никакво, освен ако не си в състояние да нарисуваш и собствената си смърт. През последните месеци от живота си Моне е рисувал само лилии. Не ги е довършвал. Те са като партитурите на Моцартовия Реквием, ако разбирате какво искам да кажа... Мацвания с четката на смахнат, реакция срещу смъртта, срещу умората, срещу слепотата. Херметични, болезнени, измъчени движения, като че ли Моне е потънал във вътрешността на мозъка си... Набързо нахвърляни върху платното лилии във всички цветове — огненочервени, изцяло сини, зеленикави като труп... Примес на мечти, сънища и кошмари... Липсал е само един цвят...

Силвио би искал да учлени някакъв отговор. От устата му обаче не излиза нито звук. Усеща, че губи контрол над разследването, че то му се изпльзва...

— Цветът, който Моне е отхвърлил завинаги, който е отказвал да използва, отсъствието на цвят, а също и съвкупността на всички цветове е...

Мълчание.

Силвио се отказва да търси отговора и само драска нервно по страниците на бележника си.

— Черният, инспекторе. Черният цвят! Говори се, че през декември хиляда деветстотин двайсет и шеста година, когато е разбрал, че си отива, Моне е рисувал черни лилии.

— Как... Какво? — заеква Силвио.

Гийотен не го слуша, а разговаря със себе си.

— Разбирайте ли какво ви казвам, инспекторе. Моне е наблюдавал собствения си край в отраженията на водните лилии и го е увековечил върху платното. „Лилиите“ в черно!

Химикалката на Силвио, завързана за ръката, увисва до крака му... Вече не е в състояние да запише каквото и да било.

— Какво ще кажете, инспекторе? — пита уредникът, чиято езкалтация малко е спаднала. — Лилиите в черно. Като далията...

— Това сигурно ли е? Искам да кажа, вярна ли е историята за черните лилии?

— Не. Разбира се, че не... Никой не е намерил това платно, прословутите „Черни лилии“... Това е легенда, просто легенда...

Силвио не знае какво да каже и затова задава първия въпрос, който му идва наум:

— Ами деца? Рисувал ли е деца?

[1] Картина е нарисувана през 1876 г. Тя е един от двата шедьовъра от общо шестте, нарисувани на тази тема картини. Другият шедьовър се намира в музея „Орсе“ в Париж. — Б.пр. ↑

[2] Пол Дьоларош (1797–1856) — френски художник, рисувал потрети на много исторически личности и пресъздал важни сцени от историята на Франция. Споменатата картина се нарича „Разпитът на Жана д'Арк“ и се намира в Музея на изобразителните изкуства в Руан. — Б.пр. ↑

[3] Или „Салът на Медуза“ — Б.пр. ↑

Гледам Стефани на прозореца на розовата къща на Моне. Прилича на господарката на колониално имение, наблюдаваща работата на цял рояк прислуга. Лоренс Серенак си е отишъл. Побъркани са! И двамата! Нали този път сте съгласни с мен?! Пълни идиоти! Да се разкриват така! И то на прозореца на къщата, точно срещу Кралския път, на показ пред всички! Търсят си го, направо си го търсят!

Чувам шума на потеглящия мотор. Стефани също го чува, само че няма смелостта да извърне глава. Остава замислена на прозореца и наблюдава играещите деца. Вярно е, че младата учителка е очарователна. Вярно, че умеет да подчертава красотата си: каква рокля на гейша е облякла само, която я пристяга в талията и подчертава тялото ѝ на бронзова статуетка. Да не говорим за влажните ѝ очи... Доверете ми се, притежава всички козове и може да завърти главата на всеки младеж, който мине покрай нея. Бил той лекар или ченге, женен или ерген. Красива е като картина!

Възползвай се, красавице! Това няма да трае дълго.

Момчетата тичат из цветните лехи, а учителката нежно ги порицава. Но умът ѝ е другаде.

Дошъл е моментът, когато целият ти живот ще се разклати. Разбрала си го, нали? Благодарение на най-невероятното превъплъщение на спасителя ти. Ченге. Съблазнителен. Забавен. При това — образован. Готов на всичко, включително и да те освободи от веригите. От съпруга ти.

Настъпил е моментът, какво те възпира?

Нищо?

О, ако зависеше само от теб... Ако смъртта не бродеше около теб, сякаш по някакъв начин я привличаш, скъпа... И все пак накрая може би няма да ожънеш онова, което си посяла.

Детски смях прекъсва лошите ми мисли. Момчетата гонят момичетата. Класика. И вие се възползвайте, малките ми... Тъпчете моравите с цветя. Късайте розите. Хвърляйте камъни в езерото. Съсипвайте лилиите. Осквернявайте храма на романтизма. Не се

самозальгвайте с надежди. В края на краищата това е само една градина. Това, че групации от другия край на света идват тук, за да се молят в този „храм“, не означава, че в него има нещо повече от застояла вода!

Знам, че съм лоша, зла. Простете... Много ме изнервиха онези двамата тази сутрин! Двамата идиоти де, Стефани Дюпен и ченгето. Трябва да ме разберете. Наистина се налага да бъда просто ням свидетел, да си играя скришом на детектив, но не е възможно през цялото време да остана безразлична... Не ме разбирайте, така ли? Сигурно пак се питате каква ли роля играя в цялата тази история. Ще ви успокоя... Не разполагам със свръхмодерни антени, та да чуя през стените подробности от разговора на двамата влюбени, нито пък всички подробности от любовния им парад. О, не, всичко е много по-просто, драматично просто.

Обръщам се към десния бряг на Кралския път, където е водната градина. По дълбината на улицата няколко дъски са откъртени, несъмнено от недобросъвестни туристи, които са бързали да снимат лилиите и са се отчаяли от опашката пред касата на музея. Отвореното пространство осигурява невероятен изглед към езерото. Наблюдавам Фанет, която е малко встрани от другите деца, между върбите и тополите. Поставила е статива си на японския мост, подпряла го е на глициниите... Рисува, спокойна и съсредоточена, въпреки врявата наоколо. Пресичам Кралския път и се приближавам, а за да виждам по-добре, почти докосвам решетката. Не биваше. Нахален малък сноб ме хваща за канарче.

— Госпожо, госпожо, можете ли да ни снимате с приятелите ми?

Тика в ръцете ми фотоапарат, последен вик на модата. Нищо не разбирам. Хлапето ми обяснява, но не го слушам. Докато му правя снимката, се опитвам да погледна към езерото с лилиите и рисуващата Фанет.

— Ела, Фанет!

Венсан настоява:

— Хайде, Фанет, ела да играем!

— Не! Нали виждаш, че рисувам!

Фанет се опитва да съсредоточи вниманието си върху една лилия. Самотна лилия, която плува далеч от основната група. Листото ѝ е почти с форма на сърце, а цветът е малък, току-що се е родила... Четката се плъзга по платното. Фанет отново се мъчи да се съсредоточи.

Нещо проплаква зад гърба ми. А, плачещата върба е намерила някой, който да пролива повече сълзи от нея. Мери! Ох, дано да мълкне, не понасям острото ѝ гласче, само да мълкне.

— Мамите, вие мамите, писна ми, писна ми. Искам да се прибера!

Не усещам само сълзите ѝ зад гърба си. Там е и Венсан, койтодиша във врата ми и гледа през рамото ми.

— Върви да играеш с Мери!

— Ама тя само плаче, а и никак не е интересна.

Няма да се махне. Не, Венсан няма да мръдне от мястото си. Способен е да стои така часове наред. Би бил невероятен художник. Неговият номер в живота е да наблюдава. Само че му липства въображение.

Мери продължава да вика, да тича около момичето, да се кикоти, да се възползва от ситуацията. Фанет се опитва да отстоява територията си и да бъде egoистка, както ѝ бе казал Джеймс.

Появява се Камий. Задъхан е.

Не, няма да престанат! Само този липсваше!

Крие големия си корем под ризата.

— Умирам от глад, ще си почина малко.

Гледа Фанет, която е заета с рисуването.

— Я гледай! Венсан, Фанет! Чудесно, че сте тук, защото имам една гатанка за вас! За лилиите. Знаете ли, че удвояват всеки ден размера си? Така... Слушате ли ме? Ако приемем, например че на

лилиите им трябват сто дни, за да покрият цялото езеро, колко ще са им необходими, за да покрият половината?

— Ами — петдесет дни. Глупава гатанка! — заявява Венсан.

— Ти какво ще кажеш, Фанет?

Все ми е едно, Камий, само ако знаеш колко ми е все едно!

— Не знам. Същото като Венсан. Петдесет дни.

Камий тържествува.

Ако някой ден вземе, че стане учител, ще бъде най-досадният от всички.

— Бях сигурен, че ще паднете в капана! Отговорът, естествено, не е петдесет, а деветдесет и девет!

— Защо? — питат Венсан.

— Не се опитвай да разбереш! — подхвърля Камий презрително.

— Ти какво мислиш, Фанет? Загря ли?

По дяволите!

— Рисувам...

Камий подскача от крак на крак върху японския мост. Грамадни петна пот се показват върху ризата под мишниците му.

— Окей, окей, рисуваш, разбрах. Още една гатанка, последната и после ви оставям ни мира. Знаете ли как е латинското име на лилиите?

Ама че трудна гатанка! Не мога да го понасям! Наистина!

— Нямаете никаква представа?

Фанет и Венсан не отговарят. Това не смущава Камий, напротив. Той къса едно листо глициния и го хвърля в езерото.

— Е, добре, *nymphaea*, тъпаци. Идва от гръцки, а там името е *numpheia*. Френската дума е *nénuphar*^[1]. А знаете ли как е на английски?

Не, не, този ад няма да престане!

Камий дори не изчаква някой да отговори. Кани се да увисне на един клон на глициниите, но той изпращява в ръката му и момчето се отказва.

— Water-lily! — заявява той.

Колко е доволен от ролята си. Но ме нервира, ох, как ме нервира! Въпреки че трябва да призная, че water-lily е много по-красиво име от *nénuphar*... Но най-ми харесва *nymphaea*!

Камий се навежда над платното на Фанет. Мирише на пот.

— Какво правиш, Фанет? Копираш „Лилиите“ на Моне ли? —
Не!

— Ама нали виждам!

Камий винаги вади на показ знанията си. Проблемът му обаче е, че знае всичко, но не разбира нищо.

— Не, идиот такъв! Не! Това, че рисувам същото като Моне, съвсем не значи, че го рисувам по същия начин.

Камий вдига рамене.

— Моне е нарисувал страшно много лилии. Твоите непременно ще приличат на някои от неговите. Нарисувал е дори tondo... Знаеш ли какво е tondo?

Ще го фрасна с четката по лицето. Само така ще разбере колко трудно го понасям... Той винаги задава въпроси и сам си отговаря...

— Означава кръгло платно. Такова е изложено във...

О-о-о-х, не издържам...

— Идвате ли, момчета? — това е гласът на Мери, в който вече няма сълзи.

Камий въздиша, а Венсан се смее.

— Струва ми се, че ще я хвърля в езерото. Ще можеш ли да нарисуваш това, Фанет? „Mary in the water-lilies“^[2].

Венсан продължава да се смее и избутва лекичко Камий по моста.

— Ще те оставим да работиш! — заявява Венсан. — Хайде, Камий, ела.

Понякога Венсан ме разбира. Понякога не, понякога да. Като преди малко.

Фанет най-сетне е сама. Наблюдава внимателно отражението на плачещите върби в езерото, което се пресича в листата на лилиите. Спомня си онова, на което я е научил Джеймс през последните няколко дни: убежната точка, убежните линии...

Ако съм запомнила добре, оригиналността на „Лилиите“ на Клод Моне се състои в това, че композицията на картините почива върху две противоположни убежни линии. Едната убежна линия е линията на цветовете и листата на лилиите, която в едър план съответства на водата. Джеймс я нарича линия на хоризонта. Е, щом това му прави удоволствие... Но съществува и втора линия, линията на отраженията във водата: цветовете на глициниите по двата бряга, клоните на

върбата, слънчевата светлина, сенките от облаците, които се оглеждат обратно във водата като в огледало. Според Джеймс тези линии също са убежни — вертикални. „Това е тайната на «Лилиите»,“ казва Джеймс... Е, добре, не виждам никаква магия в тази тайна... И не е необходимо да се казваш Джеймс или Клод Моне, за да я откриеш... Трябва само да погледнеш езерото. Ясно е като бял ден, че двете линии бягат една от друга... Е, не точно бягат... Големи думи. Защото и езерото, и листата, залепнали за него, си остават неподвижни. Искам да кажа, че не мърдат от мястото си. Няма никакво движение, ама никакво. Има илюзия за движение, съгласна съм. Само че няма такова!

Сега, когато съм сама, почти ми се иска да съм с останалите, да тичам заедно с тях около езерото! Но не... Джеймс каза, че трябва да съм egoистка. Да мисля за таланта си, за конкурса на фондация „Робинсън“. Ще ида при тях по-късно...

Фанет се навежда над палистрата и грижливо смесва цветове. Изведнъж спира. Черното! Черният цвят е свършил!

Тъкмо се кани да нададе вой, когато усеща, че до нея е Пол. Познава го по миризмата на окосена трева.

— Ку-ку!

— Пол! Къде беше?

— Играхме шест пъти на криеница! Така че съм добре.

Пол се навежда над платното:

— Ох! Рисунката ти е страхотна, Фанет!

— Надявам се. За конкурса на фондация „Робинсън“. Мисля, че ще бъда единствената, която ще даде нещо на учителката.

— Учудваш ме... Та ти ще спечелиш! Сигурно е, че ще спечелиш. Стилът ти на рисуване е доста готин.

— Можеш ли да се обзаложиш?! Е, все пак имам нещо наум. Джеймс ми го подсказа.

— Твойят американски художник?

— Да, ще ида при него след училище. Сигурно спи в житните поля още от снощи. Ще му покажа рисунката. Благодарение на неговите съвети имам известен шанс... Наистина, той бързо се уморява. Повече спи, отколкото рисува. Но както и да е...

— Интересно. Платното ти не прилича на „Лилиите“ на Моне...

Фанет целува Пол по бузата.

Обожавам Пол!!!

— Страхотен си! Точно това исках! Моята идея може да се обясни с две думи. Когато гледаш някоя картина с лилии на Моне, имаш усещането, как да се изразя, че... че потъваш в нея, че прекосяваш пейзажа, че влизаш в нещо като кладенец или че пропадаш в пясък. Разбираш ли? Това е искал и Моне: дремеща вода, впечатление, че прекосяваш цял един живот... А аз искам да направя обратното. Пред моите „Лилии“ човек трябва да има усещането, че се носи по водата, че може да скочи в нея, да подскочи и да полети! Водата е жива! Искам да нарисувам лилиите така, както би ги нарисувал Моне, ако беше на единадесет години — като дъга!

Пол я съзерцава с безкрайна нежност.

— Не разбирам всичко, което казваш, Фанет.

— Не е важно, Пол. Всичко това не е толкова важно. А знаеш ли какво е правел Моне с големите пана лилии, които не е харесвал?

— Не.

— Давал ги е на децата в розовата си къща! Когато са били на нашите години. Правели книжни лодки от отхвърлените пана. В тинята на Епт и Сена може да има още пана с лилии. Вярваш ли ми?

— Вярвам ти, Фанет...

Пол замълчава.

— Напротив, нещата са важни, сериозни — казва след малко той.

— Давам си сметка, че ти си от друга планета и че един ден ще заминеш далеч оттук. Ще станеш прочута и така нататък, и така нататък. Но знаеш ли, най-страхотното е, че през целия си живот ще мога да разказвам, че съм те познавал, че съм бил с теб, тук, на японския мост... И дори...

— И дори...

— И дори, че съм те целунал...

Това не е истина, Пол, не е истина! Но когато ми говориш подобни неща, цялата треперя.

Лилиите се носят бавно по езерото. Фанет настръхва, потреперва и притваря очи. Пол нежно докосва с устни устните на момиченцето.

— И дори — прошепва Фанет — ще можеш да разказваш, че съм ти обещала да се оженим и да живеем заедно в голяма къща, да имаме деца. Ще стане точна така.

— Ти си...

Глициниите се размърдват и шумят.

Венсан изскача от гърчещите се лиани като дивак, който излиза от джунглата. Гледа Пол и Фанет със странна настойчивост. Погледът му е особен и празен като погледа на човек, който ги е шпионирал от дълго време.

Плаши ме. Венсан все повече и повече ме плаши.

— Какво правите? — питат Венсан. И гласът му е празен.

[1] В заглавието (*Les Nymphéas Noirs*) и съдържанието на романа е използвана влязлото във френския език наименование на лилията — *nymphaea*. Така е наричал лилиите и Моне, така фигурират и в каталогите. — Б.пр. ↑

[2] Мери в лилиите. — Б.пр. ↑

Полицай Лилиан лът Лиеvr сърфира в сайт за малки обяви и търси някаква поставка за цветя с пет гнезда, като същевременно поглежда често елегантния си посребрен часовник марка „Лонжин“. 18.45 часът. Още четвърт час и ще затвори приемната на полицейското управление във Вернон. Е, в този момент няма навалица.

Не познава веднага силуeta на человека, който бавно се изкачва по стъпалата. Но щом възрастният мъж влиза, застава с лице към нея и я поздравява, спомените й пламват като бенгалски огън.

— Добър ден, Лилиан!

— Комисар Лорантен!

Боже мой! От години не го е виждала. Ами че той се пенсионира преди почти двадесет години... В началото на деветдесетте, веднага след разкриването на участниците в обира на картини на Моне в музея „Мармотан“. Навремето комисар Лорантен, който ръководеше полицейското управление във Вернон, бе всепризнат капацитет по незаконния трафик с произведения на изкуството. Централната служба за борба с незаконния трафик непрекъснато се обръщаше към него за помощ или за мнение. Той и Лилиан бяха работили заедно петнадесет години.

Комисар Лорантен. Жив паметник. Олицетворяваше цялата история на полицията във Вернон и областта.

— Вижти, господин комисар! Какво удоволствие е да ви видя!

Лилиан е искрена. Лорантен бе блестящ в разследванията, чувствителен, интуитивен, внимателен, педантичен. Вече няма такива хора! Разговарят дълго. Лилиан не може да устои на любопитството, което я гризе.

— Какво ви води тук след толкова време?

— Ш-ш-т! Мисията ми е специална... Почакайте ме, Лилиан...

Имам да свърша нещо за няколко минути и ще се върна.

Лорантен потъва в познатите коридори. Лилиан не смее да настоява. Та този човек е ръководил управлението цели тридесет и шест години!

Бившият полицай вижда, че боята по стените в коридора е все така олющена. Нищо не се е променило! Кабинет № 33. Бившият полицай вади от джоба си ключ. Дали ще отвори? Или не? Двадесет години, откакто не е използван...

Сезам...

Вратата се отваря! Значи не са сменили ключалката на кабинета?! От... 1989-а. В края на краищата, казва си Лорантен, това е напълно логично. Защо да сменят ключалката на кабинет в полицейско управление? Докато бута вратата, Лорантен си казва, че последният му наследник трябва да е някой млад вълк, пристрастен към информатиката и оборудван с най-новите технологии, каквито дават по телевизионните сериали и от които той, Лорантен, няма никаква представа.

Спира насред кабинета и разглежда обзавеждането. Стените са покрити с импресионистични картини: Гоген, Реноар, Сисле, Тулуз-Лотрек. Лорантен се усмихва. Очевидно човекът има добър вкус!

Кабинетът е по-стандартен от очакванията му: компютър, принтер, скенер. Пенсионираният полицай обикаля насам-натам из помещението. Изпитва колебания и е разочарован от това, което вижда. Очевидно през 2019 година кабинетът на полицай, който работи добре, ще бъде празен! Цялата информация е в твърдия диск на компютъра. Няма да влезе с взлом в персоналния компютър на новия инспектор, пък и той сигурно е защищен с пароли. Освен това Лорантен не разбира нищо от технологии. Ще бъде смешно да упорства. Не е имал шанса да проследи прогреса в полицията, занимаваща се с незаконния трафик на произведения на изкуството.

Казали са му, че ОСВС^[1] вече работи с гигантска собствена база данни: най-значимата енциклопедия за електронно търсене по въпросите на изкуството TREIMA, където са вписани над шестдесет хиляди изчезнали творби, съдържащи се и в базата данни на американския Art Crime Team^[2] или на Art and Antiques Intelligence Focus Desk^[3] в Лондон.

— Лилиан, архивите все още ли са долу?

— Точно като преди двадесет години, инспекторе. Поне в архивите нищо не се е променило!

Старият ключ му помага да влезе още веднъж. Което го навежда на мисълта, че тук всеки би могъл да проникне. Е, не, той все пак не е

всеки. Може да влезе полицай, само полицай.

Несъмнено по тази причина Патрисия Морвал се е обърнала към него. Значи вдовицата не е толкова смахната.

Лилиан има право. Нищо не се е променило. Досиетата са все така подредени по азбучен ред. Поколенията се сменят, но винаги има по някой маниак, който подрежда кутиите с архиви на отредената за това етажерка — дори в епохата на дисковете и флашките.

„М“... като Морвал.

Голяма червена папка. Не много дебела.

Лорантен отново се колебае. Знае, че няма право да чете тайни от разследването, без да заема необходимата длъжност, без разрешение, без никакво друго основание, освен любопитството му. А и защо да отваря досието? Кожата му настъръхва. Не е изпитвал подобно усещане от години. Но нали е дошъл тук, за да разлисти досието? Грижливо затваря вратата след себе си, оставя ключа в бравата, а после поставя кутията с уликите върху масата. Отваря я и бавно разглежда съдържанието, след което не забравя да остави всеки предмет на мястото му.

Погледът му обгръща снимки от различни ракурси на трупа на Жером Морвал край канала. Експонатите и веществените доказателства минават през пръстите му. После се появяват други снимки от местопрестъплението: гипсов отпечатък от подметка, пръстови отпечатъци, кръв, кал. Ускорява темпото, но се спира по-подробно върху други снимки: пет на брой. Заснети са двойки — поведението им е от платонично до непристойно. Жером Морвал присъства на всички снимки.

Комисарят вдига глава и застава нащрек. Иска да чуе и най-малкия шум от стълбите през червената врата. Разглежда купчините с листове: списък на децата от училището в Живерни, кратка или подробна биография на лицата, свързани със случая — Патрисия Морвал, Жак и Стефани Дюпен, Амаду Канди и други търговци в селото, неколцина съседи, критици, колекционери, бележки на ръка (много на брой, подписани от Силвио Бенавидиш).

Почти всички документи са на масата. Напрежението става още по-осезаемо. Остава му да прегледа само един документ: полицейски доклад от Пари-сюр-Йор за някакво удавено дете през 1937 година. Някой си Албер Розалба. Ръцете на комисар Лорантен треперят. Остава

дълго в тъмното помещение, иска да разбере всичко, да не пропусне нито една подробност, да си състави предварително мнение. Би било по-лесно да отнесе всичко или да направи ксерокопия.

Немислимо е.

Е, не е толкова зле. Не без известна гордост си дава сметка, че паметта му все още е добра.

Качва се в приемната чак след половин час. Лилиан е страхотна! Чака го.

— Намерихте ли каквото търсехте, инспекторе?

— Да, да, благодаря ти, Лилиан.

Комисарят нежно гледа Лилиан. Спомня си деня, в който бе назначена в управлението на Вернон. Преди тридесет години. Бе я приел в кабинет № 33. Още не бе навършила двадесет и пет години, но вече притежаваше елегантност, нещо толкова рядко у полицайките.

— Как е новият шеф, Лилиан?

— Не е зле, но не е като вас...

Да, притежаваше такт и елегантност...

— Лилиан, може ли да те помоля за една услуга? Нищо не разбирам от новите технологии. Несъмнено си наясно с тези неща повече от мен.

— Ами, не знам. За какво се отнася?

— Бих казал за нещо като паралелно разследване. Оправяш се с интернет, нали?

Лилиан се усмихва уверено. Комисарят продължава:

— Не и аз. Пенсионирах се твърде рано. Нямам деца, нито внуци, за да бъда в течение. Налага ми се да погледна един сайт. Почакай, записах го тук някъде.

Комисар Лорантен тършува из джобовете си и изважда смякано жълто листче за бележки, върху което с доста лош почерк е написано нещо.

— Ето. Сайтът се нарича „Приятели от едно време“. Търся снимка от Живерни. На един клас. От хиляда деветстотин трийсет и шеста — трийсет и седма година.

[1] Office Central de lutte contre le trafic des Biens Culturels — Служба за борба с трафика на културни ценности. — Б.пр. ↑

[2] Подразделение на ФБР за борба срещу трафика с произведения на изкуството. — Б.пр. ↑

[3] Служба за опазване на изкуството и античното наследство на Великобритания. — Б.пр. ↑

— Джеймс, Джеймс!

Фанет тича покрай перачницата и пресича житните поля. Както всеки ден. Носи картина, която току-що е скицирала на японския мост над езерото с лилиите. Завита в голям лист кафява хартия.

— Джеймс!

Фанет не вижда никого и нищо в полето, нито дори статив или сламена шапка. Никаква следа от Джеймс, а Фанет би искала да изненада американския художник, да му покаже своите „Водни лилии“, нарисувани като дъга, да изслуша съветите му, да обясни начина, по който е изобразила убежните линии. Оглежда се, колебае се, пак се оглежда и скрива рисунката си зад перачницата, в една ниша под цимента.

Ни чул, ни видял.

Изправя се, а по врата ѝ се стичат капчици пот. Тичала е, за да дойде по-бързо и час по-скоро да се срещне с този лентяй Джеймс. Фанет отново минава по моста.

— Джеймс! Джеймс!

Нептун, който спи под черешовото дърво в двора на мелницата на магьосницата, я чува. Тича през двора, пресича вратата и ситни към Фанет.

— Нептун, виждал ли си Джеймс?

Нептун няма друга работа и отново се кани да захърка между папратите.

Това куче ме дразни.

— Джеймс!

Фанет се опитва да се ориентира по слънцето. Джеймс винаги следва слънцето като голям гущер, не толкова заради пейзажа, колкото заради следобедния си сън.

Сигурно е заспал нейде в полето.

— Джеймс, събуди се! Имам изненада!

Фанет върви ли, върви. Житните класове я удрят чак до кръста.

Житните класове пред нея са червени! Не само червени. Има и зелени, сини, оранжеви. Оцветените класове са полегнали, сякаш тук

са били хора, които са съборили палитрата и са пробили тубите с бои.
Какво ли е станало?

Не разбирам... Жителите на селото не обичат особено скитащите художници, но чак да се сбият с Джеймс... Той е стар и безобиден.

Тялото на Фанет се разтърсва от силни конвулсии. Спира, парализирана от ужас. Пред нея се разстила пътечка от полегнали жита. Като кървава писта. Като че ли някой се е влачил там.

Джеймс.

Мислите на Фанет препускат лудо.

Джеймс е станал жертва на нещастен случай. Ранен е и очаква помощта ми. Тук някъде, в равнината.

Пътеката полегнали жита внезапно изчезва. Фанет продължава напред, отмества класовете, вика, тъпче класовете. Равнината е огромна.

— Нептун, помогни да го намерим!

Немската овчарка като че ли се колебае. Сякаш се пита какво очакват от него. После изведнъж хуква през равнината по права линия. Фанет се опитва да го следва, но не е лесно, защото класовете я шибат по ръцете и бедрата.

— Чакай ме, Нептун!

Кучето послушно спира. Стои на сто метра преди нея, почти насред полето. Фанет продължава да върви.

Изведнъж сърцето ѝ спира. Зад немската овчарка житата отново са полегнали. Върху площ метър на два. И там лежи тяло.

Сlamен ковчег. Този образ изплува в мислите на Фанет.

Джеймс е там. Но не спи.

Мъртъв е! Между гърлото и гърдите му е зейнала кървава дупка... Фанет пада на колене. Горчива течност се качва в устата ѝ и докосва небцето ѝ. Тече от устата ѝ. Несръчно се бърше с крайчеца на блузата.

Джеймс е мъртъв. Някой го е убил!

Около отворената рана бръмчат мушици. Вдигат отвратителен шум. Фанет би искала да вие, но не може. Горчивата течност пари гърлото ѝ. Успяла е да повърне лепкавата течност върху панталоните и обувките си. Няма смелост да ги избръше. Останала е без сили. Ръцете ѝ се гърчат. Мушици кацат по краката ѝ. Трябва ѝ помош. Скача и хуква като луда. Житото жули глезните и коленете ѝ. Стомахът ѝ се

обръща. Кашля, плюе, тъничка струйка слуз се стича по бузата ѝ. Отново тича и бърше лице с опакото на ръката си. Прецапва потока, минава покрай мелницата и по моста, пресича Кралския път, без да забави крачка. Някаква кола набива спирачки пред нея.

Ама че глупачка!

Вече е в селото.

— Мамо!

Изкачва се по улица „Шато д’О“. Сега вече вие:

— Мамооооо!

Фанет с все сила бълска вратата и тя удря стенната закачалка отзад. Втурва се вътре. Майка ѝ стои права в кухнята и работи нещо, както винаги. Със синя престилка. Косите ѝ са вързани отзад. Без да мисли, хвърля ножа, зеленчуците, всичко.

— Мъничката ми, момиченцето ми...

Майка ѝ не разбира какво става. Разтваря ръце и инстинктивно ги протяга напред за прегръдка. Фанет сграбчва едната ѝ ръка. Дърпа я.

— Трябва да дойдеш с мен, мамо.

Майката не помръдва.

— Моля те, мамо.

— Какво става, Фанет? Успокой се и ми обясни.

— Мамо, той е... той е...

Фанет кашля, задушава се, чувства, че пак ще повърне. Не трябва да рухва. Майка ѝ ѝ подава кърпа, а тя се бърше и потъва в сълзи.

— Полека, спокойно, Фанет. Кажи какво става...

Гали ръцете ѝ, притиска рамото си до слепоочието ѝ като бебе, което се опитва да приспи. Задъхана, Фанет едва успява да изрече:

— Джеймс, мамо, Джеймс художникът, мъртъв е. Там, в полето.

— Какво приказваш?

— Ела! Ела!

Фанет внезапно се изправя и я дърпа.

— Ела бързо! Ела!

Един път ме чуй.

Майка ѝ се колебае. Момиченцето скандира заповедта си още по-силно.

— Ела! Ела!

Близо е до истерия. Няколко пердета се вдигат по улица „Шато д’О“. Съседите сигурно мислят, че малката е изпаднала в някаква

криза. Капризничи! Майка ѝ няма избор.

— Идвам, Фанет, идвам!

Двете прекосяват моста над канала. Нептун послушно се е върнал и отново спи под черешовото дърво в двора на мелницата. Фанет тегли майка си за ръката.

— По-бързо, мамо.

Двете се носят през полето.

— Ей там!

Фанет помни пътя и без помощта на Нептун разпознава полегналите жита. Продължава напред, стига точно до мястото, където лежеше Джеймс, сигурна е...

— Тук е, мамо! Точно тук!

Ръката, с която държи ръката на майка си, изведнъж пада безжизнена, омекнала. Фанет има чувството, че земята се върти. Очите ѝ се разширяват от учудване и неверие. Пред тях няма нищо. Никакво тяло.

Сигурно съм се объркала с няколко метра...

— Тук беше, мамо. Или тук някъде, наблизо.

Майката гледа странно дъщеря си. Въпреки това се оставя да я води. Фанет дърпа майка си за ръка и продължава да търси, тича насам-натам из полето, обзема я гняв, тресе се от нерви. Сърди се на себе си, на всичко.

— Тук беше, тук някъде...

Майка ѝ не казва нищо, а спокойно я следва. В мислите на Фанет нахлува тъничък глас, хитър глас като миниатюрен червей в плод.

Майка ми ме смята за побъркана. Да, на път е да ме обяви за луда.

— Тук беше, тук...

Изведнъж майка ѝ се спира.

— Стига, Фанет!

— Тук беше, мамо. Джеймс имаше огромна рана между сърцето и врата...

— Твоят американски художник?

— Да. Джеймс.

— Фанет, никога не съм го виждала. Никой не го е виждал.

Никога никой не го е виждал... Какво иска да каже? Венсан го видя, също и Пол... Всички...

— Трябва да повикаме полицията, мамо. Мъртъв е. Някой го е убил. Някой е взел тялото му и го е пренесъл другаде.

Не ме гледай така, мамо. Не съм луда. Не съм... Трябва да ми повярваш...

— Никой няма да вика полиция, Фанет. Няма престъпление, няма и труп. Имаш прекалено силно въображение, малка ми Фанет. Прекалено силно.

Какво приказва? Какво иска да каже?

Фанет вика силно, направо вие:

— Не, нямаш право...

Майка ѝ нежно се навежда и гледа дъщеря си право в очите:

— Добре, Фанет. Съгласна съм. Вземам си думите назад. Искам да ти повярвам и този път. Но ако твоят художник наистина съществува, ако е мъртъв, ако са го убили, някой ще разбере. Някой ще го потърси. Ще го намери. И този някой ще предупреди полицията...

— Но...

— Това не е работа на едно единайсетгодишно момиченце, Фанет. Полицията, извини ме, има други занимания в момента. Вече има един труп, с който да се занимава. Истински, когото всички са видели. И убиецът още не е открит. А и ние си имаме достатъчно проблеми, за да привличаме още повече вниманието върху нас...

Но аз не съм луда!

— Не съм луда, мамо!

— Разбира се, Фанет. Никой не е казал подобно нещо. Късно е, трябва да се връщаме.

Фанет плаче. Вече няма сили и само следва ръката, която я води.

Беше там. Не може да съм си го измислила! Разбира се, че Джеймс съществува... Джеймс съществува. Ами стативите? — крещи вътрешен глас. — Четирите му статива... Хубавата му кутия с бои... Платната му... Ножчетата му на художник... Къде са отишли?

Човек не изчезва току-така!

Не съм луда!

Супата има гаден вкус.

Естествено, майка ѝ е изчиستила въпросите ѝ от дъската. Вместо тях има списък на покупки. Зеленчуци. Както винаги. Гъба за миене. Мляко. Яйца. Киbrit...

Къщата е мрачна.

Фанет се качва в стаята си.

Тази нощ не заспива. Пита се дали не трябваше да се опълчи на майка си и да отиде сама в полицията, да разкаже всичко. Утре...

Не съм луда, но ако отида в полицията, мама никога няма да ми го прости. Първото нещо, което ченгетата ще направят, е да дойдат и да й кажат всичко. А мама не иска да си има нищо общо с тях. Може би заради работата й по къщите. Ако богаташите разберат, че си има вземане-даване с полицията, повече няма да я наемат. Сигурно е заради това. Само че не мога да стоя така и нищо да не правя! Трудно ми е да мисля. Клетият ми мозък ще се пръсне. Вътре всичко е на каша. Ще трябва да търся.

Да разбера какво е станало. Ще трябва да намеря доказателства и да ги занеса на мама, на полицията, да ги покажа на всички.

Но за да направя това, някой трябва да ми помогне! Ще се заема с това от утре. Ще направя разследване. Не, утре съм на училище през целия ден, ще чакам дълго затворена там. Но щом часовете свършат, утре следобед, започвам търсенето.

С Пол. Ще разкажа всичко на Пол. Пол ще ме разбере. Не съм луда.

Лоренс Серенак вдига телефона с усещане за тревога. Радко го търсят на домашния му телефон, и то в един и половина през нощта. Гласът от другата страна не допринася за спокойствието му. Шепне неразбираеми думи. Лоренс различава само „родилно“ и „Съединените щати“.

— Кой е на телефона, мамка му?

Гласът става малко по-сilen.

— Силвио е, шефе. Помощникът ви.

— Силвио, мамка му, един часът през нощта е... Говори по-силно, за бога, разбирам една дума от три.

Гласът става малко по-ясен.

— В родилното съм, шефе. Беатрис спи в стаята си, така че използвам това, за да ви се обадя. Излязох във фоайето... Има нещо ново!

— А, значи това е големият ден?! Искал си любимият ти шеф да научи пръв. Поздрави Беат...

— Не, не — прекъсва го Силвио. — Не ви се обаждам заради бебето, а заради разследването. В него има нещо ново. За бебето и Беатрис — още чакаме. Преди малко дойдохме по спешност в родилното отделение на болницата във Вернон. Беатрис мислеше, че има контракции. Чакахме цели два часа в спешното отделение. За нищо! Само за да чуем, че моментът на раждането още не бил настъпил и че бебето било добре, на топло, че всичко било наред. Така че да сме били спокойни. Само че Беа толкова настояваше, че накрая ѝ дадоха стая. Впрочем, шефе, Беатрис ви поздравява.

— И аз също. Пожелай й на добър час...

Серенак се прозява.

— Хайде, Силвио, кажи ми каква е сензационната новина...

— Впрочем — отвръща Силвио, сякаш не го е чул — как мина вашият ден в градините на Моне?

— Смущаващо, обезпокоително, странно. Ами при тебе в Музея за изобразително изкуство в Руан?

Бенавидиш се колебае, преди да отговори:

— Образователно, поучително...

— За това ли ми се обаждаш?

— Не. Научих доста неща там, но те още повече усложняват картината. Информацията трябва да се осмисли...

Чува се шум от стъпки, който за няколко секунди заглушава гласа на Силвио.

— Чакайте малко, шефе, карат на носилка някаква хлапачка и ми се струва, че количката е по-голяма от асансьора...

Серенак търпи известно време, но после нервно креци:

— Наред ли е всичко вече? Хайде, какво научи! Изплюй камъчето най-сетне! Сподели новината!

— Смешно е, шефе!

Серенак въздъхва и пита:

— Е, свършиха ли с носилката?

— Да, но мина почти вертикално!

— Виждам, че се забавляващ, Силвио...

— Опитвам се да се впиша в обстановката, шефе...

— Добре, добре. Ще продължиш да ми задаваш гатанки до разсъмване ли?

— Открих Алин Малтера.

Лоренс Серенак преглъща една ругатня.

— Заексбомбата на токчета ли говориш? За любовницата на Морвал, дето работи в някаква галерия в Бостън?

— Аха, за нея. Заради часовата разлика все не успявах да се свържа през деня. Обаче най-накрая я хванах преди петнадесет минути. Сигурно сега на Източния бряг е осем часът.

— Е, научи ли нещо от нея?

— За убийството на Морвал — не. Изглежда, има желязно алиби.

Сутринта на престъплението е излизала от някакво нощно заведение в предградията на Ню Йорк... Чакайте... „Крейзи Болдхед“ — чете Силвио, — с цяла сюрия свидетели. Ще трябва да проверим, но...

— Ще проверим, Силвио, но очевидно дамата не е от типа жени, дето се прибират сами у дома... А по отношение на работата ѝ — живопис, галерии, колекции... виждаш ли някаква връзка с Морвал?

— Вече никаква, поне според онova, което ми каза. Ами че тя вече десет години няма новини от офтальмолога.

— Какво мислиш?

— Нещо бързаше. Така че ме прекъсна. Помнеше, че бил луд на тема картини на Клод Моне, но че навремето това било „всеобща мания“. Точно тези думи употреби...

— Все още ли работи за фондация „Робинсън“?

— Да. По думите ѝ се занимава с обмена между Франция и Съединените щати. Изложби, размяна на художници от двете страни на океана, размяна на картини...

— На какво ниво?

— Ами почти ми намекна, че е на „ти“ с художниците, които са на мода на двата континента, и че едва ли не взема картините от ателиетата им и ги носи под мишница... Само че на практика прави представления, по време на които предлага шампанско, бисквити и деколтето си зад маса с бяла покривка.

— М-да... Ще трябва да научим повечко за тази прословута фондация „Тийдър Робинсън“...

Лоренс се прозява отново.

— Впрочем, Силвио, не искам да те обидя, но хубавицата Алин не ти е казала кой знае какво... Струваше ли си да ми звъниш посред нощ?

Силвио отново шепне:

— Има още нещо, шефе...

— А-а-а...

Серенак наостря уши, но не прекъсва помощника си.

— Според Алин Малтера, тя е излизала петнадесетина пъти с Морвал, а снимката е от една от тези среци... Били са в клуб „Зед“ на „Рю дез Англе“ в Париж, Петнайсети район... Преди десет години. Тогава Алин Малтера е била на двадесет и две... Не била особено нахакана, той имал пари и всичко вървяло добре, докато...

— Говори по-високо, мамка му!

— Докато не забременяла!

— Какво?!

— Каквото чувате.

— Ами тя... задържала ли е детето?

— Не.

— Как така „не“?

— Ами не. Абортриала е.

— Сигурно ли е? Тя ли ти го каза?

— Тя ми го каза. На двадесет и две години едва ли е била от типа жени, дето са готови да станат самотни майки...

— Морвал бил ли е в течение?

— Да, пуснал е в ход връзките си в медицинските среди и платил всичко... Според нея...

— Тогава се връщаме в отправната точка... Не сме напреднали много по отношение на мотива за убийството...

Във фоайето пак се чува шум от стъпки. Нейде далеч вие сирена на линейка. Бенавидиш изчаква малко и продължава:

— Освен че хлапето би могло да е на десет или единадесет години...

— Няма хлапе,abortirala e...

— Е, да, но...

— Няма дете, Силвио...

—莫 же и да лъже...

— Тогава защо ще ти разправя, че е забременяла?

Следва дълго мълчание. Гласът на Бенавидиш става малко по-висок:

— Може да не е била само тя?

— Как така „не е била само тя“?

— Не е била единствената, която е забременяла от Жером Морвал!

Ново дълго мълчание. Бенавидиш продължава. Сега говори още по-високо:

— Мисля си, например, за петата любовница, шефе. Онази, дето го глези в хола на дома му. момичето със синята престишка, което не можахме да идентифицираме. Може би, ако успеем да пробием кода, онези проклети номера на снимките де...

В слушалката Серенак чува стъпки и му се струва, че старшата сестра тича към Бенавидиш, за да му каже, че е прекалил...

— Дявол да го вземе, Силвио, объркваш ме с твоите хипотези, които все се въртят около трите ти тъпи колони...

После въздиша.

— Да се опитаме малко да поспим. Утре ставаме рано, за да се потопим в канала на Живерни. Така че не забравяй рибарската си мрежа.

**ДЕСЕТИ ДЕН
УТАЙКА**
22 МАЙ 2010 Г. МЕЛНИЦАТА „ШЕНЬОВИЕР“

46

Някога човекът, който построил мелницата и най-вече кулата по средата, не може да не е помислил как от прозореца на четвъртия етаж ще може да се наблюдава селото. Наричайте кулата, извисяваща се над короните на дърветата, както си щете — мирадор, кула за наблюдение или просто портиерна, но едно е сигурно: кулата, а може би и камбанарията на църквата, са най-добрите пунктове за наблюдение на Живерни.

Вярвайте ми: гледката е необятна, вижда се цялото село и равнината чак до остров Орти, а каналът — чак до градините на Моне. Не се съмнявайте: тя е най-добрата ложа, от която дискретно може да се наблюдава местопрестъплението.

Дори в този момент! Ченгетата са навили панталоните си и са влезли във водата. Нямат много интелигентен вид — с босите си крака и без ботуши... Сигурно са доста измъчени. Дори помощникът Силвио Бенавидиш е нагазил във водата. Серенак е единственият полицай на брега. Разисква нещо с някакъв смешен човечец с очила, който потапя разни чудновати инструменти във водата, а после слага пясък в нещо като фунии и накрая ги пъха една в друга.

Естествено, и Нептун е там. Да знаете, че нищо не пропуска. Мотае се от папрат на папрат и души. Не е ясно какво. Това куче е доволно, щом някъде има оживление. А освен това е разбрало, че инспектор Серенак оценява качествата му, така че не е жадно за милувки. Забележете, че мъничко се подигравам със ситуацията, но хрумването на ченгетата не е съвсем глупаво. Искам да кажа — идеята им да поразровят в реката. Само че просто трябваше да се сетят по-рано. Да, лесно е да критикуваш, защото така ще си направите заключението, че ченгетата в провинцията не са особено бързи... Само

че не забравяйте едно: хубавият инспектор, който ръководи разследването, си имаше други грижи през последните няколко дни. Мислите му бяха объркани. Ако се осмеля да се изразя така, не го теглеше реката, а любовта. Добре де, ама нали разбирате, че за една стара магьосница, дето отдавна не говори с никого, не е особено интересно да си разправя всички тези работи сама на себе си. Така че се задоволявам с мълчаливо шпиониране зад пердето.

Трима полицаи от Управлението във Вернон ровят из коритото на реката. Сантиметър по сантиметър. Не са особено убедени, че начинанието им има смисъл. Кметът на Живерни ги е уверен, че реката се почиства всеки месец от зелените патрули. „Това е най-малкото, което можем да направим — добавил той. — Защото това смешно каналче претендира за титлата «първата импресионистична река във Франция»! Този факт сам по себе си заслужава известна почит...“

Кметът не е излъгал. Полицайте, по принуда риболовци, не изваждат от тинестото дъно почти нищо друго, освен малко боклуци, мазна хартия, капсули от сода и пилешки кости... А като си помисли човек, че всичката тази гадост ще се гледа под лупа от научната полиция...

Силвио Бенавидиш едва държи клепачите си отворени. Казва си, че ако продължат още малко, ще заспи във водата. Мисли, че подобно нещо би могло да стане доста бързо. Ако нямаете късмет, падате върху някой камък и получавате не особено опасна рана. Стига само ударът да не ви приспи моментално и да не потопи главата ви във водата. В края на краищата ще се удавите.

Тази сутрин мислите на инспектора са от черни по-черни. Не е могъл да спи. Сестрите искаха да го пратят в дома му, но не са познали! Да си ченге, означава все пак да имаш някакви привилегии... Прекарал бе цялата нощ да наблюдава как Беатрис спи или да дреме в чакалнята на два стола, гледайки от време на време плакати, които оповествяват колко вредни са цигарите и алкохолът за бременната жена. И мал е предостатъчно време да мисли за съдържанието на прословутите си три колони: Любовници, „Лилии“, деца. А също и да търси смисъл в мистериите, които се трупат една след друга през последните няколко дни. Не знае и какво да мисли за легендарните „Черни лилии“. Амаду Канди сигурно е бил в течение. Морвал също. И какво общо има последното убийство с инцидента с Албер Розалба през 1937 година на същото място и с картичката до единадесетгодишно дете с илюстрация на картина с водни лилии и цитат от Арагон? И защо точно Арагон? И защо точно този цитат:

Съгласен съм мечтите със закон да станат престъпление...? Какво може да означават тези думи в случая? И какво изразяват цифрите върху гърба на снимките, на които са изобразени любовниците на Морвал?

Силвио отгатва или по-скоро усеща, че всички тези парчета са части от един и същ пъзел и че не трябва да пренебрегва нито една от тях, защото всички имат своето значение.

Наблюдава Серенак. Не е лесно да прецени дали е съсредоточен в методите за датиране на седиментолога, или просто не се вълнува от цялата операция. Проблемът е, че техниката за събиране на парчетата от пъзела не е любимият метод на шефа. Ако трябва да се разплита кълбо с възли, Серенак би дръпнал само един конец от него, силно, много силно. Силвио има усещането, че това не е решението и че така всичко ще се обърка още повече и че Серенак рискува единствено конецът да се скъса между пръстите му...

Силвио забелязва, че Лувел почиства от пясъка вече трета пластмасова бутилка. Като си помиеш човек, кралският^[1] речен път на импресионизма не е толкова чист... Седиментологът анализира всички извадени парчета с професионална систематичност, за да потвърди не само че те „не са познавали“ Клод Моне приживе, но и че не са се сблъсквали с трупа на Жером Морвал.

Силвио отново се сеща за Серенак. Знае, че не е допуснал грешка, като се е опитал да обясни някои неща на шефа си. По принцип Серенак е съгласен с всичко — колоните, мистериите, цялата бъркотия. Само че това не му пречи да се фокусира единствено върху своята интуиция: според него всичко се върти около Стефани Дюпен. Учителката е в опасност. Опасност има едно име: Жак Дюпен. И Серенак не отстъпва и за миг от това си убеждение. Анализирайки фактите, Силвио стига до извода, че учителката би могла да бъде едновременно и заподозряна, и потенциална жертва. Казвал го е на Серенак, но онзи упорит като албигойско магаре^[2] човек предпочита да вярва на инстинкта си, вместо на фактите. А при тези обстоятелства, какво би могъл да направи Силвио?

Мислил е много предишната нощ, но и той като Беатрис в душата си много харесва Серенак. Въпреки че са толкова различни, цени шефа си и му е приятно да работят в екип. Може би, защото се допълват. Само дето го човърка предчувствието, че Серенак няма да

остане дълго в управлението на Вернон. Мирише му на спешно преместване! На север интуицията не е метод. Особено когато се влияе не от процесите в мозъка, а от онова, което става в панталоните...

— Мисля, че намерих нещо!

Това е Лувел. Начаса всички полицаи се приближават до него. Лувел пъха и двете си ръце в пясъка и изважда правоъгълен предмет. Плосък. Седиментологът подава пластмасова каса, за да може пясъкът да се изтече вътре. Постепенно отгатват какво държи полицаят в ръцете си, а скоро вече няма никакво съмнение. Полицай Лувел е намерил дървена кутия за рисуване, каквото носят художниците.

Силвио въздиша. Още една безполезна вещь, мисли си той. Несъмнено кутията принадлежи на някой художник, който е искал да нарисува прекалено отблизо реката. Би могъл да бъде всеки от хората на изкуството. Не е бил Морвал: той е колекционирал картини, не ги е рисувал.

Лувел поставя откритието си на брега, а седиментологът изсипва пясъка, който е покрил кутията, в разни фунии и сита. Пресява го.

— От колко време е там кутията? — питат полицай Мори, който се интересува от подобни неща.

Седиментологът преглежда нещо като циферблат в най-малката фуния.

— По-малко от десет дни. Тази кутия е паднала в реката най-късно вчера, а най-рано — да кажем, в деня на убийството на Морвал... Ориентирам се по падналия на седемнайсети май дъжд. Довлечените тогава наноси са характерни. Дошли са от горното течение на реката, а оттогава не е валяло.

Силвио се приближава до брега. Сега вече находката го интересува. Така... значи тази кутия се е покрила с пясък най-много преди десет дни... Датата би могла да съвпада с датата на убийството. Серенак също се е приближил. И двамата са на по-малко от метър от кутията.

— Моля те, Силвио — казва Серенак, — на теб се пада честта... Наистина ти пръв трябва да отвориш съкровището — добавя той и намига на помощника си. — Само че ще разделим плячката на пет равни части...

— Като пиратите?

— Да, бързо схващаш.

Людовик Мори стои зад тях и се превива от смях. Инспектор Бенавидиш не кара да го молят, а приближава кутията на няколко сантиметра от очите си. Кутията е стара, лакирана и удивително малко повредена от престоя си във водата. Единствено железните пантички са ръждясали. С лека досада Силвио дешифрира някакъв текст, който му прилича на марка. УИНДЗОР & НЮТОН. Написано е с главни букви под някакво лого, нещо като крилат дракон. С по-малки букви, като подзаглавие, има още един текст: Най-фините материали за художници в света. Полицаят не разбира нищо от тези неща, но предполага, че е изящен и скъп предмет, американски. Ще трябва да се провери.

— Е, хайде — нервничи Серенак, — ще отвориш ли най-сетне ковчежето? Да видим какво сме намерили... злато, бижута, карта на Елдорадо...

Людовик Мори отново избухва в смях. Не е лесно да се разбере дали оценява хумора на шефа си, или внася своя дял в него. Без да бърза, Силвио посяга към ръждясалата закопчалка. Кутията се отваря веднага, сякаш е съвсем нова. Сякаш са я използвали вчера. Силвио очаква да намери вътре мокри туви с бои и четки, палитра, гъбичка. Нищо особено...

Боже мой!

Инспектор Бенавидиш без малко не изтървава кутията във водата. Боже мой... Всичко в главата му се разбърква. Ами ако още от самото начало той е грешал, а Серенак е бил прав?!

— Мили боже, шефе, елате да видите това! Бързо, елате да видите това!

Серенак прави крачка напред. Мори и Лувел също. Вцепенението на инспектор Бенавидиш изненадва и тримата. Силвио Бенавидиш държи кутията отворена пред очите им. Полицайт гледат дървения капак и леко отстъпват назад със страхопочитанието на православни християни пред византийска икона. Всички гледат издълбания с нож надпис върху светлото дърво:

Тя е моя, тук, сега и завинаги.

След текста има две кръстосани вдълбнати чертички. Кръст. Заплаха за смърт...

— Мамка му! — чува се гласът на Серенак. — Някой е размахвал тази кутия над канала преди по-малко от десет дни! Може би дори

същия ден, в който е убит Морвал!

После изтрива с ръка потта, която се стича по челото му, и продължава:

— Силвио, намери ми веднага графолог, за да сравни написаното тук с почерка на всички рогоносци в селото. И сложи Жак Дюпен начало на списъка!

Серенак поглежда часовника си. Часът е единадесет и половина.

— Да е свършено, преди да мръкне!

Гледа дълго перачницата насреща. После се отпуска, напрегнатото му изражение изчезва и той се усмихва от сърце на четиридесет и път до себе си.

— Добра работа, момчета! Приключваме набързо с ровенето в реката и освобождаваме терена. Мисля, че хванахме най-голямата риба.

После вдига приветствено палец към полицай Мори.

— Ама каква идея ти хрумна, а, Людо? Да претърсим реката. Момчета, имаме доказателство. Най-сетне!

Мори не издържа. Усмихва се като дете, на което са поставили червена точка. А Силвио Бенавидиш, по навик, е скептичен към прибързания ентузиазъм. За шефа му думата „тя“ в посланието „Тя е моя, тук, сега и завинаги“ не може да означава друга жена, освен една, а заплахата непременно е написана от някой ревнив съпруг... за предпочитане — Жак Дюпен. Само че, мисли си Силвио, думата „тя“ от посланието би могла да означава какво ли не. Не непременно жена. Тя е моя би могло също така да означава дете, единадесетгодишно дете или пък някакъв предмет от женски род. Някаква картина, например.

Полицайите продължават механично претърсането на реката с все по-малък интерес. Вече вадят само боклуци. Доста оскъдни. Сънцето неусетно се обръща и сянката от кулата на мелницата обгръща местопрестъплението, а полицайите бавно го напускат. Преди да си тръгне, Силвио Бенавидиш вдига много пъти поглед към кулата. Би се заклел, че е видял най-горе, на четвъртия етаж, как едното перде се движи. В следващия момент обаче забравя за това. Има толкова други неща, за които да мисли...

[1] Иронично определение заради Кралския път — шосето на департамента, което минава край канала на река Епт. — Б.пр. ↑

[2] Както вече стана дума, Серенак е родом от град Алби. —
Б.пр. [↑]

— Клод Моне има ли наследници? Искам да кажа — живи?
Въпросът на комисар Лорантен изненадва Ашил Гийотен.

Лорантен от самото начало го кара без заобикалки. Обадил се по телефона в Музея на изобразителното изкуство в Руан и поискал да разговаря с най-добрия специалист по Клод Моне. Накратко — с Ашил Гийотен! Секретарката го намерила по спешност на мобилния му телефон. Докато бил в разгара на разгорещено събрание с организационния комитет на предстоящото събитие „Импресионистична Нормандия“. Събранието вече се точело безкрайно, така че той излязъл с известно удоволствие в коридора.

— Дали Клод Моне е имал наследници... Е, добре, господин комисар, малко е трудно да се каже...

— Как така „трудно“? В какъв смисъл?

— Ами, добре, ще се постараю да бъда максимално ясен... Клод Моне е имал двама сина от Камий Донсийо, първата си съпруга: Жан и Мишел. Жан се жени за Бланш, дъщерята на втората му съпруга от първия брак. Жан умира през хиляда деветстотин и четиринайсета година, а Бланш — през хиляда деветстотин четирийсет и седма. Двойката не е имала деца. Мишел Моне умира през хиляда деветстотин шейсет и шеста година. Той е последният наследник на Клод Моне. Няколко години преди смъртта си Мишел Моне прави свой единствен наследник музея „Мармотан“, с други думи — Академията по изобразително изкуство.

И до днес музеят приютява колекцията „Моне и приятели“ или повече от сто и двадесет картини. Най-значимата колекция на...

— Значи няма повече наследници — прекъсва го Лорантен. — Потомството на Клод Моне угасва в рамките на едно-единствено поколение.

— Е, не съвсем — уточнява Гийотен, като почти ликува.

Лорантен кашля в слушалката.

Гийотен прави кратка пауза и предизвиква напрегнато мълчание между двамата.

— Мишел Моне е имал извънбрачна дъщеря от любовницата си Габриел Бонавантюор, очарователна жена, работеща като манекен. Мишел Моне узаконява връзката им, като се жени за нея в Париж през хиляда деветстотин трийсет и първа година, след смъртта на баща си.

Комисар Лорантен избухва в слушалката:

— Но в такъв случай тази извънбрачна дъщеря е последната наследница на Клод Моне. Та тя е негова внучка!

— Не — отговаря спокойно Гийотен. — Не. Странно, но Мишел никога не е признал извънбрачната си дъщеря, дори след като се оженил за майката. Така че тя никога не е видяла и един сантим от прословутото наследство на дядо си.

Гласът на комисар Лорантен едва се чува:

— А как се казва тази извънбрачна дъщеря?

Гийотен въздиша.

— Името ѝ е във всяка книга, посветена на Моне. Казвала се е Анриет. Анриет Бонавантюор. Всъщност не знам защо употребявам минало време. Сигурно е жива и до днес или поне така си мисля.

Точно 16 часът и 31 минути.

След като излиза от училище, Фанет не губи нито минута. Спуска се светкавично по улица „Бланш-Ошде-Моне“ и тича право в хотел „Боди“! Знае, че там са отсядали американските художници от епохата на Моне: Робинсън, Бътлър, Станън Янг^[1]... Знае историята им, учителката я е разказвала на учениците. И днес всеки американски художник би отседнал точно в този хотел. Хвърля бърз поглед на зелените маси и столове на терасата отсреща, а после връхлита като ураган в хотел-ресторанта.

Стените са покрити с картини — живопис и рисунки. Човек би помислил, че се намира в музей. Фанет си дава сметка, че за първи път влиза в хотел „Боди“. Би искала да прекара малко повече време в разглеждане на подписите на видни личности в дъното на фоайето, където се намират плакатите, но един служител я наблюдава зад плота на рецепцията. Фанет се приближава. Плотът е от светъл дъб и е доста висок. Фанет се изправя на пръсти. Повдига се още нагоре с усилие, като си помага с ръце. Човекът има дълга черна брада и малко прилича на портретите на Реноар, които е рисувал Моне.

Не му е много весело!

Фанет говори бързо, обърква се, заеква, но накрая Реноар все пак разбира, че малкото момиче търси някакъв американски художник на име Джеймс, чието фамилно име не знае. Стар, с бяла брада и четири статива...

Реноар я гледа със снизходжение.

— Не, госпожице, в нашия хотел няма човек, който да прилича на вашия Джеймс.

Брадата скрива половината му уста, така че Фанет не може да разбере дали се забавлява, или му е досадно.

— Нали знаете, госпожице, вече няма толкова американски художници, както по времето на Моне...

Глупак! Ама наистина си глупак, Реноар!

Фанет излиза отново на улица „Клод Моне“. Отвън я чака Пол. Тя му е разказала всичко през междучасието.

— Е?

— Нищо, никой!

— Какво ще правиш? Да опитаме ли в другите хотели?

— Ами аз не знам нищо, не знам дори фамилното му име.

А освен това, сякаш Джеймс обикновено спеше под открыто небе.

— Бихме могли да поговорим с другите. С Венсан, Камий, Мери. Ако се захванем всички...

— Не!

Фанет почти вика. Няколко насядали около масите клиенти на хотела обръщат глава.

— Не, Пол. Не мога да понасям повече Венсан и лицемерието му... Особено от няколко дни насам... А ако кажем на Камий, той ще ни изреди имената на всички американски художници, посетили Живерни още от праисторическо време до сега... Много ще ни помогне...

Пол се смее.

— А Мери е още по-лоша. Най-напред ще се разреве, а после всичко ще изтропа на ченгетата. Искаш майка ми да ми оскубе косата ли?

— Ами тогава какво ще правим?

Фанет съзерцава парка пред хотел „Боди“ и погледът ѝ стига чак до Кралския път, купите сено, които хвърлят малко сянка върху окосената трева, равнината, която се разстила зад тях чак до устието на Епт, и мястото, където тя се съединява със Сена — остров Орти.

Ето за тези пейзажи мечтаеше Джеймс. Заради тях бе изоставил всичко: Кънектикът, жена си, децата. Той ми го каза.

— Не знам, Пол... Мислиш ме за луда, нали?

— Не...

— Мъртъв е, кълна ти се...

— Къде точно го видя?

— В житните поля, оттатък перачницата, оттатък мелницата на магьосницата...

— Да вървим там...

Слизат по улица „Гран Жарден“. Височината на каменните фасади сякаш е така изчислена, че да хвърля максимално голяма сянка на уличката. Хладният въздух кара Фанет да потрепери.

Пол се опитва да успокои приятелката си.

— Бе ми казала, че Джеймс слагал четири статива, за да рисува по-лесно. А освен тях и всички необходими инструменти: палитра, ножове, кутия с бои. Все трябва да има някаква следа там някъде...

Фанет и Пол прекарват повече от час в житните поля. Намират само полегнали класове — сякаш някой е умрял там.

Е, поне за този сламен ковчег не може да се каже, че съм го сънуvala...

— Или — уточнява Пол, — като че ли някой е лежал тук за няколко минути. Как да направиш разлика?

Накрая Фанет и Пол откриват житни класове, по които има цветни петна — някои са червени. Може би кръв, не са сигурни. Как да различат капка кръв от капка червена боя? Има и парчета от смачкани туби с бои. Само че това не доказва нищо, абсолютно нищо. Освен че някой често е рисувал тук... Само че това Фанет вече го знае.

Не съм луда.

— Кой друг е виждал твоя художник? — пита Пол.

— Не знам. Венсан?

— Освен Венсан. Някой възрастен?

Фанет гледа към мелницата.

— Не знам дали го е виждал някой възрастен. Може би магьосницата от мелницата... От горе, от високо, сигурно вижда всичко!

— Да вървим там!

Дай ми ръка, Пол. Дай ми ръка!

[1] Вече стана дума за него в глава 5: Джон Стантън Янг е американски художник, който през 1850 г. превръща мелницата „Шенъвиер“ в свой дом. — Б.пр. ↑

Няма как да ги изпусна. Виждам ги тези хлапета. Приближават се. Минават по моста над потока и хвърлят само бегъл поглед към бреговете. Точно към мястото, където ченгетата намериха покритата с пясък кутия за бои.

Вече няма кърово ченге, нито жълти ленти, няма го и онзи тип с очилата и фуниите. Там са само каналът на река Епт, тополите, житата. Сякаш нищо не се е случило, сякаш на природата ѝ е все едно.

А тези две хлапета не се съмняват в нищо, не се страхуват, просто приближават. Невинни душици. Само ако знаеха на каква опасност се излагат, милите смелчаци. Приближете се, приближете се, деца, не се бойте, влезте при магьосницата... Като в детска приказка, като в „Снежанка и седемте джуджета“. Не се страхувайте от магьосницата. Приближете се, деца... Внимавайте все пак, въпреки че моята ябълка не е отровна. Отровни са черешите.

Въпрос на вкус...

Отдалечавам се от прозореца. Видях достатъчно. Отвън не може да ме забележи никой. Никой не знае тук ли съм, или не. Нито пък дали мелницата ми е пуста, или в нея живее някой. Няма никаква светлина, която да ме издаде. Тъмнината не ме притеснява, точно обратното.

Обръщам се към моите „Лилии в черно“. По това време на деня, в мрака, обичам да ги гледам. Когато в стаята се стъмни, водата от картината сякаш почти изчезва, а редките отблъсъци на повърхността на езерото се различават. Виждат се единствено жълтите тичинки на лилиите, които приличат на изгубени звезди в далечна галактика.

— Казвам ти, че няма никой — казва Фанет. Момиченцето наблюдава внимателно двора на мелницата. Проядените ѝ от червеи перки се мокрят в потока. Върху каменната ограда на кладенеца има ръждясала кофа, обрасла с мъх. Грамадната сянка на черешовото дърво витае над почти целия двор.

Пол настоява:

— Ами, да видим...

Чука на тежката дървена врата. И той на свой ред спира поглед върху сенките, които танцуваат по голата земя на двора. Като че ли предметите, стените, камъните са били оставени там, на слънце, да съхнат за вечността.

— Права си, направо тръпки ме побиват от тази мелница — казва Пол.

— Всъщност не е така — отговаря Фанет. — Струва ми се, че след години щеше да ми хареса да живея на такова място. Сигурно е хубаво да живееш в къща, която изобщо не прилича на другите.

Сигурно понякога Пол ме намира за странна.

Пол обикаля мелницата и се опитва да погледне вътре през един прозорец на първия етаж. Вдига очи към кулата, а после се обръща към Фанет и несръчно криви уста, сгърчва пръсти и ги извива надолу, все едно че има дълги нокти.

— Сигурен съм, че тук живее вещи-и-и-ца, Фааанет... Тя мра-а-а-зи живописта и ще ни...

— Не казвай това!

Пол се страхува. Виждам това. Прави се на храбър, но го е шубе!

Изведнъж от другата страна на мелницата се чува вой на куче.

— По дяволите! Да се махаме оттук!

Пол сграбчува ръката на Фанет, но тя избухва в смях.

— Глупак! Ами че това е Нептун! Той винаги спи под сянката на дървото.

Фанет има право. След няколко секунди Нептун се приближава към децата, джафка още веднъж, а после се отърква в краката на момиченцето. То се навежда към немската овчарка.

— Нептун, ти познаваше добре Джеймс. Вчера го видя на полето. Ти го намери. Ти го подуши. Къде е сега?

Поне ти, Нептун, знаеш, че не съм луда!

Нептун сяда на задните си лапи. Дълго гледа Фанет. Погледът му за миг проследява една пеперуда, а после се завлича под сянката на черешовото дърво като уморен гущер. Фанет го следи с очи. Изумена вижда, че Пол се е покатерил на дървото.

— Ама ти си откачил, Пол! Какво правиш?!

Отговор няма. Фанет настоява:

— Черешите не са узрели! Ама че си глупав!

— Не, не съм се качил за това! — прошепва Пол.

В следващия миг момчето вече е слязло от дървото. В ръката му блестят две сребърни панделки.

Понякога Пол наистина е глупав. Ако си мисли, че трябва да се прави на Тарзан, за да го обичам...

— Това — обяснява Пол като си поема дъх — се слага заради птиците. За да ги плаши, когато се навъртат около хубавите плодове.

Скача, вдига малко прах, а после пада на едно коляно и протяга ръце като средновековен рицар.

— За теб, принцесо, сребро, за да заблестят косите ти, за да те пазят винаги от лешояди, когато заминеш на другия край на света и станеш известна.

Фанет се опитва да сдържи сълзите си! Това е много, твърде много за малко момиче като нея! Изчезването на Джеймс, караниците с майка ѝ заради рисуването, заради баща ѝ, заради всичко, конкурсът на фондация „Робинсън“, „Лилиите“, които рисува, и най-вече Пол с неговите романтични хрумки!

Много си глупав, Пол. Много!

Фанет развива сребърните панделки с едната си ръка, а с другата гали бузата на Пол.

— Стани, глупак такъв!

После се навежда чак до устата му и поставя там една целувка.

Пол става полека и взема Фанет в ръцете си.

— Хайде, отиваме си. Наистина сме побъркани. Вчера е имало мъртвец, а преди няколко дни още един човек бе убит. Би трявало да оставим ченгетата да си вършат работата. Опасно е, не можем да стоим така...

— Ами Джеймс? Аз трябва да...

— Не е тук, той не е тук... няма никого. Фанет, ако си сигурна в себе си, трябва да говориш с полицията! Никога не се знае. Може би смъртта на Джеймс има връзка с оня тип, дето са го убили. Знаеш какво искам да кажа, убийството, за което всички в селото говорят.

Отговорът на Фанет е безапелационен.

— Не!

Не! Не! Не ме карай да се съмнявам в себе си, Пол. Не!

— Но кой ще ти повярва, Фанет? Никой. Джеймс си живееше като клошар. И никой не му обръщаше внимание.

Двамата спират за миг на Кралския път, изчакват да минат колите и пресичат. Няколко рехави облаци се закачат на хълмовете покрай Сена. Двете деца тръгват към Живерни, без да бързат. Изведнъж Пол се спира.

— Ами учителката? Защо не поговориш с нея? Тя обича живописта. Тя ни каза за този конкурс за млади художници на фондация „Робинсън“. Може пък случайно да е засякла някъде Джеймс, да го е срещнала... Във всички случаи тя ще те разбере... А и ще знае какво да правим...

— Мислиш ли?

Много минувачи вървят заедно с децата по улицата. Пол се върти в кръг.

— Сигурен съм. ТОВА е най-доброто решение.

Навежда се към Фанет, сякаш за да й довери нещо.

— Ще ти доверя нещо, Фанет. Забелязах, че и учителката носи в косите си сребърни панделки. Мисля, че по тях можеш да познаеш принцесите по улиците на Живерни.

Фанет хваща ръката му.

Бих искала времето да спре. Пол и аз да не мърдаме оттук, а хората, които вървят до нас, да се превърнат в декор, като в киното.

— Трябва да ми обещаеш нещо, Фанет!

Ръцете им се сплитат една в друга като лиани.

— Трябва да довършиш рисунката си, Фанет. Трябва да спечелиш конкурса „Робинсън“ каквото и да се случи. Това сега е най-важното.

— Всъщност не знам...

— Така би ти казал и Джеймс, Фанет, знаеш това. Джеймс би искал точно това...

Хлапетата ще завият по улици „Шато д'О“ и ще ги изгубя от очи. Ето, въпреки че съм дръпнала пердето, силуетите им вече се размиват... А на Нептун му е все едно. Спи си под черешовото дърво.

Тази нещастна хлапачка си мисли, че ще се измъкне. Не ме разсмивайте! Смята, че рисува шедъвър, който е скрила под перачницата, и вярва, че може да полети над езерото на Моне. Над Живерни. Ще надвие безтегловността благодарение на едничкото си умение — късчето гениалност, за което ѝ проглушават ушите!

Лилии, подредени в дъга! Клета ми Фанет!

Каква подигравка!

Обръщам очи към моите „Черни лилии“. Жълтите им тичинки блестят на сред черните цветове, нахвърляни от ръката на отчаяния художник.

Каква суeta!

Скок в езерото, ето какво очаква Фанет. Удавена, свита под лилиите като под слой лед във водите на езерото зимно време.

Скоро, ще се случи скоро.

Всеки по реда си.

**ЕДИНАДЕСЕТИ ДЕН
ОЖЕСТОЧЕНИЕ
23 МАЙ 2010 Г. МЕЛНИЦАТА „ШЕНЬОВИЕР“**

53

Ех, веднъж и аз да не съм на прозореца и да не шпионирам хората... Както виждате, не прекарвам времето си единствено като следя какво става наоколо. Е, искам да кажа, че това не ми е основното занимание...

Впрочем тази сутрин шумът на машините за рязане на дърва бе ужасен. Наскоро научих, че се канят да отсекат четиринаесет декара тополи! Можете ли да си представите?! Да отсекат тополите! Тук, в Живерни! Доколкото разбрах, те били засадени в началото на 80-те години. Навремето били малки дръвчета, нищо и никакви, очевидно целта е била да направят пейзажа още по-импресионистичен... Само че оттогава се оказали още специалисти, несъмнено други, а не онези, дето искали да ги засадят. Новите светила обяснили, че тополите ги нямало по времето на Моне и че пейзажът в равнината, дето той го съзерцавал от прозореца на къщата си, бил открит, отворен. И колкото повече тополите растели, толкова повече сянката им закривала градините на Моне, езерото, че и лилиите... И така туристите вече трудно разпознавали задния план на картините му. Било решено, след като веднъж били залесили околността с тополи, сега пък да ги отрежат! Ами защо не, щом им доставя удоволствие. Някои жители на Живерни се зъбят, но други пък приветстват случващото се. Да ви кажа честно — изобщо не ми пушка.

Имам си други занимания. Тази сутрин подреждам спомените си. Все неща от преди войната, например черно-бели снимки и какво ли не, с една дума, реликви, които не интересуват никого, освен такива като мен. Вече разбрахте, че реших да обърна наопаки гаража си, за да намеря онази стара дебела картонена кутия, завързана с ленена връв. Бе скрита под три реда видеокасети, грамофонни площи и купчина

извлечения от банка „Креди Агрикол“. Сгънах на четири покривката на масата, за да мога да подредя снимките.

След моторите на дървесекачите преди час, сирената ме върна към действителността също като алармата на будилник, който сутрин разпръсва сънищата ви. Разбирайте какво искам да кажа, нали? Сирената на ченгетата виеше по Кралския път. А миг преди това се канех да напоя със сълзи единствената важна снимка. Беше чак на дъното. Снимка на един клас в Живерни от учебната 1936–1937 година. Да, не е от вчера. Разглеждах двадесетината ученици, които послушно седяха на задниците си върху три дървени скамейки. Имената на децата са написани на гърба, само че не ми се налага да обръщам снимката.

На пейката Албер Розалба е седнал до мен. Естествено. Дълго гледах лицето на Албер. Снимката сигурно е правена след началото на учебната година, около Голяма задушница, там някъде.

Преди драмата.

И точно тогава сирената на ченгетата ми проглуши ушите...

Станах, нали не се съмнявате в това... Сякаш пазачът в затвора не бърза към върха на кулата си при сигнал тревога! Така че направо изтичах до прозореца... Е, малко пресилено е да казвам „изтичах“... Взех си бастуна, с мъка се отправих натам и дискретно вдигнах пердето с него. Нищичко не изпуснах. Нямаше как да не ги видя. Излязло бе цялото кралско войнство. Три коли със сирени. Че и със светещите буркани.

Какво да кажа — на инспектор Серенак може да се разчита!

Силвио Бенавидиш вдига очи към кулата на мелницата, която се стрелва от дясната му страна заради бясната скорост на колата.

— Я виж ти! — подхвърля Силвио между две прозевки. — Минахме край мелницата. Нали се сещате, шефе, че ми казахте да не пренебрегвам нито един свидетел и особено съседите...

— Е, и?

— Ами беше странно. Мелницата изглеждаше пуста. Или по-скоро — изоставена, ако трябва да бъда съвсем точен.

— Сигурен ли си? Градината изглежда поддържана, също и фасадата. Много пъти, докато бяхме на местопрестъплението, до потока, ми се стори, че долавям някакво движение в мелницата, особено на последния етаж на кулата... Пердетата се мърдаха...

— И аз имах същото усещане, шефе. Но никой не ми отговори, когато ходих, а и съседите ме уверяват, че от месеци там не живеел никой.

— Странно... Нали няма пак да ми разправяш за колективната клетва в селото и за всеобщата лъжа на жителите като при онази история с единадесетгодишното момче преди толкова много години?

— Не.

Силвио се колебае за миг.

— За да сте напълно осведомен, ще ви кажа, че жителите на Живерни наричат сградата „Мелницата на магьосницата“.

Серенак се усмихва, докато отражението на мелницата изчезва в огледалото за обратно виждане.

— В случая става дума по-скоро за призрак, нали? Хайде, Силвио, зарежи това. Имаме по-спешни задачи...

Серенак натиска газта. Градините на Моне профучават откъм лявата страна за по-малко от половин секунда. Никога никой минувач не е имал толкова впечатляващ изглед към градините.

— И като говорим за колективната клетва за мълчание — продължава Серенак, — знаеш ли какво ми разказа вчера Стефани Дюпен за къщата на Моне и за ателиетата?

— Не...

— Че ако човек се поразтърси, може да намери десетки не особено добре скрити платна на майстори като Реноар, Сисле, Писаро и... разбира се, неизвестни за публиката картини с лилии на Моне.

— Ама видяхте ли ги?

— Картина с пастелни бои на Реноар... може би...

— Ама тя ви е занасяла, шефе!

— Разбира се... само че защо ще mi разправя такава история?

Дори mi каза, че това било нещо като тайната на Полишинел^[1] в Живерни...

Силвио си спомня бегло за разговора си с Ашил Гийотен по повод изгубените платна на Моне. Картина, която е намерил някой непознат... защо пък не? Като прословутите „Черни лилии“. Само че чак пък десетки картини...

— Играе си с вас, шефе. Кара ви да вярвате в приказки. Казах ви го още в началото... И mi се струва, че съвсем не е единствената в селото.

Серенак не отговаря и се концентрира отново върху пътя, без да намали скоростта. Силвио навежда смъртнобледото си лице към отворения прозорец. Опитва се да вдиша през ноздрите си малко свеж въздух.

— Добре ли си, Силвио? — пита го обезпокоен Серенак.

— На предела съм... Наложи се да погълна десетки кафета тази нощ, за да издържа... Лекарите решиха да задържат Беатрис в болницата до раждането...

— А аз мислех, че пиеш само чай, и то без захар!

— И аз така мислех...

— Ами какво правиш тук, при положение че жена ти е в родилното?

— Ще ме повикат, ако има нещо ново... Гинекологът ще намине тази сутрин... Бебето е все още на топло, в корема на майка си. Късметлия. И това може да продължи още няколко дни, според лекарите...

— И ти, разбира се, си прекарал нощта в работа?

— Познахте! Трябва да се занимавам с нещо, нали? А Беатрис хъркаше като заклана в стаята цяла нощ.

Серенак завива по улица „Бланш-Ошде-Моне“. Силвио хвърля едно око в огледалото за обратно виждане. Двете полицейски коли ги

следват. Мори и Лувел са неотлъчно след тях. Силвио с мъка задържа в последния момент един позив за повръщане.

— Не се тревожи — продължава Серенак. — В аферата Морвал ще има обрат след тридесет минути. А ти можеш да сложиш походно легло в болницата! И да стоиш там ден и нощ! Специалистите по графология са категорични: бележката върху кутията за рисуване: Тя е моя, тук, сега и завинаги, съответства на почерка на Жак Дюпен... Признай, че бях прав, Силвио... Убиецът се е подписал...

Силвио вдишва дълбоко въздух подал глава през прозореца. Улица „Бланш-Ошде-Моне“ криволичи и се изкачва по хълма, а Серенак продължава да кара като луд. Бенавидиш се пита дали ще успее да издържи изкачването. Насилва се да задържи дишането си и прибира глава в колата.

— Двама специалисти срещу трима, шефе... И изводите им не са категорични... Според тях има сходство между гравираните върху кутията думи и почерка на Жак Дюпен, но има и не малко разлики... Започвам да мисля, че тези специалисти не разбират нищо...

Серенак излиза от колата, а когато Силвио на свой ред подава крака си навън, усеща, че всичко около него се върти. Казва си, че кафето, което е изпил, като всичко, с което се прекалява, не му е понесло, и решава да изпразни стомаха си зад елитите, в края на паркинга.

Е, няма да е много дискретно... Три бронирани коли на жандармерията са паркирани в края на така наречения паркинг и поне дузина ченгета излизат от тях, протягайки се. В следващия миг Лувел и Мори набиват спирачки и също слизат от колата си на чакълената пътека.

Ама че история! Шефът действа с размах: петнадесетина души — голяма част от управлението във Вернон, плюс полицайте от Паси-сюр-Йор и Еко. Серенак полага усилия да се хареса, мисли си Силвио, дъвчейки дъвката, която му е дал Лувел. Има вкус към помпозните сценарии...

И всичко това заради един-единствен човек.

Е, несъмнено е въоръжен!

Само че не е сигурно, че е виновен.

Рижият заек отчаяно оफейква на зигзаг, като че ли някой му е казал, че дългите стоманени тръби, които носят трите сенки пред него,

са способни да му отнемат живота в къс като светкавица миг.

— Този е за теб, Жак.

Жак дори не се прицелва. Титу го наблюдава с изненада, а после насочва пушката си. Твърде късно. Заекът вече е изчезнал в хвойновите храсти. Всеки със съдбата си.

Пред тях е само тревата, където наскоро са пасли стада овце. Продължават да слизат към Живерни по пътеката „Астрагал“.

— Мамка му, Жак, нещо не си на кеф! — подхвърля Патрик. — Не би улучил дори овен.

Третият ловец — Титу — кима с глава, за да потвърди думите му. Ако не бе оставил заека на Жак, животното нямаше да измине и два метра... Както казват приятелите му, Титу се прицелва точно, безпогрешно... А що се отнася до останалото, наистина е въпрос на финес...

— Заради разследването на убийството на Морвал ли? — пита той и се обръща към Жак Дюпен. — Страх те е ченгето да не те тикне в пандела, само и само да грабне Стефани?

Титу се смее. Жак Дюпен го измерва от глава до пети и едва сдържа нервите си. Патрик въздиша, но Титу продължава:

— Ама май нямаш късмет със Стефани! След Морвал сега пък след нея тича ченге...

Чакълът по пътеката се свлича надолу под краката им, а от моравата на хълма стърчат две черно-бели уши.

— Трябва да ти кажа, че ако не ми беше приятел, Сте... — почне ли веднъж да дрънка, Титу не се спира лесно.

— Затваряй си устата, Титу! — отеква в тишината гласът на Патрик.

Титу удавя края на изречението в мустаците си. Продължават да слизат по пътеката, като повече се хълзгат надолу, отколкото върват. Титу преживя нещо наум, защото избухва в смях още преди да заговори.

— Впрочем, Жак, май моите ботуши не са ти много удобни...

Титу не може да се сдържи. Смее се така, че от очите му се стичат сълзи. Патрик го наблюдава недоверчиво, но у Жак няма дори и намек за реакция. Титу си бърше очите с ръкав.

— Шегувам се, момчета. Не се впрягай, Жак, шегувам се. Знам, че не си го утрепал!

— Мамка ти, Титу, престани...

Думите на Патрик замират в гърлото му.

Пред тях паркингът, където са оставили джипа си, се е превърнал във Форт Аламо. Преброяват шест коли с буркани и около двадесет ченгета... Срещу тях, наредени в полуокръг, са застанали полицаи и жандармеристи. Едната им ръка е на кръста с пръсти върху белия калъф на револверите им.

Инспектор Серенак стои на метър пред полицайте. Инстинктивно Патрик прави крачка встрани и обгръща с ръка дулото на пушката на Жак Дюпен.

— Спокойно, Жак, спокойно.

Инспектор Серенак се приближава още.

— Жак Дюпен, арестуван сте за убийството на Жером Морвал. Последвайте ни, без да се съпротивлявате...

Титу си хапе устните, хвърля пушката си и вдига треперещите си ръце, както е виждал да го правят по филмите.

— Кротко, Жак — продължава Патрик. — Нали няма да се правиш на глупак...

Патрик познава добре приятеля си. От години ловуват заедно. Никак не му харесва мраморното и безизразно лице на Жак, който сякаш не диша.

Серенак се приближава още. Сам и невъоръжен.

— Не! — изкрещява Силвио Бенавидиш.

Пробива полицейския полуокръг и застава почти до Серенак. Може би действието му е символично, но на Бенавидиш му се струва, че така изравнява силите. Като че ли се надява да обръка неумолимия ритуал на дуела в някой уестърн, пресичайки улицата в най-критичния момент. Дюпен слага ръка върху юмрука на Патрик. Без да каже и дума, Патрик разбира, че не му остава друго, освен да пусне стоманеното дуло. Надява се да не съжалява за това цял живот. Вижда с ужас как пръстите на Жак се свиват върху спусъка и как дулото на пушката леко се вдига. Обичайно Жак се прицелва по-добре и от Титу.

— Спрете, Лоренс — шепне смъртнобледият Силвио.

— Не се прави на глупак, Жак — настоява Патрик.

Серенак прави още крачка напред. Делят го по-малко от десет метра от Жак Дюпен. Инспекторът бавно вдига ръка и гледа заподозрения право в очите. Силвио ужасен забелязва как върху

устните на Серенак се появява предизвикателна усмивка. Дулото на пушката на Жак Дюпен е насочено към шефа му. Надвисва впечатляващо мълчание.

Титу, Патрик, полицайте Лувел и Мори, инспектор Силвио Бенавидиш и останалите петнадесет полицаи, дори онези, които не блестят с много ум, дори и онези, които най-малко са способни да отгатнат какво се крие в човешкия мозък... всички до един виждат едно и също в погледа на Жак Дюпен.

Омраза.

[1] Комичен персонаж във френския народен театър от края на XVI в. Тайната на Полишинел — тайна, известна на всички. — Б.р. ↑

Момичето зад гишето в служба „Архиви“ на град Евръо започва всяко изречение с „Проверихте ли внимателно дали...“. Прилежно демонстрира поведение на претоварен с работа служител пред екрана на компютъра си, зад очилата си със златни рамки, но накрая все пак вдига поглед към възрастния мъж, който иска екземпляри от вече несъществуващи седмичник „Републикен дъо Вернон“, превърнал се след Втората световна война във вестник „Демократ“. Иска всички броеве от януари до септември 1937 година.

— Проверихте ли дали не пазят тези броеве във Вернон, в седалището на „Демократ“?

Комисар Лорантен запазва спокойствие. От два часа броди из архивите на департамента и се опитва да симулира смирено поведението на безобиден стар чаровник, с цел да смекчи сърцата на много по-младите от него жени. Обикновено методът работи, но не и тук!

Момичето зад гишето не се впечатлява от сладките му приказки. Между другото, около дървените маси в залата, където се преглеждат архивите, седят десет души. Всички са над шестдесетгодишни мъже, бъдещи седемдесетгодишни историци или археолози генеалози, които изследват родословните си дървета и корените си. И всички прилагат същата стратегия като комисар Лорантен: малко демодирана галантност... Лорантен въздиша. Всичко бе доста по-просто, когато можеше да лепне на стъклото служебната си карта под носа на отчаяния служител. Естествено, на госпожицата зад гишето и през ум не й минава, че има работа с бивш комисар от полицията.

— Вече проверих, госпожице — уточнява комисарят и се насиљва да се усмихне. — В седалището на вестник „Демократ“ няма никакви архиви от преди хиляда деветстотин и шейсета година...

Момичето държи обичайната си реч:

— Проверихте ли в общинските архиви на Вернон? А проверихте ли в архива на вестниците във Версай? А проверихте ли дали...

На това момиче конкуренцията ли му плаща?

Комисар Лорантен търси убежище в спокойното примирение на пенсионера, който разполага с цялото си време.

— Да! Проверих! Да, да, да!

Търсенето на информация за Анриет Бонавантюри, мистериозната потенциална наследница на Клод Моне, до момента не дава резултат. Но това не е толкова важно. Бившият полицай иска да тръгне по друга следа — следа, която на пръв поглед няма връзка с разследването му. Знае, че за да постигне целта си, е най-добре да издържи, докато настъпи моментът, в който момичето зад гишето ще осъзнае, че ще загуби много повече време, ако отпраща този упорит дребен старец, отколкото ако отстъпи пред молбата му. Упоритостта му се увенчава с успех.

След малко повече от тридесет минути държи в ръцете си течението на седмичника „Льо Републиken дьо Вернон“...

Трябва да разгледа най-напред един стар пожълтял брой от събота, 5 юни 1937 година. Лорантен се спира за малко на първата страница, където са смесени събития от национален мащаб с местни новини. Комисарят пробягва с очи редакционната статия за пламналия в Европа огън. Мусолини празнува съюза си с Хитлер, в Германия имуществото на евреите е конфискувано, привържениците на Франко смазват републиканците в Каталония... Под редакционната статия върху една размита снимка изскочат черните устни на американския идол Джийн Харлоу^[1], починала няколко дни по-рано, едва на двадесет и шест години. Най-долната част на първата страница е посветена на регионални събития: предстоящото откриване на летището в Бурже, на по-малко от сто километра от Вернон, смъртта на испански селскостопански труженик, намерен сутринта с прерязана шия в една лодка, завързана в Порт Вийе, точно срещу Живерни. Най-сетне комисар Лорантен прелиства. Статията, която търси, заема половин страница. Заглавието й е „Инцидент със смъртен изход в Живерни“.

Анонимен журналист разказва в десетина реда, на две колони, трагичните обстоятелства, при които се е удавило едно единадесетгодишно момче. Името му е Албер Розалба. Случило се е в така наречената „Равнина“, близо до перачницата, подарена от Клод Моне на жителите на селото и до мелница „Шенъовиер“ — в улея й, в прокопаното отклонение на река Епт. Момчето е било само.

Заключението на полицията е нещастен случай. Момчето се е подхълзнато, главата му се ударила в камък на брега. Изпадналият в безсъзнание Албер Розалба, който между другото бил отличен плувец, се удавил в двадесет сантиметра вода. След това в статията се споменава за мъката на семейство Розалба, за другарчетата му от училище и за възникналата полемика. Клод Моне бил починал преди десет години, не трябвало ли да се „отреже“ прокопаният канал на реката и да се пресуши езерото с лилиите, занемарено и оставено на произвола на съдбата? Има и снимка: Албер Розалба е облечен в черна, закопчана догоре престишка, с късо подстригани коси. Момчето седи на чина си и се усмихва. Трогателна снимка на послушно дете...

Той е, мисли си комисар Лорантен.

Вади снимка на класа от кожената чанта в краката си. Датата и мястото са написани на черна дъска, закачена на едно дърво в двора на училището: „Общинско училище на Живерни. Учебната 1936–1937 година“.

Само с три кликвания Лилиан Льолиевър му я измъкна от архивите на сайта „Приятели от едно време“, точно както му бе казала Патрисия Морвал по телефона. По думите на Лилиан, ставало дума за сайт, където човек можел да се разходи из всички групи и класове, в които е бил още от детската градина и където можел да намери лицата на всички хора, с които животът го е срешинал. Не само на училищната скамейка, а и в някой завод, полк, спортен клуб, музикално училище или в художествена академия...

Доста сюрреалистично, мисли си комисарят. Така като че ли не е необходимо човек да има спомени, да се напряга и да си спомня сам... Чао, Алцхаймер! Сякаш целият ви живот е архивиран, класиран, разкрит и дори отворен за споделяне със света... Е, почти. Повечето снимки на сайта датират от преди десет, двадесет, тридесет години най-много. Но странно, тази снимка от 1936–1937 година като че ли е най-старата...

Странно...

Като че ли Патрисия Морвал нарочно я е качила на сайта, за да я види той. Комисар Лорантен отново се съредоточава върху снимките.

Да, наистина е той...

Снимката от „Републикен дъо Вернон“ съответства на снимката на малкото момче, което седи в средата на втората редица на

училищната фотография.

Албер Розалба...

Но на снимката, изтеглена от сайта „Приятели от едно време“, няма никакво име. Сигурно имената на децата са били написани на гърба на снимките. Лорантен затваря броя на вестника от 5 юни 1937 година и разтваря следващите броеве. Без да бърза, чете местните страници, проучва подробностите. В изданието от 12 юни 1937 година се споменава за погребението на Албер Розалба в църквата „Сент Радегонд“ в Живерни и за мъката на близките му. Три реда. Лорантен продължава. Отваря и затваря вестниците, които се трупат на купчина пред неспокойния поглед на момичето зад гишето.

15 август 1937 година...

Комисар Лорантен най-после намира онова, което търси. Малка, нищо и никаква статия, няколко реда, без снимки, но затова пък с напълно ясно и изчерпателно заглавие:

СЕМЕЙСТВО РОЗАЛБА НАПУСКА ЖИВЕРНИ.

То никога не е вярвало, че случилото се с момчето им е нещастен случай.

Юг и Луиз Розалба, работници в леярната на Вернон повече от петнадесет години, са взели решение да напуснат село Живерни. Напомняме, че преди два месеца ги сполетя трагедия: единственият им син Албер, след необяснимо падане, се удави в потока на река Епт край Кралския път. Удавянето отключи кратък дебат в Общинския съвет по повод предложението да се пресушат ръкавът на реката и градините на Моне. Като обяснение на заминаването си съпрузите споменават невъзможността да продължат да живеят на мястото, където е умряло детето им. Луиз Розалба декларира, че онова, което най-вече я кара да напусне селото, е смущаващото мълчание на жителите му. Според нея синът ѝ Албер никога не се е разхождал сам из селото. Каза и пред мен същото, което е казала и на полицайите: че Албер не е бил сам на брега на потока и че непременно има свидетели. Със сигурност има хора, които

знаят истината... Пак по думите на майката „нещастният случай“ е удобен за всички. Никой не иска в Живерни да избухне скандал. И никой няма желание да каже истината.

Вълнуващо убеждение на разбитата от скръб майка...
Да пожелаем късмет на съпрузите Розалба в изграждането на новия им живот далеч от страшните спомени.

Комисар Лорантен чете няколко пъти статията, затваря вестника, а после дълго преглежда други броеве на „Републиken дъо Вернон“ от 1937 година, но нито една публикация не е посветена на аферата „Розалба“. Дълго стои неподвижен. За миг си задава въпроса, какво прави на това място. Толкова ли е празно ежедневието му, че се впуска след първата химера? Погледът му обхваща залата и десетината ентузиасти, които са съсредоточени да преглеждат купища пожълтели документи. Е, всеки дебне нещо... Химикалката на комисаря се плъзга върху хартиеното кубче за бележки.

2010 — 1937 = 73.

Смята бързо. Малкият Албер е бил на единадесет години през 1937 година, значи е роден през 1925 или 1926 година... Родителите му днес биха били на малко повече от сто години. Светлина заслепява очите на комисар Лорантен.

Може би все още са живи...

Момичето зад гишето гледа приближаващия се Лорантен с изражението на чиновник, посрещащ клиент в час, когато приключва работа. Само че е едва единадесет часът, а архивите са на разположение на желаещите през целия ден. Лорантен опитва един номер на чаровник, характерен за актьорите от златната ера на Холивуд, използван от звезди, които може би вече не са между живите. Нещо средно между стила на Тони Къртис и Хенри Фонда.

— Госпожице, имате ли интернет? Необходим ми е електронен справочник... Търся един адрес и трябва да го намеря бързо...

— Проверихте ли дали...

Комисарят буквально експлодира и залепва личната си карта под носа ѝ.

— Комисар Лорантен! От управлението във Вернон! В пенсия, но това не пречи да продължавам да работя! Хайде, малката, направете

усилие...

Момичето въздиша. Без паника и без да покаже признания на гняв. Като че ли е свикнала с екстравагантностите на дъртаците, които се ровят в архивите и които в определен момент, бог знае защо, изпадат в криза. Все пак ускорява малко скоростта на пръстите си по клавиатурата.

— Кое име търсите?

— Юг и Луиз Розалба.

Момичето движи пръсти по клавиатурата, сякаш свири на пиано.
Allegro.

— Искате ли адрес? — осведомява се Лорантен.

— За Юг Розалба не е нужно — отговаря мрачно момичето. — Винаги правя справка, преди да разровя в Интерпол... Въпрос на практика! Юг Розалба е починал през хиляда деветстотин осемдесет и първа година във Ваксьой...

Лорантен мълчи. Няма какво да каже. Момичето зад гишето си знае работата...

— Ами жена му Луиз?

Момичето отново разхожда пръстите си по клавиатурата.

— Няма данни, че е починала, но няма и никакъв адрес...

Задънена улица!

Лорантен пак обхожда залата с поглед и чака да му хрумне нещо. За всеки случай изprobва върху момичето поглед а ла Шон Конъри. От другата страна на гишето му отговаря изпълнена с раздразнение въздишка.

— По принцип — обяснява момичето, — за да се открият хора на такава възраст, е излишно да се търси в справочника... По-добре е да се провери в старческите домове... Има цял куп в Йор, но ако вашата Луиз е живяла във Ваксьой, може да започнем с по-близките домове...

Шон Конъри отново се усмихва. Още малко и момичето ще вземе да се изживява като Урсула Andres. Клавиатурата в момента трака като картечница под пръстите ѝ. Минутите минават.

— Направих справка в Гугъл Map — подхвърля най-сетне момичето. — Най-близкият до Ваксьой дом е „Градините“, в Лион-ла-Форе. Би трябвало да има данни за хората там. Как беше името?

— Луиз Розалба.

Клавишите издават шум.

— Сигурно имат сайт... А, ето...

Лорантен извива врата си в опит да види част от екрана на компютъра. Минават още няколко минути. Накрая момичето тържествуващо вдига глава.

— Намерих! Успях да извадя пълния списък на пребиваващите там пенсионери. Е, както виждате, не беше толкова сложно... Открих вашата дама! Луиз Розалба. Отишла е преди петнадесет години в дома в Лион-ла-Форе и очевидно си е все още там... На сто и две години! Но да ви предупредя: не мога да ви дам информация какво е състоянието ѝ!

Лорантен усеща как пулсът му опасно се ускорява. Почивка, почивка, му бе казал кардиологът... Боже мой! Нима е възможно да е останал свидетел?

Последният жив свидетел!

[1] Джийн Харлоу (1911–1937) — американска актриса, една от най-големите звезди на „Метро Голдуин Майер“. — Б.пр. ↑

Трите бронирани коли на жандармерията слизат по улица „Бланш-Ощде-Моне“, а сирените им са надути до крайност. Те дори не си дават труда да заобиколят селото, а карат напряко през него. По улица „Бланш-Ощде-Моне“ и Кралския път.

Живерни дефилира покрай тях.

Кметството... Училището...

Щом чуват сирените им, всички ученици обръщат глава и имат едно-единствено желание: да изтичат до прозореца. Стефани Дюпен ги задържа спокойно с едно движение на ръката си. Нито едно дете не е забелязalo колко е притеснена. За да запази равновесие, учителката се подпира на катедрата.

— Спокойно, деца, спокойно! Да се върнем към занятията...

Изчиства гласа си. Полицейските сирени още кънтят в главата ѝ.

— Деца, говорех ви за конкурса „Бъдещи художници“, организиран от фондация „Робинсън“. Напомням ви, че остават само два дни да предадете рисунките си. Надявам се тази година мнозина от вас да опитат късмета си...

Стефани не може да прогони от мислите си лицето на съпруга си, който тази сутрин ѝ се усмихваше, докато тя бе още в леглото, и я целуна, поставяйки ръка на рамото ѝ с думите: „Приятен ден, любов моя!“.

В същото време тя продължава да рецитира един многократно повтарян урок:

— Знам, че никое дете от Живерни не е печелило конкурса. Но и съм сигурна, че когато международното жури види някоя кандидатура от училището в Живерни, това ще бъде сериозно предимство за вас!

Стефани вижда отново как Жак препасва патрондаша си и как откача ловната си пушка от стената...

— Деца, Живерни е име, което кара художниците от цял свят да мечтаят.

Още два сина болида пресичат селото. Стефани подскача и въпреки волята си е обзета от паника. А колите дори не са намалили скоростта, с която минават през селото.

Лоренс?

Стефани се опитва да се съсредоточи отново. Гледа класа, оглежда едно след друго лицата на всички деца. Знае, че сред тях има няколко с невероятен талант.

— Знам, че между вас има деца с невероятен талант.

Фанет свежда очи. Не обича, когато учителката ги гледа така. Смущава се.

Мисля, че ще стане дума за мен...

— Мисля за теб, Фанет, особено за теб. Разчитам на теб!

Точно както си мислех...

Момиченцето почевенява до ушите. В следващия миг учителката се обръща към черната дъска. От дъното на класната стая Пол хвърля поглед към Фанет. Момчето опъва тялото си над чина. Протяга врата си, за да се приближи още малко до Фанет.

— Учителката има право, Фанет! Ти ще спечелиш конкурса! Ти и никой друг!

Мери и Камий седят точно пред Пол и Венсан. Мери се обръща към момчетата.

— Ш-ш-т!

Изведнъж всички глави замръзват. На вратата се чука.

Разтревожената Стефани отваря и вижда посърналото лице на Патрисия Морвал.

— Трябва да ти кажа нещо, Стефани! То... важно е...

— По... почакайте ме малко, деца.

За пореден път учителката полага усилие да не издаде пред децата ужасната си тревога.

— Само за момент...

Стефани излиза. Затваря вратата и върви под липите в двора на кметството. Патрисия Морвал не крие възбудата си. Облякла е смачкано сако, което никак не подхожда на зеленикавата ѝ като бутилка пола. Стефани забелязва, че обикновено безупречният ѝ кок е бил прибран набързо. Пак добре, че не е излязла на улицата по пеньоар...

— Съобщиха ми го Титу и Патрик — казва Патрисия на един дъх. — Арестували са Жак на пътека „Астрагал“, докато тримата се връщали от лов...

— Какво? Какво говориш?

— Инспектор Серенак... Арестувал е Жак... Обвинява го в убийството на Жером!

— Но... Лоренс...

Патрисия Морвал гледа странно Стефани.

— Да, Лоренс Серенак... ченгето...

— Боже мой... ами Жак, да не би...

— Не, не, успокой се, нищо му няма... Според това, което ми разказаха, добре че Патрик е бил там... също и помощникът на Серенак — Силвио Бенавидиш. Успели са да предотвратят истинска касапница... Даваш ли си сметка, Стефани, този ненормалник Серенак смята, че Жак е убил моя Жером...

Стефани усеща, че краката ѝ отказват да я носят, и се отпуска върху светлия дънер на една липа. Трябва да си поеме дъх. Трябва да събере мислите си и да се успокои. Трябва да се върне в класната стая, където я чакат децата. Трябва да изтича в управлението. Трябва...

Ръцете на Патрисия Морвал мачкат яката на неизгладеното износено сако.

— Това е нещастен случай, Стефани. От самото начало ми се иска да повярвам в това. Ами ако съм се излъгала, ако някой наистина е убил Жером? Кажи ми, Стефани, че не е възможно това да е бил Жак.

Стефани впива погледа си в Патрисия. Такива очи не могат да лъжат.

— Разбира се, че не е възможно, Патрисия. Разбира се, че не е Жак.

Следя двете жени. Е, „следя“ е силно казано... Просто съм седнала от другата страна на улицата, на няколко метра от галерията, наречена Академия по изкуствата. Все пак не съм много близо до училището. Не съм съвсем невидима, просто съм дискретна. Имам дарба за подобни неща. Вече сте си дали сметка за това, поне така си мисля. Нептун лежи в краката ми. Като всеки ден чака края на учебните занятия, за да излязат децата от училище. Това куче си има разни мании. А и аз го глезя, като изпълнявам прищевките му и почти всеки ден заедно с него дебна кога ще бие звънецът.

Докато чака, Нептун е принуден да се задоволи с края на други занятия, но върти по-малко опашка. Художниците излизат от галерията. Петнадесетина души, перспективни колкото шайка сенатори. Разбира се, влачат сечивата си за рисуване и размахват на показ червените си баджове, които понякога губят. Третата възраст излиза от училището! Международният клас — канадци, американци, японци.

Опитвам се да се съсредоточа в разговора между Стефани Дюпен и Патрисия Морвал. Развръзката е близо. Скоро ще се играе последното действие на античната трагедия. Възвишеното жертвоприношение...

Нямаш избор, бедна ми Стефани. Ще ти се наложи...

Не, не вярвам в това!

Точно пред мен изниква един художник. Осемдесетгодишен американец. В най-чист вид. На каскета му има надпис „Йейл“. Набутал е обутите си в чорапи крака в кожени сандали.

Какво ли иска?

— Приемете извиненията ми, мис...

Произнася всяка дума с тексаски акцент. Прави пауза от три секунди между всяка дума, така че казва по едно изречение на минута...

— Нали сте от тук, мис? Сигурно знаете някое оригинално място за рисуване...

Ами мъча се да съм любезна.

— Ей тук, нагоре, на около петдесет метра, има указателна табела. Има план на всички пътеки и всички панорамни изгледи.

Счупих рекорда. Произнесох едно изречение за десет секунди! Смятам да го пратя за зелен хайвер, но американецът се усмихва пак.

— Хиляди благодарности, мис. Хубав ден!

Отдалечава се. А аз ругая и кълна тези гадни нашественици! Заради тексасеца изгубих края на сцената. Патрисия Морвал вече е на площада пред кметството, а Стефани се е върнала в училището. Сто на сто е разтревожена. И очевидно е разкъсана от върховната дилема.

Преданият ѝ съпруг е закопчан от красивия инспектор.

Бедничката ми, само ако знаеше... Само ако знаеше, че се пълзга по дъска, която са насапунали специално за нея... Спуска се неумолимо.

Пак се колебая. Няма да скрия от вас, че и мен ме тормози една дилема. Да мълча или да вземе автобуса и да ида да разкажа всичко в управлението на Верон... Ако не се решава сега, по-късно никога няма да събера тази смелост... Давам си сметка за това. Ченгетата съвсем се оплетеха. Още не са разпитали най-важните свидетели, а и не са открили необходимите им трупове. Сами никога няма да открият истината. Няма и да предположат каква е тя. Не си правете илюзии, никое ченге, колкото и гениално да е то, вече не може да спре прокълнатото въртене на зъбчатите колела.

Американците се разпръсват из селото като търговски пътници след определяне на участъците им. Онзи с каскета от Йейл явно не е злопаметен, защото ми махва приятелски с ръка. Патрисия Морвал дълго стои замислена на площада пред кметството, а после се прибира в дома си.

Няма как да не мине покрай мен.

Ама че изражение има!

Лицето ѝ е затворено — лице на примирена жена, която знае, че никога няма да има друга любов, освен тази, която са ѝ отнели. Сигурно мисли за нашия разговор от преди няколко дни. За нещата, които ѝ доверих... Името на убиеца на мъжа ѝ. Какво ли е направила? Дали поне ми е повярвала? Едно нещо е сигурно. Не е казала за това на полицията. Вече щях да съм разбрала!

Насилвам се да ѝ кажа нещо. Забелязали сте, нали, че вече не говоря много. Дори когато ме свалят дърти американци.

— Как си, Патрисиа?

— О, добре съм, добре съм...

И вдовицата на Морвал не е особено приказлива.

— Къде е съпругът ми?

— В затвора на Евръо — отговаря Силвио Бенавидиш. — Не се тревожете, госпожо Дюпен, става въпрос само за обвинение. Следователят ще започне всичко отначало...

Стефани Дюпен впива очи в двамата мъже срещу себе си — инспекторите Силвио Бенавидиш и Лоренс Серенак. По-скоро вика, отколкото говори:

— Нямате право!

Серенак вдига очи към стените и се втренчва в окачените там картини: погледът му се губи в извивките на голия гръб на червенокосата жена, нарисувана от Тулуз-Лотрек, и в неповторимата игра на светлината. Оставя Силвио да отговори. Неговият помощник ще го направи толкова добре, че ще се опита да убеди и сам себе си.

— Госпожо Дюпен, човек трябва да гледа истината в очите. Много от събраните улики насочват обвинението към мъжа ви. Най-напред липсващият чифт ботуши...

— Откраднаха му ги!

— Кутията за рисуване, намерена на местопрестъплението — продължава безстрастно Бенавидиш, — с гравираните заплахи, които са писани от ръката на съпруга ви. Повечето експерти са на това мнение...

Аргументът разтърсва Стефани. Тя сега научава за кутията и като че ли търси нещо в паметта си. И тя като Серенак вдига очи нагоре и разглежда картините. Задържа погледа си дълго върху репродукцията на „Арлекин“ на Сезан с неговата палячовска шапка във формата на полумесец и сякаш търси в лицето му без устни сили да не рухне.

— Разхождала съм се с Жером Морвал два пъти. Може и да са три. Само си говорехме. Най-смелият му жест бе да хване ръката ми. Изчистих нещата и повече никога не се видях с него насаме. Впрочем Патрисия Морвал е моя приятелка от детството, тя ще ви потвърди. Господа инспектори, всичко това е смешно, абсурдно, нямате никакво основание...

— Съпругът ви няма алиби!

Този път отговаря Лоренс Серенак. Отвръща на удара с удар, за да избегне дългите обяснения на Силвио. Стефани дълго се колебае. От самото начало на разговора Лоренс избягва погледа ѝ. Тя кашля, кърши нервно ръце и ги впива в полата си, а после казва с празен глас:

— Нямало е как съпругът ми да убие Жером Морвал, защото онази сутрин бе в леглото с мен...

Инспектор Бенавидиш и инспектор Серенак зяпват. Ръката на Бенавидиш, която държи химикалка, увисва във въздуха, а Серенак замръзва с лакът върху бюрото. Разтворената му длан придържа зле обръснатата му брадичка и внезапно натежалата му глава. В кабинет № 33 става тихо като в музей. Стефани решава да отиде още по-далеч.

— А ако искате да знаете подробностите, същата сутрин Жак и аз правихме любов, господа инспектори. По моя инициатива. Защото искам дете. Спахме заедно сутринта, когато е бил убит Жером Морвал. Така че практически е невъзможно съпругът ми да е виновен.

Серенак се изправя. Отговорът му изплюща като плесница.

— Стефани, преди няколко дни ми казахте точно обратното. Уверихте ме, че съпругът ви е отишъл на лов както всеки вторник сутрин.

— Размислих оттогава... Бях смутена, разтревожена... Объркала съм деня.

Силиво Бенавидиш се изправя на свой ред и решава да подкрепи шефа си.

— Промяната на показанията ви не променя нищо, госпожо Дюпен. Показанията на съпруга в полза на мъжа ѝ не се зачитат...

Стефани Дюпен вдига глава:

— Дребна работа! Всеки адвокат...

За разлика от нейния, гласът на Лоренс се успокоява:

— Силиво, остави ни.

Силиво дава да се разбере, че е разочарован, но знае, че няма избор. Притиска куп листове към гърдите си, излиза от кабинета и затваря вратата.

— Вие... разваляте всичко! — гръмва гласът на Стефани Дюпен.

Лоренс Серенак запазва спокойствие. Сяда в един стол на колелца, отпуска крака и столът леко се хълзва напред.

— Защо правите това?

— Кое?

— Защо давате лъжливо свидетелско показание?

Стефани не отговаря, а погледът ѝ се мести от картина на Сезан към голия гръб на червенокосата жена.

— Мразя Тулуз-Лотрек... Ненавиждам това лицемерно воайорство...

После свежда очи. За първи път, откакто е влязла в кабинета, погледът ѝ среща този на Серенак.

— Ами вие защо правите това?

— Кое?

— Съредоточавате се върху една-единствена следа. Гоните съпруга ми като убиец. Знам, че е невинен. Пуснете го!

— Ами доказателствата?

— Жак няма мотив. Абсурдно е! Колко пъти трябва да ви повтарям, че не съм спала с Жером Морвал?! Така че няма мотив, напротив, и има дори алиби... Аз...

— Не ви вярвам, Стефани...

Времето в кабинет № 33 е спряло.

— Тогава какво ще правим?

Стефани се разхожда с малки нервни крачки из кабинета. Лоренс я наблюдава и отново се прави на безгрижен, на непукист. Стефани си поема дълбоко въздух и сякаш се изгубва в разрошения кок на модела, нарисуван от Тулуз-Лотрек, а после изведнъж идва на себе си.

— Инспекторе, какво друго остава на една безутешна жена?

И докъде може да стигне тя, за да спаси съпруга си? Колко време ще ѝ е необходимо, за да разбере посланието? Нали сте чели, инспекторе, черните американски романи? За ченгето, способно да обвини някой нещастник, за да му открадне жената...

— Не, Стефани...

Стефани Дюпен се приближава до бюрото. Бавно развързва двете панделки, които придържат дългите ѹ кестеняви коси. Разпуска ги деликатно и сяда на бюрото на инспектора. Стърчи с метър над него, но той не става и е принуден да вдигне очи към нея.

— Нали това очаквахте, инспекторе... Виждате, че не съм толкова глупава! Ако ви се отдам, всичко ще свърши, нали така?

— Престанете, Стефани.

— Какво ви е, инспекторе? Остава да изкачите последното стъпало... Не се измъчвайте с толкова много въпроси... Хванахте в

мрежите си фаталната жена... Държите я здраво, съпругът ѝ е зад решетките, а тя е в клопка... Ваща е...

Стефани бавно кръстосва крака, за да се вдигне полата ѝ. Едно копче от бялата блузка изчезва между пръстите ѝ. Върху леко оголената ѝ гръден се показват лунички чак до презрамката на изрязания ѝ сутиен...

— Стеф...

— Освен ако фаталната жена не дърпа конците още от самото начало. И защо не, в края на краищата?

Очите на Стефани Дюпен се размекват... Лоренс Серенак с изненада съзира в тях ориенталската мистерия на слънчев изгрев с цвят на индиго. Трябва да дойде на себе си... Но няма време да се съвземе, защото учителката продължава:

— Или пък те. Мъжът и жената — съучастници. Мефистофелска двойка. Ще бъдете играчка в ръцете им, инспекторе...

Стефани все още седи на бюрото. Качва краката си отгоре. Полата ѝ от бежов памучен плат се навива около кръста ѝ. Отваря се още едно копче на блузката ѝ. Ареолите на гърдите ѝ се отгатват под фината дантела на бельото ѝ. Във вдълбнатината между гърдите ѝ бликват капчици пот.

От уплаха? Или от възбуда?

— Престанете с тези детинщини, Стефани. Ще запиша показанията ви — казва Серенак.

Става и взема лист хартия. Бавно. Стефани закопчава блузката си, оправя полата си и отново кръстосва крака.

— Предупреждавам ви, инспекторе, че няма да променя становището си. Няма да променя и думичка от това, което ви казах. Онази сутрин, когато е бил убит Жером Морвал, съпругът ми остана с мен в леглото...

Инспекторът бавно пише.

— Записвам думите ви, Стефани, въпреки че не ви вярвам...

— Още подробности ли искате, инспекторе? Искате да разберете доколко може да се вярва на показанията ми? Дали сме правили любов? В каква поза? И дали съм изпитала удоволствие?

— Следователят със сигурност ще ви попита...

— Тогава пишете, Серенак. Не, не изпитах удоволствие. Направихме го набързо. Аз бях отгоре. Искам дете... Бях на колене и

върху мъжа ми, изглежда, че това е най-успешната поза, когато жената иска да има деца...

Инспекторът продължава да седи наведен над листа и пише в мълчание.

— Трябват ли ви още подробности, инспекторе? Съжалявам, че нямам снимки, но мога да опиша всичко...

Лоренс Серенак бавно се изправя.

— Лъжете, Стефани.

После заобикаля бюрото и отваря първото чекмедже, откъдето измъква една подвързана книга. „Орелиен“.

— Убеден съм, че ме лъжете.

Отваря книгата на една отбелязана страница.

— Спомнете си, че поискахте да прочета романа на Арагон заради странното изречение от негово стихотворение върху картичката, намерена в джоба на Жером Морвал. Съгласен съм мечтите със закон да станат престъплени и така нататък... Опресних ли паметта ви, Стефани? Глава шейсет и четвърта. Орелиен среща Беренис в градините на Моне, а тя бяга от Живерни по една известа пътека — сякаш иска да избяга от съдбата си. Орелиен я последва, намира я: тя е задъхана... Ще ми простите, но не помня целия текст, така че ще ви прочета тази сцена...

Може би за първи път Серенак успява да издържи погледа на Стефани.

— Орелиен се приближаваше към нея, виждаше как гърдите ѝ се повдигат, виждаше и обърната ѝ глава с русите коси, които падаха на една страна, бързо трепкащите ѝ клепачи, сините кръгове около очите, които подчертаваха тревогата ѝ, и треперещата ѝ уста, а стиснатите ѝ зъби бяха зъби на хищница и толкова бели...

Инспекторът се приближава. Стои прав пред Стефани. Тя не може да отстъпи назад, защото седи върху бюрото. Серенак се приближава още повече и коляното на учителката докосва джинсите му. Почти усеща пакета на инспектора, точно на височината на долната част на корема си. Достатъчно е само да разтвори кръстосаните си крака...

Серенак продължава да чете:

— Орелиен се спря. Бе стигнал до нея, всъщност стоеше над нея... никога не бе я виждал такава...

После оставя за миг книгата.

— Вие разваляте всичко, Стефани.

Поставя ръката си върху голото ѝ коляно. Кожата ѝ настръхва. Неспособна е да се контролира. Не може да спре треперенето на краката си, които се увиват като глицинии. Гласът ѝ вече не е толкова уверен.

— Странен човек сте, инспекторе... ченге... любител на живописта... любител на поезията...

Серенак не отговаря, а прелиства няколко страници.

— Все още сме на същата глава. Шейсет и четвърта. Спомняте ли си какво става малко по-нататък, след още няколко реда? Ще ви отведа някъде, където никой не ви познава, дори и полицайтe на мотоциклети... където ще можете свободно да избирате... Там ще уредим живота си...

Книгата пада от ръката му, сякаш тежи цял тон. Поставя ръката си върху горната част на бедрото ѝ, което все още трепери. Държи я там дълго, като че ли успокоява биещото сърце на пеленаче... И двамата мълчат и не помръдват. Серенак пръв прекъсва момента. Прави крачка назад и ръката му се затваря в юмрук върху листа, където е записал показанията на учителката.

— Съжалявам, Стефани... Вие поискахте да прочета романа...

Стефани прекарва ръка пред уморените си развълнувани очи, от които всеки момент ще потекат сълзи.

— Не смесвайте нещата. Чела съм Арагон. Разбрах: свободна съм да избирам. Бъдете спокоен, ще уредя живота си... ако искате да знаете, Лоренс, вече ви го казах. Не, не обичам съпруга си. Дори ще ви дам още една ексклузивна новина: мисля, че ще го напусна. Тази мисъл дълго терзае мислите ми. Водовъртежите през последните дни нямаше как да не предизвестяват наводнение... Нали разбираете какво искам да кажа? Само че това с нищо не променя факта, че мъжът ми е невинен... Една жена не напуска мъж, който е в затвора. Една жена може да напусне само свободен мъж. Разбираете, нали, Лоренс? Няма да оттегля показанията си. Да, през онази сутрин правех любов със съпруга си. И моят съпруг не е убил Жером Морвал...

Без да промълви нито дума, Серенак подава на учителката листа и химикалката си. Тя се подписва, без да прочете написаното. После излиза от кабинета, а Серенак отново обръща поглед към книгата —

този път към последните редове на глава 64. Той я гледаше как бяга. Бе навела рамене и сякаш не бягаше много бързо. Беше се смръзнал на място от невероятното ѝ признание. Хайде де, ама тя лъжеше! Не. Тя не лъжеше.

Колко ли време бе изминало, преди Силвио Бенавидиш да похлопа на вратата? Минути? Или час?

— Влез, Силвио.

— Е?

— Поддържа версията си. Прикрива мъжа си...

— Може би така е по-добре, в края на краищата... — казва Силвио.

Хвърля куп листове върху бюрото.

— Защото току-що обвинението падна. Пелисие, графологът на Руан, промени мнението си. След като направил по-задълбочена експертиза, заключил, че издълбаните думи върху капака на кутията, която намерихме в реката, не може да са написани от Дюпен.

Настъпва мълчание и във въздуха витае тревожно очакване.

— Дръжте се здраво, шефе. Според него посланието е написано от дете на около десет години. Категоричен е...

— Мамка му! — прошепва Серенак. — Що за идиотска история?

Мозъкът му като че ли отказва да работи. Но Бенавидиш не е свършил.

— Не е само това, шефе. Получихме първите анализи от кръвта върху капака на кутията. Според тях кръвта не е нито на Жером Морвал, нито на Жак Дюпен... Хората продължават да работят...

Серенак става и залита.

— Още едно убийство, това ли се опитваш да mi кажеш?

— Нищо не знаем, шефе. Да ви кажа право, вече нищо не е ясно.

Лоренс Серенак се върти като луд из стаята.

— Добре, добре. Разбрах! Нямам друг избор, освен да освободя Жак Дюпен. Следователят ще се муси. Задържане за по-малко от пет часа...

— Ще предпочете това пред съдебна грешка...

— Не, Силвио, не. Разбирам какво мислиш... че съм постъпил необмислено, като съм организирал прибързаната хайка, за да закопчая един тип, и че в крайна сметка всички доказателства ни се изпълзват между пръстите няколко часа по-късно... Да, трябва да го освободим.

Но това не променя нищо! Нищо! Убеден съм, че Жак Дюпен е виновен!

Силвио Бенавидиш не отговаря. Най-сетне е разбрал, че що се отнася до минираното от интуицията на шефа му поле, не може да се води разумен разговор. Бенавидиш обаче мисли за пореден път за сбора от противоречиви данни в трите колони от листа, който винаги носи в джоба си. Не, няма да получи прост отговор на всички хаотични и противоречиви следи и улики. Колкото повече разследването набира скорост, толкова повече Силвио има чувството, че някой си играе с тях, че дърпа конците и че се забавлява, като ги насочва в разни погрешни посоки, за да следва безнаказано плана си, който дирижира безпогрешно.

— Влезте.

Лоренс Серенак вдига поглед, изненадан, че някой чука на вратата на кабинета му в толкова късен час. Мислеше, че е сам или почти сам в цялото управление. Вратата на кабинета му не е затворена. Силвио е застанал в рамката на вратата, а погледът му е странен. Не е само заради умората, има и нещо друго.

— Още ли си тук, Силвио?

Поглежда часовника върху бюрото си.

— Минава шест часът. Трябваше да си в болницата, Силвио... Мамка му, трябваше сега да държиш ръката на Беатрис. А също и да поспиш малко...

— Открих, шефе, открих!

— Какво?

На Серенак му се струва, че дори персонажите от картините обръщат глави — и Арлекин на Сезан, и червенокосата жена на Тулуз-Лотрек...

— Открих, шефе, за бога, открих!

Слънцето току-що се е скрило зад последното перде от тополи. Настаналият полумрак би бил знак за всеки художник, че е време да сгъне статива си, да го сложи под мишница и да си иде вкъщи. Пол върви по моста и наблюдава Фанет, която рисува трескаво и с увлечение, като че ли целият ѝ живот зависи от тези последни минути сияние.

— Знаех си, че ще те намеря тук.

Фанет го поздравява с една ръка и не престава да рисува.

— Мога ли да погледна?

— Да, да, но аз бързам. В капан съм — между края на учебните занятия, майка ми, която прави всичко възможно да ми попречи, и деня, който свършва прекалено рано. Никога няма да довърша картината си. А трябва да я предам вдругиден...

Пол опитва да бъде възможно най-незабележим, като че ли въздухът, който диша, би могъл да наруши равновесието на композицията. А все пак има да пита Фанет за толкова много неща...

Без да се обръща към момчето, Фанет предусеща и изпреварва въпросите му.

— Знам, Пол, че в реката няма лилии, но не ми пука за действителността. Нарисувах лилиите оня ден в градините на Моне.

Що се отнася до останалото, не направих нищо. Никога нямаше да успея да предам върху платното онази равна вода. Трябваше да сложа лилиите си в река, в жива, пъргава вода, в нещо, което танцува. Истински поток, течаща вода, нещо, което се движи.

Пол е очарован.

— Как постигаш това, Фанет? Как успяваш да направиш така, че картината ти да изглежда жива — все едно че водата тече, а вятерът размърдва листата. Как успяваш да нарисуваш това върху платното...

Харесва ми, когато Пол ми прави комплименти.

— Не знам, става ей така... Както е казал Моне, това не съм го направил аз, а очите ми... Задоволявам се да възпроизведа върху платното онова, което те виждат...

— Ти си неверо...

— Мълчи, глупчо, на моите години Клод Моне вече е бил известен художник в Хавър, заради карикатурите на минувачите... А освен това аз не съм достатъчно... Ами, погледни дървото отсреща, тополата. Знаеш ли какво е поискал един ден Моне от някакъв селянин?

— Не...

— Бил започнал да рисува едно дърво през зимата, някакъв стар дъб... Но когато отново дошъл тук, целият дъб бил обсипан с листа. И знаеш ли какво направил Моне? Платил на собственика му — един селянин, за да оскубе листата му, едно по едно...

— Не, невъзможно, разправяш ми врели-некипели...

— Не! Необходими били двама души, за да разсъблекат модела му. Работили цял ден... А Моне писал на жена си как успял да нарисува зимен пейзаж в средата на май!

Пол се задоволява да погледне листата на тополата, които танцуват на вятъра.

— Ще направя това, Фанет! Ще променя цвета на дърветата, ако поискаш това от мен. Ще го направя.

Знам, Пол, знам.

Фанет рисува още няколко минути. Пол стои мълчаливо зад нея. Денят продължава да гасне. Момиченцето най-накрая се отказва.

— Няма смисъл, ще продължа утре. Надявам се...

— Все още ли няма новини от Джеймс?

Гласа на Фанет го няма никакъв. Пол има чувството, че рисуването ѝ е помогнало да забрави случилото се, да избяга от клопката на действителността. Упреква се, че е постъпил глупаво и че не е трябвало да ѝ задава този въпрос.

— Не, никакви — промърморва Фанет. — Все едно че никога не е съществувал! Мисля, че полудявам, Пол. Дори Венсан ми заяви, че не си спомнял за него. А го видя, защото ни шпионираше всяка вечер. Не съм сънуvalа!

— Венсан е странен...

Пол търси най-успокояващата усмивка, с която разполага.

— Ще те успокоя, че от вас двамата не ти, а той се върти в омагьосан кръг! А ти направи ли опит да говориш с учителката за Джеймс?

Фанет се доближава до платното, за да се увери, че боите са изсъхнали.

— Ами, не. Още не. Нали разбираш, че никак не е лесно... Ще опитам утре...

— А защо не поговориш с други художници в селото!

— Ами, знаеш ли, не се осмелявам... Джеймс бе все сам. Мисля, че като изключим мен, не харесваше други хора...

Знаеш ли, Пол, малко се срамувам. Не малко, а много. Понякога си казвам, че трябва да забравя Джеймс, сякаш никога не е съществувал...

Фанет грабва решително картина си, която изглежда по-голяма от нея, и я поставя в кафявата хартия, която носи, за да я завива и пази. Поглежда към мелницата „Шенъвиер“. Кулата ѝ се очертава на фона на небето, станало оранжевочервено. Гледката е очарователна, но и страшна. Фанет начаса съжалява, че е прибрала платното.

— Знаеш ли какво си мисля понякога, Пол? Че съм си измислила Джеймс, че в действителност не е съществувал. Че как да ти кажа, е бил нещо като персонаж от картина. Че съм го създала. А всъщност Джеймс е Чичо Троньон от картина на Тиъдър Робинсън. Слязъл е от коня си, за да се срещне с мен, за да ми говори за Моне, за да създаде у мен желание да рисувам, да ме окуражи, че съм надарена и имам талант, а после се е върнал там, откъдето е дошъл — в картина си, на коня си, до потока под мелницата.

Мислиш ме за глупачка, нали, Пол?

Пол се навежда и помага на Фанет да носи картина си.

— Не трябва да пълниш главата си с подобни мисли, Фанет. Не трябва. В никакъв случай. Къде да носим шедъвъра ти?

— Почакай, ще ти покажа скривалището си. Не го нося у дома, майка ми ме смята за луда заради Джеймс и не иска и да чуе за живопис, още по-малко пък за конкурса... Всеки път се разиграва истинска драма!

Фанет се покатерва на моста и скача зад перачницата.

— Трябва да се внимава да не се хълзне по стъпалата, защото ще падне във водата... Подай ми картина.

Платното минава от ръка на ръка.

— Виж, това е моето скривалище, под перачницата. Има кухина точно колкото да скрия картина, все едно че съм я създала нарочно...

Фанет оглежда наоколо като същински конспиратор разстилащата се пред погледа ѝ равнина и силуета на мелницата в гаснещото небе.

— Само ти знаеш за него, Пол. Освен мен, само ти.

Пол се усмихва. Обожава тяхното съучастничество. Изведнъж двете деца подскачат. Някой върви след тях, после тича. С един скок Фанет е отново на моста. Приближава се неясна сянка.

За момент си помислих, че е Джеймс...

— Глупак, изплаши ни!

Нептун се отърква в краката ѝ. Немската овчарка се държи като котка.

— Поправям се, Пол! За скривалището ми знаете само двама — Нептун и ти!

Серенак Хвърля учуден поглед към помощника си. Силвио изглежда убит като куче, което е прекосило цялата страна, за да намери господарите си.

— Какво си открил, дявол да го вземе?

Силвио се приближава, дърпа един стол на колелца и се стоварва отгоре. Тика лист хартия под носа на шефа си.

— Погледнете, на гърба на снимките с любовниците на Морвал е обозначен броят пъти!

Серенак навежда поглед и чете.

23–02 Фабиен Гонкалвес — в кабинета на офталмолога. 15–03 Алин Малтера — в клуб „Зед“, „Рю дез Англе“.

21–02 Алисън Миоре — на плажа на остров Серк.

17–03 Непознатата със синята престилка в дома на Морвал.

03–01 Стефани Дюпен — по пътека „Астрагал“ над Живерни.

— Хрумна ми изведнъж, докато си редях бележките. Спомняте ли си какво ни каза преди малко Стефани Дюпен за Морвал?

— Каза ни доста неща.

Серенак си хапе езика, а помощникът му размахва лист, където несъмнено вече е записал думите на Стефани.

— Чета ви думите ѝ: „Сигурно съм се разхождала с Морвал два пъти. Може би три пъти. Само си говорехме. Най-дръзкият му жест бе да ми хване ръката. Изчистих ситуацията и никога вече не се видях с него насаме“.

— Добре, а сега, шефе, спомняте ли си какво ви казах онази вечер, когато ви се обадих от болницата? За Алин Малтера, момичето от Бостън...

— Какво?

— За Морвал!

— Че била бременна...

— А преди това?

— Че излизала с Морвал, че била на двайсет и две години и си имала съображения, а той бил с десет години по-възрастен и имал пари.

Силвио Бенавидиш гледа втренчено Серенак.

— Да, вярно, но казах и че е излизала с Морвал петнадесетина пъти.

Серенак гледа написаните редове, които се размазват пред очите.

03–01 Стефани Дюпен — по пътека „Астрагал“ над Живерни.

15–03 Алин Малтера — в клуб „Зед“, „Рю дез Англе“.

Помощникът му не му дава възможност да си поеме дъх.

— Нали разбрахте, шефе? Стефани Дюпен нула три, Алин Малтера петнайсет... Това е възможно най-глупавият код. На гърба на снимките е отбелязано колко пъти са се виждали двойките. Частният детектив или папаракът вероятно е избирал най-представителната снимка от всички, с които е разполагал.

Лоренс Серенак гледа помощника си с искрено възхищение.

— Предполагам, че си дошъл при мен, след като си направил справка за другите момичета.

— Точно така — отговаря Бенавидиш. — Току-що разговарях с Фабиен Гонкалвес по телефона. Тя не можа да ми каже колко пъти е излизала с шефа си, но понеже ѝ теглех думите като с ченгел, накрая ми каза, че се виждали между двадесет и тридесет пъти.

Серенак изсвирва с уста.

— Ами Алисън Миоре?

— Нашата малка англичанка записва всичко в малък бележник и си пази бележниците от предишните години. Държи си ги в едно чекмедже. Така че, докато говорехме по телефона, тя преброи срещите си, защото никога не си била задавала въпроса колко са...

— Резултатът от тези изчисления?

— Джакпот! Излязоха точно двадесет и една среци!

— Страхотно! Обожавам педантичните хора, които си записват всичко!

Серенак намига съучастнически на помощника си. Силвио не обръща внимание на намека и продължава:

— Значи си имаме работа с частен детектив, който също е изключително педантичен. За да може да изчислява така всички среци...

— Повече или по-малко... С изключение на Алисън Мюре нищо не доказва, че броят на срещите е точен. Става въпрос за приблизителни величини. Предполагам, че това ще попитат един частен детектив, който разследва изневерите на съпруга... Приблизително колко отклонения има от брачното ложе... Но радостната новина, Силвио, е, че повече няма да си губим времето с този код... А лошата е, че от него не научаваме нищо...

— Само, че ни остават другите цифри — нула-едно, нула-две, нула...

Серенак бърчи чело...

— Имаш ли нещо предвид?

Бенавидиш се прави на скромен.

— Когато се разплете една нишка, се разплита и другата. Знаем, че едната цифра не е дата, но съдържа информация за типа връзка между Морвал и любовниците му. Тази информация детективът дава на работодателя си. Като изключим броя на срещите, за какво друго може да става въпрос?

— Мамка му! — избухва Серенак. — Естествено, типа връзка... дали Морвал е спал, или не с тези момичета... Силвио, ти си...

Силиво Бенавидиш прекъсва шефа си, за да е сигурен, че ще завърши изказването си.

— Алин Малтера е забременяла от Морвал. Фотографът е написал петнайсет-три. Значи можем да допуснем, че това момиче е спяло с Морвал.

Върху лицето на Лоренс Серенак се изписва широка усмивка.

— А какво ти отговориха преди малко Фабиен Гонкалвес и Алисън Мюре? Попитал си ги, нали? Те са отбелязани с един и същ номер — нула-две...

Силвио Бенавидиш леко се изчервява.

— Направих каквото можах, шефе, не съм много по тази част да настоявам пред някое момиче да ми каже дали е спало с някого... Англичанката Алисън Мюре ми се закле в кралицата на Англия, че никога не е спала с хубавия си приятел — офталмолога. Бедната, сигурно е вярвала, че ще има сватба в „Нотър Дам“ или Кентърбъри... А що се отнася до Фабиен Гонкалвес, тя ми каза без заобикалки, че винаги му била отказвала да си легнат. Имала само целувки и милувки с боса си, поне по думите ѝ — казва Силвио и развява пред лицето си прословутия лист. — Тоест тези цифри означават нещо като степен по скалата на Рихтер за сексуалните контакти на Морвал. Нула-три — той си ляга с нея, а нула-две — флиртува. Що се отнася до нула-едно — можем да заключим, че не се случва нищо. Задиря жената, но частният детектив напразно ги следи с камерата си. Нищо. Няма изневяра...

— Окей, Силвио. Наясно сме. Имаме работа с човек, натоварен да следи Морвал и да дава отчет за извънбрачните му връзки, каквито и да са те, и да прави снимки... Така че можем да заключим, че на гърба на снимките не е изписан непременно код, който да ни обърка, а само съкращения, използвани от професионалист. Само че пак ще ти задам въпроса, как ни помагат те да напреднем в разследването?

Силвио върти листа с пръсти.

— Мислих за всичко това, шефе. Според мен този код, ако решим да му се доверим, ни дава две важни информации. Първата е, че Стефани Дюпен не ни лъже, наистина не е била любовница на Морвал... И онзи, който е поръчал снимките на частен детектив, го е знал!

— Патрисия Морвал?

— Или Жак Дюпен, защо не?

— Разбрах, Силвио, разбрах. Припевът вече ми е ясен. Няма мотив, а ако Жак Дюпен няма мотив, то той няма нужда и от алиби...

— Само че той има алиби.

Серенак въздиша.

— Ами аз го хванах, вие го притиснете... Преди два часа се обадих на следователя да го пуснат от затвора в Еврьо. Тази вечер той ще спи у дома си в Живерни.

Преди Серенак да навлезе в темата за личните си убеждения, Бенавидиш бърза да продължи:

— Кодът ни дава и друга важна информация, шефе. Според него от петте момичета само две са спали с Морвал. Алин Малтера и неидентифицираното момиче със синята престилка в салона на дома му.

— Добре, съгласих се. Седемнадесет среци и Морвал има сексуални отношения с момичето, което е на колене пред него. Накъде биеш?

— Ако тръгнем от хипотезата, че Жером Морвал е имал дете, да кажем, преди десетина години, тази жена е единствената от групата, която може да бъде майка на детето.

Терасата на ресторант „Л’Ескис норманд“ сякаш е опакована в диплянки, камбанки и божури и предлага красив изглед към Живерни. Щом падне нощта, усещането за импресионистичен оазис се засилва още повече от фенерите, хармонично разположени между разцъфналите цветя.

Жак не е докоснал предястието си. Карпачо от гъши дроб, разбит на пяна. Стефани си е поръчала същото и яде бавно, нагаждайки апетита си към апетита на съпруга си. Жак се е върнал от Евръо преди по-малко от час, вероятно малко след 21 часа, придружен от двама полицаи, които са го оставили между училището и дома му на улица „Бланш-Ошде-Моне“.

Жак не е промълвил и дума, разписал е подаденото късче хартия, без да го прочете, а после е стиснал силно ръката на Стефани. Оттогава почти не я е пускал. Е, не и по време на вечерята. Ръката му сега лежи като нещастно сираче върху покривката и е заета да досажда на трохите.

Стефани го е успокоила с думите „Всичко ще се оправи“. Запазила е маса в „Л’Ескис норманд“, без да даде възможност на съпруга си да избере заведението. Дали идеята е била добра? Всъщност тя просто знае, че в подобни моменти се прави така. А също и че в ресторанта ще се чувстват по-добре, отколкото в дома им. Че декорът ще помогне, че им е необходим известен протокол. Има я и надеждата, че ако е сред хора, Жак няма да вдигне скандал, да рухне, да се размекне, а ще прояви разбиране и ще запази достойнство...

— Свършихте ли, господине?

Келнерът отнася карпачото. Жак не проронва нито дума. Стефани поддържа разговора за двама. Говори за училището, за децата, за конкурса на фондация „Тиъдър Робинсън“, за картините, които трябва да се предадат след два дни. Жак я слуша и я гледа нежно, както винаги. Стефани смята, че я разбира. Винаги се е чувствала така с Жак. Винаги е имала усещането, че знае всичко за нея наизуст. Да, наизуст, това е точната дума. Винаги е обичал да му разказва за децата и за училището. Като че ли толерира нейното бягство... Сигурно и

затворниците обичат надзирателите в затвора да им разказват за птиците в небето. Келнерът поставя пред всеки от тях две тънки парчета филе от патица с пет вида подправки. Жак подарява една усмивка на Стефани и опитва ястието. Задава няколко уклончиви въпроса за училището. Проявява интерес към учениците, към характерите и вкусовете им. Като се изключи глупавият арест, Стефани е принудена да признае, че животът с Жак е лесен. Толкова тих, толкова спокоен.

Само че това не променя нищо.

Тя е взела решение.

Въпреки че Жак я разбира по-добре от всички, въпреки че я закриля, въпреки че е неспособен да й стори зло, въпреки че я обича до полуда и че това е ясно като бял ден, въпреки че нито за минута Стефани не се е съмнявала в любовта му... нейното решение е взето. Тя трябва да си тръгне.

Жак налива вино на жена си, сипва и на себе си половин чаша. Бургундско, мисли си Стефани. Прочела е името му върху етикета. От изба в Мьорсо. Тя не разбира много от вино, нито пък Жак. Той не пие или по-скоро почти не пие. И е може би единственият въздържател сред приятелите си от ловната дружинка. Сега Жак яде. Странно, но това успокоява малко Стефани. Тя се безпокой за съпруга си, както човек се безпокой за близък. От обич. Жак малко се отпуска и развеселява, лицето му вече не е така намръщено. Говори на Стефани за къща, която е харесал, някъде наоколо, според него и цената била добра. Тя знае, че Жак работи много, прекалено много, че носи навсякъде агенцията си „под мишница“, че до момента не е имал късмет и не е сключил голяма сделка, но късметът му ще проработи един ден. Жак е упорит и заслужава това. Всъщност напълно ѝ е безразлично дали ще смени къщата и дали ще заживее с богат мъж...

Ръката на Жак пълзи по бялата памучна покривка и търси отново ръката на Стефани. Учителката се колебае. Би било толкова по-лесно да го накара да разбере всичко, без да му казва нищо — да прави на пръв поглед незначителни жестове: да не отвръща на някоя милувка и да отклонява поглед. Само че Жак няма да разбере... Или по-скоро обратното. Ще разбере, но това няма да промени нищо. Той пак ще я обича. Дори още повече, дори още по-силно. Пръстите на Стефани

бягат от ръката му и потъват в косите ѝ, проскърцват при допира със сребърните панделки. Цялото ѝ тяло настръхва и тя се чувства смешна.

Защо?

Защо изпитва тази непоносима нужда да изостави всичко тук?

Стевани изпразва чашата си с вино и се усмихва сама на себе си. Как продължава да говори за онази къща на брега на Епт, както и за това, че трябва да идат при антикварите, за да я обзаведат. Стевани го слуша разсеяно. Защо да бяга? Отговорът на този въпрос е толкова банален. Стар като света. Младите момичета имат други мечти за живота си. Жадуват за любов, като Беренис на Арагон. Изпитват непоносима досада към человека, с когото живеят, въпреки че няма в какво да го упрекнат. Никакво извинение, никакво алиби. Само досада и убеждението, че истинският живот е другаде. Че съвършеното разбирателство е другаде. Става въпрос не за дребнави прищевки, а за най-главното. Че нищо не е толкова важно като това да споделят с някого едно и също вълнение, когато съзерцават картина на Моне или когато четат стиховете на Арагон.

Келнерът ловко и незабележимо отсервира чиниите им.

— Не — подхвърля Жак, — неискаме повече вино. Само десерт.

Ръката на Стевани най-сетне е върху масата и Жак начаса я грабва. Младите момичета, мисли си Стевани, се примирияват винаги. Остават и живеят, въпреки всичко, несъмнено са щастливи, но може и да не са, постепенно губят способността си да различават тези състояния. В края на краищата, така очевидно е по-лесно. Да се откажеш от мечтата си.

Въпреки това... въпреки всичко това... Усещането на Стевани не изчезва, а обитава мислите ѝ, упорито, настойчиво: това, което изживява, е единствено по рода си, няма равно на себе си. Непознато досега. Различно.

Две купички за сладолед, украсени с листа от мента, в които има сорбе, се приземяват на масата. Стевани е решила, че ще говори след десерта. Като поразмисли, стига до заключението, че идеята ѝ да дойдат в „Л'Ескис норманд“ не е била чак толкова добра. Защото зловещото очакване сякаш се е разтеглило безкрайно, като филм, прожектиран на забавен кадър. Жак сигурно мисли за друго — за ареста, за затвора, за инспектор Серенак. Сигурно отново преживява срама на ареста...

Съмнява ли се? Съмнява се, естествено. Та Жак я познава толкова добре...

Стевани погльща ябълковото сорбе. Има нужда от сила. От много сила. Такова чудовище ли е, че не може да изчака още малко и да оповести решението си някоя друга вечер? Та Жак излиза от затвора — измъчен и унижен като никога досега.

Защо да му казва точно тази вечер?

За да потъне в пропастта на провалените им отношения, за да се измъкне малко засрамена от бойното поле, покрито в трупове. Да се възползва, че къщата гори, и да спаси кожата си? Та тя ли е най-садистичната съпруга на света?

Да, има нужда от сили.

Мислите ѝ се връщат към Лоренс, естествено. Към така мечтаното разбирателство. Измамно ли е усещането, или осъзната начаса сигурност, че е било писано да срещнете человека, който е пред вас, че можете да сте щастлива само и единствено с него и с никого другиго, че само неговите ръце могат да ви защитят, че само неговият глас кара цялото ви тяло да вибрира, че само неговият смях ще ви помага да забравите всичко, че единствено с негоексът ще ви донесе толкова наслада?

И тази сигурност не е ли един от капаните на живота?

Не, тя знае, че не е.

Хвърля се стремглаво напред. Плонж в празното пространство. В непознатото. Безкраен скок като в „Алиса в страната на чудесата“ на Луис Карол. Да затвори очи и да повярва, че е в Страната на чудесата...

— Жак, ще те напусна.

**ДВАНАДЕСЕТИ ДЕН
ЗАБЛУЖДЕНИЕ
24 МАЙ 2010 Г. МУЗЕЯТ ВЪВ ВЕРНОН**

62

Богатствата на музея във Вернон са подценявани заради задушаващата сянка на намиращите се в Живерни техни „събратя“. Откриването през 2009 г. на Музея на импресионистите в митичното село изобщо не оправи нещата. Що се отнася до мен, предпочитам спокойствието на огромната нормандска сграда на кея на Сена във Вернон. Ще ми кажете, че е заради възрастта...

Задъхвам се на входа, мъчително прекосявам павирания двор и подпирачки се на бастуна, стигам до стълбите. Приличам на извита подпорна колона. Вдигам очи. Ето го прословутото тондо на Клод Моне. Царува в първото фоайе. Изложили са го така на показ заради начинанието „Импресионистична Нормандия“. Представлява кръгла картина, изобразяваща лилии, разбира се, и е с диаметър един метър. Лилиите са затворени в малко демодирана позлатена рамка, така че тондото прилича на огледалото на баба ми. Това, изглежда, е една от трите кръгли картини на Моне, изложени по света! Подарена е на Музея във Вернон от самия Клод Моне през 1925-а, година преди смъртта му...

Голяма класа, нали?

Това е гордостта на Вернон. Единственият музей в департамент Йор, който притежава картини на Моне, и то не какви да е. Въпреки че позлатената рамка е малко кичозна, нека някой каже, че не го привличат млечно тебеширените тонове — въпреки че надничат от същински илюминатор, те приличат на пастелен рай. Като си помисля само за туристите, които се прехласват като същинско стадо овце в съседното село и се надуват като пауни, докато гледат изложените там репродукции...

Е, няма да се оплаквам. Ако и тук вземе да летува прекалено много добитък, аз първа ще започна да роптая. Правя няколко стъпки по теракотените плочи във фоайето. Покрай мен като вятър профучава Паскал Пусен. Веднага познах директора на музея, за когото разправят, че бил един от най-големите специалисти по Моне и лилиите му във Франция, заедно с вечния Ашил Гийотен — оня тип от музея в Руан. Четох някъде, че Пусен бил стожерът на „Импресионистична Нормандия“. Истинско светило, сега е моментът да го кажа... Е, не сте длъжни да се засмеете...

Пусен ме поздравява, без да забави крачка. Несъмнено бегло си спомня лицето ми. Ако се съсредоточи, ще направи връзка между старата жена, с която се размина току-що, и жената, която веднъж дойде при него, за да поговорят за лилиите на Моне. Но това бе отдавна.

— Никой да не ме беспокои! — подхвърля Паскал Пусен на секретарката, преди да влезе в кабинета си. — Имам среща с двама полицаи от управлението във Вернон... Няма да се бавя...

Директорът се спира и машинално оглежда фоайето на музея си. Върху пода са нарисувани фигури, наподобяващи калинки, които показват как се стига до отделните зали. Долу са струпани безформени статуи, очевидно поради липса на място другаде. Пусен смъръща с досада вежди, а после затваря вратата на кабинета си. През стъклото на входната врата виждам пред музея мотоциклета на инспектор Серенак. Паркирал го е във вътрешния двор... Наистина светът на „Лилиите“ е малък колкото езеро...

Въздишам. Ще сторя като останалите. Ще следвам указанията на калинките. Защото местната археология, на която е посветен целият партер, ме отегчава до смърт. Гледам стълбището, което води към етажите: там са колекциите на пейзажистите и на съвременните художници. Всъщност това монументално стълбище също е една от гордостите на музея. Трябва да ви кажа, че нищо не му липсва. Мраморни скулптури на устремени напред коне и стрелци, опъващи лъкове, са безразборно разхвърляни горе-долу на всяко четвърто стъпало под огромните портрети на ерцхерцози и главнокомандващи френската армия или забравени принцове, за които вече никой не иска да си спомни... Притеснявам се, защото в този музей на забравата

толкова се гордеят със стълбището си, че не е сигурно дали асансьорът работи.

Докато Паскал Пусен разглежда с внимание всеки ъгъл на кутията за рисуване УИНДЗОР&НЮТОН, Серенак и Бенавидиш дебнат и най-малкото му движение. Намират се в мъртва точка на разследването, така че са мобилизирали всички възможни експерти. Представили са им Паскал Пусен като втория неоспорим специалист по импресионистична живопис и в частност — по импресионизма в Нормандия. Директорът им е излязъл с номера, че е претрупан с работа, но все пак се е съгласил да отдели няколко минути на полицията. Човекът пред тях съответства напълно на профила, който Бенавидиш е предугадил по телефона. Висок, слаб, със сив костюм и вратоворъзка в пастелни тонове, от типа гастролиращ експерт по изкуството, който се цели в поста директор на Лувъра и не е съгласен да го замени с нищо.

— Красива вещ, господа! Добре запазена, въпреки че е на около стотина години. Далеч съм от мисълта, че струва цяло състояние, но би заинтригувала колекционерите. Прилича на онези, които са използвали американските художници в началото на двадесети век, но оттогава марката УИНДЗОР & НЮТОН, чието лого е дракон, се препоръчва в цял свят. Всеки художник с малко снобска душа или носталгично сърце би мечтал да подреди в нея четките си.

Бенавидиш и Серенак са се настанили в две червени плюшени кресла от епохата на импресионизма, които далеч не са толкова удобни, колкото изглеждат. Крачетата им от лакирано дърво заплашват да се срутят при първото по-необмислено движение.

— Господин Пусен — пита Лоренс Серенак, — смятате ли, че на пазара все още има оригинални платна на Моне, по-специално „Лилии“?

Директорът на музея оставя настррана кутията.

— Какво точно искате да кажете, инспекторе?

— Ами например дали е възможно някой жител на областта около Вернен да се радва на притежанието на картина, подарена от Моне? Защо не на една от сто седемдесетте и две картини с лилии, например?

Отговорът избухва като взрив:

— Когато се установява в Живерни, Клод Моне е бил прочут и признат художник. Всяка негова картина вече е била с национално значение. Моне е подарявал доста рядко картини, защото те са стрували едно малко състояние...

А после уточнява, като излага на показ всичките си бели зъби:

— Не е спазил това правило за музея във Вернен. Точно това впрочем придава особена стойност на нашето тондо.

Отговорът като че ли задоволява Серенак. Но не и Силвио Бенавидиш, който се сеща за ехзалтирания коментар на уредника на Музея на изобразителното изкуство в Руан.

— Извинете, но Моне е бил принуден постоянно да води преговори със съседите си — жителите на Живерни, за да може да захранва езерото си с вода и да рисува пейзажите, които е замислял... Може би е съществувала вероятност да откупи съгласието на съседите си... и като обещание да даде картина...

Пусен не крие досадата си. После демонстративно гледа часовника си.

— Чуйте ме, инспекторе... Импресионистичната епоха не е праисторическа! В началото на двадесети век е имало вестници, нотариални актове, протоколи от заседанията на общинските съвети... Всички тези документи са изследвани от десетки историци по изкуството. Никога никаква подобна „стока“ не е излизала на бял свят... Но в замяна на това пък всеки е свободен да си приказва каквото му хрумне!

Директорът прави движение, сякаш иска да стане от мястото си. Припряността му почти интригува Бенавидиш. Той напразно очаква някаква помощ от Серенак.

— Ами кражба? — подхвърля Силвио.

Паскал Пусен въздиша.

— Не разбирам накъде биете... Клод Моне е бил организиран човек, при това с бистър ум до края на дните си. Картините му са описани, класирани, оценени. След смъртта му синът му Мишел Моне никога не е сигнализирал, че липсва някоя картина...

Пръстите на директора нервно танцуваат по кутията за рисуване.

— Е, инспекторе, ако не сте в състояние да разкриете убийство, станало преди няколко дни, съмнявам се, че бихте могли да намерите

ключа към предполагаема кражба, станала преди хиляда деветстотин двайсет и шеста година...

Дясното кроше. Бенавидиш не реагира на обидата, но Серенак се качва на ринга.

— Господин Пусен, предполагам, сте чували за фондация „Тийдър Робинсън“?

Директорът на музея за момент се смущава от подкреплението. Стиска възела на вратовръзката си.

— Естествено. Тя е една от трите или четирите фондации за насърчаване на изкуството в света...

— И какво мислите за нея?

— Как така „какво мисля за нея“?

— Имали ли сте работа с фондацията?

— Ами очевидно! Ама че въпрос! Контактите с нея са неизбежни, когато човек работи върху импресионизма. А лозунгът ѝ гласи: „Проучване, протекция, промотиране“ — трите „про“...

Бенавидиш кима с глава, а Пусен продължава:

— Около една трета от картините, които всеки ден се излагат по всички краища на света, минават през нея. На една такава фондация не ѝ пушка особено за музея във Вернон, защото се занимава с доста по-мащабни операции и действа с размах... Вижте, например, преди петнадесет дни бях в Токио за Международната изложба „Планини и свещени пътеки“. И знаете ли кой беше главният спонсор?

— Фондация „Робинсън“! — бърза да каже Серенак, сякаш отговаря на въпрос в телевизионна игра. — Излиза, че тази фондация е нещо като октопод, така ли?

Директорът на музея почти се задушава във вратовръзката си.

— Как така „октопод“?

Бенавидиш се намесва:

— Ами в смисъл че някой, който не познава света на живописта, може да добие впечатлението, че тази фондация, която оперира с милиони, се интересува много повече от доходни начинания, отколкото от благородната и напълно лишена от материален интерес защита на изкуството...

Бенавидиш става и се усмихва с престорена наивност. С удоволствие констатира, че tandemът му със Серенак действа все по-добре. Двамата приличат на двойка играчи на тенис, които трупат опит

и започват да печелят и да играят по-хитро. Паскал Пусен за кратко губи контрол над нервите си. Поглежда часовника си и отговаря с досада:

— Хубаво, но за човек като мен, който разбира от живопис, фондация „Робинсън“ е стара и уважавана институция, която не само успя по забележителен начин да се адаптира към пазара, но и да запази първоначалната си амбиция: да открива нови таланти, и то от най-ранна възраст...

— Говорите за конкурса „Бъдещи художници“, нали?

— Наред с толкова други конкурси... Нямате представа колко много са признатите днес таланти, които фондацията е открила!

— И така, значи затваряме скобата — намесва се Серенак. — Фондацията управлява едновременно, при това — еднакво добре — и капитала, и инвестициите си...

— Точно така, инспекторе! Има ли нещо лошо в това?

Серенак и Бенавидиш кимат в знак на съгласие. Синхронът им е съвършен. Пусен отново поглежда часовника си и става.

— Добре — казва той и им подава кутията. — Очевидно, господа инспектори, не успях да ви кажа нищо, което вече да не знаехте.

В този момент Силвио се опитва да хвърли последната стрела.

— Последен въпрос, господин Пусен. Можете ли да ни кажете нещо за картина „Водни лилии“ в черно? Картина, която Моне евентуално е нарисувал през последните дни от живота си... Като отражение на цветовете на собствената му смърт...

Паскал Пусен го гледа с огромно съжаление, както човек слуша дете, което казва, че в градината е срещнало елфи.

— Инспекторе, изкуството не е нещо, около което да се развижрат митове и легенди. Този слух за своеобразен погребален автопортрет няма никаква реална основа. Няма и най-малкият признак за подобно нещо в действителност. Това е просто въображение, същото като на онези хора, които вярват, че в Лувъра обикалят призраци или че истинската Джоконда се крие в Кухата игла на Етрета^[1].

Щеркът! Бенавидиш е разтърсен, съкрушен. За момент Серенак се колебае дали да не остане зад завесата, но въпреки рисковете решава да излезе на ринга:

— Предполагам, господин Пусен, че присъствието в ателиетата и къщата на Моне на няколко десетки картини на майстори, които

събират прах по таваните или в шкафовете, също е селска легенда...

Окото на Паскал Пусен блясва доста странно — като че ли Серенак току-що е осквернил опасна тайна.

— Кой ви разказа това?

— Не отговорихте на въпроси ми, господин Пусен!

— Да, така е. Къщата и ателиета на Моне са частни помещения.

Дори да съм посещавал тези места в качеството си на експерт, да отговоря на вашия въпрос, би означавало да разкрия професионална тайна. А аз, от своя страна, настоявам да ми кажете кой ви разказа това!

Серенак се усмихва и показва всичките си зъби.

— Господин Пусен, нали разбирате, че това също е професионална тайна?!

В продължение на няколко секунди в стаята се възцарява потискащо мълчание. Двамата инспектори стават от креслата от епохата на импресионизма, които проскърцват с облекчение. Директорът ги изпраща със забързано внимание, а после затваря вратата зад гърба им.

— Директорът не е много разговорлив — коментира Силвио във фоайето и вдига глава към тондото с лилии.

— По-скоро бързаше... Я ми кажи, Силвио, като че ли познанията ти в сферата на изобразителното изкуство са се задълбочили... Човек би казал, че си разширил полезрението на интересите си и че не си падаш само по барбекюта!

Бенавидиш предпочита да приеме забележката като комплимент.

— Ами, информирам се, шефе... Опитвам се да обобщя и анализирам сведенията, които съм почерпил от най-добрите извори. Само дето от това нещата не стават по-ясни. Дори напротив!

Двамата излизат навън и вървят по павирания двор. Пред очите им бързоходни катери и малки корабчета плават нагоре по Сена. На десния бряг странната сграда на Старото пристанище, която от векове пази равновесие над реката между две занемарени подпори, изглежда така, сякаш всеки момент ще пропадне в сивкавата вода.

— У теб ли е листът с трите колони? — питат Серенак.

Силвио се изчервява и вади от джоба си лист хартия.

— Ъ-ъ-ъ, шефе, снощи опитах нещо друго... Друг начин да записвам всички следи. Само чернова е, но...

— Хайде, покажи ми! — казва Серенак.

Инспекторът едва изчаква помощникът му да разтвори листа и го изтръгва от ръцете му. Свежда поглед и вижда разграфен триъгълник, в който са записани различни имена. Объркан, прокарва ръка през косата си.

— Каква е тази скапана пирамида, Силвио?

— Ами, още не знам — пелтечи Бенавидиш. — Просто начин да се разгледа случаят. Още от самото начало се изправяме срещу три вида следи, които се движат в три различни посоки: „Лилиите“ на Моне, любовниците на Морвал и децата.

Пирамидата е нов начин да онагледя информацията. А защо не приемем, че колкото повече се приближаваме към центъра на някой от триъгълниците, толкова повече степента на виновност нараства...

Серенак се опира върху фундамента на бронзовия кон пред входа на музея.

— Да изобразиш цялата информация ли? Тъпо е. Наистина ли смяташ да разрешиш случая с този скапан картезиански метод^[2]?

После поставя потната си ръка върху опашката на коня.

— Ако правилно следвам мисълта ти, възнамеряваш да поставиш в центъра фондация „Тиъдър Робинсън“ и онова момиче от Бостън — Алин Малтера... М-да... Само че току-що директорът на музея поохлади сериозно следата за евентуална афера в света на изкуството, свързана с „Водните лилии“ или с картина на Моне, нарисувана *ante mortem*^[3]...

— Да, давам си сметка за това. Само че намирам доста съмнителна тази история за професионалната тайна...

— Аз също. Само че още по-трудно ще повярвам в мъгловите легенди за десетки импресионистични картини, забравени след смъртта на Моне в Розовата къща.

— Следвам мисълта ви, но по предварителни данни семейство Дюпен нямат нищо общо нито с децата, нито с незаконния трафик на картини, особено съпругът. Поставям ги в мъртва точка. Същото важи и за Амаду Канди.

Серенак продължава да разглежда учудено скицата. Силвио Бенавидиш тайничко въздъхва с облекчение. В по-ранна версия на триъгълника е поставил името на Лоренс Серенак между върха

„Лилии“ и върха „Любовници“ в триъгълника. Серенак рязко вдига глава и го гледа странно. Силвио поставя пръст върху триъгълника.

— Остава момичето със синята престилка, което не сме идентифицирали. В моя триъгълник я поставям някъде между любовниците и децата...

— Ама това с децата вече става фиксида. Проявяваш последователност, Силвио... Не може да се каже, че...

— Ами какво още ви е необходимо, шефе? Картичка за рожден ден, адресирана до единайсетгодишно дете, а върху капака на кутията, от вътрешната страна, има надпис с детски почерк... И едно единайсетгодишно дете, убито през хиляда деветстотин трийсет и седма година със същия ритуал като Морвал... А любовниците на Морвал, една от които е неидентифицирана, която (зашо не?) би могла да има дете от него, което той не е принал...

— Хм... Но във всеки случай едно единайсетгодишно дете не би могло да повдигне двайсеткилограмовия камък, който е разбил черепа на Морвал... И какво правиш с цялата тази каша от следи?

— Не знам. Не мога да избия от главата си мисълта, че едно дете от Живерни е в опасност. Давам си сметка, че съм смешен и че не е възможно да сложим под похлупак всички деца в селото, но...

Лоренс Серенак го тупва приятелски по рамото.

— Вече говорихме за това... За синдрома „Баща или почти баща“. Впрочем какво казват в болницата?

— Всичко е спокойно. Няма драма. Отиваме към термина. Опитвам се да намиnavам възможно най-често с цял куп списания за Beатрис, които тя неотменно ми хвърля в лицето... „Всичко е наред, трябва да се изчака, шийката още не се отворила, рано е за цезарово сечение, бебето решава, какво друго да ви кажем.“ Все това ми повтарят акушерките.

— Ще се връщаш ли там сега?

— Ами, да...

— Не мога да те разбера, Силвио... Всички други мъже щяха да удавят последните си ергенски нощи в алкохол, разврат или покер! Не и ти! Поздрави Beатрис! Чудесно момиче е и ти я заслужаваш!

После слага ръка на рамото му.

— Ти си последният верен мъж на планетата! А аз се връщам в ада... — Лоренс Серенак поглежда часовника си — 16 часът и 23

минути — и добавя: — Всеки си има начин на бягство...

Силвио Бенавидиш гледа как шефът му се отдалечава. И докато триумфът се изгубва зад ъгъла, той се чуди дали в крайна сметка е имал основание да зачертава името на Лоренс Серенак от листа със заподозрените.

[1] Кухата игла или Иглата — така се казва прочутата 70-метрова скала в селището Етрета, намиращо се на север от Хавър — любимо място на писатели и художници. — Б.пр. ↑

[2] Картизиански или Декартовски метод, картизианците са последователите на Рене Декарт. — Б.пр. ↑

[3] Ante mortem (лат.) — преди смъртта. — Б.пр. ↑

Прозорецът на първия етаж в музея на Вернон също прилича на картина. Хълмът на десния бряг на Сена, който се загатва през стъклото, продължава по очарователен начин пейзажите в рамки от Пурвил^[1], залеза на слънцето във Въол-ле-Роз, замъка Гайар, площада в Пти Андъоли и Сена в Ролбоаз^[2]...

Когато мотоциклетът „Тайгър Триумф“ на инспектор Серенак пресича „картината“, уверявам ви, разваля хармонията на импресионистичния пейзаж. Виждам как мотоциклетът преминава от единия на другия бряг на Сена по моста на Вернон, как завива надясно, лети покрай реката чак докато меандърът изчезне от погледа ми.

Естествено, глупавият инспектор се е устремил към своята красавица.

Непредпазлив и безразсъден.

Минавам в другата зала, с лампериите. Там са рисунките. Това е любимата ми зала! С течение на времето започнах да предпочитам рисунките на Стейнлен^[3] пред картините на големите майстори. Обожавам карикатурите му, портретите на работници или просяци, нахвърляни набързо с креда, сцените му от баналното ежедневие с действащи лица непознати хора, уловени с пастел само за няколко мига. Не бързам, застоявам се пред всяка скица, наслаждавам се на всеки щрих с молива като на бонбон, оставен да се разтопи под езика. Защото съм тук за последен път. Това е последното ми посещение, моето сбогуване със Стейнлен, последната наслада на всеки елемент в творбите му.

След като погледът, зареден с емоционален заряд, се е спирал пред всяка изложена рисунка, съвсем в стила на ексцентрична дама (а аз съм такава вече петдесет години), както винаги, когато съм на този етаж в музея на Вернон, стоя дълго пред „Целувката“.

Естествено, не ви говоря за онази лъскава прегръдка на Климт, наподобяваща рекламен плакат за опиващ парфюм. Не. Говоря ви за „Целувката“ на Стейнлен. Това е проста скица с въглен, състояща се само от няколко щриха: в гръб е мъж, облечен с впити по тялото дрехи,

с изпъкнали мускули, който притиска до гърдите си отдаващата му се жена. Тя се е изправила на пръсти, лицето ѝ лежи върху рамото на мъжа, а срамежливата ѝ ръка не смее да прегърне тежкото му тяло^[4].

Той я желае, а тя трепери от вълнение и е неспособна да му устои. Любовниците са безразлични към загатнатите на заден план сенки, които приличат на заплахи. Това е най-добрата рисунка на Стейнлен. Появявайте ми. Тя е истинският шедъровър в музея на Вернон.

[1] Прочут курорт в Нормандия — Б.пр. ↑

[2] Селища и забележителности в Нормандия и Ил-дьо-Франс, някои от които са рисувани от Моне, а някои — от други художници. — Б.пр. ↑

[3] Теофил Александър Стейнлен(1859–1923)-швейцарски художник, натурализиран французин, автор на гравюри, илюстратор, график, плакатист, карикатурист и скулптор. Автор на прочутите плакати от серията „Черната котка“ за едноименното култово кабаре в Монмартър. — Б.пр. ↑

[4] Творбата е от 1895 г. Стейнлен я е нарисувал и в друг ракурс, където на преден план е жената. Този вариант на „Целувката“ е в музея „Орсе“ в Париж. — Б.пр. ↑

На улица „Клод Моне“ по времето, когато децата излизат от училище, мотоциклетът „Тайгър Триумф“ предизвиква истинска сензация. Тичащите деца минават покрай него и силно впечатлени, забавят крачка, после обръщат глави. Те са на възраст от пет до дванадесет години. Лоренс Серенак не може да избие от главата си хипотезите на Силвио Бенавидиш, че едно дете е в опасност. Пред очите му минават много детски лица. Десетина, а може би и двадесет. Весели. Радостни. Безгрижни. Кое от тях би трябвало да разпита? Кое от момчетата, кое от момичетата? И какво да ги попита? И как да влезе с взлом в някоя добре пазена семейна тайна? Дали да не потърси прилика или общи неща с Жером Морвал? И откъде да започне?

Инспектор Лоренс Серенак паркира мотоциклета си под сянката на липата. Там дреме Нептун и сякаш възnamерява да го пази. Кучето става тромаво и мързеливо тръгва съм него, за да изпроси няколко милувки, които инспекторът не му отказва.

Когато Серенак влиза в класната стая, Стефани е с гръб към него. Леко наведена, тя подрежда някакви листове в дървени кутии. Серенак не казва нищо. Колебае се. Дишането му се ускорява. Дали го е чула? Дали не се прави на безразлична?! Приближава се още малко и поставя ръцете си върху ханша на учителката. Стефани настръхва. Запазва мълчание. Не поглежда през рамо, не помръдва глава. Не е необходимо, защото го е познала. По шума на мотора ли? Или по миризмата? Единственото, което прави, е да постави длани си върху дървения чин пред себе си. Ръцете на инспектора стисват още по-здраво крехкото тяло на учителката. То се приближава до неговото и той усеща дишането на младата жена. Погледът му не може да се откъсне от фините капчици пот по ухото и врата ѝ.

Ръцете на Серенак се движат. Едната се изкачва по извития й гръб, а другата гали корема й в такт с учестеното й дишане. Двете му ръце се срещат, когато стигат до гърдите на Стефани. Пръстите му дълго дразнят удължените им форми, сякаш искат да запомнят извивките им, преди да се сплетат върху тях. Лицето на инспектора се залепва за влажния профил на учителката. Влажни са и ухото, и тилът

й. Двамата вече са едно. Джинсите на инспектора залепват в ленената рокля на учителката. Напрегнато желание. Тя се задъхва от напрежение. Остават дълго така. Живи са само ръцете на Серенак, които дори не са имали време да се пъхнат между плата и кожата, а само вкаменяват гърдите. Стефани навежда леко глава, съвсем леко, за да се доближи лицето на Серенак до устните ѝ. Тя шепне... По-скоро диша, отколкото говори:

— Свободна съм, Лоренс, свободна съм. Отведи ме оттук.

Ръцете на инспектора бавно слизат надолу. Отварят се и се разгръщат така, че да не пропуснат и милиметър от тялото на Стефани. Стигат до талията ѝ, но не спират, а продължават надолу. Тялото на Серенак се отделя от тялото на Стефани само за миг, един миг, в който двете му ръце сграбчват гънките на роклята и я вдигат до кръста. След това тялото му отново се притиска в нейното, като по този начин пленява смачкания плат между нея и себе си, а ръцете му остават свободни и галят голите бедра, като полекичка ги раздалечават едно от друго.

— Отведи ме оттук, Лоренс — шепне задъхано Стефани. — Свободна съм. Отведи ме оттук.

— Е, и? — обръща се Пол към Фанет. — Какво ти каза тя?

Фанет затваря зад гърба си вратата на училището. Лицето ѝ е смъртнобледо. Пол си казва, че то не предвещава нищо добро.

— Казвай де, ти изобщо не се забави! Какво ти каза учителката? Появява ли ти за Джеймс? Поне не ти се скара, нали?

Никакъв отговор. Никога преди Пол не е виждал лицето на Фанет толкова разстроено. Внезапно, без дори да му отговори, Фанет побягва. Нептун рязко става, изоставя поста си под липата и хуква редом с нея.

Пол се колебае дали да не направи същото. Вика, преди Фанет да изчезне от погледа му.

— Говори ли с нея?

— Н-е-е-е-е...

Момичето произнася само тази дума през поток сълзи, които биха били достатъчни да наводнят стръмнината на улица „Бланш-Ошде-Моне“.

Автобусът оставя комисар Лорантен на централния площад в Лион-ла-Форе. По време на целия път се е наслаждавал на истинска панорама през предното стъкло: най-напред сводове букова гора, която обгръща цялата околност, а после — парад на нормандски къщи в стил фахверк, насищащи областта с носталгия към по-миналния век. Като че ли селото се бе запазило в този си вид само и само в него да се снимат филми по разказите на Мопасан и романите на Флобер. Погледът на Лорантен се спира за миг върху фонтана на централния площад, който е точно до внушителните хали. Каменният фонтан не изглежда толкова стар, колкото въпросната епоха. И за това си има причина. Бил е изграден преди двадесетина години за Клод Шаброл и филма му за Ема Бовари.

Пълна бутафория! Абсолютен фалшивикат!

Комисарят обаче не може да не направи връзка между трагичната съдба на Ема Бовари — усещането й за скука, чувството, че е възможно да води друг живот, който действителността ѝ отказва, и цялата информация, която е събрали за Стефани Дюпен. Когато обаче напуска площада, разумът на комисар Лорантен надделява. Подобен паралел е невъзможен, а и той отдавна е минал възрастта на романтичните асоциации. Комисар Лорантен върви със сравнително бодра крачка. Домът за стари хора „Градините“ се намира малко над село Лион-ла-Форе и дотам се стига по доста стръмен път покрай гора.

Пастелносиният линолеум във фоайето блести така, сякаш го лъскат на всеки час. Повечето пенсионери прекарват следобеда си, а вероятно и по-голямата част от времето си в залата вляво. Огромен плазмен телевизор, който изглежда е включен през цялото време, свети пред тридесетина неподвижни дремещи зрители, потънали в мислите си. По-активните безволево дъвчат бисквити от сервираната преди час следобедна закуска в очакване на вечерята.

Възхвала на... бавността^[1].

Малко едричка и набита медицинска сестра прекосява гъвкаво помещението, също като управител на магазин за порцелан, и се приближава до Лорантен.

— Господине?

— Комисар Лорантен. Обадих се тази сутрин. Бих желал да се срещна с Луиз Розалба.

Медицинската сестра се усмихва. Върху малък златист бадж е написано името ѝ: Софи.

— Да. Спомням си. Луиз Розалба е предупредена. Очаква ви. От няколко години тя се изразява доста трудно, но не се заблуждавайте, умът ѝ е бистър, разбира всичко, което я питат. Стая номер сто и седемнайсет. Бъдете много внимателен, господин комисар. Луиз е на сто и две години и отдавна не е имала посетители.

Комисарят бута вратата на стая номер 117. Луиз Розалба седи полуобърната към прозореца и гледа паркинга. Втренчено. В момента там паркира кола ауди 80 и от нея излизат мъж и жена. Жената носи букет цветя. После от колата изскачат две деца, които пеят, докато затварят вратата. Лорантен остава с впечатлението, че потокът посетители за другите пансионери определя ежедневия ритъм на живот на столетницата.

— Луиз Розалба?

Старицата обръща към комисаря сбръканото си лице. Лорантен се усмихва.

— Аз съм комисар Лорантен. Софи, медицинската сестра, сигурно ви е казала, че ще ви посетя... Аз... съжалявам, но съм дошъл да приズова спомените ви... Твърде отдавнашните ви спомени, които несъмнено не са особено приятни. Дойдох да поговоря с вас за смъртта на единствения ви син Албер... през хиляда деветстотин трийсет и седма година...

Покритите с дантела ръце на госпожа Розалба потреперват върху одеялото, което топли коленете ѝ. Светлите очи се навлажняват. Луиз отваря уста, но от нея не излиза нито звук.

На стените няма нито едно разпятие, нито пък снимка на деца, внуци или правнуци от кръщене или от първо причастие.

Няма и сватбени снимки. Върху голите стени има само една репродукция на „Дамата с чадъра“^[2] на Моне: елегантна майка разхожда детето си в поле с макове. Действието се развива някъде в околностите на Аржантъй.

— Аз... имам — продължава комисар Лорантен — конкретни въпроси. Не се напрягайте... Ще опресня паметта ви...

Комисарят се навежда и вади от джоба си черно-бяла снимка. На нея е цял клас от училището в Живерни през учебната 1936–1937 година. Слага я на коленете на старицата. Очите ѝ сякаш са очаровани от снимката.

— Това ли е Албер? — пита той и ѝ посочва момче, седнало на втората редица. Той е, нали?

Луиз кима утвърдително с глава. Върху снимката капват няколко сълзи, като че ли в двора на училището е завалял дъжд, но послушните деца не смеят да отместят очи от обектива и дори да примигнат.

— Никога не сте вярвали, че е нещастен случай, нали?

— Н... не — успява да каже Луиз.

Дълго прегълъща...

— Той не е бил... сам при... при... реката...

Комисарят се старае да овладее скритото си вълнение. Сеща се и за съветите на сестрата да не притиска Луиз.

— А знаете ли кой е бил със сина ви?

Луиз кима леко. Гласът на комисаря става по-колеблив. Огромно вълнение натоварва въздуха в малката стая, като че ли отварянето на кутията със спомените е извадило на бял свят и възпламенителен газ, който ще взриви помещението при първата проява на несръчност.

— И този човек, който е бил при потока със сина ви, той ли го е убил?

Луиз се съсредоточава върху произнесените от комисаря думи и кима отново в знак на съгласие. Леко помръдане на врата. Недвусмислено.

— Но защо не казахте това? Защо не го обвинихте?

В двора на училището в Живерни пада порой. Хартията набъбва. А децата са все така послушни и все така не помръдват.

— Никой... не ми... не ми... вярваше, дори съпру... гът ми...

Столетницата е употребила огромно усилие, за да произнесе тези няколко думи. Кожата, която виси от брадичката ѝ, трепери като гушата на кокошка... Комисар Лорантен разбира, че трябва да я пази, да задава въпроси и да внушава отговорите им, да го прави така, че тя само да кима с глава на предположенията, които той ѝ поднася, или най-много да ѝ позволява да произнася една-две срички...

— А после сте се преместили? Не е било по силите ви да останете, нали? А след това е починал и съпругът ви и вие сте

останали сама?

Луиз бавно клати врата си в знак на съгласие. Комисарят се навежда над столетницата, вади кърпичка от джоба си и деликатно избърсва снимката.

— Ами после? — продължава Лорантен и се старае гласът му да не издава вълнението му... — Това лице, което е било със сина ви на реката, по-късно е извършило още едно убийство, така ли? А може би и други? Много? Започнало е пак да убива, може би продължава и сега?

Луиз Розалба изведнъж започва да диша по-добре — като че ли комисарят я е освободил от тежест, притискала гърдите ѝ от цяла вечност.

Кима с глава.

Боже мой...

Тръпки полазват ръката на комисар Лорантен... И за него не е добре така да му се ускорява пулсът, но за момента не му пука за съветите на кардиолога му. От значение са единствено потресаващите разкрития, погребани в паметта на една жена от почти седемдесет и пет години. Той придвижва снимката по-близо до пръстите на Луиз.

— А лицето, за което говорим, също е на снимката, нали? Може... Можете ли да ми го посочите?

Пръстите на Луиз Розалба затреперват още повече... Лорантен нежно слага ръка върху китката ѝ, като внимава да не я стиска, и започва да я движи. Пръстите лазят по снимката, а после бавно показалецът на Луиз се спира върху едно лице. Комисарят има чувството, че сърцето му ще изскочи от гърдите...

Боже мой, боже мой!

Залива го топла вълна. Стисва по-силно ръката на Луиз. Сърцето му бие до пръсване. Трябва да се успокои...

— Благодаря, благодаря!

Въздиша леко и напрежението му малко спада. Спохожда го странно усещане — за противоречието между ирационалността на това разкритие, на тези свидетелски показания, на това обвинение и неговата безспорна логика. Вече знае кой е убиецът на малкия Албер Розалба. А следователно — знае и кой е убиецът на Жером Морвал. Кой и защо.

Сърцето му постепенно възвръща нормалния си ритъм, но Лорантен не успява да се отърве от смехотворното задоволство и ненужната гордост, че държи в ръцете си доказателството, че не се е излъгал, че не е допуснал да го измамят. И че пръв се е досетил за истината. Погледът му се отмества към прозореца и потъва в мрачната букова гора, чийто край се загатва в далечината.

Какво да прави сега?

Да се върне в Живерни?

Да се върне в Живерни и да намери Стефани Дюпен, преди да е станало твърде късно?

При последната мисъл сърцето му отново започва да бие лудо. Кардиологът му ще е бесен.

[1] Алюзия със сатиричната творба на Еразъм Ротердамски „Възхала на глупостта“. — Б.пр. ↑

[2] „Дамата с чадъра“ — картина от 1886 г. — Б.пр. ↑

22 часът и 53 минути.

Гледам Луната. От кулата на мелница „Шенъвиер“ тя изглежда огромна и сякаш мога да я докосна с ръка.

Успокойте се, не съм толкова глупава. Не става въпрос за оптическа измама. Говориха на тази тема по радио „Франс Бльо“ — Горна Нормандия, и дори по местната телевизия. Обясниха, че днес при пълнолуние тя щяла да е най-голямата за годината. От това, което обясняваха, разбрах, че тази нощ перигеят ѝ, с други думи — разстоянието между нея и Земята, щяло да е възможно най-малкото. Запомних и още нещо: че Луната не описвала кръг около Земята, а елипса... И така значи има ден, в който тя е най-отдалечена от Земята и ден, в който е най-близо...

И това става тази вечер! Според онези от радиото и телевизията, като гледаш Луната с просто око, тази вечер тя ще е по-голяма от обикновено. Казаха го точно преди прогнозата за времето, в дневника на събитията от деня. Перигеят ставал такъв веднъж в годината...

Нощната светлина къпе покривите на Живерни и създава малко особена атмосфера. Някой страстен художник би могъл да разтвори статива си и да рисува през цялата нощ без изкуствена светлина. Колко от нас точно в този момент гледат Луната? Чули са новината по радиото или телевизията и са ѝ се подчиниши... Ами да, казаха, че подобен спектакъл не е за изпускане! Със сигурност сме хиляди, дори десетки хиляди души...

Да, днес категорично съм настроена носталгично... След поклонението в музея на Вернон, ето че сега прекарвам нощта на прозореца. Няма да изкарам дълго, ако поддържам този ритъм.

Аз и не възнамерявам подобно нещо. Вярвайте ми, истинска привилегия е да узнаеш последния ден от живота си и да можеш да се насладиш по този начин на последните си часове, на последната си нощ, на последната Луна.

Утре всичко ще е свършило! Решено е. Остава само да избера начина. Отрова? Хладно оръжие? Огнестрелно оръжие? Удавяне?

Не ми липсват възможности.

Нито смелост. Нито решителност. Нито мотивация.

Все още наблюдавам заспиващото село. Уличните лампи и последните светещи прозорци в бледата нощ. Напомнят ми жълтите петна по моите „Черни лилии“, които приличат на изгубени в мрака фарове.

Ченгетата се провалиха и няма да разберат нищо. Толкова по-зле за тях. Утре вечер всичко ще приключи с един последен труп и скобата окончателно ще се затвори... Край.

Фанет за първи път съзерцава толкова гигантска Луна. Прилича на планета или летяща чиния, която всеки момент ще се приземи върху дърветата на хълма. Учителката й е имала право, когато им каза да стоят до късно тази нощ. Обясни им за елипсата и перигея, нарисува на дъската сложна схема със стрелки и цифри.

Фанет не разполага с часовник, но й се струва, че е поне 23 часът. Венсан си отиде у дома вероятно преди час.

Мислех си, че ще стои под прозореца ми цяла нощ, че няма да иска да пусне ръката ми, че ще ме слуша. Но в крайна сметка той си тръгна. Уф!

Да, Фанет би искала да е сама с огромната Луна, като с по-голяма сестра. И сестрата, която живее далеч, да я покани в дома си.

Тази вечер Фанет завърши картина си. Обикновено тя не е суетна и не вярва, когато всички й приказват, че рисунката ѝ е гениална. Само че сега... Да, тя спокойно може да признае на Луната, че се гордее с цветовете, които е поставила върху платното, с движението на водата, което пресича цялата картина, с убежните линии, които се разбягват във всички посоки... Всичко отдавна бе в главата ѝ, но никога не бе вярвала, че ще може да го нарисува... Скрила е картината под перачницата. Пол ще отиде да я вземе утре и ще я даде на учителката.

Мога да се доверя само на Пол. Единствено на него. В никакъв случай на останалите. Камий е капризен, придирчив, Мери е доносничка, а Венсан... Венсан е малко кученце, което се е лепнало за мен.

Не мога да се доверя и на мама, не, на нея най-малко. Непрекъснато ме надзирава, води ме на училище всяка сутрин и ме оставя пред оградата, преди да отиде във вилата на парижаните. Същото е и на обяд. Като че ли ме шпионира! Понякога това ми се

струва странно. Като че ли се страхува да не разкажа моята история на всички...

А Джеймс изчезна. Мъртъв е...

Убит насред полето.

Като че ли мама се бои да не вземат дъщеря й за побъркана.

Джеймс...

Фанет протяга ръка. Има чувството, че ако се наведе още малко от прозореца, ще може да докосне кратерите на Луната и да прокара пръсти по пукнатините й.

Джеймс?

Дали не съм си го измислила?

Дали пък не съм намерила в полето само няколко четки, забравени от разсеян художник, и не съм видяла просто няколко капчици боя на брега... Въображението ми е сторило останалото. Мама винаги ми казва, че живея в имагинерен свят, че си измислям разни неща, че деформирам действителността и я правя такава, каквато искам да бъде.

А сега, колкото повече мисля, толкова повече ми се струва, че Джеймс никога не е съществувал. Измислила съм си го, защото съм имала нужда от него. От някой, който да ми каже, че имам талант за рисуване, че трябва да продължа, че притежавам гениалност, че трябва да мисля за себе си и да работя, да работя, да работя върху картините си.

Да бъда egoистка.

Мама никога не ми говори такива неща. Джеймс ми каза всичко, което би трявало да ми каже един баща, всичко, което съм искала да ми каже моят баща...

Баща — човек на изкуството, баща — художник. Баща, който ще се гордее с мен. Баща, който един ден, на другия край на света, ще прочете името ми в ъгъла на някоя картина, изложена в най-необикновената галерия, и ще си каже просто: „Познавам художничката. Тя е малката ми дъщеря. Най-надарената от всички“.

Фанет наблюдава фасадите на тъмните къщи.

Не! Не! Не! Баща ми не е някой от селото, в чийто дом майка ми слугува. Не, не е някой скапан стар дебелак, който вони и се поти непрекъснато. Това е невъзможно. Всъщност ми е все едно. Нямам си баща. Измислила съм Джеймс на негово място... Благодарение на него

нарисувах картината, моите „Лилии“. Утре те заминават за конкурса. Те са моята пусната в морето бутилка...

Утре.

Фанет се усмихва. Тази огромна Луна може би е добро предзнаменование?

Та утре е рожденият ми ден!

На светлината на Луната дворът на училището в Живерни изглежда окъпан в сребрист блясък. Луна, която не е с обичайните си размери. Стефани се е опитала да обясни на класа си феномена с перигея и елипсата с помощта на няколко прости скици. Посъветвала ги е да останат до по-късно от обикновено и да се насладят на гледката. Бе написала всичко на дъската: че Луната е с четиринадесет процента по-голяма и с тридесет процента по-светла.

Луната има същата форма като прозорчето на мансардата им, като че ли къс от прозореца се е откъснал и е полетял към небето. Улица „Бланш-Ошде-Моне“ е пуста. Листата на липите на площада пред кметството танцуваат кротко под лекия повей на вятъра. А върху цялото село сякаш е паднал сребрист дъжд.

Жак лежи в леглото. Без да се обръща, Стефани отгатва, че не спи. Отгатва, че я гледа, че няма да каже нищо, че уважава мълчанието й. Интимността между нея и Жак става все по-непоносима. Съпругът ѝ не е променил навиците си. Двамата продължават да спят голи един до друг и телата им почти се допират. Жак не се е опитал да я докосне, нито да я завладее отново. Поне физически.

Вчера разговаряха часове наред.

Спокойно.

Жак каза, че я е разбрал и че ще се опита да се промени.

Но в какво? Та Стефани не го упреква в нищо. Или може би го упреква единствено че не е някой друг.

Жак твърди, че ще стане друг.

Човек не става друг. Подобни разговори не водят до нищо и Стефани го знае. Вече е взела решение. Ще го напусне. Ще замине.

Жак е уравновесен човек. Сигурно мисли, че ако прояви търпение и изчака, ще накара Стефани да изпита съмнения. Ще остави бурята да отмине. Ще почака с чадър в ръка. В случай че... Ще бъде готов да протегне големия чадър, достатъчен и за двамата, щом Стефани се върне.

Само че се лъже.

Стевани дълго наблюдава двора на училището, в което преподава от години, разчертаните върху асфалта фигури за игра на дама. В училището се чувства като катеричка в клетка... В главата ѝ бучат виковете на играещите през междучасието деца.

Определила е среща на Серенак на другия ден следобед. Но не в селото, разбира се, не край реката... По-далеч, на по-тайно място... Тя го е избрала... Ще се срещнат на остров Орти, купен от Клод Моне. На прочутото място, където се сливат Епт и Сена. Там Моне е свивал платната си, там е привързвал корабчето си ателие... Местността е красива и изолирана. Колкото повече Стевани мисли, толкова повече вярва, че идеята ѝ да се чакат там е добра. Лоренс ще я оцени. Той притежава учудващ инстинкт за всичко, свързано с изкуството. Нима в къщата на Моне не усети, че картината на Реноар „Младо момиче с бяла шапка“ не е репродукция? Дори ако разумът му нашепваше да не приема този факт, Лоренс предчувствуваше, че пред него е оригинален шедьовър. Досети се и за десетките забравени платна на Моне, Реноар, Писаро, Сисле, Буден, а също и за непознатите „Лилии“. Боже мой, само ако имаха време, ако бяха свободни, Стевани толкова би искала да ги покаже на Лоренс, да сподели с него чувствата и вълненията си...

Жак е изгасил лампата и се е обърнал настрани. Лунната светлина придава на стаята вид на вълшебна пещера. Погледът на Стевани пада върху ношното шкафче, върху оставената там книга. Тя си стои отдавна там. „Орелиен“ на Луи Арагон.

Изречението Съгласен съм мечтите със закон да станат престъпление отново завладява мислите ѝ. Това послание е написано върху картичката за рожден ден, намерена в джоба на Жером Морвал.

Мечтата е престъпление...

Като че ли тези думи са написани за нея.

Мечтата е престъпление.

Хората, които не са чели следващите стихове и които не познават съдържанието на „Светилище на нимфа“ — дълго стихотворение от Луи Арагон, се лъжат. Не, не, разбира се, че Арагон не оставя мечтите!^[1]

Какво противоречие!

Та поетът всъщност изразява обратното, точно противоположната идея. Стевани мълви с края на устните си

стиховете, които кара децата от селото да учат наизуст.

Съгласен съм мечтите със закон да станат престъпление.

Зашто моите копнежи, към висини непозволени устремени —
са забранени.

Ще се призная за виновен, нрави ми се, че съм съгрешил.

За праведния разум мечтата е зловредник и бодил.

Стевани си повтаря тихо четирите стиха с усърдие, сякаш произнася неприлична и осквернителна молитва. Забраняват ми да мечтая... Да, мечтата е извън закона. Да, на Стевани ѝ харесва да бъде жестока. Не, няма угрizения. Да, в очите на закона мечтата ѝ е престъпление.

О, само утре Лоренс да я вземе в ръцете си и двамата да се любят на остров Орти, и той да я отведе, да я отведе оттук...

Утре.

[1] Краят на стихотворението: „Веднага на словата богохулни/
върнете смисъла им изначален!/ И възродете начаса кървящото сърце
на всеки,/ що носи веч в гърди си топка полужива само./ Небето
щедро, отредено му по право, /не заслужава никой, що със сълзи не
почита/ една история красива и честита!“ — Превод С. Колева — Б.пр.

↑

**ТРИНАДЕСЕТИ ДЕН
РАЗВРЪЗКА**
25 МАЙ 2010 Г. ПЪТЯТ ЗА ОСТРОВ ОРТИ

68

Вървя бавно по полския път, който започва зад мелница „Шенъвиер“ и продължава по права линия през полята. Направо е продълнен от минаващите оттам година след година трактори.

Сигурно преди малко, яхнал мотоциклета си, инспектор Серенак е видял доста зор. Да не ви правя чертеж на пътя сега, но ще ви кажа едно: сигурна съм, че е доста стар и цяло изпитание за мотора. Видях Серенак, който мина преди малко оттук, зави зад мелницата и потъна в полята насред грамаден облак прахоляк.

Има много пътеки, по които човек може да излезе от Живерни и да цепи през равнината, но всички свършват в „задънена улица“ — на остров Орти... По-нататък няма нищо, освен реките Епт и Сена. И този път води право натам и дори свършва малко преди пресечната точка на двете реки до горичка тополи, добре познати на Моне. „Кхмерите“ на импресионизма ги пазят, сякаш са египетски пирамиди. Оттам нататък, ако искате да стигнете до Сена, трябва да продължите пеша. Нептун тича в галоп пред мен. Знае пътя наизуст и отдавна вече не ме чака. Разбрали е, че все по-бавно и по-бавно изминавам разстоянието от един километър, делящо мелницата от острова. Коловозите на тракторите са убийствени. И въпреки помощта на бастуна си, се спъвам на всеки три метра и едва не падам.

За щастие за последен път отивам на този проклет остров. Вече не е за годините ми това ходене между фермите... А като капак на всичко, този следобед ще умрем от горещина. Това е най-хубавият майски ден и по пътя няма никаква сянка, с изключение на едно място точно на половината разстояние от моята мелница до река Епт, до ламаринените стени, където каптират водата. Е, поне шалът ми ме пази

от слънцето. Вървя на открито, насред пожълтялата долина, като същинска арабка насред пустинята.

Боже, ама наистина не можете да си представите как вече ми трябва цяла вечност, за да стигна до пресечната точка на Егп и Сена, на отвратителния остров Орти. Само като си помисля, че Нептун отдавна е стигнал там!

6 часът и 17 минути.

Мотоциклетът „Тайгър Триумф“ Т 100 на Лоренс Серенак е подпрян на една топола. Инспекторът е пристигнал малко по-рано на остров Орти. Знае, че Стефани ще приключи учебните занятия в 16 часа и 30 минути. А ѝ предстои да измине цял километър пеша, преди да дойде при него.

Лоренс върви под дърветата. Пейзажът е странен: покрай Епт има прави дървета, подредени като полк, изпълняващ команда „за почет“. Епт прилича повече на обикновен канал, отколкото на река. Сливането на Епт и Сена още повече засилва това впечатление. Огромната река си тече спокойно в коритото и изобщо не ѝ пуха за смешния дебит, който ѝ донася ръкавът. Докато бреговете на Епт сякаш са скованы във вечен покой, по Сена се долавя кипящият живот, градът, заводите, шлеповете, релсите на влаковете, търговията... Сена прилича на шумна магистрала, пресичаща полето, а Епт — на забравено местно шосе за второстепенни маршрути, където човек просто се губи.

Някой върви след Серенак.

А? Нима Стефани вече е дошла?! Обръща се и се усмихва. Дошъл е Нептун! Немската овчарка познава инспектора и отива да се отърка в краката му.

— Нептун! Много мило, че си дошъл да ми правиш компания... Но знаеш ли, дебеланчо, имам любовна среща, тайна и дискретна, разбиращ ли, и ще трябва да ни оставиш сами.

Зад гърба му изпращява клонка и се чува шум на смачкани листа. Нептун не е сам! Лоренс Серенак усеща моментално опасността. С инстинкта си на ченге. Вдига очи. За миг мисли, че всичко ще свърши така — без никакво обяснение. Че ще умре, застрелян като най-обикновен дивеч, че куршум ще пръсне сърцето му, че трупът му ще заплува по Епт, а после и по Сена и ще заседне някъде по течението.

Пръстите не натискат спусъка.

Отсрочка? Серенак се хвърля в ситуацията с привидна увереност:

— Какво правите тук?

Жак Дюпен демонстративно сваля оръжието си.

— Не смятате ли, че по-скоро аз трябва да ви задам този въпрос?

Гневът на Серенак расте и му дава нови сили.

— Как разбрахте?

Нептун седи на няколко метра от тях. Огрява ги преминал през пердете тополи слънчев лъч и като че ли не се интересува от разговора им. Дулото на пушката на Жак Дюпен сега е насочено към земята. Той се усмихва презрително.

— Вие наистина сте глупак, Серенак. Щом ви видях да влизате в селото като същинско провидение, с коженото яке и мотоциклета, разбрах... Толкова сте предвидим, Серенак...

— Никой не бе в течение. Никой, освен Стефани. А тя не ви е казала нищо. Проследили сте ме, така ли?

Дюпен се обръща към равнината. В далечината се вижда Живерни. Селото е потънало в топла мъгла, която размива хоризонта. Преди да отговори, Дюпен се изсмива.

— Не можете да разберете. Някои неща са непонятни за вас. Аз съм роден тук, Серенак. Също като Стефани. В това село. В един и същи ден с нея. Или почти. На съседната улица. Никой не познава Стефани по-добре от мен. Усетих какво става веднага щом ѝ завъртяхте главата. До най-малката подробност, включително и по книгата, която липсва в библиотеката, по погледа на Стефани към небето, по мълчанието ѝ... Научил съм се да тълкувам знаците. Някая гънка на корсажа ѝ, поизмачкана пола, бельо, което рядко носи, малък нюанс в начина ѝ на гримиране, промяната в изражението на лицето ѝ... Когато Стефани ви определяше среща, аз знаех това. Знаех кога я е определила и на кое място.

По лицето на Лоренс Серенак се изписват раздразнителност и умора и той се обръща към реката. Последната част от дългия монолог на Жак Дюпен го е успокоила. Има работа с ревнив съпруг. Трябваше да се очаква... Това е цената, която трябва да плати. Цената за свободата на Стефани, цената за любовта им...

— Добре — казва инспекторът. — Каква е програмата оттук нататък? Чакаме да дойде Стефани и разискваме въпроса и тримата?

Нова презрителна гримаса загрозява лицето на Жак Дюпен. Като че ли е прекалено уверен в развоя на събитията...

— Не, не мисля... Правилно сте постъпили, като сте дошли рано, Серенак. Ето какво ще направите. Ще напишете кратко писмо с няколко думи за сбогом, ще намерите точните думи, имате дарба за това. В противен случай ще ви видя сметката. Ще сложите писмото до някое дърво, на съвсем видно място, ще се качите на мотора си и ще изчезнете...

— Шегувате ли се?

— Инспекторе, получили сте това, което сте искали... Стефани ви се е отдала вчера в класната стая на Живерни. Постигнали сте целта си. Свалям ви шапка. Мнозина са мечтали за това, но вие сте първият, който го е постигнал. И ще спрем дотук! Ще изчезнете от живота ни. Няма да предизвикам скандал, няма да се срещам с адвокат, на когото да разкажа, че инспекторът, натоварен да разследва убийството на Морвал, спи с жената на един от заподозрените, когото дори се е погрижил да тикне в затвора предишната вечер... Тоест няма да пратя кариерата ви по дяволите. Квит сме. Не намирате ли, че играя честно за човек, когото в Живерни наричат „луд ревнивец“?

Серенак избухва в смях. Вятърът ритмично клати листата на тополите, лешниковите храсти и кестените.

— Мисля, че нищо не сте разбрали, Дюпен. Не става въпрос нито за мен, нито за кариерата ми... Не става въпрос също така за вас и честта ви на съпруг рогоносец. Става въпрос за Стефани. Тя е свободна. Разбрахте ли? Вие и аз нямаме какво да разискваме вместо нея. Нямаме какво да решаваме вместо нея. Схващате ли? Тя е свободна и тя решава.

Дюпен хваща пушката с двете си ръце.

— Не съм дошъл да разговаряме, Серенак. Губите ценно време. А думите за сбогом, които ще изберете, са важни. Важни са за Стефани. Тя ще трябва да живее с тях след това.

Лоренс усеща, че все повече и повече се изнервя. Положението не му харесва, а и този тип го отвращава. А зад него се простира огромно пространство с коприва — чак до остров Орти. Мястото е пусто. Никой няма да дойде. Никой, освен Стефани. Нещата трябва да приключват.

— Слушайте, Дюпен, не ме принуждавайте да бъда жесток с вас.

— Губите време, аз...

— Вие сте посредствен човек, Дюпен — прекъсва го Серенак. — Отворете си очите! Не заслужавате Стефани. Тя заслужава много повече от това да дели ежедневието си с вас. Един ден тя пак ще замине, Дюпен, с мен или с друг...

Жак Дюпен само вдига рамене. Думите на Серенак падат върху него като дъждовни капки върху покрив.

— Инспекторе, с подобни клишета ли завъртяхте главата на Стефани?

Серенак прави крачка напред. По-висок е от Дюпен поне с двадесет сантиметра. Внезапно повишава тон.

— Ще прекратим тази игричка, Дюпен! Веднага! Ще бъда ясен: няма да напиша нито дума. Не ми пушка за еснафския ви шантаж. Нито за онова, което ще кажете на някакъв си адвокат за кариерата ми...

За първи път Жак Дюпен изпитва колебание и за първи път поглежда внимателно Серенак.

Инспекторът извръща очи и вижда в далечината камбанарията на църквата „Сент Радегонд“, покривите на къщите в Живерни и всичко наоколо като на длан, като макет на идеалното селце.

— Mea culpa^[1], инспекторе — продължава Жак Дюпен. — Значи съм ви подценил?

Лицето му се сгърчва и се появяват дълбоки бръчки.

— Не ми оставяте избор... Ще трябва да си послужа с поубедителни средства.

Жак Дюпен бавно насочва дулото на пушката си към челото на Серенак. Лоренс Серенак стои неподвижно и го гледа втренчено. По косите му се стича пот. Изъсква като змия.

— Дойдохме си на думата, Дюпен. Маската падна и се разкри истинското ви лице. Лицето на убиеца на Морвал...

Дулото на пушката слиза на нивото на очите на инспектора. Невъзможно е човек да не отмести поглед от мрачния отвор на металната тръба... Поради вълнението на Дюпен дулото леко се накланя към ухото на Серенак. Инспекторът знае, че трябва да преговаря, да печели време, да открие слабото място на Дюпен.

— Сменяте темата, инспекторе. Поне веднъж не смесвайте нещата! Тук сме, за да изясним нещо, и то касае Стефани, вас и мен. Морвал няма нищо общо в случая...

— И какво ще правите? Ще ме застреляте, така ли? Тук, под тополите? Няма да е трудно да открият стрелеца. С ловна пушка... Любовникът на жена ви убит от упор... Среща на остров Орти. Цялото село ме видя, като идвах насам с мотора си. Ще свършите в затвора и дори да ме отстраните, това не е най-доброят начин да задържите Стефани...

Пушката се доближава още. Дулото слиза на нивото на устата. Серенак се колебае дали да не изпробва нещо друго. Би било най-лесно да действа сега, да му изтръгне оръжието и всичко да свърши. По-силен е и по-пъргав от Жак Дюпен. Сега е най-подходящият момент. И въпреки това инспекторът чака.

— Вие сте хитрец — отвръща Дюпен с грозна усмивка. — За това сте прав, но само за това. Не би било много умно от моя страна да ви убия хладнокръвно. Престъплението ще бъде подписано. Само че времето напредва, така че да побързаме. Напишете прощалното писмо.

Пушката слиза до рамото на Серенак. Инспекторът подчертано бавно повдига дясната си ръка, а после неочеквано я спуска надолу. Свива дланта в юмрук. Жак Дюпен е нащрек. Отстъпва метър назад, но пушката все още е насочена към Серенак.

— Не си играйте на каубой, инспекторе. Пилеете си времето. Колко пъти да ви го повтарям? Напишете едно красиво писмо, че скъсвате със Стефани.

Серенак презрително свива рамене.

— Не разчитайте на това, Дюпен. А и този водевил трая достатъчно!

— Водевил ли?

Дюпен гледа Серенак с очи, които ще изскочат от орбитите си. От изражението на лицето му е изчезнал цинизъмът, презрението, всичко.

— Водевил, това ли казахте? Водевил... Значи нищо не сте разбрали, Серенак! Има една подробност, за която идея си нямате!

Студеното дуло на пушката се допира до сърцето на инспектора. За първи път Серенак не е в състояние да изрече и дума.

— Дори не можете да си представите, Серенак, до каква степен съм привързан към Стефани... До каква степен съм готов на всичко за нея. Може би обичате Стефани. Може би дори я обичате искрено... Мисля обаче, че изобщо не можете да си представите до каква степен

смешното ви чувство към нея не оказва влияние върху моята... няма значение за моята...

Серенак прегльща с отвращение.

— Моята... Наречете я както искате, лудост, натрапчивост, безгранична любов...

Пръстът му се прегъва върху спусъка.

— Така че ще напишете писмо, че късате с нея, и ще изчезнете завинаги!

[1] Mea culpa (лат.) — Вината е моя. — Б.пр. ↑

Стевани Дюпен не може да се сдържи и хвърля от време на време поглед към часовника над черната дъска. 16 часът и 20 минути.

Още десет минути! След десет минути ще пусне децата и ще хукне бързо към Лоренс на остров Орти. Развълнувана е като тийнейджърка, която нейният пъгчiv възлюблен чака на излизане от училище на автобусната спирка. Чувства се и малко смешна. Да, естествено. Но от колко време вече не е имала смелостта да се вслуша в лудо биещото си сърце, да вдигне очи към синьото небе и да не мисли за нищо друго, освен за безоблачното си щастие, да изпита желание да остави начаса децата, да целуне силно всяко от тях по двете бузи, да им каже, че заминава накрая на света и че когато се върне, всички те ще са пораснали. Да избухне в смях пред обърканите изражения по лицата на родителите им.

Да, чувства се смешна, но това чувство е толкова приятно... А и няма настроение да преподава уроци и непрекъснато се смее нервно на всяка детска глупост... Дори не им прочете конско, когато нито едно от децата не ѝ даде картина за конкурса на фондация „Робинсън“. Дори и най-надарените... Всеки друг ден би им държала цяла проповед: за шанса, който не трябва да пропускат, за младите им пориви, които трябва да се насърчават, за желанието, което не трябва да умира, за пламъка, който не трябва да угасва — всички съвети, които им е повтаряла до втръсване през годината и в които в крайна сметка се е вслушала само тя. Наистина е чула тези съвети! Защото след девет минути ще избяга!

Казала е на децата да решат една задача. Това насочва вниманието им в друга посока след Арагон и рисуването. Някои родители се оплакват, че тя не преподава достатъчно на потомството им математика и други науки.

Престъплението да мечтаеш...

Погледът с цвят на лилия от картина на Моне излита през прозореца на класната стая и лети далеч отвъд любимите тополи на Моне.

— Не си ли предаде картината? — шепне Пол на Фанет.

Фанет не го чува, а учителката гледа в друга посока.

Отивам там!

Момичето се промъква до чина на Пол.

— Какво?

— Какво стана с картината ти за конкурса?

Венсан ги гледа странно. Мери като че ли се кани да вдигне ръка, че ѝ пречат, и да повика учителката веднага щом се обърне.

— Ами, не успях тази сутрин, нали майка ми ме води на училище сега. Пак щеше да получи нервна криза! А и като свършим, ще ме чака на вратата...

С крайчета на окото си Фанет проверява дали учителката не гледа към тях. А с другото око наблюдава Мери. Навреме. Мери сякаш се кани да стане от чина. Но в същия миг, като че ли е очаквал това, Камий се навежда към тетрадката ѝ, за да ѝ обясни задачата.

Дебеличкият Камий ме разбира понякога и като че ли и сега е схванал как стоят нещата. Мери наистина не чатка нищо по математика. А и изобщо няма никакви способности, за да разбере който и да било предмет. А с Камий е точно обратното. Сваля момичета, като важничи. Е, накрая може и да има успех с Мери.

Фанет е клекнала пред чина на Пол.

— Пол — шепне момичето, — ще можеш ли да отидеш при перачницата и да вземеш картината ми? Нали знаеш откъде — от скривалището ни. И да я донесеш на учителката веднага след училище?

— Разчитай на мен. Ще изтичам със спринт дотам и обратно за пет минути...

Фанет прави таен слалом между чиновете, за да се върне на мястото си. Тихо, дискретно. Само дето този тъпак Пиер пак е захвърлил чантата си под чина и тя се търкаля по пода. Фанет се бълсва в нея и чантата се удря в крака на стола. Вътре иззвънтява нещо.

— Ама че тъпак!

Стевани Дюопен се обръща към децата.

— Фанет! Защо си права? Веднага се върни на мястото си!

Дулото на пушката на Жак Дюпен все още е опряно в якето на Лоренс Серенак. Точно в сърцето му. Полянката прилича на античен театър, а наредените като под конец тополи — на колони. Потънала е в свещено мълчание. Като далечно ехо се долавя шумът на буйно течащата Сена.

Серенак се опитва да размишлява бързо. Методично. Какво представлява човекът, насочил пушката си към него... Дали Жак Дюпен е убиецът на Жером Морвал? Ако е така, значи си има работа с педантичен и методичен убиец с пресметлив ум. А такъв човек няма да стреля по ченге посред бял ден. Значи бълфира.

Лицето на Жак Дюпен не му подава никакъв сигнал. Изражението му би било същото и ако се бе прицелил в заек или яребица по пътека „Астрагал“. Съсредоточен, със смиръщени вежди, с леко треперещи и влажни от пот ръце. В позата на ловец, който държи на мушка малко по-едър дивеч от друг път. Серенак е принуден да смени посоката на разсъжденията си. Може би, в края на краищата, Жак Дюпен е просто един ревнив съпруг, на когото са изневерили и той се е почувстввал унижен? В такъв случай срещу него стои нещастник, който няма да убие хладнокръвно друг човек...

Ясно като бял ден. Независимо дали е престъпник, или не, Дюпен бълфира! Серенак се насиљва гласът му да прозвучи уверено:

— Бълфирате, Дюпен! Независимо дали сте луд, или не, няма да стреляте!

Жак Дюпен пребледнява още повече. Като че ли ударите на сърцето му са станали толкова бавни, че вече не захранват с кръв артериите над врата му. Едната му ръка се свива върху стоманеното дуло, а пръстите на другата — върху спусъка.

— Не започвайте тази игра, Серенак! Не си играйте на герой! Все още ли не сте разбрали? Искате да ви тежи на съвестта? Предпочитате да има кръвопролитие, вместо да отстъпите?

Всичко се обърква в главата на Серенак. Инспекторът е наясно, че има само няколко секунди да прецени положението. Да реагира инстинктивно. Би искал все пак да има повече време за размисъл, да

разиска подобностите по следствието със Силвио Бенавидиш и прословутите му три колони, да потърси връзка между Жером Морвал и всички неизяснени неща в разследването: лилиите, жените, децата, ритуала от 1937 година... При всяко вдишване усеща как хладното дуло се притиска в тялото му.

Половин метър дели двамата мъже. Дължината на дулото.

— Вие сте луд — прошепва Серенак. — Опасно луд. Ще ви предявя обвинение: аз или някой друг.

Нептун изсумтява под тополата, като че ли се е събудил от гласовете на двамата мъже. Вдига замечтаните си очи, напълно безразличен към лудостта им. Когато чува крясъците на Жак Дюпен, наостря уши.

— В името на Бога, Серенак, няма ли да ме чуете? Не сте в състояние да направите нищо. Няма да пусна Стефани да замине. Ако ченгетата се приближат, ако ме притиснете, кълна ви се, че ще я убия, а после ще убия и себе си. Твърдите, че обичате Стефани... Тогава го докажете. Зарежете всичко. Тя ще живее и ще е щастлива. Вие също.

— Шантажът ви е смешен, Дюпен!

Дюпен изревава още по-силно:

— Не е шантаж, Серенак. Не водя преговори. Просто ви казвам какво ще стане, ако не се разкарате. Способен съм да ви застрелям, а също да застрелям и себе си. Вече нямам какво да губя. Разбрахте ли? Можете да извикате всички ченгета на света и пак няма да попречите на кървавата баня.

Дулото натиска още по-силно сърцето на Серенак. Инспекторът разбира, че вече е твърде късно да направи и най-малкото движение. Дюпен е нащрек, пръстът му върху спусъка ще действа бързо.

— Ако стреляте по мен, ще изгубите Стефани. Така или иначе...

Жак Дюпен го оглежда дълго. Отстъпва бавно назад, без да свали пушката си.

— Хайде. Загубихме достатъчно време. За последен път изисквам от вас, инспекторе, да надраскате две-три думи и после да се махнете оттук. Не е толкова трудно. Забравете всичко. И никога повече не се връщайте. Само вие бихте могли да предотвратите касапницата.

Изведнъж устните на Серенак се свиват и той подсвирва. Нептун радостно се отърква в краката му.

— Мислете бързо, Серенак.

Серенак не казва нито дума. Ръката му инстинктивно хваща козината на кучето.

— Предполагам, че познавате Нептун, инспекторе. Всички в Живерни познават Нептун. Веселото куче, което тича след децата. И кой ли не обожава Нептун? И кой не би обикнал това невинно куче? И аз го обожавам, аз го обичам най-много и то често идва с мен на лов...

Като светкавица дулото на пушката се съмъква на височината на коленете на инспектор Серенак, на двадесет сантиметра от муциуната на Нептун. За последен път кучето наблюдава двамата възрастни със сляпо доверие. Като бебе, което се усмихва на родителите си. Гърмеж раздира мълчанието под тополите. От упор. Муциуната на Нептун се пръска и се разкъсва на парчета. Кучето пада като покосено от гръм. Дланта на Серенак се затваря и в нея остава топка лепнеща от кръв козина. По китката, по панталона му и по земята падат парчета козина, вътрешности, остатъци от око и ухо.

Серенак изпада в паника, която нараства все повече и повече. Дулото на пушката на Жак Дюпен се надига отново и обезсмисля всеки опит за трезви преценки. Само за части от секундата пушката се залепва отново за тялото на Серенак. Притиска сърцето му, което никога не е било с такава скорост.

— Мислете бързо, Серенак.

През този майски ден училището е същински затвор.

16 часът и 29 минути. Децата излизат с викове от класната стая. Като при игра на ястреб^[1], някои са хванати в летеж от родителите си, чакащи на групички на площада пред кметството, но повечето се изпълзват от протегнатите ръце и хукват по улица „Бланш-Ошде-Моне“.

Стевани минава през вратата на класната стая едва няколко секунди след като оттам е излязъл и последният ученик. Само някое дете да не дойде да я пита нещо... И дано точно тази вечер не я задържи някой родител! Още няколко минути и тя ще забрави всичко в ръцете на Серенак. Той сигурно вече е пристигнал на остров Орти. Делят ги само няколкостотин метра. В коридора тя за миг се поколебава дали да не облече закаченото там сако. Но в крайна сметка тръгва без него. Сутринта е облякла леката рокля, която е носела в деня на първата си среща с Лоренс. Преди десет дни. На площада пред кметството безпощадното слънце разкъсва с наслада голите й ръце и крака.

Като че ли грее само за мен... Стевани е изненадана, че потъва в подобни детински размишления и незряла романтика.

Прозорецът на кметството й изпраща картина на силуета й. Тя се изненадва, че се чувства така красива иексапилна в тази нищо и никаква рокля, която Лоренс ще запрати в копривата на острова. Устоява на желанието си да хукне също като децата надолу по улица „Бланш-Ошде-Моне“. Прави три крачки към прозореца на кметството, за да види отражението на лицето си и да затегне панделките, които предизвикателно блестят на слънцето. Мисли си дали да не се отбие у тях или да се върне в класната стая, за да свали бельото си и да облече роклята си направо върху голото тяло. И да прекоси така Живерни. Никога не си е представяла, че може да направи подобно нещо... А защо не? Колебае се...

Но желанието да види час по-скоро Лоренс надделява. Намига с големите си лилави очи на размитото отражение в прозореца. Сутринта е сложила лек грим върху клепачите си. Само малко, колкото трябва.

О, да, ако поиска от Лоренс да я отведе оттук с блестящите си очи, които едновременно се смеят, умоляват и разсъбличат... Да, ще бъде спасена.

Лоренс ще я отведе. Не, повече никога животът ѝ няма да бъде същият.

Стевани ускорява крачка и почти тича надолу по улица „Бланш-Ошде-Моне“. Когато излиза на Кралския път, решава да не заобикаля мелница „Шенъвие“ по пътечката, а да цепи направо през царевичните поля, както правят децата. За децата царевичните поля са като лабиринт. На нея ѝ е все едно, защото не се страхува да се изгуби в криволиченията му. Ще върви възможно най-напряко. Направо. Все направо.

[1] Игра, подобна на гоненицата. — Б.пр. ↑

Пол преминава предпазливо по моста над потока. Без да знае защо, внимава. Може би заради потайнността на Фанет и начина, по който му показва скривалището на прословутата картина, а може би и защото му каза, че го знаят само те двамата. Фанет си пада по тези неща: тайните, обещанията, странностите. Нашрек е вероятно и по друга причина: убийството на онзи американски художник. Джеймс.

Фанет наистина ли е видяла трупа му в полето? Или си го е измислила? А тук са и ченгетата. Те разпитват всички в селото заради убийството на другия човек. Всичко това го плаши. Не казва нищо на Фанет, пред нея се перчи и надува, прави се на кавалер, но всъщност всичко това го плаши до смърт, както мелницата с потопеното си във водата колело и високата си кула, заради която прилича на обитаван от призраци замък.

Чува шум зад гърба си. Рязко се обръща, но не вижда нищо. А сега трябва да внимава. Фанет му е поверила мисия. Само на него. Защото само на него има доверие. Да, наистина, мисията е проста: да вземе картината, скрита под перачницата, и да я занесе на учителката, да ѝ обясни, че е за конкурса на фондация „Робинсън“. Нищо и никаква мисия, дори само предвид разстоянието. Та перачницата е на пет минути път от училището! Отиване и връщане — десет минути.

Пол оглежда още веднъж околностите. Дали няма някой на моста, в двора на мелницата, в житното поле отзад, после се навежда под стъпалата на перачницата и прокарва ръка в кухината. Изведнъж го обзема страх. Ръката му опипва в тъмното. Обзема го паника, защото не открива нищо. Кухината е празна! В мозъка му изблихват различни предположения. Някой е идвал тук. Искал е да си отмъсти, да причини зло на Фанет... Или пък някой е отгатнал истинската стойност на първата живописна творба на Фанет, защото е сигурно, че един ден картините ѝ ще струват скъпо, много скъпо, също като тези на Моне... Вероятно това е причината. Ръката му хваща паяжини и увисва във въздуха. Не, това е невъзможно. Какво може да се е случило с картината? Та той видя как Фанет я пъхна вчера там.

Зад гърба му се чува шум. Да, този път е сигурен, че е чул шум. Някой върви по пътя. Пол разсъждава разумно. Някой просто минава оттук, има толкова много хора, които минават по моста по цял ден. Не е толкова важно. Пол не може да се обърне. Не и веднага. Важното сега е да намери картина. Ляга по корем, пъха и другата си ръка в тясната дупка под перачницата. Опипва с ръце, рови. Залива го топла вълна. Не, няма да се провали по този начин. Няма да се върне при Фанет с празни ръце и като същински глупак да й каже, че картина не е била в скривалището. Пол си дава сметка, че вече не чува никакъв шум откъм моста. Като че ли някой се е спрял. Топло е. На Пол му е много топло.

Изведнъж ръцете му се наелектризират, като че ли са докоснали оголени проводници. Чак на дъното пръстите му напипват твърда хартия. Ръцете му търсят още, опипват на сляпо плоския пакет с прави ъгли...

Няма съмнение... Това е картина! Пол усеща, че сърцето му бие до пръсване от радост. Картина е на мястото си, просто е била пъхната навътре. Какъв глупак е! И кой би могъл да я открадне? Момчето коленичи и пак дърпа хартията. Най-сетне картина излиза на бял свят.

Да, наистина е тя. Пол я познава. По формата: приблизително шестдесет на четиридесет сантиметра. По кафявия цвят на хартията, с която е завита. Ще я отвори, за да я види още веднъж, за да могат цветовете ѝ да го зашеметят и да избухнат в лицето му.

— Какво правиш тук?

Гласът смразява кръвта му.

Зад него има някой. Някой се обръща към него. Един глас, който Пол познава добре, дори много добре.

Гласът е толкова студен, сякаш се е разминал със смъртта по пътя.

Има малко сянка благодарение на ламарините за каптиране на водата. Нещо като голям резервоар. Проклинам себе си, но най-вече краката си. Да прекося равнината от мелница до река Епт, за мен вече е толкова трудно, колкото да прекося Полярния кръг. Истинска експедиция. А разстоянието е едва километър. Колко жалко! А като си помисля, че Нептун ме чака там... на остров Орти, под сянката на тополите, поне от половин час, ми става още по-тъжно.

Ами просто трябва да дойда на себе си...

Почивам си още няколко секунди и тръгвам отново.

Да не вземете сега да ме поучавате. Знам, че съм вироглава старица. Само че все пак трябва да отида на острова за последен път. За последно поклонение. Там и никъде другаде ще избера оръжието.

И разбира се, точно когато се каня да потегля отново, цъфва Ришар — зад ламарините. Ами да, трябваше да се сетя, че там е колата му — синьоreno 4L паркирано зад бариерата. Ришар Патерностер^[1] е последният земеделец в Живерни, негови са три четвърти от равнината. Той е селянин с име на свещеник и от тридесет години нито веднъж не е пропуснал да ми махне с ръка, дори когато ме задушаваше с трактора си и пълнеше белите ни дробове — моите и на Нептун — с всякакви гадости заради кошмарното си возило.

Непременно ще ме хване за канарче, за да ми разправя скапания си живот и да сподели с мен становището си за нещастието на човешкия род въобще. Сякаш ще взема да го жаля сега с петдесетте му хектара земя, поддържани като исторически паметник.

Няма как да се размина с него, защото той ме кани да вляза в двора и да се възползвам още малко от сянката на ламарините. Нямам особен избор и тръгвам към него.

Успявам да зърна в далечината облак прахоляк, който се приближава по пътя като пушека на старите влакове в прериите на Дивия запад. Моторът минава покрай фермата, без да намали скоростта си. Но не толкова бързо, че да не мога да го позная.

„Тайгър Триумф“ Т 100.

[1] Pater noster (лат.) — Нашият баща, отец — Б.пр. ↑

Стевани пристига задъхана на остров Орти. Прекосила е тичешком царевичните поля като нетърпелива тийнейджърка. Като че ли всяка секунда, която забавя любовната ѝ среща, има колосално значение.

Знае, че Лоренс я очаква.

Преминава последните редове царевица, високи колкото ръста ѝ, и тръгва по полянката.

Под тополите на остров Орти е тихо като в катедрала.

Лоренс го няма!

Дали не се е скрил някъде! Дали не си играе с нея?! Явно го няма, защото в противен случай моторът му щеше да е наблизо.

Докато тичаше през полята, не искаше нито да слуша, нито пък да гледа, но ясно бе чула шума на мотор, който бе свикнала да разпознава — мотора на Лоренс. Видя и облачето прах в далечината. Искаше ѝ се да вярва, че се е излъгала. Искаше ѝ се да мисли, че Лоренс сега пристига, въпреки че шумът се отдалечаваше. Искаше ѝ се да вярва, че виновник за това е вятърът. Абсурдно бе да помисли, че мотоциклетът се отдалечава и че Лоренс бяга!

А и защо ще бяга, преди тя да дойде на мястото на срещата им?

Лоренс обаче го няма.

Няма как да не види листа, забит в дънера на първата топола. Най-обикновен лист бяла хартия, върху който са надраскани няколко думи.

Тя се приближава. Вече знае, че няма да ѝ хареса онова, което ще прочете, че думите ще съдържат траурно съобщение.

Приближава се като сомнамбул.

Почеркът е нервен, насечен.

Четири реда.

Няма щастлива любов...
С изключение на онази,
която пазим в паметта си.

За цял живот, завинаги.

Лоренс

Стевани усеща, че краката не я държат. Ръцете ѝ отчаяно се впиват в кората на тополата. Пада на земята. Дърветата танцуваат около нея като гиганти, които са се наредили в кръг и изпълняват сатанински танц.

Няма щастлива любов...

Знае, че само Лоренс би могъл да напише тези думи. Спомен. Хубав спомен. Значи това е търсил инспекторът.

По светлата ѝ памучна рокля полепват влажна пръст и камъчета. Ръцете и краката ѝ са изцапани. Целите са на петна... Стевани плаче и отказва да приеме истината.

Каква глупачка!

Спомен!

За цял живот, завинаги...

Ще трябва да се задоволи със спомена. С живота си. Ще се върне в Живерни, в класа си, в дома си. Ще възстанови всекидневния ритъм. Ще живее както преди. Сама ще затвори вратичката на клетката си.

Ама че глупачка!

На какво е повярвала? Трепери, трепери от студ под сянката на дърветата. Роклята ѝ е мокра. Но защо?! Мислите ѝ се объркат. Не разбира... Тревата ѝ се струва нагрята от слънцето. Все едно. Чувства се толкова мръсна. Прокарва ръка по очите си. Иска да избърше стичащите се по лицето ѝ сълзи.

Боже мой!

Тревожните ѝ зеници не могат да се отместят от двете ѝ длани. Те са червени. Обагрени с кръв!

Стевани усеща, че ще припадне. Нищо не разбира. Вдига ръцете си. Целите са покрити с кръв. Свежда очи. Роклята ѝ е на мокри пурпурни петна, от които светлият памук набъбва.

Тя цялата се къпе в локва кръв!

Червена. Яркочервена. Прясна.

Внезапно листата на дърветата зад нея се раздвижват.

Някой идва.

— Какво криеш? Какво криеш в този пакет?

Пол се обръща и въздиша с облекчение. Та това е Венсан! Трябваше да се сети! Той винаги ги преследва навсякъде! Добре, това е просто Венсан. Въпреки че гласът му е особен, а погледът — странен.

— Нищо...

— Как така — нищо?

Фанет има право. Венсан е същинска напаст!

— Добре, щом искаш да знаеш! Виж!

Пол се навежда и разгръща кафявата хартия.

— Очаквай истински шок! Нещастен любопитко!

Пол маха опаковката. Цветовете на нарисуваните от Фанет лилии изригват на слънцето. На картината цветята се поклащат върху водата като незавързани за пристана корабчета, като тропически острови.

Венсан не казва нищо, но не може да откъсне погледа си от картината.

— Хайде, размърдай се! Помогни ми да опаковам картината! — казва енергично Пол. — Трябва да я занеса на учителката. Нали се сещаш, че е за конкурса „Бъдещи художници“...

Гледа гордо Венсан.

— Какво мислиш? Не е ли гениална нашата Фанет? Най-надарената от всички. Изборът ѝ ще е труден — Токио, Ню Йорк, Мадрид, всички световни школи по рисуване ще се бият за нея!

Венсан се надига. Залита като пиян.

— Няма да направиш това! — пелтечи той.

— Кое „това“?

Пол започва да сгъва кафявата хартия над картината.

— Няма да дадеш картината на учителката, защото ще я изпратят на края на света. Защото ще ни вземат нашата Фанет...

— Какво приказваш? Хайде, помогни ми!

Венсан се приближава. Сянката му покрива все още клекналия Пол. Гласът на Венсан изведнъж става властен. Пол никога не е чувал приятеля си да говори по този начин...

— Хвърли картината в реката!

Пол вдига глава и се пита дали Венсан говори сериозно, или не, а после избухва в смях.

— Не говори глупости! Хайде, помогни ми!

Венсан не отговаря. За няколко секунди остава неподвижен, а после изведнъж прави крачка по асфалта, вдига десния си крак и рита лежащата на стъпалата картина. Тя се плъзга, а потокът е само на няколко сантиметра. Ръката на Пол хваща пакета. *In extremis*^[1]. Държи го здраво и вбесен се изправя.

— Глупак такъв! За малко да я пратиш във водата...

Пол знае, че Венсан няма много възможности. Той е по-силен от него. Ако продължава така, ще му даде да разбере.

— Дръпни се. Разкарай се. Ще занеса картината на учителката, а после двамата с теб ще си разчистим сметките.

Венсан отстъпва два метра под плачещата върба, чиито клони са потопени във водата. Рови в джоба на панталона си.

— Няма да ти позволя да го направиш, Пол! Няма да те оставя да ни отнемеш Фанет!

— Ама че глупак! Разкарай се!

Пол тръгва напред. С един скок Венсан застава пред него. В ръката си държи нож. Като ножовете, които използват художниците.

— Какво...

Изненадата вкаменява Пол.

— Дай ми картината, Пол! Само ще я разваля малко, точно колкото трябва...

Пол не слуша вече безумията на Венсан. Цялото му внимание е съсредоточено върху ножа, който Венсан размахва заплашително. Плосък широк нож. Същия използва Фанет, когато рисува. Същите използват и художниците, за да почистят палитрите си.

Откъде е взел Венсан този нож? От кой ли художник го е откраднал?

— Дай ми картината, Пол! — настоява Венсан. — Не се шегувам.

Пол инстинктивно търси помощ — от някой, който минава, от съсед, без значение от кого. Погледът му се насочва към кулата на мелница „Шенъовиер“. Там нищо не помръдва. Нито дори котка, нито куче. Дори Нептун. Реката сякаш танцува пред него. В съзнанието му изскуча едно име — нереално, сюрреалистично. Джеймс.

Пол все още гледа втренчено ножа, който държи Венсан. Мръсен нож. Ако бе на някой художник, той щеше да го почисти. Не и Венсан.

Острието на ножа е червено.

Обагрено в червено с кръв.

[1] In extremis (лат.) — в последния момент, преди преминаване в отвъдното — Б.пр. ↑

Голите крака на Стефани Дюпен се хълзгат в примесената с кръв пръст и търсят опора в пурпурната кал.

Някой идва.

Ръцете ѝ правят опит да сграбчат дънера на тополата пред нея и я обгръщат, както биха обгърнали тялото на мъж, ако бе легнала в краката му. Надига се мъчително. Има усещането, че цялата е покрита с изпражнения, с остатъци от човешка плът, че е била хвърлена в общ гроб и пълзи сред трупове, за да излезе оттам.

Някой идва.

Стефани увисва на тополата, търка се в нея, тялото ѝ се увива, като че ли да се избръше в кората ѝ или сякаш иска да почерпи сили от нея.

Някой идва.

Някой върви по брега на Епт. Тя чува отчетливо шум на стъпки от крака, които тъпчат папратите на мястото, където Епт се влива в Сена, стъпки, които се приближават. Срещу светлината някакво тяло се откъсва от пердето, образувано от реда тополи.

Лоренс?

В един кратък миг Стефани мисли за любимия си. Вече няма локва кръв. Няма и нечистотии. Ще разкъса мръсната си рокля и ще се хвърли в ръцете на Лоренс.

Той се е върнал и ще я отведе със себе си.

Сърцето ѝ никога не е било толкова силно.

— Аз... аз го намерих така.

Жак. Това е гласът на Жак.

Вледенен.

Ръцете на Стефани драскат дървото. Ноктите ѝ се счупват един след друг със силна болка. Сякаш всеки от тях поема непоносимото ѝ страдание и то изригва на части.

Сянката се приближава под лъчите на слънцето.

Жак.

Съпругът ѝ.

Стевани вече дори няма сили да мисли, да се запита какво прави той на това място, да се опита да подреди събитията. Задоволява се да ги понесе, да върви като сомнамбул, да се удря във връхлитящите я едно след друго препятствия.

Стевани не може да откъсне очи от тъмната маса, която Жак носи в ръцете си. Куче, мъртво куче, на което липсва половината муцуна и чиято кръв продължава да тече по краката на Жак.

Нептун.

— Намерих го така — шепне Жак Дюпен с празен глас. — Сигурно инцидент по време на лов някъде из равнината. Някой го е убил. Заблуден куршум. Или някой мръсник. Не е страдал, Стевани... Умрял е на място.

Стевани се отпуска върху дънера на дървото. Кората драска ръцете и краката й, но тя вече не усеща болка. Никаква болка.

Жак ѝ се усмихва. Жак е силен. Жак е спокоен.

Внимателно поставя трупа на Нептун върху тревата.

— Всичко ще се оправи, Стевани.

Стевани усеща, че е неспособна на каквато и да е съпротива. Жак е тук. Какво щеше да стане с нея без него? И какво щеше да прави без него? Той винаги е бил тук. Без да се оплаква, без да я съди, без да ѝ иска нищо. Просто е тук. Като тополата, върху която се е облегнала. Жак е дърво, което са засадили до нея, което не мърда, ако тя се отдалечи, което знае, че ще се връща винаги да търси закрила под сянката му.

Жак ѝ протяга ръка. Стевани я стисва. Има му доверие. Той е единственият мъж, който никога не я е предал. Срутва се върху рамото му, цялата обляна в сълзи.

— Ела, Стевани, ела... Паркирал съм малко по-нататък. Ще сложим Нептун в багажника. Ела, Стевани, ела, да се прибираме вкъщи.

Инспектор Лоренс Серенак опира разсеяно и вяло мотоциклета си на бялата стена пред полицейското управление. Прекосил е разстоянието между Живерни и Вернон само за пет минути. Влиза шумно. Мори е дежурен в приемната. Разговаря с три млади жени. Едната от тях разправя почти истерично, като произнася отчетливо всяка дума, как на терасата в кафенето пред гарата ѝ откраднали чантата. Двете ѝ приятелки само кимат с глава.

— Виждал ли си Силвио?

— Долу е. В архива.

Серенак не забавя крачка. Слиза бързо по стълбите и бута червената врата. Силвио Бенавидиш се е навел над листчета хартия и драска бележки. Наредил е съдържанието на кутията върху масата: снимките на любовниците на Морвал и снимки от местопрестъплението, списъка на децата от училището в Живерни, данните от аутопсията, графологичните експертизи, ксерокопия от картини с лилии, ръкописни бележки...

— Шефе! Идвate навреме! Мисля, че имам напредък...

— Зарежи всичко, Силвио... Отказваме се...

Бенавидиш го поглежда учудено, но продължава:

— Та както ви казвах, има нови неща... Първо, най-сетне открих петата любовница, прословутото момиче със синята престилка. От сметките на семейство Морвал. Звънях на десетки телефонни номера. Казва се Жан Тибо. Очевидно е спяла с Морвал, за да запази работата си. Поне така ми каза. Само че си е направила сметката без кръчмаря... Патрисия я е уволнила само след два месеца... И тя се е преместила близо до Париж. Живее с някакъв раздавач. Има две деца, на три и на пет години. Накратко, шефе, отново сме в задънена улица...

Серенак уморено гледа помощника си.

— В задънена улица... Тогава значи сме съгласни, че...

— Като изключим — продължава Силвио с растящ ентузиазъм,

— че ходих в служба „Архиви“ на департамента и прекарах там

страшно много време. Но накрая открих екземпляри от вестник „Републикен дъо Вернон“ от трийсет и седма година...

Там е отбелязана смъртта на онова хлапе... Албер Розалба... Има дори нещо като интервю с майката на удавеното момче. Тя не вярва, че е нещастен случай... Тя...

Серенак повиши глас.

— Силвио, ти не ме разбра. Зарязваме всичко... Въртим се около картини с водни лилии на Моне, които са забравени по таваните, около инцидент с момче отпреди войната, около съпрузи рогоносци... Направо сме смешни!

Бенавидиш най-сетне вдига глава от листчетата с бележките си.

— Извинете, шефе, ама нещо не разбирам. Какво означава „зарязваме всичко“?

С опакото на ръката си Серенак разпръсва във въздуха бележките и сяда на масата.

— Ще ти го кажа по друг начин, Силвио! Ти беше прав. По всички точки. Да се смесва криминално разследване с лични чувства, е най-голямата лудост в цялата тази история. Разбрах го по-късно, но го разбрах...

— Говорите за Стефани Дюпен?

— Може и така да се каже...

Силвио Бенавидиш се усмихва съзаклятнически и търпеливо събира разпръснатите листчета.

— Значи Жак Дюпен вече не е враг номер едно?

— Да смятаме, че не е...

— Само че... онези...

Серенак повиши глас и удря с юмрук по масата:

— Ще се обадя на следователя и ще му кажа, че съм се оплел като пате в кълчища в тази история, че съм най-големият некадърник и че се налага да повери разследването на някой друг...

— Но...

Силвио Бенавидиш обгръща с поглед доказателствата на масата и хвърля един поглед върху бележките.

— Разбирам ви, шефе, и това сигурно е най-правилното решение, но...

Погледът му едва сега се спира внимателно върху Лоренс.

— Мили боже, шефе, какво ви се е случило?

— Какво?

— Ръкавите ви, якето... Труп ли сте носили?

Лоренс въздиша.

— Ще ти обясня по-късно. Какво се криеше зад твоето „но“?

Силвио не смее да настоява и отвръща поглед от изцапаните с кръв дрехи.

— Но... колкото повече се опитвам да наредя пъзела, толкова по-често се връщам на мисълта си, че едно единайсетгодишно дете е в опасност. Ако зарежем всичко сега, рискуваме да...

Силвио Бенавидиш няма време да завърши изречението си. Полицай Мори слиза през глава по стълбите и връхлита в стаята с архивите.

— Силвио, обадиха се от родилното. За жена ти! Започнало е, момчето ми... Доколкото разбрах, водите ѝ са изтекли, но акушерката не ми каза повече подробности, освен че бащата трябва да отиде там бързо...

Бенавидиш скача от стола. Серенак го тупва приятелски по гърба, докато той взема сакото си.

— Тичай, Силвио, забрави всичко...

— Добре, но...

— Бързай, идиот такъв!

— Благодаря Лор... шефе, е, Лоренс, аз...

Колебае се за миг, докато облича несръчно сакото си, но Серенак го притиска:

— Какво чакаш още?! Върви!

— Вижте, шефе, преди да тръгна... Само този път, мога ли да се обръщам към вас на „ти“?

— Крайно време беше, глупако.

И двамата се усмихват. Инспектор Бенавидиш хвърля последен поглед върху листчетата на масата и по-специално върху снимката на Стефани Дюпен и подхвърля с усмивка:

— Като претегля всичко, шефе, добре направи, като заряза следствието...

Лоренс Серенак чува как помощникът му тича нагоре по стълбите. Тежките стъпки се отдалечават, една врата се затръшва, а после — нищо. Серенак бавно събира съдържанието на досието в

червената кутия за архиви. Снимките, докладите, бележките. Плъзга поглед по досиетата по етажерките и слага на мястото ѝ кутията.

„М“ като Морвал.

Отстъпва назад. Случаят Морвал вече не е нищо друго, освен досие сред няколкостотин други досиета за престъпления, които не са разкрити. Неволно се сеща за последната забележка на Силвио.

Едно дете е в смъртна опасност.

Едно дете умира. А друго се ражда...

Силвио ще забрави.

Лоренс Серенак почти се развеселява, като вижда в дъното на стаята няколко чифта ботуши, които собствениците им от Живерни още не са дошли да си вземат... Несъмнено, защото са били твърде стари или твърде износени... А върху една маса е гипсовата отливка, да, все още е там... Не, това разследване категорично нямаше никакъв смисъл, опитва се той да се самоиронизира. Мислите му политат към Стефани Дюпен и към трупа на Нептун. Да, той наистина взе правилното решение, има вече прекалено много мъртвци...

А що се отнася до останалото — лилавият поглед с цвят на лилия от картина на Моне на Стефани, порцелановата ѝ кожа, тебеширените ѝ устни, сребърните панделки в косите ѝ...

Ще ги забрави...

Е, поне така се надява.

— Дай ми картината! — повтаря Венсан.

Ножът, който държи в ръка, му придава непозната досега самоувереност. Все едно че е с няколко години по-голям, с възрастта и опита на тийнейджър, обиграл се в битки на улицата. Пол стисва още по-здраво картината на Фанет.

Бесен е.

— Откъде имаш този нож, Венсан?

— Намерих го! Какво ти пука? Дай ми картината. Знаеш, че съм прав. Ако наистина държиш на Фанет...

Зениците на Венсан се разширяват. А в окото му се образуват червени жилчици. Очи на луд. Пол никога не го е виждал такъв.

— Не ми отговори! Откъде взе ножа?

— Не сменяй темата!

— А защо по него има кръв?

Венсан потреперва леко. Червените жилки в ириса му се уголемяват и се събират в кръг около зеницата му.

— Не се бъркай в неща, които не те засягат!

Пол има чувството, че неговият приятел се метаморфозира пред очите му, че се превръща в истеричен луд, способен на всичко. Поставя ръка върху стената на перачницата.

— Значи ти... ти... все пак...

— Побързай, Пол. В един и същ лагер сме... Ако държиш на Фанет, сме в един и същ лагер!

Ножът хаотично се движи във въздуха. Пол отстъпва назад.

— По дяволите, значи ти... Ти си убил американския художник... Джеймс. С нож в сърцето, както ми разправи Фанет. Значи... значи си бил ти!

— Затваряй си устата! На кого му пука за никакъв си американски художник?! Важна е Фанет, нали така? Избери лагера си! Дай картината или я хвърли във водата! Казвам ти го за последен път!

Ръката на Венсан се сковава, сякаш държи шпага, с която се кани да нанесе удар.

— За последен път ти казвам!

Лицето на Пол изобразява усмивка и момчето се навежда, за да постави картина на асфалта до перачницата.

— Добре, Венсан. Хайде сега да се успокоим...

После Пол неочеквано се изправя. Изненаданият Венсан няма време да направи никакво движение. Ръката на Пол здраво стисва китката му. Стиска я силно и извива ръката му до лакътя. Венсан е принуден да коленичи и бълва ругатни, но ръката на Пол още повече затяга хватката. Венсан вече няма избор. Почервенелите му очи се пълнят със сълзи. От болка, но и от унижение. Ръката му се отваря. Когато ножът пада, Пол скача и с ритник го запраща в тревата, под върбата, на три метра от тях. Не пуска ръката на Венсан и я извива зад гърба му. После вдига юмрук. Момчето реве:

— По дяволите, рамото ми!

Пол извива още ръката му, най-силният е в класа. Винаги е било така.

— Ти си болен. Ти си направо луд. Ще те тикнат в приют. Какво си мислиш?! Ще ида при родителите ти, при ченгетата! При всички! Знаех си, че ти има нещо, но чак пък до такава степен...

Венсан вие от болка. Пол понякога се е бил през междучасията, но никога не е стигал толкова далеч. Колко ли време още ще може да стиска китката му? И докога ще извива ръката на Венсан така, че рамото му да се разкъсва от болка? Има чувството, че чува как пращят хрущящи...

Венсан вече не вие, а само плаче. Тялото му постепенно губи всяка способност за съпротива. Като че ли всичките му мускули са на пихтия. Пол най-сетне отпуска хватката и отблъсва момчето, което се претъркува на един метър разстояние като парцалена топка. Инертна, безволева и укротена.

— Държа те под око — заплашва го Пол.

Уверява се, че ножът е твърде далеч, за да може Венсан да го вземе. Момчето лежи свито на кълбо. В позата на зародиш. Без да престане да го наблюдава, Пол се навежда, за да вземе картина. Ръката му докосва кафявата хартия. Може би е отвърнал за секунда очи, за да вземе картина в ръка.

Но и секундата е много.

Венсан скача на крака и тича напред, като размахва лакти. Пол прави движение встрани, към перачницата. Пак е по-бърз. Лактите на

Венсан се опират в тялото му. Почти без да го докосне и без да му причини болка, Пол го премята. Венсан полита и се плюсва тежко в копривата.

Истински луд!

Пол няма време да помисли за друго, защото миг по-късно кракът му се подхлъзва на парченце лепкава кал и той губи равновесие върху калния бряг на реката. Кракът му се мята във въздуха между брега и потока. Ръката му търси опора, все едно каква — в коритото на перачницата, в някоя греда, клонче...

Твърде късно.

Пада по гръб. Свива се инстинктивно. Гърбът му най-напред се удря в тухлената стена на перачницата. Болката е остра, силна. Пол се търкува на метър встрани. Не за дълго. Слепоочието му се удря в коритото. Очите му се отварят и той гледа към небето. Като огромна светкавица.

Плъзга се, плъзга се още. Вижда всичко, напълно съзнава какво се случва. Само тялото му е несъзнателно и вече не му се подчинява. Студената вода докосва косите му. Пол разбира, че се търкаля в потока. Вече вижда само безоблачното небе и няколко клона на плачещата върба — като драскотини върху син еcran.

Студената вода раздира ухото му, врата, тила.

Той потъва.

Върху екрана се появява лицето на Венсан. Пол му подава ръка или поне така му се струва. Поне така му се иска. Не вижда дали ръката му се вдига, не я усеща, не я вижда в синята картина. Венсан му се усмихва. Пол се пита какво ли означава това. Нима всичко това е било наужким? Нима е било шега? Венсан ще го извади оттам с едно дръпване за раменете. Или пък Венсан наистина е луд?

Венсан се приближава.

Сега вече Пол знае отговора... Не усмивка има по лицето на Венсан, а садистична гримаса... Пол вижда първо как една, а после две ръце изскочат върху синия еcran. Как се приближават. После изчезват, но той ги усеща върху раменете си. Усеща как го бутат. Пол би искал да се бие, да се съпротивлява, да размахва крака, да се обърне, да запрати далеч този луд. Та той е по-силен, много по-силен от него. Само че е неспособен да направи и най-малкото движение. Защото е парализиран. Разбрали го е.

Двете ръце продължават да го бутат. Ледената вода разкъсва устата му, ноздрите, очите.

Последният образ, който изниква в съзнанието на Пол, са две розови локвички над него, в течащата вода.

Това му припомня картината на Фанет.

Това е последната му мисъл.

Продължавам да се придвижвам с мъка по пътя, който води към остров Орти. Ришар Патерностер, селянинът от равнината, най-накрая ме пусна да вървя, но след като ми изнесе цяла лекция. „На вашата възраст, клетата ми, никак не е разумна подобна разходка до река Епт. Особено при такова силно слънце... Ами какво ще правите там, където двете реки се сливат? Сигурна ли сте, че не искате да ви откарам? Бъдете предпазлива, нали, защото, въпреки че пътят е гола земя, винаги се намира някой, който да кара като луд! Разни заблудени или по-точно — незаблудени туристи или пък просто фенове на Моне, които търсят прочутия остров Орти... Ами вижте, например, преди малко онзи мотор, който прекоси с бясна скорост поляната... Не ви лъжа, вижте сега пък онази кола...“

Облак кафяво-оранжев прах се вдига над пътя. Един форт брейк минава пред фермата. Фордът на семейство Дюпен. В прахоляка едва успявам да видя пътниците. На волана е Жак Дюпен, а до него седи Стефани, цялата обляна в сълзи. Плачеш ли, скъпа моя? Плачи, плачи, красавице. Повярвай ми, това е само началото.

Този проклет път ми се струва безкраен. Продължавам с моя си ритъм, а бастунът ми се опитва да омаловажи коловозите. Остават ми само още няколкостотин метра до острова.

Бих искала да ускоря крачка. Закъснявам, а трябва да намеря Нептун, не съм го виждала, откак излязох от мелницата. Знам, че това загубено куче има навика да изчезва задълго заедно с хлапетата от селото, със случайни минувачи или гони зайци от поляната.

Само че тук...

Някаква глупава тревога стяга гърлото ми.

— Нептун?

Най-сетне пристигам на остров Орти.

Странно, но това приклещено между двете реки място винаги ме е карало да мисля за края на света. Не прилича съвсем на остров, не трябва да се прекалява със сравненията, но все пак напомня полуостров. Вятърът там разтърсва листата на дърветата, като че ли духа от открито море, като че ли това смешно поточе Епт, тази дупка,

широка най-много два метра, е по-непроходима от океана... Ще ви го кажа и другояче... като че ли това най-обикновено, обрасло с коприва място, всъщност се простира на края на света и че само Моне го е разбрал...

— Нептун!

Обичам да оставам дълго тук, да гледам брега от другата страна на водата. Харесвам това място и то ще ми липсва.

— Нептун!

Сега викам по-силно. Но това купе не се показва. Тревогата ми нараства и се превръща в истински страх. Къде може да е отишло кучето? Свири с уста. Все още мога да свири. Нептун идва винаги, когато свири.

Чакам. Сама съм.

Никакъв шум. Никакъв знак. Никаква следа от Нептун. Разсъждавам разумно и знам, че страховете ми са смешни. Хрумват ми разни неща, заради това проклето място. От дълго време вече не вярвам в проклятията. И в нещата, дето се повтаряли и тем подобни. Няма случайност... А само...

Боже, ама това куче не се появява...

— Нептун!

Викам толкова силно, че ще си скъсам гласните струни. Викът ми се превръща в рев. Отново и отново.

— Нептун... Нептун...

Тополите сякаш са се умълчали за вечността.

— Нептун...

А-а-а...

Ето го моето куче. Изскача от нищото, като раздалечава гъсталациите вдясно от мен. После идва и се лепва за роклята ми. Палавите му очи блестят хитро, като че ли иска да му прости твърде дългото бягство...

— Хайде, Нептун, прибираме се...

ВТОРА КАРТИНА ИЗЛОЖЕНИЕ

**ТРИНАДЕСЕТИ ДЕН
ОТКАЗВАНЕ
25 МАЙ 2010 Г. ПОЛЯНАТА НА ЖИВЕРНИ**

81

Връщам се от остров Орти. Сега обаче отминавам фермата на Ришар Патернoster и вместо да поема към мелница „Шенъовиер“, завивам надясно към паркинга, чиято форма наподобява асфалтова лилия. Нептун ситни покрай мен. Колите и автобусите започват да освобождават местата си. На няколко пъти разни тъпаци, които карят назад, без да гледат в огледалото си за обратно виждане, за една бройка да ме бълснат. Размахвам бастуна към бронята им и дори докосвам някои коли. Онези вътре не смеят нищо да кажат на старица като мен. Дори се извиняват. „Извинете ни, просто се забавлявам...“

— Идваш ли, Нептун?

Тези идиоти като нищо ще прегазят и куче.

Най-сетне излизам на Кралския път. Продължавам още няколко метра до градините на Моне. Между розите и водните лилии е голяма навалица. Пролетният ден е хубав и остава още час до затварянето на градините. Туристите са готови на всичко, след като са изминали толкова километри, и търпеливо чакат в индианска нишка по алеите, придвижвайки се едва-едва. Като че ли са се наредили на опашка за влак, пътуващ към предградията.

Погледът ми се губи в тълпата. Скоро вече виждам само нея. Фанет. Тя е с гръб към мен. Настанила се е на брега на езерцето пред платното си, опряно върху глициниите. Отгатвам, че плаче.

— Какво искаш от нея?

Дебелият Камий стои от другата страна на езерцето с лилиите, на малкия зелен мост, над който като дъжд падат клоните на плачещата върба. Видът му е малко глуповат. Върти в ръцете си гланциран картон.

— Какво искаш от Фанет? — повтаря Венсан.

Смутеният Камий започва да пелтечи:

— Ами да я утеша... помислих си... Карти... Картичка за рожденияй ден, навършва единайсет години...

Венсан изтръгва картичката от ръцете на Камий. Разглежда я бегло. Проста пощенска картичка, репродукция на лилиите в лилаво, възможно най-баналната. На гърба ѝ е написано само ЕДИНАДЕСЕТ ГОДИНИ. ЧЕСТИТ РОЖДЕН ДЕН!

— Добре. Аз ще ѝ я дам. Остави я на мира сега. Тя има нужда да е сама.

Двете момчета наблюдават наведеното над платното момиченце от другата страна на езерото, което гневно и необуздано сменя четките си.

— Как е тя? — питат Камий.

— Ами ти какво си мислиш? — отговаря Венсан. — Като всички нас. Зашеметена. Заради удавянето на Пол. И погребението в проливния дъжд. Но ще се оправим... Стават и нещастия. Да, подобни неща се случват... Така е в живота...

Дебелият Камий потъва в сълзи. Венсан не си дава труд да го утеши поне с един жест. Вече е тръгнал покрай езерото и му подхвърля, докато се отдалечава:

— Не се тревожи, ще ѝ дам картичката ти.

Пътеката покрай езерото завива наляво и веднага след като се скрива от погледа на Камий, Венсан пъха картичката в джоба си. Върви към зеления мост и само от време на време отстранява с ръка ирисите, които препречват пътя му.

Фанет е там, с гръб към него, подсмърча. Натопила е най-голямата си четка в палитрата, където е смесила възможно най-тъмните бои. Тя почти прилича на четка за боядисване на сгради.

Наситено кафяво. Антрацитно сиво. Тъмнопурпурно. Черно.

Фанет покрива платното във форма на дъга с анархични мацвания с четката, като се стреми да изрази единствено душевните си терзания. Като че ли за няколко мига върху езерото е паднал пълен здрач — върху водата, върху светлината на платното. Фанет пощадява само няколко лилии, които осветява с по една жълта точка с помощта на най-тънката си четка.

Разпръснати в нощта звезди.

Венсан я заговаря с нежен глас:

— Камий искаше да дойде, но аз му казах, че ти искаш да си сама. Той... той ти честити рождения ден.

Ръката на момчето докосва джоба му, но не вади оттам картичката. Фанет не отговаря. Изпразва още една туба боя върху палитрата си.

— Защо правиш така, Фанет? Това е...

Фанет най-сетне се обръща. Очите ѝ са зачервени от плач. Очевидно е избърсала бузите си със същия парцал, с който си помага, докато рисува. Защото те са почернели.

— С това е свършено, Венсан! Свършено е и с цветовете, и с рисуването.

Венсан мълчи. Тогава Фанет избухва:

— Свършено е, Венсан... Не разбираш ли?! Пол умря заради мен. Подхлъзнал се е на стъпалото на перачницата, като е отишъл за картината ми. Аз го изпратих и аз му казах да бърза... Аз... аз... аз... аз го убих...

Венсан нежно слага ръка на рамото на момиченцето.

— Не, Фанет, това е нещастен случай. Знаеш много добре. Просто се е удавил в потока, никой не е виновен...

Фанет подсмърча.

— Много си мил, Венсан...

Слага четката върху палитрата и отпуска глава на рамото на момчето. После потъва в сълзи.

— Всички ми казваха, че съм най-талантливата. Че трябва да бъда egoистка. Че рисуването ще ми даде всичко... Излъгаха ме, Венсан, излъгаха ме... И сега всички са мъртви... Джеймс, Пол...

— Не всички, Фанет. Не и аз... А освен това, Пол...

— Тихо.

Венсан разбира, че Фанет иска тишина, мълчание. И не се осмелява да каже нищо повече. Чака. Само подсмърчанията на момиченцето нарушават спокойствието покрай бреговете на езерото. А от време на време се чува и лекият шум на листата на плачещата върба или глициниите, които падат във водата. Най-сетне треперещият глас на Фанет се приближава до ухото на Венсан.

— Свършено е и с тази игра... Свършено е и с импресионистичните прякори, с които ви кръщавах, за да бъда интересна. Те не са истински. И вече нямат никакъв смисъл...

— Щом така искаш, Фанет...

Ръката на Венсан прегръща момиченцето и го притиска към себе си. Фанет би могла да заспи така.

— Аз съм тук. И винаги ще бъда тук, Фанет...

— И с това е свършено. Вече не се казвам Фанет. Повече никой няма да ме нарича Фанет. Нито ти, нито някой друг. Малкото момиченце, което всички наричаха Фанет, най-надареното за живопис, бъдещата гениална художничка, днес умря. И тя умря като Пол, до перачницата, до житното поле. Няма я вече Фанет.

Момчето се колебае. Ръката му гали горната част на ръката ѝ.

— Разбирам... Само аз те разбирам, нали знаеш, че ще бъда винаги до теб, Фанет...

Венсан се закашля. Ръката му пълзи нагоре по ръката на момиченцето.

— Винаги ще бъда до теб, Стефани.

Гравничката от кръщенето върху китката на момчето се хълзва по ръката му. Той неволно свежда очи към нея. Разбрал е, че Стефани вече никога няма да се обърне към него с прякора му на художник, който бе избрала за него — Венсан.

Ще използва единствено истинското му име.

Името от кръщенето, от първото му причастие, името, гравирано върху гравничката.

Жак.

Водата се стича по голото тяло на Стефани. А тя се търка истерично под горещия водопад. Сlamеножълтата ѝ рокля е захвърлена на топка малко встрани върху плочите на банята. Водата се излива върху нея вече дълги минути, но тя още усеща върху кожата си локвата кръв на Нептун. Отвратителна миризма. На мръсотия.

Няма щастлива любов.

Не може да забрави миговете, изживени на остров Орти. И убитото си куче. Както и думите за сбогом на Лоренс:

Няма щастлива любов.

Жак седи върху леглото в съседната стая. От радиото върху нощното шкафче се носи за втори път песента „Време за любов“ на Франсоаз Арди. Жак говори високо, за да може Стефани да го чуе въпреки шума на душа.

— Повече никой няма да ти стори зло, Стефани. Никой. Ще си останем тук, двамата. Повече никой няма да застане между нас.

Няма щастлива любов.

С изключение на любовта, която пазим в паметта си.

Стефани плаче и с горещия водопад върху плочите падат още няколко капки. А Жак продължава монолога си.

— Ще видиш, Стефани. Всичко ще се промени. Ще ти намеря друга къща, истинска, къща, която ще ти хареса.

Жак я познава добре. Жак намира винаги нужните думи.

— Плачи, скъпа, плачи, добре правиш, че плачеш... А утре ще отидем във ферма „Отъй“ да си вземем друго куче. Това с Нептун беше нещастен случай. Глупав инцидент, но такива неща се случват на полето. Не се е мъчил. Ще отидем утре, Стефани. Утре всичко ще е по-хубаво...

Душът вече не тече. Стефани е излязла от банята, завита в огромна хавлия с цвят на лавандула. Тя върви в мансардната стая, а от косите ѝ капе вода. Красива е, толкова е красива. Толкова е красива в очите на Жак.

Нима човек може да обича толкова една жена?

Жак става и прегръща жена си, притиска я към себе си и се намокря.

— Тук съм, Стефани, винаги ще бъда до теб, когато понасяш тежки удари.

Тялото на Стефани се сковава за миг, а после се отпуска напълно. А Жак целува жена си по врата и шепти:

— Всичко ще започне отново, красавицата ми. Утре ще идем да си вземем друго кученце. То ще ти помогне да забравиш. Познавам те. Ще имаме ново куче и ще го кръстим...

Мократа хавлия пада на земята. А Жак нежно слага жена си да легне в брачното легло. Гола. Стефани не се съпротивлява.

Разбрала е и вече не се бори. Съдбата е решила вместо нея. Знае, че годините, които ще последват, няма да имат значение. Че ще отарее така, хваната в капан, до един внимателен мъж, когото не обича. А споменът за опита ѝ да избяга ще се изличи с времето, малко по-малко, полека.

Стефани се задоволява да затвори очи. Това е единствената съпротива, на която е способна. А от транзистора звучат последните

акорди от песента „Време за любов“ и се примесват с дрезгавите пъшкания на Жак.

Стевани би искала да си запуши ушите.

След кратък радиосигнал жизнерадостният глас на говорителя представя прогнозата за времето през следващия ден. Ще бъде топло, изключително топло за сезона. Честит празник на всички, които носят името Диана. Сънцето ще изгрее в 5 часа и 49 минути, денят се увеличава с още няколко минути. А утре ще е 9 юни 1963 година.

Няма щастлива любов...
С изключение на онази,
която пазим в паметта си.
За цял живот, завинаги.

Лоренс

Разтърсвам глава. Идвам на себе си. Накрая ще се опека на това сънце, ако продължавам да стоя на едно място край Кралския път, потънала в откачените си старчески мисли.

Трябва да се размърдам... Трябва да затворя кръга. В тази история липсва само думата „край“. Хубава история, нали? Надявам се да оцените и хепиенда. Оженили се (е, поне останали женени), нямали деца. Живели щастливо. Е, тя поне смятала, че е щастлива. Човек свиква. Имала време... почти петдесет години. От 1963 до 2010 година. Просто времето на един човешки живот.

Решавам да повървя още малко и поемам покрай Кралския път към мелницата. Прекосявам моста над потока и стигам до пътната врата. Веднага забелязвам, че пощенската ми кутия е набълъскана с глупави реклами брошури от най-близкия хипермаркет, където не стъпвам никога. Изругавам. Хвърлям брошурите в кофата за боклук, която съм сложила специално за тази цел до входа. Има още място в нея. Пак изругавам.

Сред рекламиите има някакъв плик, който за малко щеше да има същата участ. На него е написано името ми. Пликът е малък, от дебела хартия. Обръщам го и чета името на подателя.

„Доктор Берже. Улица «Бурбон-Пентиевър» № 13,
Вернон.“

Доктор Берже...

Този лешояд като нищо може да ми е изпратил сметка, за да изпомпа още малко пари от мен... Претеглям на ръка плика... Освен ако не ми изказва съболезнованията си с малко закъснение...

В края на краишата той е последният, който видя мъжа ми жив, а то беше... преди тринаесет дни.

Разкъсвам плика с несръчните си пръсти. Виждам малък сив правоъгълник, а горният му ляв край е по-тъмен, заради черния кръст.

Скъпа приятелко,

Научих с тъга за смъртта на вашия съпруг на 15 май 2010 година. Както ви съобщих няколко дни по-рано, по време на последното ми посещение, този изход, уви, бе неизбежен. Вие бяхте здрава и задружна двойка. Винаги. А това е рядък и скъпоценен дар.

Искрени съболезнования.

Анри Берже

Нервно мачкам картончето. Въпреки волята си, се сещам за последната консултация преди тринаесет дни. Преди цяла вечност. За пореден път пред очите ми изниква миналото ми.

Беше 13 май 2010 година. Този ден всичко се обърна наопаки. Защото един възрастен мъж се изповядва на смъртното си легло. Просто няколко признания, преди да умре... Това трая едва час. Час, за да го изслушам, и после тринаесет дни, за да се отдам на спомени.

Едва преодолявам желанието си да накъсам картончето на парчета. Преди да потъна в лабиринта на спомените си, погледът ми пада върху плика. Чета адреса. Моят адрес...

Стефани Дюпен
Мелница „Шенъовиер“

Кралският път
27620 Живерни

**ПЪРВИ ДЕН
ЗАВЕЩАНИЕ
13 МАЙ 2010 Г. МЕЛНИЦАТА „ШЕНЬОВИЕР“**

82

Чакам в голямото помещение в кулата на мелницата. Лекарят е в съседната стая с Жак. Повиках го на пожар в четири часа сутринта. Жак се въртеше от болки в леглото, а сърцето му забавяше ритъма си като мотор без бензин, който се дави, преди да спре... Като че ли кръвта му бе спряла да циркулира. Когато запалих лампата в стаята, ръцете му бяха бели, целите набраздени със светлосини вени. Доктор Берже дойде след няколко минути. Какво му пречи? Кабинетът му е във Верон, на улица „Бурбон Пентиевъ“, но пък и купи една от най-красивите вили на брега на Сена, малко след Живерни. Така че е дошъл оттам...

Доктор Берже излезе от стаята след повече от половин час. Бях седнала на един стол. Нищо не правех, просто чаках. Доктор Берже никога не говори със заобикалки, нито пък пипа с ръкавици. Той е един долен тип, който си построи верандата и издълба басейна си в градината на гърба на всички старци в областта, но поне говори откровено. А това е качество, което не трябва да се отминава ей така. По тази причина го избрахме за семеен лекар преди много години. Все едно той или друг...

— Краят наближава. Жак го разбра. Знае, че му остават още най-много няколко дни. Направих му венозна инжекция. Няколко часа ще се чувства по-добре. Обадих се в болницата във Верон и там ще го чакат. Изпратиха линейка.

Взема в ръка кожената си чанта и сякаш се колебае, преди да ми каже следното:

— Иска да ви види. Исках да му дам нещо за сън, но той настоя да говори с вас...

Сигурно съм изглеждала учудена. По-скоро учудена, отколкото разтревожена. Но Берже все пак се чувства задължен да добави:

— Ами вие? Ще се справите ли? Ще понесете ли удара? Искате ли да ви предпиша нещо?

— Добре съм, добре съм. Благодаря.

В момента искам едно-единствено нещо: той да излезе възможно най-бързо през вратата. Хвърля още един поглед към стаята и излиза. После обаче се връща, а изражението на лицето му е престорено разстроено. Почти изглежда искрен. Ами да, да изгубиш доходоносен пациент, не е шега работа.

— Съжалявам. Смелост, Стефани.

Бавно тръгвам към стаята на Жак, без нито за миг да си представя какво ме очаква там: изповедта на съпруга ми. Голата истина след всички тези години.

Историята впрочем бе съвсем проста...

Един-единствен убиец, един-единствен мотив, едно и също място, шепа свидетели.

Убиецът удря два пъти — през 1937 година и през 1963 година. Единствената му цел е да запази съкровището си: живота на една жена от раждането ѝ до смъртта.

Моя живот...

Престъпникът е един: Жак.

Жак ми обясни всичко. През последните дни спомените ми скачаха от една в друга епоха от живота ми. Като неразбирам калейдоскоп, но въпреки това всяка подробност бе зъбчато колело в един точен механизъм, чарк от една съдба, педантично направлявана от чудовище.

Това стана преди тринадесет дни.

Онази сутрин бутнах вратата към стаята на Жак, без да знам, че когато изляза оттам, ще затворя вратата за сенките на съдбата си.

Окончателно.

— Приближи се, Стефани, приближи се до леглото — казва ми той.

Доктор Берже е пъхнал две големи възглавници зад гърба на Жак. Така той по-скоро седи, отколкото лежи. Бузите му са порозовели от циркулиращата към тях кръв и контрастират с мъртвешки бледите му ръце.

— Ела насам, Стефани. Берже ти е казал, предполагам... Налага се да се разделим... Скоро... Аз... Трябва да ти кажа някои неща, докато все още имам сили... Поисках от Берже да ми даде нещо, което да ми помогне да издържа, преди да дойде линейката...

Сядам на ръба на леглото. Той протяга едната си набръчкана ръка върху гънките на чаршафа. Космите по нея са обръснати на десетина сантиметра около широка бежова превръзка. Вземам ръката му.

— Стефани, в гаража има куп неща, до които не съм се докосвал от години. Например ловните ми съоръжения, стари сака, чанта, мокри куршуми, също и ботушите ми. Стари мухлясали вещи. Вдигни ги. Махни всичко. След това разчисти с крака чакъла по земята. Отдолу ще видиш нещо като капак на зимник, нещо от този род... Не може да се види, ако не се махнат нещата отгоре. Вдигни капака. Няма как да не го видиш. Вътре има алуминиева кутия, голяма колкото кутия за обувки. Донеси ми я, Стефани...

Жак стиска силно ръката ми, а после я отблъска. Не разбирам всичко, но все пак ставам. Намирам поведението му за странно, защото мистериите и игричките или пък някакво скрито съкровище не са в стила на Жак. Той е обикновен, консервативен и предвидим човек. Дори си задавам въпроса, дали доктор Берже не е попрекалил с лекарството...

Връщам се след няколко минути. Инструкциите на мъжа ми бяха съвсем точни. Намерих малката алуминиева кутия. Пантичките и ключалката й бяха ръждясали. Ламарината е тук-там на кафяви петна. Слагам я върху леглото.

— Затворена е с катинар — казвам аз.

— Знам... знам. Благодаря, Стефани. Трябва да ти задам един въпрос... Важен въпрос. Не ме бива много в приказките, познаваш ме, но трябва да ми кажеш, Стефани, през всичките тези години беше ли щастлива с мен?

Ама какво искате да отговоря на подобен въпрос? Какво да кажа на човек, на когото му остава да живее само още няколко дни? На мъж, с когото сте прекарали живота си, петдесет години, може би и повече... Какво друго да му кажа, освен „да“... Да, Жак, разбира се, Жак, бях щастлива с теб през всичките тези години...

Само че това, изглежда, не му бе достатъчно...

— Сега, Стефани, сме в края на пътя... Можем да си кажем всичко... Изпитваш ли, как да се изразя, никакви съжаления? Мислиш ли, че животът ти бил по-хубав, ако бе протекъл другаде... със...

Колебае се, прегъльща...

— С някой друг?

Струва ми се, че Жак е мислил и обмислял хиляди пъти тези въпроси през годините и просто е чакал най-подходящия момент, за да ги зададе... Не и аз обаче, искам да кажа, че не съм си задавала подобни въпроси, мили боже... О, не. Само че сега съм стара жена. Не бях подготвена за подобно нещо, когато се събудих тази сутрин... Сега вече мъглата се разсейва бавно в уморения ми мозък... И аз също търпеливо бях заключила тези въпроси в една кутия и положих доста усилия да не я отворя... Загубих някъде ключа... Трябва да го потърся... Всичко ми изглежда толкова далеч...

— Ами, не знам, Жак, не знам, не разбирам какво искаш да кажеш...

— Напротив, Стефани, напротив, естествено, че разбираш. Трябва да ми отговориш, важно е. Би ли предпочела друг живот?

Жак ми се усмихва. Лицето му и дори горната част на ръцете му порозовяват. Колко е ефикасно лекарството на Берже... И не само за кръвообращението. Никога за петдесет години Жак не ми е задавал подобни въпроси. Не са нещо характерно за него. Нима животът завършва по този начин? На осемдесет и четири години да питаш съпругата си, която остава след теб, дали би предпочела друг живот? Кой би могъл да отговори с „да“ на подобен въпрос, с „да“ на умиращия си съпруг, дори ако го мисли и особено ако го мисли? Усещам, че има клопка, преди още да разбера причината. Усещам, че цялата тази постановка е капан.

— Какъв друг живот, Жак? За какъв друг живот говориш?

— Не ми отговори, Стефани... Би ли предпочела...

Надушвам капана съвсем осезаемо... Усещам уханието на забравен парфюм, който се връща при мен, миризмата на потискаща семейна атмосфера, която е изчезнала отдавна, но не е забравена. Никога. Нямам друг избор, освен да отговоря с нежността на медицинска сестра.

— Живях живота, който си бях избрала, Жак. Животът, който заслужавах. Благодарение на теб, Жак. Благодарение на теб.

Жак въздиша, като че ли лично свети Петър е дошъл да му каже, че името му е начало в списъка на одобрените за рая. Като че ли сега вече би могъл да си отиде спокоен. Тревожи ме. Ръката му се надига и опипва нощното шкафче. Не знам какво търси. Бълсва чашата, която е там, и тя пада на пода и се счупва. По паркета изтича тънка струйка вода.

Ставам, за да почистя и да събера парчетата стъкло, но ръката му пак се вдига.

— Почакай, Стефани. Не е страшно. Една счупена чаша. Помогни ми, погледни в портфейла ми. Ей там, на нощното шкафче...

Приближавам се. Стъклата скърцат под пантофите ми.

— Отвори го — продължава Жак. — До осигурителната ми книжка има твоя снимка. Виждаш ли я, Стефани? Пъхни пръста си под нея...

Има цяла вечност, откакто не съм отваряла портфейла на Жак... Снимката изскача пред очите ми... Сигурно е правена преди по-малко от четиридесет години... Нима това съм аз? Нима тези огромни лилави очи са мои? И тази усмихната уста във формата на сърце? Тази седефена кожа, позагоряла от слънцето през някой хубав ден в Живерни? Нима съм забравила колко красива бях? Трябваше ли да стана на осемдесет години, за да си го призная?

Показалецът ми се пъха под снимката. Оттам се изпълзва малък плосък ключ.

— Сега съм спокоен, Стефани, и мога да си ида в мир. Сега мога да го кажа. Съмнявах се, толкова се съмнявах... Направих каквото можах, Стефани... С този ключ ще отвориш катинара... Никога и за миг не съм се разделял с ключа... Мисля, че ще разбереш... Но се надявам силите да ми стигнат, за да мога да ти обясня всичко...

Пръстите ми треперят. Много повече от пръстите на Жак... Потиска ме ужасно чувство. Мъча се да пъхна ключа в катинара, да го завъртя... Отнема ми доста време, преди и катинарът, и ключът да паднат върху леглото... Жак отново слага нежно ръката си върху моята, като че ли да ми каже, че трябва да почакам още малко...

— Ти заслужаваше да имаш ангел хранител, Стефани. Случи се така, че това бях аз. Опитах се да бъда такъв с всички сили. Невинаги бе лесно, вярвай ми. Понякога се боях, че няма да се справя... Но нали

виждаш, в края на краищата... ти ме успокои... Не съм се справил чак толкова зле... Спомняш... Спомняш ли си... моя Стеф...

Очите на Жак се затварят за известно време.

— Моя Фанет... След всички тези години съгласна ли си за последен път да те нарека Фанет? Никога не се осмелих да го направя, никога, повече от седемдесет години... От хиляда деветстотин трийсет и седма. Виждаш ли, че си спомням всичко, че съм бил покорен ангел пазител, предан, систематичен...

Не отговарям нищо. Дишам трудно. Имам едно-единствено желание — да отворя алуминиевата кутия, да се уверя, че е празна и че целият монолог на Жак е чисто безумие, предизвикано от лекарството на Берже...

— И двамата сме родени през една и съща година, Стефани — продължава Жак със същия тон, — през хиляда деветстотин двайсет и шеста. Ти, Фанет, на 4 юни, шест месеца след смъртта на Моне, а аз — на 7 юни, три дни по-късно. Ти — на улица „Шато д’О“, а аз — през няколко къщи. Винаги съм знаел, че съдбите ни са свързани. И че съм дошъл на земята, за да те пазя. Как да се изразя... за да отмествам клонките по пътя ти...

Да отмества клонките по пътя ми ли?! Боже, ама тези приказки съвсем не подхождат на Жак! Направо ще откача. Вече не издържам и отварям кутията. Веднага пада от ръцете ми. Като нагорещена. Съдържанието ѝ се разпръсва върху леглото. И миналото ми ме удря право в лицето.

Гледам съвсем изплашена. Виждам три ножа за рисуване, марка Уиндзор&Нютон, разпознавам крилатия дракон на дръжката им между две петна изсъхнала кръв. Погледът ми се отмества и виждам сборник поезия, на който пише: „На френски в текста“ от Луи Арагон. Моят екземпляр си е в библиотеката. В стаята ми. Не е мърдал оттам. Как така Жак има друг?! Друг екземпляр ползвах в училище. Все четях на децата в училището в Живерни страница 146, където е стихотворението „Светилище на нимфа“. Вкопчвам се в тази книга като в Библия. Страницата е отбелязана. Погледът ми слиза надолу. Долният ѝ край е отрязан! Някой внимателно го е отрязал, около сантиметър, липсва само един ред от стихотворението. Първият ред от дванадесетата строфа, толкова често рецитиран стих...

Съгласен съм мечтите със закон да станат престъпление...

Не разбирам, нищо не разбирам... И не искам да разбера. Дори не се опитвам да подредя разпилените неща от кутията...

Изпразненият от съдържание глас на Жак ме вледенява:

— Помниш ли Албер Розалба? Да, естествено, че го помниш... Когато бяхме деца, бяхме винаги тримата заедно. А ти ни кръщаваше с прякори на художници, на любимите ти художници импресионисти. Той бе Пол, а аз — Венсан.

Ръката на Жак мачка чаршафа, а аз съм впила очи в трите ножа.

— Беше... беше нещастен случай. Той искаше да занесе картината ти на учителката, твоите „Лилии“, Фанет, онази картина на тавана, която никога не се съгласи да изхвърлиш... Спомняш ли си? Но това не е важно... Пол, всъщност Албер, се подхълъзна. Преди това се бяхме били, да, така е, но все пак бе нещастен случай... Подхълъзна се пред перачницата и главата му се удари в камъните встрани... Не бих го убил, Фанет, не бих убил Пол, въпреки че ти влияеше зле, въпреки че не те обичаше истински... Той се подхълъзна... Всичко това бе заради живописта... Ти го разбра, после го разбра.

Пръстите ми стисват дръжката на ножа за рисуване. Острието му е широко, използва се за чистене на палитрата. Не бях пипвала нож за рисуване от трийсет и седма година. Този предмет е част от онези спомени, които се бълскат един друг в огромната бездна, разтворила се в главата ми. Стискам дръжката. Имам чувството, че не мога да учленя нито звук...

— Ами... ами... Джеймс...

Гласът ми е слаб като на единайсетгодишно момиченце.

— Онзи побъркан дъртак? Американският художник? За него ли говориш, Фанет?

И да съм казала нещо, не чувам гласа си...

— Джеймс ли? — продължава Жак. — Да, Джеймс... така беше... Години наред се опитвах да си спомня името му, но не успях. Все ми се изпълзваше... Даже се канех да те питам за него...

Тежък смях разтърсва тялото на Жак и той мъничко се смъква на възглавниците.

— Шегувам се, Фанет. Знам добре, че не трябваше да те намесвам във всичко това. Че не трябваше да бъдеш в течение. Ангелите пазители трябва да бъдат дискретни, нали така? Докрай. Това е първият, най-важният принцип, който трябва да следват... За Джеймс не съжалявам... Нали си спомняш, той все ти разправяше, че трябва да си egoистка и да напуснеш семейството си. Всички. Да заминеш. Побъркваше те навремето. Ти все още се поддаваше на влияние. Бе едва на единайсет години. Щеше да постигне целта си... Най-напред го заплаших, като гравирах послание в кутията му за рисуване, докато спеше... А той спеше почти по цял ден като същинска какавида... Само че той нищо не разбра. Продължи да те тормози. Токио, Ню Йорк, Лондон... Нямах избор... Фанет, ти щеше да заминеш, не искаше да чуеш никого, дори майка си... Нямах избор. Трябваше да те спася.

Пръстите ми се разтварят. Спомените ми продължават да се появяват един подир друг в грамадната чудовищна бездна. Ножът. Ножът върху леглото. С кръвта. Това бе ножът на Джеймс.

Жак го е забил в сърцето на Джеймс. Бил е само на единадесет години.

Той продължава отвратителната си изповед.

— Не бях предвидил, че Нептун ще намери трупа на този проклет художник наслед житата... Отдавна бе... Знаеш ли, мислех си, че няма да успея... Мислех си, че този жив скелет не е толкова тежък... Няма да ми повярваш, но с майка ти минахте съвсем близо до мен. Достатъчно бе да обърнеш леко глава, но ти не го стори. Не ме видяхте — нито ти, нито майка ти. Разбираш ли, беше цяло чудо! Знак! От този ден нататък разбрах, че вече нищо не може да ми се случи... че трябва да изпълня мисията си. През нощта зарових трупа наслед ливадата. Не можеш да си представиш каква работа е това за момче на единадесет години... А после, малко по малко, изгорих всичко... Стативите, платната... Запазих само кутията за рисуване... като доказателство, че съм бил в състояние да извърша всичко това... Доказателство за мен самия. Даваш ли си сметка, Фанет, че бях само на единадесет години... Даваш ли сметка сега какво бе направил твойт ангел пазител?

Жак не ми дава възможност да отговоря. Опитва се напразно да се изправи върху възглавниците, но сантиметър по сантиметър отново

се плъзга надолу.

— Шегувам се, Фанет... Всъщност не бе трудно, дори за едно дете. Та твоят Джеймс бе един немощен старец, чужденец, американец, който се бе разминал с Моне, бе го изпушнал за десет години... Клошар, за когото на никого не му пукаше... През трийсет и седма хората си имаха други грижи... Освен това няколко дни преди това бяха намерили убит испански работник в един шлеп, точно отсреща... Всички полицаи се бяха заели със случая и чак няколко седмици по-късно намериха убиеца му... някакъв лодкар от Конфлан...

Набръканата ръка на Жак търси моята, но остава празна.

— Чувствам се добре, като ти разправям тези неща, Фанет, разбиращ, нали... Бяхме спокойни двамата. В продължение на години... Спомняш ли си? Та ние отраснахме заедно и се разделихме само когато ти отиде да учиш в Евръо, а после се върна като учителка в Живерни... В нашето училище... Оженихме се в църквата „Сент Редогонд“ през петдесет и трета... Всичко бе съвършено... Твойт ангел пазител просто потриваше ръце...

Жак отново избухва в смях. Всеки ден чувам този смях пред телевизора или зад вестника. Гръмък, дебелашки смях. Как не съм разбрала досега, че това е смях на чудовище?

— Само че дяволът бди... Нали така, Стефани? И ето че Жером Морвал се върна и започна да се увърта около теб... Спомняш ли си? Жером Морвал, нашият приятел от началното училище, онзи, когото бе кръстила Камий... Дебелият Камий, първенецът на класа... Онзи... приидрчтивият... взискателният... Ето един съученик, когото никак не харесвах, Фанет, но той се бе променил. Дори бе успял да примъкне в леглото си онази доносничка Патрисия, която ти наричаше Мери заради Мери Касат^[1]... Но скоро Патрисия вече не му бе достатъчна. Да, очевидно бе, че Дебелия Камий се бе променил... Парите променят човека... Бе купил най-красивата къща в Живерни. Бе станал арогантен, напорист, самоуверен, дори съблазнителен в очите на някои девойки... Впрочем той мамеше жена си, без дори да се крие. Всички в Живерни знаеха това, дори Патрисия, която бе наела частен детектив, за да го следи. Клетата Патрисия! А освен това Морвал все говореше с вещина за изкуство, доста се бе ошлайfal... Ами, да, имаше пари, а и колекциите му картини от разни художници бяха на мода... Но,

Стефани, най-добрият хирург офталмолог в Париж бе дошъл в Живерни с конкретна цел: да улови в мрежите си само едно нещо... И това не беше Моне и неговите картини с водни лилии... О, не... Бе дошъл за красивата Фанет, която никога не го бе поглеждала през изминалите години... А сега колелото се бе завъртяло и Дебелия Камий искаше реванш...

Думите замираха в гърлото ми.

— Ти... Ти...

— Знам, Стефани, че Жером Морвал не те привличаше... Поне не още... Трябваше да реагирам, преди това да се случи. Жером Морвал живееше в селото и разполагаше с много свободно време. А и бе хитър, обигран... Още от училище знаеше как да те привлече, с картините с водни лилии, с Моне, с пейзажите...

Чудовището отново търси ръката ми... Неговата пълзи като безполезно насекомо върху чаршафа. Едва устоявам на желанието си да сграбча ножа и да я пробода...

— Не те упреквам, Стефани... Знам, че между вас не се е случило нищо. Ти просто прие да се разходиш с него и да си поговорите... Само че той щеше да те съблазни, Стефани. С времето щеше да успее. Не съм лош човек, Стефани... Нямах никакво желание да убивам Жером Морвал, нещастния Дебел Камий... Проявих търпение... бях повече от търпелив... Дадох му възможност да разбере на какво съм способен и какви рискове поема, но той продължаваше да сеувърта около теб. Най-напред му изпратих пощенската картичка, онази с лилиите. Морвал не бе глупак, много добре знаеше, че ми бе доверил тази картичка за теб години преди това, през трийсет и седма, в градините на Моне, в деня на единадесетия ти рожден ден... точно след смъртта на Албер. А аз залепих на тази картичка стиха от Арагон, който изрязах от стихотворението, дето ти караше децата да го учат наизуст. Много харесвах това изречение, беше нещо като послание, че мечтата е престъпление, което трябва да наказваме като останалите престъпления. Та както казах, Морвал не бе идиот. А и посланието бе ясно: всички, които искат да се сближат с теб и да ти причинят зло, се излагат на риск.

Пръстите на Жак търсят сборника стихотворения на Арагон, който е на леглото. Докосват книгата, но Жак няма сили да я вземе. Не помръдвам. Жак кашля, за да прочисти гласа си, и после продължава:

— Отгатни, Стефани, какъв бе отговорът на Морвал. Изсмя ми се в лицето. Можех да го убия още тогава, ако бях пожелал. Но в сърцето си обичах много Дебелия Камий. Дадох му още един шанс. Изпратих в парижкия му кабинет онази кутия, кутията на Джеймс, където си стоеше гравирана заплахата: Тя е моя, тук, сега, завинаги. А после имаше нарисуван кръст. Ако и този път Морвал не разбереше...

През онази утрин той ми определи среща пред мелница „Шенъвиер“. Мислех си, че е, за да ми каже, че ще захвърли всичко... Представяш ли си? Само че бе точно обратното. Хвърли пред очите ми кутията на сред потока... Той те презираше, Стефани, щеше да те погуби... Какво можех да сторя? Ти просто бе за него трофей, един трофей повече. Щеше да те измъчи, Стефани, щеше да те погуби...

А аз трябваше да те защитя... Той не ме възприемаше сериозно. Каза, че не съм представлявал нищо, че съм бил смешен с ботушите си за лов, че съм бил неспособен да те направя щастлива, че никога не си ме обичала. Все същата история...

Ръката му запълзява отново и се сгърчва около дръжката на ножа...

— Нямах избор, Стефани, и го убих там, с ножа за рисуване на Джеймс, който навремето бях приbral... Умря там, край потока, на същото място като Албер години преди това. А после сценарият с камъка в черепа, с главата във водата... Да, знам, че бе смешно, абсурдно. Дори помислих, че ти може и да се досетиш за нещо, особено когато ченгетата намериха кутията на Джеймс. Но за щастие ти не видя тази кутия... Беше важно да те закрилям, без ти да знаеш каквото и да било, и да поемам рисковете вместо теб... Ти ми се доверяваше и беше права. Сега можеш да го признаеш, моя Фанет, че никога не си допускала до каква степен те обичах... Никога не разбра докъде бих могъл да стигна заради теб. Спомняш ли си, че няколко дни след смъртта на Морвал ти дори отиде в полицията да кажеш, че през онази сутрин двамата сме били заедно в леглото... Несъмнено, дълбоко в себе си ти знаеше истината, но не искаше да го признаеш... Всички знаем, че си имаме ангел пазител и че не е нужно да му благодарим...

Скована от ужас гледам как сбръканите пръсти на Жак галят дръжката на ножа. Обсесивно разстройство. Маниакалност. Като че ли старческото му тяло все още потръпваше от удоволствие, че е пробол с

ножа един човек... Не мога повече, не издържам. Думите изригват от устата ми...

— Но аз исках да те напусна, Жак... По тази причина дадох тези лъжливи показания... Ти бе в затвора и аз... се чувствах виновна...

Пръстите стискат ножа. Пръсти на убиец, на луд. Разтварят се непоносимо бавно. Жак се е свлякъл още повече в леглото, почти лежи. Отново го разтърсва мазен смях. Смях на луд.

— Разбира се, Стефани, ти се чувстваше виновна... Очевидно всичко в ума ти се бе объркало. Но не и в моя... Никой не те познава по-добре от мен. След като Морвал умря, мислех, че ще бъдем спокойни, че повече никой няма да ни раздели, Стефани, че никой няма да те отдели от мен. А после... О, това бе върхът... Ето че трупът на Морвал привлече към полата ти онова ченге! Онзи Лоренс Серенак... най-страшната от всички опасности! Бях изправен до стената! Как да се отърва от този мъж?! Как да го убия, без да ме разкрият?! Без да ме задържат, без да ме разделят окончателно от теб? Ами ако после някой друг Серенак или някой друг Морвал дойде и ти причини страдания, без да мога да те защитя... Още от самото начало това ченге ме заподозря! Сякаш четеше в мен като в отворена книга. Следваше интуицията си. Добро ченге беше, поизпоти ни, Стефани... Слава богу, че не успя да открие връзката между мен и нещастния случай през трийсет и седма, че никога не чу да се говори за изчезването на американския художник... Навремето, през хиляда деветстотин шейсет и трета, той и помощникът му Силвио Бенавидиш се докоснаха до истината... Само че не можеха да подредят пъзела правилно, разбира се... Кой ли би могъл? А междувременно този мръсник Серенак ме заподозря. Този мръсник Серенак ти завъртя главата. Той или аз. Това бе проблемът. Прецених нещата отвсякъде...

Ръката ми незабелязано се плъзга по чаршафа. Жак лежи и вече не може да се изправи. Вече не може да ме види, говори на тавана. Ръката ми сграбчва ножа. Изпитвам болезнено удоволствие при контакта с него. Като че ли засъхналата по дръжката му кръв се вмъква незабелязано във вените ми и ги издува.

Нервният смях на Жак завършва с дрезгава кашлица. Мъчи се да си поеме дъх. Със сигурност би се чувствал по-добре седнал. Жак обаче не иска нищо. Гласът му отслабва малко, но той продължава:

— Приключих набързо, Стефани... Серенак бе като другите... в края на краищата. Няколко заплахи бяха достатъчни, за да избяга. Няколко заплахи, придружени с ефикасни действия.

Пак се смее или кашля... Или и двете. Бавно приближавам ножа към гънките на черната си рокля.

— Мъжете са толкова слаби, Стефани... Всички. Серенак предпочете нищожната си кариера на ченге пред голямата си страсть към теб. Няма да се оплакваме, нали, Стефани? Нали това искахме? Но така или иначе, Серенак имаше право. Какво ли щеше да стане, ако се бе заинатил?! Това бе последната сянка между нас, Стефани. Последният облак, последното препречило се клонче... Вече има повече от четиридесет години оттогава...

Скръствам ръце на гърдите си. Ножът е прилепнал към сърцето ми. Бих искала да говоря, бих искала да изкрешя, да вия: „Жак, ангеле мой, понеже претендираш, че си такъв, лесно ли е да прободеш някого с нож? Да забиеш нож в сърцето на човек?“.

— Какво нещо е животът, Стефани... Ами ако не бях там в подходящия момент, ако не бях успял да отстрания препятствията едно след друго... Ако не бях успял да те защитя... Ако не бях се родил точно след теб, като твой близнак... Ако не бях разбрал каква е мисията ми... Напускам тази земя щастлив, Стефани. Успях, толкова те обичах! Фактът, че си тук, е доказателство за това.

Изправям се. Ужасена съм. Държа ножа с две ръце до гърдите си. Жак ме наблюдава, изглежда изтощен. Като че ли полага усилие да държи очите си отворени. Опитва се да се изправи, рита с крака. Алуминиевата кутия, която до този момент някак пази равновесие върху леглото, пада върху паркета с оглушителен шум. Жак едва-едва примигва с очи. А у мен, напротив, шумът отеква в главата ми като ехо и се превръща в световъртеж. Струва ми се, че стаята се върти около мен...

Вървя с мъка. Краката ми отказват да ме носят. Насилвам ги, разтварям ръце... Жак все още е втренчил поглед в мен... Все още не е видял ножа... не още... Вдигам го бавно.

Нептун вие навън. Точно под прозореца. В следващия момент чувам сирената и линейката пресича двора на мелницата. Гумите скърцат по чакъла. Два нереални силуeta в бяло и синьо, осветени от

алармената лампа на колата, минават пред прозореца и бълскат по вратата.

Отведоха Жак. Подписах един куп документи, без дори да ги прочета. Без дори да попитам каквото и да било. Още нямаше шест часа. Попитаха ме дали искам да се кача в линейката, но аз отговорих, че предпочитам да взема автобуса или да отида с такси след няколко часа. Санитарите не направиха никакъв коментар.

Отворената кутия се гърчи върху паркета. Ножът за рисуване е на нощното шкафче. Книгата на Арагон е някъде между гънките на завивките. Не знам защо, първото нещо, което ми дойде наум след тръгването на линейката, бе да се кача на тавана и да разровя навсякъде, за да намеря старата прашна картина. Моите „Водни лилии“ — онези, които бях нарисувала, когато бях на единайсет години.

Бях я нарисувала два пъти — отначало в невероятни цветове, за да спечеля конкурса на фондация „Робинсън“, а после, след смъртта на Пол — в черно.

Откачих от стената ловната пушка на Жак и сложих картината на нейното място, на същия пирон, в ъгъла, където никой, освен мен не би могъл да я види.

Излизам. Трябва да подишам въздух. Взимам и Нептун. Едва шест часът сутринта е. Още няколко часа Живерни ще пустее. Ще повървя покрай потока пред мелницата.

И ще си спомням.

[1] Мери Касат (1884 — 1926) — американска художничка импресионист, живяла предимно във Франция. Основна тема на картините ѝ са отношенията майка — дете. — Б.пр. ↑

**ТРИНАДЕСЕТИ ДЕН
ПОСЛЕДНА РАЗХОДКА
25 МАЙ 2010 Г. КРАЛСКИЯТ ПЪТ**

83

Беше преди тринайсет дни, на 13 май. Прекарах всички тези дни в преживяване на онези няколко часа, в които ми откраднаха живота. Пред очите ми минава един и същ филм и се опитвам да си обясня нещо невъобразимо още веднъж, преди да приключва с всичко.

Понеже се разхождах сама из селото, сигурно сте ме помислили за призрак. Само че е точно обратното. Съвсем реална съм.

Другите са призраците. Призраците на моите спомени. Напълних с тях местата, където винаги съм живяла, потъвах в спомени пред всяко място, откъдето минех: мелницата, ливадата, училището, улица „Клод Моне“, кафенето на терасата на хотел „Боди“, музея във Вернон, остров Орти...

Напълних ги и с дългите разговори, които водех със Силвио Бенавидиш от шейсет и трета до шейсет и четвърта година, след като разследването на убийството на Жером Морвал бе прекратено. Инспектор Силвио Бенавидиш се бе вкопчил в него, но никога не откри каквото и да било доказателство за нищо. Харесахме се. Е, поне Жак не ревнуваше, че се виждам с него. Силвио бе предан съпруг и внимателен баща на малката Карина, която толкова трудно напусна корема на майка си. Силвио ми разказа всички подробности по разследването, което бе водил заедно с Лоренс в управлението на Вернон, Кошрел и музеите в Руан и Вернон. А после, в средата на осемдесетте години, Силвио бе преместен в Ла Рошел. Преди повече от десет години, през септември деветдесет и девета година, за да бъда точна (виждате, нали, колко добре работи паметта ми все още), получих писмо от Beатрис Бенавидиш. Кратко писмо, написано на ръка. Стеснително ми съобщаваше, че една сутрин, покосен от инфаркт, Силвио ги напуснал — нея и Карина. Както всяка сутрин

Силвио бил яхнал колелото си, за да обиколи остров Олерон, където семейството наемало бунгало след сезона. Тръгнал усмихнат. Времето било прекрасно, малко ветровито. Паднал пред океана между Ла Бре-ле-Бен и Сен Дьони д'Олерон. Бил на седемдесет и една години.

Остаряването се състои в това, да виждаш как умират другите.

Преди няколко дни написах кратко писмо на Беатрис, за да ѝ обясня всичко. Нещо като дълг към паметта на Силвио. Извънредно богатата фондация „Робинсън“ нямаше нищо общо с описаните убийства, не повече от дейността на Амаду Канди, забравените картини на Моне или любовниците на Морвал. Лоренс Серенак бе прав от самото начало: ставаше въпрос за убийство от страсть. Една-единствена подробност, която бе трудна за допускане: ревнивият съпруг не се бе задоволил да отстрани предполагаемите любовници, но бе премахнал и приятелите на едно десетгодишно момиченце, в което е бил влюбен. Все още не съм пуснала това писмо и май реших да не го правя.

Но това няма особено значение сега.

Хайде, трябва да се раздвижа.

Хвърлям с отвращение плика на доктор Берже в кофата за боклук и той се присъединява към отвратителните брошури. Вдигам очи към кулата на мелницата. Колебая се.

Краката ми ме носят с мъка. Последната ми разходка до остров Орти ме източи. Раздвоена съм между желанието да отида за последен път в селото или направо да се прибера. Преди малко, на брега на Епт, мислих много. Как да приключва сега, когато всичко е на мястото си. Категорична съм, че няма да използвам пушката на Жак. Боже, мисля, че разбирате защо. И дума да не става! Няма да гълтна лекарства. Не искам да агонизирам часове или дни в болницата на Вернон като Жак и да няма кой да дойде и да ми откачи системите. Не, най-ефикасният метод е да завърша спокойно този ден, като всички останали, да се върна в мелницата, да се кача в стаята си най-горе в кулата, на четвъртия етаж, да си подредя нещата, да отворя прозореца и да скоча.

Решавам да се върна в селото. Е, в края на краищата краката ми ще понесат още един километър — последния.

— Идваш ли, Нептун?

Ако някой, например случаен минувач или турист, проявеше интерес към мен, щеше да помисли, че се усмихвам. И нямаше да

събърка съвсем. Понеже прекарах последните си дни заедно с Пол и Лоренс, гневът ми мъничко се посмекчи.

Отново вървя по Кралския път и след няколко минути се озовавам пред езерото с водните лилии.

След смъртта на Клод Моне през 1926 година градините били почти изоставени. Синът му Мишел живял в Розовата къща в Живерни до женитбата си с топмодела Габриел Бонавантюри, от която има дъщеря Анриет. Когато бях десетгодишно момиченце, заедно с другите деца от селото се промъквах в градините през една дупка в желязната ограда откъм ливадата. Аз рисувах, а момчетата играеха на криеница около езерото. Там нямаше почти никой, който да поддържа имението. Само градинарят господин Блен и Бланш, дъщерята на втората съпруга на Моне. Не ни закачаха, а и ние не правехме нищо лошо. Господин Блен не можеше да откаже нищо на малката Фанет, която бе толкова красива с виолетовите си очи, със сребърните панделки в косите си и с такава дарба за рисуване!

Бланш Моне умря през 1937 година. Последният наследник — Мишел Моне — продължи да отваря градините при посещения на чужди държавници и при особени случаи. А също и за децата от училището в Живерни! Бях успяла да го убедя. Не бе много трудно. Как да откаже на малката Фанет, станала хубавата Стефани, учителката с очи на водна лилия, толкова образована по отношение на живописта, която година след година впечатляваше децата от селото с разказите за импресионизма и ги караше да участват в художествения конкурс на фондацията „Робинсън“. И правеше всичко това с такава енергия и искреност, като че ли собственият ѝ живот зависеше от чувството, което предаваше на учениците си... Мишел Моне отваряше градините за моя клас веднъж годишно, през май, когато паркът е най-красив.

Обръщам се. Наблюдавам за кратко струпаната под катедралата с розите тълпа, десетките лица, притиснати към прозорците в къщата на художника. Като си помисля само, че бяхме сами в къщата през юни шейсет и трета година! Лоренс и аз. В салона, ателието, в стаята. Това несъмнено е най-хубавият ми спомен. Моят първи и единствен опит за бягство...

Мишел Моне загина в катастрофа с кола три години по-късно. Във Вернон. След прочитане на завещанието му през февруари 1966 година огромна тълпа се устреми към къщата в Живерни. Полицаи,

нотариуси, журналисти, художници. И аз бях там като останалите жители на Живерни. Вътре в къщата и ателиетата изпълнителите на завещанието намериха сто и двадесет картини, осемдесет от които на Клод Моне, включително и неизвестни картини с лилии, и четиридесет картини на негови приятели — Сисле, Мане, Реноар, Буден... Давате ли си сметка? Ставаше въпрос за невероятно богатство, неоценимо съкровище, почти забравено след смъртта на Клод Моне. Е, забравено... Много хора от Живерни знаеха стойността на шедьоврите, изоставени в Розовата къща от Мишел Моне в продължение на четиридесет години. Всички, които бяха имали случай да влязат в къщата, ги бяхавиждали. Също и аз, естествено... От 1966 година на тези картини човек може да се наслаждава в музея „Мармотан“ в Париж. Това е най-голямата колекция с творби на Моне в света...

Що се отнася до мен, никога вече не заведох децата в градините на Моне след 1966 година. Отвориха ги за широката публика по-късно, едва през 1980 година. Бе напълно естествено, в края на краищата, подобно съкровище да бъде видяно от максимален брой хора и разтърсващата красота на това място да стигне до всяка съпричастна душа, а не само до душата на едно малко момиченце, което бе толкова заслепено от блъсъка там, че изгори мечтите си...

Завивам надясно и се изкачвам към селото по улица „Шато д’О“. Къщата от детството ми вече не съществува. След смъртта на майка ми през 1975 година се бе превърнала в пълна кочина. Събориха я. Съседите — парижани — купиха терена и издигнаха двуметрова стена от бели камъни. На мястото на къщата ни със сигурност има леха цветя, люлка, басейн... Въщност не знам нищо... И никога няма да узная. За да разбера, трябва да погледна над стената.

Най-сетне стигам до края на улицата. Най-трудното вече е зад гърба ми! А като си помисля, че тичах по-бързо от Нептун по същата улица, когато бях на единадесет години... А сега, бедният, той прекарва времето си да ме чака... Завивам по улица „Клод Моне“, магистралата за туристи! Дори вече нямам желание да кълна тълпата! Живерни ще ме надживее — ще бъде различно, но вечно, когато всички призраци от друго време изчезнат... Амаду Канди и галерията му, Патрисия Морвал, аз...

Вървя. Не устоявам на желанието и правя една отбивка от двадесет метра, за да мина край училището. Площадът край кметството не се е променил през последните години. Там са и белите камъни, и сянката под липите. Само че училището бе построено отново през 1980 година, три години преди да изляза в пенсия. Ужасно училище в модерен стил с бели и розови стени! Блудкова работа... В Живерни. Истински срам! Само че аз от много дълго време не бях в състояние да се боря срещу подобна чудовищност... А детските ясли, които откриха малко по-късно, са още по-трагични. Едни сглобятели сгради, не си е работа, точно пред училището... Е, това вече не ме интересува... Сега всеки ден децата тичат и ме задминават, без да ме погледнат, и все се карам на Нептун да не ги закача... Само разни възрастни американски художници ме питат понякога за нещо...

Слизам по улица „Бланш-Ошде-Моне“. Ведомственото ни жилище над училището сега е антикварен магазин. А стаята ни в мансардата с кръглото прозорче, заедно с другите помещения, е нещо като допиропробен музей, където са натрупани разни уж автентични селски вещи. Купуват ги граждани с чек в ръка, на които очевидно такива неща им липсват. Повече никой няма да наблюдава оттам Луната в нейния перигей. Боже, колко години и колко нощи съм прекарала пред този прозорец!

Пред антикварния магазин група възрастни туристи говорят японски, корейски или пък явайски. Вече нищичко не разбирам. Аз съм просто динозавър в зоологическа градина... Продължавам да се изкачвам по улица „Клод Моне“. Единствено хотел „Боди“ не се е променил. Декорът си е бел епок. Кафенето, фасадата и интериорът му са поддържани от наследниците на собствениците. Тиъдър Робинсън би могъл да отседне и утре в хотела, там нищо не се е променило през последния век.

Улица „Клод Моне“ № 71. Жером и Патрисия Морвал. Минавам бързо край къщата. Бях там преди четири дни. Трябваше да говоря с Патрисия. Заедно с мен тя е последната оцеляла от някогашното Живерни. Никога не съм харесвала особено Патрисия Морвал, разбираете сега защо, нали? За мен тя винаги ще си остане подсмърчащата Мери. Доносницата Мери.

Ами да, абсурдно е, отстъпвам по тази точка. Тя толкова изстрада. Е, най-малкото, колкото мен... В крайна сметка бе отстъпила

пред Дебелия Камий и се бе омъжила за него, но вследствие на жестоката игра на скачените съдове, колкото повече Камий се превръщаше в отличен студент по медицина и търсеше да хване в мрежата си други жени, толкова повече тя се привързваше към него... В този дом, на улица „Клод Моне“ №71, животът бе спрял през шейсет и трета година. Някога това бе най-хубавата къща в селото, а оттогава се превърна в развалина. Кметството чака с нетърпение вдовицата Морвал да хвърли топа, за да се отърве от това грозилище.

Патрисия трябваше да знае истината. Трябваше да разбере кой е убиецът на мъжа ѝ. Дължах ѝ това... И накрая тази доносница Патрисия ме изненада... Очаквах след разговора ни полицията още на другия ден да се стовари пред мелницата. Тя не се бе поколебала през шейсет и трета година да им изпрати снимките на предполагаемите любовници на Морвал. И моята снимка...

Странно, но този път очакванията ми не се оправдаха. Да, животът променя хората... Забелязах, че тя вече почти не излиза от дома си, откакто един племенник я открехна по интернет... Тя, която не бе сядала пред компютър, преди да навърши седемдесет години! Нямам желание да пия за последен път чай с нея и да споделим омразата си към чудовището... Преди големия скок...

Усиливам крачка. Предвид темпото ми на ходене, изразът е доста неподходящ... Нептун препуска трийсет метра пред мен. Улица „Клод Моне“ се извива пред мен като дълъг път, който сякаш води до небето.

Най-сетне стигам до църквата... Гигантският портрет на Клод Моне ме гледа от петнадесет метра височина. Ремонтират църквата „Сент Редогонд“. Скелето е маскирано с гигантска строителна мрежа с рекламен афиш — черно-бял портрет на майстора с палитра в ръка... Нямам сили да се затътря до гробището. Всички, които съм познавала и които са имали значение за мен, са погребани там. Странно, но почти на всички погребения валеше... като че ли бе неприлично да има светлина в Живерни по време на погребение... През 1937 година, в деня, когато бе погребан Пол, моят Албер Розалба, валеше. Валеше и през 1963 година, когато бе погребан Жером Морвал... Цялото село бе там... включително и епископът на Евръо, църковният хор, журналистите, дори Лоренс... Столици хора... Странно нещо е съдбата... Преди седмица бях сама на погребението на Жак...

Населих и гробището със спомени... Моите дъждовни спомени.

— Идваш ли, Нептун?

На път към последната права линия. Слизам по улица „Дим“ право към Кралския път. Тя излиза точно срещу мелницата. Чакам дълго, преди да пресека. Потокът коли, които напускат Живерни по шосето на департамента, е почти непрекъснат. Нептун търпеливо и послушно чака до мен. Накрая една кола с вдигнат гюрук, със сложна регистрация и ляв волан, ме пуска да мина.

Прекосявам моста. Неволно се спирам над потока. За последен път разглеждам розовите тухли и керемиди на перачницата, зелено боядисаните метални перила на моста, каменната ограда на двора на мелницата, най-горната част на кулата и върха на черешовото дърво. От седмици перачницата е надраскана с черни и бели лица, които правят различни гримаси. И никой не е почистил тухлите. Може би от небрежност, а може би и по друга причина... В края на краищата, ако има място на света, където няма да изглежда добре, ако проявите на художници бунтари се почистят, това е Живерни. Не мислите ли?

Малката струя светла вода на потока си тече, сякаш се подиграва на човешкото оживление по бреговете. На монасите, които някога прокопали на ръка улея на мелницата, и на прочутия художник, който отклонил реката, за да създаде езеро и който се затворил тридесет години там, за да рисува водни лилии. Както и на онзи луд маниак, който утрепа всички мъже, които се приближаваха до мен, които бих могла да заобичам. Само че кой днес се интересува от това? На кого да се оплача? И има ли бюро жалби за пропилян живот?

Напредвам с още няколко метра. Погледът ми обхваща ливадата, несъмнено за последен път. Паркингът е почти празен. В момента ливадата не прилича на пейзаж на хипермаркет. Не, разбира се. Пейзажът е жив, променящ се. Според сезоните, часовете, светлината. Той също така буди тревога. Трябваше ли да съм сигурна в часа на смъртта ми и убедена, че го гледам за последен път, за да го разбера? И да съжалявам толкова за него... Клод Моне, Тийдър Робинсън, Джеймс не са спели тук случайно, разбира се... Това, че е паметно място, не намалява красотата му. Напротив.

— Нали така, Нептун?

Кучето ми маха с опашка, като че ли слуша последните ми бълнувания. Всъщност то вече е разбрало кой е следващият етап от разходката ми. Знае, че се случва рядко да се прибера у дома, без да

мина през малката полянка отзад — с върба и две ели. Днес полянката се пази от туристите с решетка. И не може да се види от пътя. Вървя напред.

Нептун пак ме задминава. Чака ме легнал върху тревата, като че ли знае какво означава това място. Най-сетне пристигам, забивам бастуна си във влажната почва и се облягам на него. Гледам малките пет могили пред мен и петте малки кръста.

Спомням си. А и как да забравя? Бях на дванайсет години и стисках Нептун с всички сили. Той умря в ръцете ми. Година след удавянето на Пол. „Умрял е от старост — казваше майка ми. — Не е страдал, Стефани. Просто е заспал като истинско старо куче...“

Само че аз бях безутешна. Невъзможно бе да ме разделят с кучето ми.

„Ще идем за друго, Стефани. Малко кученце... Още утре...“

— Същото! Искам същото!

— Добре, Стефани. Същото. Ще идем във ферма Отвой. А как... как ще го наречеш?

— Нептун!

Имала съм шест кучета. Всички — немски овчарки. И всички кръщавах Нептун от вярност към каприза на едно малко самотно и нещастно момиченце, което толкова искаше кучето ѝ да бъде вечно и поне то да не умира!

Вдигам отново поглед — бавно въртя глава отдясно наляво. Под всеки кръст върху малка табелка е изписано едно и също име: Нептун. Променят се само цифрите под името.

1922–1938
1938–1955
1955–1963
1963–1980
1980–1999

Нептун става и идва да се отърка в полата ми. Като че ли разбира, че за първи път ще си замина аз, а не той. Ще го вземат във ферма Отвой. Те отглеждат кучета вече поколения наред. Майка му сигурно още е жива. Ще бъде добре там. Ще оставя писмо с точни

указания за храната му, да дават на децата да си играят с него и да бъде погребан на това място, когато настъпи моментът. Галя го. Никога не се е притискал толкова към мен. Все повече и повече ми се иска да заплача. Трябва да побързам. Ако се помотая още, смелостта ще ме напусне.

Оставям бастуна си забит пред петте надгробни могили. Вече няма да имам нужда от него. Вървя до двора. Нептун не се откъсва от мен и на сантиметър. Ах, това шесто чувство на животните, мамка му! Обикновено Нептун отива и си ляга под голямото черешово дърво. Но сега — не. Не се отделя от мен. Накрая ще падна заради него. За миг съжалявам, че заразях бастуна си.

— Полека, Нептун, полека...

Нептун се поотдръпва. Вече дълго време няма сребърни панделки в листата на дървото, така че птиците се радват на воля... Дълго галя Нептун. Вдигам очи към кулата на мелница „Шенъовиер“.

Жак купи мелницата през 1971 година. Удържа на думата си. Появях, боже мили, тогава му повярвах. Купи къщата на мечтите ми — двувърхата мелница, която толкова ме привличаше, когато бях на единадесет години... След пристигането на много парижани тук агенцията му най-сетне стана печеливша. Дебнеше момента и издебна най-подходящия. Мелницата бе необитаема от дълго време и собствениците най-сетне се решиха да я продадат. И Жак се отзова пръв. Обнови всичко с годините: колелото, кладенците, кулата.

Смяташе, че така ме прави щастлива. Такава подигравка... Все едно надзирателите да украсяват стените на затвора... Мелница „Шенъовиер“ вече нямаше нищо общо със старата полуразрушена къща, която толкова ме омайваше. Тогава я наричахме „Мелницата на магьосницата“.

Сега имахме измити камъни. Лакирано дърво. Подрязани дръвчета. Балкони с цветя. Подравнен двор. Смазана входна врата. Ограда.

Жак бе маниак. Абсолютен маниак.

Но как можех да си представя докъде се е простирадала маниакалността му?

Никога не се съгласих да отсече черешовото дърво и той не го направи. Отстъпваше на всичките ми капризи. Да, вярвах, че е така.

А после вятърът се обърна. Агенцията вече не вървеше. Стана трудно да си плащаме дълговете. Най-напред дадохме под наем част от мелницата, а после я продадохме на една млада двойка от селото. Запазихме само кулата. Преди няколко години в мелницата направиха нещо като хостел. Очевидно работи добре. Чакат само да изчезна, за да вземат още няколко стаи. Сега в двора има люлки, голямо барбекю, чадъри и градински сепарета. Дори смятат да направят в полето отзад зоопарк. Там вече има лами, кенгура, щрауси или емута — не знам точно.

Ама представяте ли си?

Екзотични животни, за да е по-забавно на децата. Ще ги видите, като идвate в Живерни по Кралския път. А като си помисли човек, че десетилетия наред тук бе Мелницата на магьосницата!

Сега остана само магьосницата... Аз.

Но не задълго. Успокойте се! Магьосницата ще се възползва от пълнолунието, за да изчезне... Ще я намерите на сутринта... Смачкана под черешовото дърво. Онзи, който я намери, ще вдигне очи и ще си каже, че без съмнение е паднала от метлата си... Нормално. Тя бе доста стара магьосница.

Стискам за последен път козината на Нептун силно, много силно, а после затварям зад гърба си вратата на кулата. Качвам се бързо по стълбите, за да не чувам стенанията им.

**ЧЕТИРИНАДЕСЕТИ ДЕН
СРЕБЪРНИ ПАНДЕЛКИ
26 МАЙ 2010 Г. МЕЛНИЦА „ШЕНЬОВИЕР“**

84

Отворих прозореца. Малко след полунощ е. Помислих си, че ще е по-лесно да скоча, след като настъпи ношта. Подредих всичко в стаята като стара маниачка, като че ли тежките натрапливи мисли на Жак се бяха преселили с времето в мен. Оставил на масата писмо да се грижат добре за Нептун. Нямах смелостта да откача от стената моите „Черни лилии“.

Не си правя илюзии. Няколко хищни антиквари от долината на река Йор ще дойдат да си вземат каквото им трябва: мебели, съдове, всякакви изящни предмети. Може би някои мои вещи ще отидат при антикваря в старото ми ведомствено жилище над училището... Само че бих се учудила, ако проявят интерес към „Лилиите“ — омразната картина, наплескана в черно. Кой би могъл да си представи, че зад нея се крие друг живот, изпълнен със светлина!

Грозната картина — в кофата за боклук!

А старицата, която се е навела прекалено много от прозореца? Дъртата проклетница не говореше вече с никого, не се усмихваше и едва-едва казваше „добър ден“. Кой би могъл да допусне, че под набръчканата ѝ кожа се крие малко момиченце, което е имало талант? Може дори да е притежавала гениалност.

Никога никой няма да узнае това.

Фанет и Стефани са мъртви толкова отдавна. Уби ги един твърде усърден ангел хранител.

Гледам от прозореца двора на мелницата. Чакълът пред вратата е осветен от халогенни лампи. Вече не се страхувам. Изпитвам само мъничко съжаление. Малката Фанет обичаше толкова живота.

Не заслужаваше да умре толкова озлобена.

Ситроенът „Пикасо“ спира почти под прозореца ми. Такси. Свикнала съм. Такситата често оставят туристи пред хостела в края на вечерта. Пристигат с последния влак от Париж на гарата във Вернон, понякога багажниците им са пълни с куфари и чанти.

Нептун, естествено, се приближава. Обикновено задните врати на такситата се отварят и оттам изскачат рояк деца, развлечени и възбудени от пътуването. Нептун си умира да ги посрещне... Тази вечер Нептун няма късмет. В таксито няма нито едно дете. А само един мъж, доста възрастен мъж. Няма и багаж... Странно...

Нептун се заковава пред мъжа. Старецът се навежда над него. Гали дълго кучето ми, сякаш е намерил стар приятел.

Боже мой!

Възможно ли е?

Всичко в мен изригва: сърцето, очите, главата ми.

Възможно ли е?

Навеждам се още, но този път не за да падна! О, не, разбира се, че не! В никакъв случай! Залива ме ужасяваща топла вълна. Виждам се на прозореца в друга къща — Розовата къща на Моне, в друг живот. До мен стоеше един мъж, невероятно съблазнителен. Тогава бях му казала странини думи, думи, които никога не съм мислила, че могат да излязат от устата ми.

Думи в стила на стихотворение от Арагон... Научено наизуст...

„Влюбих се единствено във вашия Тайгър Триумф! — И бях добавила със смях: — А може би и в начина, по който галите Нептун.“

Накланям се още напред. Гласът се изкачва по стените на кулата. Тя се е променила толкова малко за близо петдесет години...

— Нептун! Дебеланчо, никога не съм допускал, че ще те намеря тук след толкова време... жив!

Връщам се в стаята и се залепвам за стената. Сърцето ми ще се пръсне. Опитвам се да разсъждавам разумно, да мисля.

Завинаги... за цял живот...

Никога не срещнах отново Лоренс Серенак. Инспекторът бе добро, много добро ченге. Няколко месеца след случая Морвал научих от Силвио Бенавидиш, че Лоренс пожелал да го преместят в Квебек. Като че ли искал да избяга на другия край на света. Да избяга от мен, помислих си тогава. А всъщност — да избяга от смъртоносната лудост на Жак! И в Канада с течение на времето всички започнали да го наричат с прякора му — Лорантен. В Квебек наричат така жителите на равнината Сен Лоран, простираща се от Монреал до Отава. Било доста привлекателно за колегите му да променят окситанското му име Лоренс на квебекското Лорантен. Научих от пресата, че се върнал на длъжността си комисар в управлението на Вернон по време на кражбата на картини на Моне от музея „Мармотан“ през 1985 година. И навремето във вестниците бяха публикувани няколко негови снимки. Как да не го позная? Лоренс Серенак, превърнал се за всички в комисар Лорантен. Амаду Канди дори ми каза, че не били мащали репродукциите на картини от кабинета му във Вернон цели двадесет години след пенсионирането му. Там си бил и „Арлекин“ на Сезан, и „Червенокосата жена“ на Тулуз-Лотрек...

Треперя като лист. Не смея да отида пак до прозореца. Безумно е... Трябва да сложа ред в мислите си... Какво ли прави Лоренс тук? Не може да е случайност... Отивам към огледалото, но не съм искала разрешение от краката си...

На вратата няколко етажа по-надолу се чука.

Изпадам в паника като тийнейджърка, която някой обожател изненадва в дома ѝ, когато излиза изпод душа... Боже мой, сигурно изглеждам смешна... За миг се сещам за Патрисия Морвал, за малката Мери, доносничката, вдовицата на Жером Морвал, която се срина в ръцете ми преди седмица... Жivotът променя хората. Понякога към добро. Дали тя е извикала Лоренс? И откъде се е сетила, откъде е надушила ужасната истина? Нямам време да разбера...

Долу се чука.

Боже мой...

Гледам в огледалото студеното си и сбръчкано лице, покритите ми с черен шал коси, изражението си на кисела свадливка.

Не, невъзможно е да му отворя.

Чувам как вратата на кулата се отваря. Някой я отваря. Не съм заключила. За да улесня работата на онези, които щяха да вземат

тялото ми...

Ама че съм глупачка!

Чувам гласа по стълбите:

— Остани тук, Нептун! Не мисля, че ти е позволено да се качваш горе!

Боже мой, боже мой...

Издръгвам черния шал от главата. Косите ми падат по раменете ми като водопад. Този път почти тичам и командвам краката си. А те, тези стари бастуни, имат интерес да ми се подчинят!

Отварям второто чекмедже на бюфета, напипвам стари копчета, макари, напръстник, игли. Не ме интересува дали ще се убода.

Знам, че са там!

Треперещите ми пръсти хващат две сребърни панделки. Пред очите ми се появяват една след друга картини. Виждам Пол на черешовото дърво в двора на мелницата как откъсва сребърните панделки и ме нарича „своя принцеса“, виждам се как го целувам за първи път, как му обещавам, че ще ги нося цял живот, виждам години по-късно как Лоренс гали панделките в косите ми на млада жена.

Боже мой, трябва да се съсредоточа...

Тичам отново при огледалото. Да, кълна ви се: тичам! Трескаво правя косите си на кок, в който вплитам сребърните панделки.

Смея се нервно.

„Прическа на принцеса“. Да, това бяха думите на Пол, прическа на принцеса... Ама че съм побъркан!

Стъпките приближават.

Чука се отново, този път — на вратата на стаята ми.

Много е рано! Не, няма да се обърна, още не!

Пак се чука. Леко, нежно.

— Стефани?

Разпознавам гласа на Лоренс. Той е почти същият като някога. Може би малко по-тежък и улегнал от онзи в спомените ми. Сякаш бе вчера, когато той искаше да ме отведе със себе си! Боже мой, цялото ми тяло трепери. Възможно ли е? Възможно ли е още?

Приближавам лицето си към олющеното огледало с позлатена рамка.

Дали все още мога да се усмихвам? Бе толкова отдавна...

Опитвам.

Вече не виждам в огледалото старата жена.
А радостната усмивка на Фанет.
И очите с цвят на водна лилия на Стефани.
Живи, толкова живи.

Издание:

Автор: Мишел Бюси

Заглавие: Черните лилии

Преводач: Силвия Колева

Година на превод: 2017

Език, от който е преведено: френски

Издание: първо

Издател: Ентузиаст; Enthusiast

Град на издателя: София

Година на издаване: 2017

Тип: роман

Националност: френска

Печатница: Ропринт ЕАД

Редактор: Мария Чунчева

Художник: Яна Аргиропулос

Коректор: Снежана Бошнакова

ISBN: 978-619-164-243-4

Адрес в Библиоман: <https://biblioman.chitanka.info/books/5040>

ЗАСЛУГИ

Имате удоволствието да четете тази книга благодарение на **Моята библиотека** и нейните всеотдайни помощници.

<http://chitanka.info>

Вие също можете да помогнете за обогатяването на *Моята библиотека*. Посетете **работното ателие**, за да научите повече.